

قافله شاعران

مشاهیر شعرائی عثمانیہ نیک تراجم احوالیہ بعض آثار شعریہ از بنی جامعہ

مؤلف
محمد توفیق

۱۲۹۰ سنہ ہجری بمبئی رمضان شریفندہ جع و طبع قلمشدر .

استانبول
۱۲۹۰

129

مقدمه

لسان الشعر مفتاح الحكمة * مدیحه سی
فائحه پیرای سیاستنامه مفاخر تلری بولنان
قوافل شعرا در ارایش باب سمط بیان
اولان مناجات مورث التجات بارگاه جناب
قاضی الحاجات در که (فاحیت ان اعرف)
مشیت ربوبیتی نوع بنی آدمی اصناف
سائر حیوانات فطرت ذکا ایله ممتاز
ایلدیکی کبی صنوف نوع بشر اراستده
صنف ادبا و شعرا بی مجرد احسان اللهیسی
اولان حسن بیان وادایله سرافراز
بلور مشدر.

(ان من الحکمة شعراً وان من البیان اسجراً)

ان الله کنوزانی تحت العرش مفاتیحها السنة
الشعرا * سنجیده سی حاتم ارای شرفنامه
من تلری اولان قبایل فصحاً وبلغادن
پای وارد اولان نعوت محامد و ثنایا
سعادت پناه و عرش پایگاه افندمن
حضر تلرینک آستان قدس اشیا نه سزا
واحرادر که قوه معجز غای کلام دری
النظام لری کساد افکن سوق عکاظ
مشرکین و رواج بخش انجمن کاه موحدین
اول مشدر.

(وما یطق عن الهوی ان هو الا وحی بوحی)

قلوب الشعراء خزائن الرحمن * سنجیده سی
حصائل آرای جودت قرین تلری اولان

السنة سخن سرایان گروه ادب ادان صدور
ایدن منظومه مدایح و تراضی انجم زواهر
اسمان هدایت ال واصحاب و عسرت
جنبانه شایان در که هر بری برکن قویم
بیت الشرف دین مبین و (اشداء علی الکفار
رحماء بینهم) خلعت والاسیله عزت قرین
وعلی الخصوص سرفافله بدیهه کویان
بلغایعنی جناب حسان معجز ادا
(قل یا حسان والروح معک) خطاب
شرفصایله مظهر التفات رسول رب
العالمین در.

بعد از مداد نظم ارایان حسن ادادن
نقش ریز صحایف بیان اولان شه بیت
قصاید ستایش و محمادت خلیفه جناب
رب عزت و محیی دین و دولت * قویم
سریر شوکت (السلطان ابن السلطان
السلطان عبدالعزیز خان ابن السلطان
الغازی محمود خان) معالی منقبت افندمن
حضر تلرینک مدیحه جلیله لیدر که روز میامن
روز جلوس همایون لری زاید شان و شکوه سلطنت

و ترقی علم و معرفت بر مبداء سعادت اول مشدر.
ایشته او مطلع سعادت و اسمان همتده
استوار کبیر طلوع اولان ستاره مه
استاره ترقیدن بریده زاهره طباعت در که
یک از وقت ایچنده انوار شمس همت
شاهیدن استفاد نور کمال ایله ابرکشیف
ظلمت جهل و وحشتی پاره لبوب شرق منور
ساز مدنیت ایشدر. ایشه اونجم ساطعک
برتو احکامندن وجود بولان هر بر ذره
معرفت در که بو کونکی کون شهره ترقی
و مدنیته بولالمق ایچون هر بری المزده

بر مشعل هدایت عد اول مشدر . ایشه
او مشعل هدایتک بخشایش اشعه شوق
و شغی در که الی درست قلم طوته میان بنم
کبی بر عاجزی بیل خطایا و نقایصنه پرده
برأت اولمق اوزره ذیل عفو و مرحمت
اصحاب حیثه صار یله رق همت معرفت
دکل بلکه خدمت اهل فضیلت ارزورینه
دو مشر مشدر.

ایشته بو هیولاء ارزونک وجود و پردیکی
سعی و غیرت در که کوچک یا شمدنبرو مجامع
ادبای صاحب شهرتدن استحصا ل اولسان
اثار نظم و نثری محفوظ مجموعه حسن
حایت ایتدیر مشدر . الله بولنان آثار
ادب ادان منشور اولتلری خزینه خاصه شاهانه
مکتوبی او طه سنه دوام اثنا ده لطائف
انشا نامیله رفیق یک مر حومک نشر
ایتدیکی مجله نفیسه سنه اوج جلد اولمق

اوزره ذیل ایشیدم . متعاقبا خداوند کار
ولایت عزیمت و ولایت مشار الیهها نامنه
طبع ایدیلان غزته نک تحریر یله مشغولیت
و آوردن استانبوله عودت و شورای
دولت اعضای بنامندن ولی نعم عطوفت لو
بسیم یک افندی حضر تلرینک دستیاری
عنایت و همت لریله تجارخانه به وقوع
مأموریت و راز صکره (عصر) غزته سی
امتیازینه نا ثلیت و بر سنه قدر عصر

و ترقی و لطائف آثار غزته لری تخریر و نشر
ایدرك حسب القدر سرای بوسنده عزیمت
و بر سنه بی قبحا و ز اوراده سیر و سیاحتدن
صکره نه استانبوله عودت کبی مشغله لری
منظوم اولتلرک نشرینی تأخیر ایشیدی
۱۲۸۹ سنه هجریه سنده مشار الیه حضر تلری
شهر امانت بهیه سنه سایه انداز عاطفت و الملری
اوزرینه امانت مشار الیهها تنظیمات مدیر لکنه
تحویل مأموریت و غزته نشرندن فراغته احتلا س
وقت ایتد کجه اصحاب آثارک ترجمه حال لریله
اثر لری ترجمه ذیلنه علاوه ایدیلرک تبصیر
و ترتیب اولنان مجله (قافله شعرا) توسیم
ایدیلوب موقع انتشاره قول مشدر .

شویله بر ترتیبه جرأ تمدن طو لابی ایکی الم
یوزومده اولدیغی حالده کمال عجز می اعتراف
ایله عمومک اسعاف خطا بر اندازانه سندن
استفاده دیلم .

شهر امانت بهیه سی تنظیمات مدیری
محمد توفیق

اخطار

مجرد عصر همایون لری شعرا سی
تألیف مقصدیله انشاد اشعاره
رغبه بیورن پادشاهان ال عثمان
انار الله مفاجعه هم حضراتک وقوعات
جلیله لریله آثار جلیله لری کتبه طراز لوحه
کتاب اولمق اوزره تبرکا تحریر ایدل مشدر .

Phototypie P. Schenk

مؤلف فله شعرا
مجلد

سلاطین جهانک سرفرازی

اساس سلطنت عثمان غازی

فاتحہ آرای شہنامہ عثمانی و پیرایہ بخشای
سر دفتر جہانبانی . شہریار عالی تبار .
حضرت (عبدالعزیز) فاروقی کردار افتد من
حضرت تارینک جد اعلالی جنتکان عثمان
خان غازی ابن ار طغرل غازی ابن سلیمان
شاہ غازی حضرت تاریدر

ہجرت سنہ علی صاحبہ الخیرہ افند من
حضرت تارینک ۶۵۷ سنہ سی زیور افزای
مہد شوکت و ۶۹۹ سنہ سندن ابتدا ۲۷
سنہ مدت نوبت زن کوس سلطنت . و
۷۲۶ سنہ سندن سمت بقایہ قافلہ بند رحلت
اولشادر . مدت عمر لری الشمس طغوز سنہ در .

اوزون بویلی . آق بکرلی . قرال قاشلی .
صالح و متدین و شجاع و دلور بر شہریار
عدالت پروردلر . حتی کنجلیکری
عالمند و پدر لری ار طغرل غازی حضرت تارینک
عالم جہانندہ بر کیمسہ نک خانہ سنہ مسافر
اولورلر . دیوار دہ آصلی بر کتاب کوروب
یونہ کتابدر دیوسوال پورد قلزندہ صاحب
خانہ کلام قدیدر دیچہ مصحف شریفی
تعظیما صباحہ قدر قائم اولورلر .

طبع تارلی حیلہ و خدعہ دن مبرا ایدی .
حتی طائفہ مغولک غلبہ سلیہ دولت
سلاجقہ نک رونق قالدیغی جہتلہ خلیفہ
سلاجوقی سلطان علاء الدیندن بالجلہ امرا
یوز چو یروب سمت تغلبہ صبارق ناملربنہ
خطبہ او قومتق . سکہ اور مق کبی
خود ریا یدہ بولند قلمری خالدہ ار طغرل

وسلطان عثمان حضرت تارلی عادتا علاء الدینہ
شد تلہ طرفدارلق کوسرتوب یک جوق فداکارلق
ایتمشلر . حتی سلطان علاء الدین طرفندن
طبل و علم کلکسربن خود بخود نہ نامنہ
خطبہ او قومتق و نہ دہ اعلان حکومت
ایتمشلر در . اصحاب کراماندن شیخ ادہ بالی
حضرت تاریلہ اکثر مشاورہ و مذاکرہ ایدرک
اجرای عدل و داد ایدرلر مش . شیخ مشار
النبہ داماد دخی اولمشلر در .

پرو سہ دہ حصار ایچندہ تربہ مخصوصہ لرندہ
مدفون و (مظهر عنایت رب
ذوی المنوندرلر)

قرہ حصار ی . بلہ جکی . یار حصارینی .
اینہ کولی . یکیشہری . کویری حصارینی .
کتہ بی . کستلی . اورنوس حصارینی .
لفکہ بی . یکچہ بی . اچہ حصار ی .
کیوہ بی . تکفور پیکارینی . برو سہ قلعہ سنی .
ودہا سائر محارری فتح پیور مشلر در . و ابتدا
سکوت ناحیہ سندنہ ضرب کوس شاہی
و مؤخر ا برو سہ فتح اولندقدہ اورابی تحتکاک
عثمانی ایتمشلر در .

نظم آتی فردوس مقر حضرت سلطان
عثمان غازی ظفر رہر کردر .

نظم

کوکل کراستہ سلیہ بر یکی شہر و بازار یاب
ظلم اینہ رنجبر لہر نہ استرایسہک واریاب
* اسکی یکی شہر باری *

* اینہ کولہ دلکھب واری *

* قیروب پکوردک اغیاری *

* برو سہ بی بق تکراریاب *

* قورد اولوب کل کبر سورویہ *

* ارسلان اول باقہ کیری یہ *

استحضار اسباب سعادت بقایہ طبع تلزندہ
حاصل اولان میل و توجہ مناسبتیلہ برسندہ
مدت فرزند ار جندی ابو الفتح و المغازی
سلطان محمد خان ثانی حضرت تارینہ ترک
سلطنت ایتش ایسہ دہ ہرزماندہ ہر دولتک
طبیعی وجود اولق لازم کلان دشمن دولتی
کبی اولزمان دخی دولت عثمانیہ نک موجود
اولان دشمن طبعی باری حضرت فاتحک
صغرسن و عدم تجربہ سندن استفادہ یہ قیام
ایتلری اوزرینہ اتفاق امرای بناملریلہ
دفعہ ثانیہ اولہرق یدی سنہ مدت زمام ادارہ
دولتی ید اقتدارینہ المش . و ۸۵۵ دہ
عازم کلشنسرای بقا اولمشلر .

بوصورتلہ مدت سلطنتلری ۲۹ سنہ ۷
آی ۷ کون . و مدت عمر لری ۴۸ و یا
۴۹ سنہ یہ منتهی اولور . چونکہ ۱۷
و یا ۱۸ سنلرندہ تحت شاہی وجود عالیلریلہ
مباہی و کنجلیکدہ ابتدا مراد ثانی جالس
سریر پادشاہی اولمشلر .

اوزون بویلو . آق بکرلی . طغان بورونلی
حسن الوجہ . فصیح . و ملیح . عذوبت
لسانہ مالک و کمال درجہ سمت ذہد و صلاحہ
سالک بر پادشاہ عارفدر ۵ اسفندیار اوغلی
سلیمان بکک کریمہ سی و لازقرانک دختریلہ
عقد ازدواج ایتمشدر .

علما و ادبا و شعرا یہ کمال رعایت و دأما عقد
جمعیت علوم و فنونہ ہمت پیور لرلر دی .
حتی کندولری انشاد شعر پیور دقچہ مرادی
تخلص ایدرلر مش کراماتی باہر و فتوحاتی
و خصوصاً علوطبع و کثرت محامدی السنہ
ارباب تواریندہ متدائر بر پادشاہ عرفان

سنہ یدی کون پادشاہلق ایدوب مؤخرأ

* چار ایدوب ہایدی چری یہ *

* دل یکیدینی حصار یاب *

* ازینق شہرینہ خور باقہ *

* صقاریہ صوی کی اقہ *

* از نکسیدیدہ آل یاقہ *

* ہر بور جندہ بر حصار یاب *

* عثمان ار طغرل اوغلو سن *

* اوغوز قرہ خان نسلی سن *

* حنک برکت قولوسن *

* اسلامبولی آچ کلزار یاب *

سلطان مراد خان ثانی

ابن چلبی سلطان محمد خان اول

متبع احوال شعرا حسن چلبی و ریاضی
وصفانی و امثالی تذکرہ الشعرا صاحب لریلہ
اکثر مورخینک اتفاقنہ باقیلور ایسہ
پادشاہان ال عثماندن ابتدا انشاد شعر ایدن
سریر آرای سلطنت شہریار فاروقی سیرت
حضرت سلطان مراد ثانی سلیمان عدالت
ایتمشلر .

لکن نام نامی ہمایون و ترجہ حال عدالت
فزونلری زین افزای سراوحہ (قافلہ شعرا)
اولان پای انداز اولین پایہ سلم شوکت .
و واضع بنیان سلطنت سلطان عثمان معالی
منقبت حضرت تارینک نظم سلیسلری توارینج
مشہورہ و موثوقہ دہ مذکور اولمسلیہ بو اتفاق
نظر التفاتندن مہجور اولق لازم کلور .

ہرنہ ایسہ پادشاہ مغفور ۸۰۶ سنہ سی
زینت ساز مہدشہود و ۸۲۴ سنہ سی اول
تحت شہریاری یہ قعود و یکرمی ایکی
سنہ یدی کون پادشاہلق ایدوب مؤخرأ

مظاہر اولوب خدمہ سندن وزیر ایتک وقضائہ مدت شرعیہ وضع ایتک زمان سلطنت لرنده واقع در اشہر انار شہریہ سندن برقاج بیت تحریر اولندی .

کرچہ کیم خدم دکلدر بوسہ کی قلیق طلب عارف اولان چون بلور آنی نہ لازم سو لیک

* ساقی کتور کتور بنہ دونکی شرابی *
* سوبلت دیلہ کتور بنہ چنک وریابی *

ازمیر . آق شہر . کوتاہیہ . الاجہ حصار . کوکر جنلک . جان اواسی . سلانیک . نیکبولی . قلعه آتہ وسائر پک چوق محلاری ضمیمہ ممالک شاہیلری بیور مشلر . وورنہ ملحمہ کبراسنی فاتحہ طغر نامہ لری ایدوب فسحتسرای بقایہ رحلت ایتشلدرد .

فاتح استانبول سلطان محمد خان ثانی ابن سلطان مراد خان ثان

ادرنہ دہ ۸۳۳ سنہ سی تولد بیور مشلردر صغر سنندہ اماسیہ سنجاغتنہ چبقار بلوب پدر لری سلطان مراد ثانی دھا حال حیاتہ ایتک اون درت یاشلرنده فاتح محمد خان حضرت تار بنی تخلیف ایتشلدردی برنجی خلافلری مقتضای زمان برسندہ قدر دوام ایدہ بیلای پدر لری سلطان مراد خان ثانی حضرت تار بنک ترجمہ حال لرنده یازلدیغی وجهلہ امر اہ وکلای سلطنتک وقوع ابراملری اوزرینہ فاتح محمد خانک رجا وطلبی وبالطوع سلطنتدن فراغتیلہ مراد ثانی حضرت تار بنک ایکچی دفعہ بدی سنہ مدیت جلوسی فاتح حضرت تار بنی

تکرار اماسیہ بہ رجوعہ مجبور ایتشدرد ۸۵۰ سنہ سی پدر لری مراد ثانی حضرت تار بنی منتقل جوار رجانی اولدقده سلطان محمد خان ثانی اون طقوز یاشلرنده بالارث والاستحقاق اریکہ ارای شوکت عثمانی اولشدر . ایکچی دفعہ مدت سلطنت لری ۳۱ عمر لری ۵۳ سنہ بہ منتهی اولور . عالم . حکیم . ادیب . شاعر . جسور . وقور . عادل . واقف مصالح زمانہ حقیقہ برپادشاہ بیکانہ در .

روم ایلی واناطولیدہ برچوق فتوحاتی واردر بوسندہ دخی اکثر قلاعی ضمیمہ ممالک شاہیلری بیور مشلردرد . اعظم فتوحاتی روم ایمپراطور لغنی زیر وزیر . واستانبول کی برشہر غرابی سریر شوکت صبر عثمانی بہ مقر ایتلردر کہ بوقیح عظیمک فاتحنی مقام مدح و تبشیرہ کهرریز لائی صدور وسنوح پورلش اولان حدیث شریفک ماصدق مضمونی اولشدر . اثثنای قحیدہ مالک اولدیغی قدرت وقوتنہ استناداً (نتہ کیم اسپانیائیلر لری ایتش . خالاروسیہ قرانلیلرہ چرکسلرہ ایتکدہ بولنمشدر) اہالیسنک دین و جان ماللری علیہندہ برکونہ معاملہ جبریہ دہ بولنمقدن بدشقیہ اہالیدن اولان خرسیتانلری تأمین قصدیلہ اعطا واحسان بیوردقلری امتیازات ہر ملت اراستندہ لسان ستایشلہ یاد اولنور . ہیچ برپادشاہک موفق اولہ مدیغی بویلہ برقع عظیم ایلہ فاتح جہان اولمق قدر شان وشرفہ مالک اولش فاتح سلطان محمد خاندرد . وبوقیح وبوغالیتلہ کرپوہ قہر وستمدن غایت مجتہب اولہرق

بزلہ سلطنت لافک اوررمش اول قرمانی خدا فرصت وبررسہ کر قرہ برہ قرام آنی

سلطان بایزید خان ثانی

ابن سلطان محمد خان ثانی

مولدی ۸۵۱ سنہ سی در . وقتاکہ فاتح سلطان محمد خان حضرت تار بنک ۸۸۶ سنہ سی اناطولی طرفنہ صرف چابکران توجہ بیوردقلرنہ ککبوزہ جوارنہ وفاتی وقوعبولور فاتحک اولوقت وزیر اعظم لری اولان قرمانلی محمد پاشانک [۱] سوء تدبیریلہ حضرت فاتحک وفاتی شاہ اولہرق یکچیری طائفہ سی کردن فراز وغصب مال واموالہ دھن باز حرص وآز اولہرق استانبولہ عزیمت وھرنقدرا سکدار بقاسندن اناطولی حصارینہ دکن اسکک لہ قایق یناشوب کیسہ بی استانبولہ کیچر سی منع اولنش ایسہ دہ یکچیری طائفہ سی ہندک وقرتال طرفلرنہ بولنسان کیلرہ استانبولہ کیچرلر .

بعض توارینک پیانسدہ کورہ حتی بالفعل نہب وغارت اموال اہالی بہ جسارت وقرمانی محمد پاشایی دخی قتل ایدرلر . ہیئت وکلا مضطر اولوب چار ناچار فاتحک حین وفاتندہ زندندہ بولنسان بایزیدمر حومک اوغلی سلطان قورقود سی سکونت فتنہ وفساد امیدیلہ موقفہ وپدری سلطان بایزیدہ نیابتہ اجلاس ایتشلازایدی . بوتدبیریلہ آتش فتن وفساد

[۱] قرمانی محمد پاشا (نشانی) تخلص ایدر برادیب وقور وشاعر مشہور در کہ حرف نوندہ (نشانی) دیو ترجمہ حالی تفصیلا یازیلہ جقدرد .

اولہرق طریق سداد وعدل ودادہ سالک اولان فاتح سلطان محمد خان حضرت تار بنک . استانبولک الک کوزل برمحکنہ کہ فاتح وسلطان محمد سی دینور برجامع شریف ومدارس کبیر ایلہ تمات بنا ایدوب استانبولی دارالعلوم ایتشدر . ہر طرفدن برچوق مواعید وعطایا واحترامات اجرا واحسانیلہ جلب ایتدیگی علما معارف اسلامیہ بہ پک بیوک خدمت لرایدن فضلادندرلر . خواجہ لری منلا کورانی حضرت تار بنک . عربی عبرانی یونانی لسانلرینہ اشنا ایتشلر . علی قوشی حقندہ کی حرمتی معارف پور لکنک الک بیوک علامتیدر . عونى محلصیلہ شعر سو یلرلرمش اطائفہ دخی میلاری اولوب محل کو اولان ندماسنہ احسانلری موفور . وخصوصا وزیر وندیملری احمد پاشا ایلہ اولان لطائفی بعض تارینکلردہ مذکوردر . بولنلردن بعضیلری احمد پاشانک ترجمہ لرنہ یازلدی . براییکی بیت انار شہریہ لرنندرد .

نظم

جکرم بارہ لیدی خنجر جور وستک
صبر مک جامہ سنی طوغرادی مقراض غک

* * *
سنجدہ گاہ ایلر ایدی کعبہ محراب کی
کویک ایچندہ ملک کورسہ نشان قدمک

* * *
ای کوزم کون یوزینہ فارشونچہ بردو کہ سن
رخلری تابی ایلہ قوریدی قالمادی دمک

* * *
ساقی صون کہ بردم لالہ زار الدن کیدر
ایریشور فصل خزان وقت بہار الدن کیدر

بر مقدار سکونت پذیرد بر مرد بزماد اولور ایسه ده کیفیت اجلاس اما سیه ده جناب سده دولتاب یازید خانی ایله فرمانده بولسان سلطان جبه تحریر و سلطان یازید و سلطان جم هانکیسی اول کور ایسه تحت سلطنت آنک اولسی قرار کبر اولشیدی ایشته بوعرض اوزرینه ۸۸۹ سنه سی یازید ولی حضرت تری سلطان جسدن اول کله رک شرف افزای تحت عثمانی اولشدر .

سلطان یازید ثانی سریر سلطنتده استقلال بولجه آق کرمان . اطه نه . طرسوس . رها قلعه ربی . واینه بختی . متون غرون . اوارین سائر قلاع و بقاعی . وموره . لوفجه . ودراجی ضمیمه ممالک شهر یاریری ایدوب بومثلاو بر جوق فتوحاتی قرانمشلر ایسه ده کذران سن جهتله دیزرینه عارض اولان علت نفر یضدن فراغ سلطنته قصد و عطای تابجا اولق اوزره اوغلی سلطان احمدی ولی عهد ایشیدی . سلطان احمد اسکدار ده مال تبه دغه مقرب بشیر سلطنت ایکن یکجری طائفه سی مسدمن شرایدر دیر لک صورت تحلف کوسترملری اوزرینه یاوز سلطان سلیم خان غازی زیت طراز جهسانکیری اولشدر .

سلطان یازید تحت سلطنتک زمان شیخوخته اقتراندن طولایی حال حیاتنده تحت وتاجی سلطان سلیم اعطا ایدوب کند ولی دیمتوقه نام محله عزیمت اوزره ایکن اثنای راهده متوجه عالم بقا اولدیلر .

سلطان یازید ولی عصر نده ظهور ایدن شعرا هر عصر دن زیاده ایدی دیو تذکره لک اتفاق واردر . چونکه شعرا به جواز واحسان و عطایسی وافر ایش . حتی جلال دوائی و جامی بی مستغرق انواع لطف واحسان یکراتی پیورد قلمی متواتر در . ککندولی دخی (عدلی) تخلص ایدر لر مش .

ای سوار اسب ناز اولان رکاب جانیه باص حسن میدانی سنکدر ایاغک مردانه باص برادری سلطان جم کند و سسته تحت پادشاهی نصیب اولدیغندن مغموم اولوب بویدی سلطان یازیده کوندر .

پیت سن بستر کده تیاسک شوقله خندان بن کل دوشم کلخن محنتده سبب نه پادشاه بسطامی سیرت دخی بو بولده جواب نصیحت و بر مشلدر .

جواب چون روز ازل قسمت اولمش بزه دولت تقدیر ه رضا و ریه سک بو نه سبب نه حج الحرمین دیو دعوالر ایدرسک باسلطنت دینه ایچون بونجه طلب نه

سلطان سلیم خان اول ابن سلطان یازید خان ثانی سلطان یازید ولی حضرت تری سک فراغ سلطنت ارزوسی و شهزاده لردن سلطان

جهانگیرانه دن تصادف ایتدیکی مشکلاتک هیچ بری روکردن ایده مدی . بعض انتریفه لره مبنی وجهه عزیمته سد ممانعت چکن امر اووزرایی در حال خدمتشدن دفع ایدر . و محاربه ده کبرودونک ایستیان یکجریلره (سرزدونک بن حربیه بالکر کیدرم) دیرلر مش .

ایشته یاوز سلطان سلیم خان حضرت تری بویه زیت عالی ایله جلوسنی متعاقب حدوث ایدن برادر لری سلطان احمد و سلطان قورقود فتنه لری کبی فجع فجع وقعده لری تسکیندن صکره همان بر مجلس عقیده ایران اوزرینه هجوم و تبریزده شاه اسماعیلک ذوجه سی تاجلی خاتمی اسیر ایتدی . بلکه نطقنده (یتیم بلاد عجمی شیعه دن تطهیر در) بمجملنی تفصیل و تفسیر ایتدی .

ایران سفرینی متعاقب اردوسنی مصر حکومتی اوزرینه سوق ایله خلفای عباسیه شعبه سنی مصر دن قالدیرمش وامانات جلیله متبرکه نک مقام خلا فته نقلیه ملوک عثمانیه بی خلیفه انام ایشدر .

دیار شرق کورجستان . بایبورد . خرپوت . موصل . دیار بکر . کردستان . حلب . قلاع شام . اعظم فتوحاتنددر . عزم جهسانگیرانه سی شول مرتبه ایشکه . اورو باقطعه سی ایکی پادشاهه مقر اوله مار دیرمش . ۹۲۶ سنه سی شیر پنجه اجلدن رها ممکن اوله میوب نسرطار روحی آشیان طراز دوحه بقا اولشدر . اکثر مورخلر وفاتی شو صورتله یازارلر .

احمد و سلطان قورقود دن ترجیح ایله مجرد حضرت یاوز سلطان سلیم مقام خلا فته کلمی حننده ترقی جویان و حمتندان عصرک الحاح و اصرار لری اوزرینه روم ایل قطعه سنک متهاستنده بولسان سلطان سلیم خان حضرت تری نه دعوتنامه ارسال اولندی . و جناب سلیم خان دخی پابرکاب استعجال ایله ۹۱۸ سنه سی صفر نده استابوله کله رک اولادری یازید ولی حضرت تری نه ملاقی و ثابا بدرینک بالذات دلالتیه نائل تحت حسروانی اولشدر .

حتی وکلا و علمایی حضورینه جلب ایله ده رسم یعنی اجرا ایتدن اول بیان مساک طرزنده امیرانه و جهانگیرانه شویله برنطق ایراد پیور مشدر .

(بن پادشاه اولور رسم یتیم عربستانی چر کسلردن . بلاد عجمی شیعه دن تطهیردر . مجرد اسلامی بر نقطه به جمع ایچون هند و تورانه کیده حکم . شرق و غربده اعلائی کله به چالیشسه جغم . ظلمه به اولادم اولسه مرحت ایتیه حکم . زمانده راخته وارمق و اهالی به تسلط ایتک ممکن اوله من . ایشته بنم حالم بودر ؟ سفردن قورقز ایسه کزینی اختیار ایدیکز . والا سلطان احمدی قبول ایلکز .)

بونطق اوزرینه بهادران اسلام ککندولرینه فوق العاده القشلا ایدوب امر یعنی انعام ایلدیلر . فی الواقع سکر سنه طقوز آی مدت سلطنتنده سلطان سلیمی شومسلک

یاوز سلطان سلیم بر کون بچیده ده
تماشای ازهار ایدر ایکن صرتمده جیان وجعی
حس ایدر لر .

ندیمی حسن جان افندی به امر ایدوب
ایوجه صدیر لر .

سیلوجه چبان اولور . وعده تکمیل اولش
وقتسر تدبیردن طولایی پادشاه مغفور
واصل کلشنسرای چنان اولور .

بوخالده مدت عمری الی برسنه اولش
اولور . سلطنتی سکر سنه در .

جزایری غازی حیرالدین پاشا به برقاچ قطعه
سفینه ایله احانه ایلشکن جزایرک ضبضیله
ممالک شاهانه به التحاقی انجق حیرالدین
پاشانک قور صانلقده مهارتنه وسلطنت
سلیم خانی زماننه مخصوص اولان بیوک
بیوک موفقیترک تیسر حصولنه دلالت
ایدر .

یاوز سلطان سلیم مشاغلدن حالی بولندیغی
زمانلری کتاب مطالعه سیله کچورر مشلر .
مشاهیر ارباب قلم اعجمامدن فضل اللهک
تاریخ و صافی الدن بر اقا زلمش . شعرده
مخلصلری (سلیمی) اولوب دیوانی مشهور عالدر .
نظم

این سفر کردن و این بی سر و سامانی ما
بهر جمعیت دلهاست پریشانی ما
* * *
ایران سفرینه کیدر کن سو یلد کیری
متواتر در .

نظم
بن یتام لایقیمی اول قار شومده ایانک طوره
سرو نازم دن بن اولدکده نمازم قلسون

سأر اشعارندن اشهر در .
ابن کمال یاوز سلطان سلیمک وفاتنه غایت
سوزشلی بر مرثیه سویلشدر .

قانونی سلطان سلیمان خان

ابن یاوز سلطان سلیم خان

۹۳۶ سنه می پدر لری یاوز سلطان سلیم استانبولدن
ادرنه به انشای عزیمتده تأثیر شیر پنجه دن

نوبت زن کوس زحمت آخرت اولسنی
اوزرینه قانونی سلطان سلیمان سنه
مذکورده اورنک ارای شوکت عثمانیان
اولشدر . عمری اوزون . فتوحاتی
حد و عددن بیرون . واضع قانون .

بر پادشاه عبدالعزیز ایدیلر . زمان
سلطنتنده سیف و قلم یک چوق بیوک
بیوک اثرلر راقش . وسایه سطوت
وزیر جناح عدل ورافتنده دکل ملوک

اسلامیه برقاچ اوزو باقرالی اسوده نشین
امان اولشدر . فرانسه بی قرق سنه

حایه ایلدی . شرقا و جنوبا ایتدیگی
محاربه لرک هر برنده بر قح غضبه نائل اولوردی
امتداد سلطنت جه پادشاهان عثمانیانک
الک بختیاری در . لکن مدت سلطنتنده

وقوعه کلان فتوحات کثیره ینه طول
مدت سلطنتنه نسبة آزدکلدر . اوستریا
اوزرینه آچدیغی محارباتنده ایران
اوسته ایتدیگی مهاجماننده ممالک
عثمانیه بی ایکی مثلی توسیع ایلشدر .

محارساتنک طمشواز . اردل . بودنی کی
ایالات جسمه سنه ایکوز سنه به کلنجه به
قدر دولت علیه وزرا سنک والبلکری

قانون سلطان سلیمانک برکات مظفر یندر .
بغدان استونی بلغراد . بجوی . استرغون
وان . نججوان قحقی قرده کی موفقیتی
وایتالیا ووندیک وجزایر اطرینک غازی
دکرده کی اثر صلابتدر . سکتوارک محاصره
وقتچنده و ۹۷۴ سنه سنده وفات ایتدی

عمری ۷۴ و مدت سلطنتی ۴۸ سنه بش
آیدر . اوائل حالتنده مائل صفا و تابع
هوا اولمشلر سه ده از مدت ظرفنده ندامت .
وتحصیل علومه رغبتله تکمیل نسخ
بیور مشلدر . هله علوم فقهه انتسابلری
زیاده ایمش . انشای وفاتنده قبرینه

قونلینی توصیه ایتدیگی صندقچه اتفاق
اکا بر دولت ایله آچلدقده مدت سلطنتنده
حرکات سیاسیه سنک احکام شرع شریفه
تطبیقی ایچون ابوالسعود الدینی فتوای
ایمش . حتی ابوالسعود افندیکن بو حال
اوزرینه (ایواه سلطان سلیمان دیوان
حقده می بنی مسئول ایتدک) دیدیگی
مر ویدر .

اداره دولتک هر شعبه سنه بر قانون وضع
ایتدیگی جهستله سلطان سلیمان قانونی
دیوالسنه ارای احترام در .

امرای بحریه سندن مقام قیودانی به
کلان جزایری غازی خیرالدین پاشا
معیننده کی دوتما ایتالیا ووندیک جمهوری
النده کی جزایری عارت زده فنا .

ودولت غلیبه ده الک اول دریا امورینه متعلق
خریطه تألیف ایدن سیدی رئیس پورتکیز
دوتماسیله هند دکر زنده آهنگ جنگ و غا
ایتشدر .

و قنا که ۹۷۴ سنه سی سکتوار
محاصره سنک اوتوز برنجی کونی مزاج
شریفلر یننه ضعف غارض اوله رق کوندن
کونه اشتداد ایله سنه مزبوره صفرینک
اوچنجی کیمجه سی طائر روح پرفتوحی اشیان
ساز چنان اولمشدر .

وفاتنک ایتسی کونی ایدیکه ضربا وقهرأ
سکتوارک ایچ قلعه سی دخی فتح اولنوب
سکتوار بانی اولان نسفی نک باشی کسپله رک
صندوقه نعش مغفرت نقشلری تحتنده
غلطان ایدلشدر .

سکتوارده کیفیت وفاتنی وزر اعظم صقواللی
محمد پاشا کتم ایله پادشاه جدید سلطان
سلیم ثانی حضرتلرینه ارسال نوید
اولنوب و سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینک
جسدی عربیه وضع ایدیلوب بلغرا ده
عودت و سلطان سلیم ثانی حضرتلری مقر
حکومتلری اولان مغنیسادن نهضت ایله
استانبوله معاودتله امر بیعت بالاجرا سلطان
سلیم ثانی شرف افزای تحت سلیمانی
اوله رق استانبولدن تکرار حرکت و بلغرا ده
مواصلت بیور منجه افشا ایدلما مشدر .

حیراتندن پدری سلطان سلیم خان
حضرتلری . واوغلاری شهراده سلطان محمد
وجهانکیر ایچون برجامع شریف و مدارس
وحجرات و عمارات بنا بیور مشلدر .

و بولردن ماعدانام سامیلرینه منتهی اولان
سلیمانیه جامع شریفی و مدرسه نبی
و قانون اوزره علم طبیک تدرسی ایچون
انشا بیوردیغی حیراتی . و دارالشفا سی

الی یوم التناذ روح شریفی حیه ایلہ یاد
ابتدیر حیرات جلیله دندر .
مرتب دیوانی وارد . (محبی) تخلص ایتشد
جله اشعارندندر .

نظم

جانه قائم بوسه لعل لب یارایستین
باش و بر بویولده بر زلف سپکارایستین

بی وفایارک (محبی) جور بنی معذور طوت
بارسز قالمور جهانده عیسز یارایستین

سلطنت دیدگری انجق جهان غوغا سیدر
اولیه دولت جهانه بر نفس محبت کبی

تاج و تخت و سلطنت بر باد اولور چون عاقبت
کندونی عالم سریزنده سلیمان اولدی طوت

قالدیرسن چون ایاغی بزم دنیاسدن کوکل
ایچدوکن جام شرابی آب حیوان اولدی طوت

ژنک غندن دیرایسک اوله کوکلک صافی
قومه الدن قومه بر لحظه شراب صافی

سلطان سلیم خان ثانی

ابن سلطان سلیمان خان

۹۲۹ سنه سی قاط آرای مهد شوکت

اولشدز . اوتوز بش یاشنده و مغنیا
حکومتده ایکن پدرلی سلطان سلیمان
قانونی حضرت تلیرنک وفاتی خبری واصل
اولجه مغنیسادن حرکت و در سعادته
جلوس تحت سلطنت بیور مشلدر .

جلوسلر بنی متعاقب استانبولدن نهضتله
بلغرادده اردوی همایونه موصلت ایدوب اعلان
جلوس همایونه مسارعت و نعلش مغفرت نقش
حضرت سلطان سلیمان خان بنی استحباب
ایله استانبوله عودت ایتشد . امور
دولتی وزیر اعظم لری صقولی محمد پاشایه
تفویض بیوروب کندولری کوشه صفا
واستراحتنه چکلمش و حتی ندیم خاصی
احمد شمس پاشا مصاحبتله ادرنده
وقت یکور مشدر . صقولی محمد پاشا
بر طرفدن ترتیب دیوان ایله امور عبادی
بحق رؤیت ایدر .

ودیکر طرفدن دخی مقتدر وزرانی سردار
نصیبه طرف طرف اردولر سوق ایلردی .
سردار لالا مصطفی پاشا و مؤخر اقبودان
دریا قلیج علی پاشا معتبده اولان مکمل
دونمالله قبریس و سافر بنامها آلتدی
وسردار شان پاشا اردوسیه اقلیم بمن
داخل حوضه ممالک عثمانیه ایدلدی .
تونس فتح اولندی .

زمان سلطنتده کافه امور دولت اهلنه
تفویض اولندی . و خصوصاً سلطان
سلیم ثانیکن قدر دانلغی جهته مشغول
استراحت و مائل صفا و صحبت اولسی
محال تعریض اوله من . چونکه درکار
اولان کفایتی مناسبتله مسند صدارتی

بالاستقلال عهد استیثانه و یردیک وزیر
اعظم صقولو محمد پاشا دولتک کمال اقبالی
یک کوزل محافظه ایتشد .

حتی صقولی محمد پاشا کندوسی ایچون
برتر به انشا ابتدیرکن سلطان سلیم ثانی
حضرت تلیرنک شمس پاشا ایله تر به نیک
اوکندن کچرو (شمس بویک تر به سیدر)
دیو سوال بیورلر .

شمی پاشا دخی محمد پاشا کنکر دینجه (عجبا
نوقت یتاج قدر) دیمسی اوزرینه شمی پاشا
پادشاه امرایت شمدی یاتسون دیدکده
(خطا ایتدک بکا و دولتله لازم بر وزیردر)
دیوب قدر دانلغی ظهار ایتشد .

شمی پاشا ایله لطائف چوقدر . آخر عمرنده
طریق عیش و صفا دن عنایت سم
ندامت . و کافه لذائذدن فراغت متاقب
برکون حماده ایاغی قایوب دوشلر .
وحیلی اضطراب کچرلر . بواسطراب
ایله حایه و ضعف معدیه مبتلا اولوب
ایکی آی حسنه یاند قد نصکره ۹۸۲
سنه سی شعباننک بکرمی سکرنجی کونی
غازم دارالنعم اولدیلر .

اوغلی سلطان مراد ثالث حضرت تلیرنک
مغنیسا حکومتلرندن عودتله مر یع نشین
سلطنت اولجه به قدر اون کون وفاتی شایع
اولما مشدر .

مدت سلطنتی ۸ سنه بش آی . و عمری
۹۵ سنه در

صارشین و مهیب اولغله صاری سلطان
سلیم دخی دینور . اثنای صفا و محبتله

نظم

نوی بنده روح افزا اولور عشاقه پردم وار
دلانی کبی نالان اوله ده براوز که عالم وار

طالبای سعی بلیغ ایت کوی یاره واری کور
جانی خانانه و یروب ترک ایله یوغی واری کور

عاشق صادقده دل بر در داوله مز یار ایکی
هیچ بر تخت اوزره نمکنی اوله خنکار ایکی

سلطان مراد خان ثالث

ابن سلطان سلیم خان ثانی

ولادت ۹۵۳ ده در . پدرلی مغفور
سلطان سلیم ثانی حضرت تلیرنک ۹۸۲
سنه سی وفاتی خبر بنی مغنیساد و مشغول
شکار ایکن المسیله بالاستیصال استانبوله
کلوب ۲۹ یاشنده اولدیغی حالده سنه
مذبوره رمضان شر یفنک سکرنجی کونی
جالس اورنک پادشاهی اولشد . وزیر
اعظم صقولی محمد پاشای ابقا ایلدی .

بواننده عجم شاه طم هاسک وفاتی وشاه
اسماعیل ثانیکن جلوسی وقوعیه ممالک
ایران عادتاً مغلبه انده پریشان و مستعد
التحاق ممالک عثمانیان اولدیغی بغداد
و ارضروم و الیدکرندن انها اولغین شرق
سفری اعلان واردولر سوقبله لشکر عجم
بر باد ایدله رک تاتیرز قلعه سی کشاد .

و يك چوق قلاع و بقاع ايران زمين
عدالت سلاطه مراديله بكيدن معمور و آباد
ايدلدى . تفليس فتح . و ولايت انكروس
اوزرينه عسكر سوق ايدىلوب مظهر غلبه
اولمشدر . طاغستان چركستانده يك
چوق محل ضبط اولندى . شرقى سفرينه
عثمان پاشا . وانكروس محاربانده سنان
پاشا سردار ايدىلر . سلطان سليمان
قانونى حضر تاليله سلطان سليم ثانى
حضر تالينك و كند و زرينك وزير
اعظم لغنده دين و دلت اغورنده ابراز
ماژكار داني ايتش والسنه اناامده نامى
طويل محمد پاشا ديوشهرت المش
و حالا اوستريا و مجارستان ايالات جسيمه سى
موزه خانه ليله ويانه موزه خانه سنده
وسر عسكران شجاعت عنوان صره سنده
(محمد صقولىچ) ديوهيكل مجسمه سى
محفوظ موقع احترام بولنش اولان محمد
پاشاى طويل ايام سلطنت سلطان مراد
ثالثده يوم مخصوصنده ترتيب ديوان ايدرك
رؤيت مصالح انام ايدركن ديوان بنده بولنان
بري شعورك خنجر غدريه شهيد اولمشدر .
ايشته محمد پاشانك وقوع شهادتى اوزرينه
مراد ثالث حضر تالرى مهر و زراتى
وزرادن هر كيمه ارزاني پيورمش ايسه محمد
پاشاده كى لذتى الهامشدر ۱۰۰۳ سنه سى
جاذى الاولك سكرنجى كوني دارالسلطنت
عليه دهر روح شريفلى متعازم قريكه مولى
اولمشدر .

۹۸۲ سنه سنده و ۲۹ ياشنده جلوس پيور دقلزندن
مدت سلطنتلى ۲۱ سنه به و عمرلى ۵۰ سنه به
منتهى اولور .

اورته بويلو . قومرال واوزون صقاللى .
خوب صورت . ملك سيرت . پادشاه
صاحب جود و سخاوت ايشلر .
زمان دولترنده اشهر شعرا نوعى افنديك
علوفه ليله اللى اچقه ترقى احسان ايدرلر .
اتفاق اول اثناده بر و ياده كوروب تعبيرى نوعى
افندى به حواله پيور دقلزنده نوعى افندى
كوشش پادشاهيده فى الجمله تقصير و تدبير
شهنشاهيده تدنى ايله تعبير ايدر . مسموع
مراد خانى اولتجه (سز ترقى بوله سز بزه
تدنى نيلر . نوعيا بزه بوقسمته راضى دكلير)
دو طراز امير جواب و ير مشلدر .
علميه فرط احتراملى مشهوردر . قاضى
عسكرلك كوندركلى تخصيلارى (قضايان)
اولدى منظور اوله توجه و (عروضك اولدى
مقبول اوله توجه) نظملىله پيورلر مش .
مغنياساده كوزل برجامع شريف و مدرسه
منفعللى واردر . آثار شعريه سندن بر غزل
نخبر اولندى .

غزل

نجه طاقت كنور سن جسم عاشق روى دلداره
كنور من تاب جون بر خطه تاب برق انواره
مقيم خانقاه عشق اولاسدن بودل پردرد
اولوب ابدال محنت بغرى ياره جسمى صدياره
تفكر اينلر بدم كوكل افكار غيبريدن
بودل يارك سر يردر وير لمز بول اغياره
نچاره چاره ايدوبنر دل بچاره به هر دم
چوياره ايدن اولدى بنه آندن مرهم و چاره
(مراد) كسوزلرينك كوستر هر حرفى بر حكمت
نه حكمت بلكه عبرتدر دوا در جله بيماره

سلطان مراد خان رابع ابن سلطان احمد

خان اول

۱۰۱۸ سنه سى طرازنده كهواره شوكت
و ۱۰۳۲ سنه سى كانكش على پاشا
صدارتنده و بى افندى مشيخته اتفاق
اكا بردوات ايله سلطان مصطفى خان اول
ابن سلطان محمد خان ثالث خلع ايديله رك مريع
نشين سلطنت اولمشدر .

و قناك ۱۰۳۳ سنه سى شاه عباسك بغدادى
استيلاسى اوزرينه حسين پاشا بغداده
كوندرنش ايسه ده مشاراليه شهيد اوله رق
عساكر ايران موصل و كر كوكى دخى ضبط
و تسخير ايلشدى . سلطان مراد قريم خانلىرى
سردار ايله بر طرفدن روسيه اوزرينه محارب
آچش و ديكر طرفدن نيمه سرحداتى
دخى قارشمش ايكن سردار اكرم چركس
حسن پاشا و فات ايدوب يرينه كچن حافظ پاشا
معينيله كورجستان اوزرينه و مراد پاشا سزدار ايله
بغداده مقدار كافى اردوزر سوق ايتشيدى
شاه عباس ايله حافظ پاشا بيشنده بر چوق
محارب لردن نصكره بغداددن ارض رومه قدر ايران
الته كچن ممالك عثمانيه استرداد اولندقدن
بشده همدان و نجوان طرفلى دخى استيلا
اولنوب حدود شرقيه شردمه متسلطيندن
تأمين ايلمشدر . پادشاه هر نه طرفه سفر
آچديسه غلبه چالهرق سرحدات دولت
عثمانيه بى تايمين ايتد كدن بشقه ابطال دخان
وقهوه و سد ابواب ميكده ايله بونلردن عبارت
احداث فتنه ايچون اتخاذا ايديلان دار
الندوبلى مسدود ايدرك فتن داخليه بى
دخى رفع و القا ايلشيدى . اگر چه شدت
عيش و هوايه ابتلاى و كثرت تبديل و قتل

وزرايه انهم ايكى اولمسه ايدى زمان سلطنتنده
ياوز سلطان سليم ثانى اقبالنك اعاده سى
جلالت و مهارت فوق العاده سندن مأمول
اولنوردى . شاعر مشهور نفعى افندى بى
قتل ايتشدر . سلطان مراد رابع حضر تالرينك
وقايح خارجيه و داخليه سى يك مفصل
اولديغندن اوزون اوزادى تحريرى موضوعك
خلافته كورلشدر .

بغداد سفرندن عودتنده منكر المزاج
اولديغندن بقاچ آيلر صهبائى ذوق و نشاط
نظر انگندن دور اولشيدى ۱۰۴۹ سنه سى
بهرامنده بر مقدار صحيح مزاج ايتكله تبريك
عيد سعيد رسمى تمام اولدقدن نصكره مراد
رابع حضر تالرى سنان پاشا كوشك كنده
مشغول تماشاى ملاعب ايكن . آت ميداننده
سلحدار پاشا سرباى كوشككه عزيمت و تفرج
كشمان اطرافه نكران اولديغى حالده سلحدار
پاشا و بعض محرمات مجلس مدار دفع
متاعب در بهانه سيله پادشاهى آيينه
جام كلفامه نگاه انداز پيورمق اوزره ترغيث
ايدرلر . اولكون مذكور سربايدى ملوكا كه
بر ذوق ايتد كدن نصكره ايرتسى كون مزاج
شاهى تكدر پذير اوله رق سنه مزبوره
شوالنك اون التججى كوني پادشاه غزا
اعتباد واصل رحمت رب العباد اولمشدر .

مدت سلطنتى ۱۷ سنه و عمرى ۳۱ سنه
اولش اولور .
شعره رغبتى اولوب مرادى تخلص ايدرلر مش
سردار بغداد حافظ پاشانك (الدى اطرافى
عدو امده عسكر بوقيدر) عنوانلى
يازديغى منظوم مكتوبنه (نعيما و حير الله

افندی تاریخلرنده محرردر) حافظ ابغداد
امداد ایتکه اریوقیدر . بزدن استمداد
ایدرسک سنده عسکر یوقیدر . شمدی
خالیمی قیاس ایلرسن آیا عالمی . ای
(مرادی) پادشاه هفت کشور یوقیدر .
مقطعلی و منظموم جوراب رد امیز
کوندرمش و علی پاشایی بغداده سردار
ایاشدر

سلطان مصطفی خان ثانی

ابن سلطان محمد خان رابع

۱۰۷۴ سنه سی ادرنه ده تولد و سن
شریفی اوتوز بر سنه یدی آیه واصل
اولدینی حالده ۱۱۰۶ سنه سی عم مکرملری
جنتیگان سلطان احمد خان ثانیسن ارثا
منتقل اولان سریر سلطنته جلوس
پورمشلردر .

جلوسلرندن بش آی مقدم نیجه استیلا
اعدایه کرفتار اولان ساقزجره سی میمنت قدوم
جلوسلریله دشمندن استمداد و برآ و بحرأ
نیجه دفعه اعدای دولت ایله مطارحه
غزا و جهاد اولوب بالنفس اوستریا اوزرینه
وقوعولان سفر همایونلرنده و شش ولوغوش
و نعلقران محاربه لرنده مظفر و منصور
اولشلردر .

جلوس همایونلرینک دردنجی سنه سی
سنه جنکنده بحکمه الله تعالی اردوی
همایونده صورت انهرام نمایان اولغین
ملل متفرقه اعدا ایله وقت و خاله کوره
عقد مصالحه و سد ابواب مطارحه
ایلدی .

ایشته ۱۱۱۰ سنه سی طوفان حرب و قتال
بر مقدار سکونت حال کسب ایتسیله هرکس فراغ
باله دوشوب ذوق و صفاسیله مشغول ایکن
سلطان مصطفی خان حضرت تلی دخی پای
تحت قدیم اولان ادرنه به عزیمت و شهر
مذکورده صید و شکار و انواع عیش و صفا
ایله اوقات کذار اوله رق درس سعادت
خاطرلرندن چیقارمشلردر .

استانبول خلقی بویه طویل مدت یعنی
بش سنه پادشاهک ادرنه ده اقامتله
درس سعاده عسدم میل و رغبتی کورد کجسه
سررشته قیل و قالی لرنده طولامغه
باشلامشلردی . بوحال ایله سلطان مصطفی
خان حضرت تلینک اوج دانه کرعه محترمه لرنک
برینی کیریلی زاده نعمان پاشایه و برینی وزیر
مکرم مقول زاده علی پاشایه و دیگر بینی دخی
چورایی علی پاشایه عقد و تزویج یتیه ادرنه ده
هر رینه آبرو و طرح بزیان بیت الشرف
بیورلدیغندن ارتق سلطان مصطفی خان
حضرت تلینک استانه علیه دن بتون بتون
انصراف میل و رغبت بیورد قلی اکلانشیله
و خصوصاً خواجده شهر یاری شیخ الاسلام
فیضی الله افندیکن تاریخلرنده مفصلاً بیان
اولدینی وجه ایله منصبنده کسب
استقلال ایدرک امور دولتی بد تعرضه محصور
واجل مناصب علیه دینی انجق اعدوان
و انصارینه مقصور ایتک کی اوضاع
ناجیسی بالا کبر اولسیله بوسیلرندن طولای
رای پاشا صدارتسنده و سلطان مصطفی
خان حضرت تلینک ایام سلطنتی نماینده
اولا شراره فتنه استانبولده جبهه جی

اوجاغندن جهیده و کیده سیلابه تدبیرایله
اطفاسی ممکن اوله میه جق درجه به رسیده
اوله رق جمعیت طغیان یوز بیک کشیدن
مجاوز ادرنه سمته پویان اولشلردی .
جمعیت حوصه میزنله وارد قنده اولجه
نصرت پادشاه اسلام ایچون ادرنه ده عقد پیوند
اتفاق ایدنار دخی متل مذکورده جمعیت
ار باب اختلاله الحاق ایلد کلرندن سلطان
مصطفی خان ثانی حضرت تلی ۱۱۱۵
سنه سی ادرنه ده خلغ اولغش و جلوس
سلطان احمد ثالث حضرت تلینک و قوعندن
صکره سلطان مصطفی مخلوعا استانبوله
کلوب مهاجوری سلطنتدن متکدر الحاطر
اوله رق یوز درت کون ایچند عازم کلزار نعیم
اولشلردر .

بوصور نیجه مدت سلطنتلی ۹ سنه ۶ آی
و عمرلی ۴۰ سنه اولش اولور . وقوعات عالمی
مدرک بر پادشاه ذیشان ایشلر . حتی اجداد
عظما مژدن بازید ولی حضرت تلی و قف
ایتمدک بر قارش طپراق بر اقامش که بر آم
اتام . و قانونی سلطان سلیمان حضرت تلی
یکچیری ایتدک بر فرد بر اقامش که یکچیری
بلا سنک دفعی مذا کره ایدهیم دید کلری
مرویدر .

اثار شعریه سندن تبرکا بر بیت یازلدی .

بیت

* باشمزدن هیچ هوای زلف یارا کسک دکل *
* مرتفع بر در آنکچون روزگار اکسک دکل *

سلطان احمد خان ثالث

ابن سلطان محمد خان رابع

مشارالیه ۱۰۸۴ سنه سی تولد ایدوب ۱۱۱۵
سنه سی برادری سلطان مصطفی خان ثانی علیه نه
قیام ایدن فتن و فساد اوزرینه سلطان
مصطفی نک خلعیله ادرنه ده جالس تحت
سلطنت اولشدر . اسباب ظهور فتنه دن
بری دخی سلطان مصطفی خان ثانی حضرت تلینک
ادرنه ده اقامته میل ایتسی قضیه سی
اولدیغندن سلطان احمد ثالث حضرت تلی
جلوسنی متعاقب ارکان و معینی و مخلوع برادری
سلطان مصطفی خان حضرت تلی برینی استحباب
ایدوب همان استانبوله کلشدر . جلوس
حضرت سلطان احمد خایده اصرار و الحاح
اهل فساد ایله بر طاقم ناهلله توجیه اولنان
مناصب استانبوله کون بکون استرداد ایله
اهلنه تفویض و سرحد فترق و شقا اولنار
برر بر دخی و غریب اولشهر رق کلزار دولت
حس و خاشاک مضرتدن تطهیر ایدلدی .
ایشته ریاض دولت سبزه بیگانه دن تطهیر
اولغنده و دیگر طرفدن بزیان دولت ترصین
ایلدیکده ایکن روسیه دولتک توسیع ملک
افکارله اسوج دولتی اوزرینه آچدیغی محاربه ده
اسوج عسکر بیتی تعقیب ایچون روسیه عسکری
حدود حاقابه به تجاوز ایلدیکنندن و ذاتاً
روسیه لونک افکاری دولت علیه حقه ده دخی
مضر کورندیکندن احمد خان ثالث
حضرت تلی روسیه اوزرینه اعلان حرب ایله
وزیر اعظم و سردار اکرم بانطه جی محمد پاشا
معیتله بصار ایله قطعه سنه مکمل براردو
سوق ایتشیدی . ایشه بانطه جی محمد پاشا
پروتی کچوب روسیه جاری مشهور پترونی

فنا حاله منهنم ایتش واسیر ایتک درجه سته
کتور مش ایکن روسیه طرفدن هرنه تکلیف
ایدیلور ایسه قبول ایتلک شرطیله طلب
مصالحه ایدلکله باله بی محمد پاشا دخی ایه
مداخله ایتلک وازاق قلعه سنی ترک ایدوب
استانبولده ایلیچیسی قبول اولنماق و عنوانی
سار دولتر عنوان رسم سندن دون اعتبار
اولوق اوزره عقد مصالحه اولمشیدی . پتروی
بو قدر صقشد یرمش ایکن باله بی محمد
پاشا تک مصالحه به روی رضا کوستر می
استانبولجه محمد پاشا تک رحاوتسه وحتی
ارتش اسنه حل اولوب عزل ونفی ایتدیرلشدر
بوندن صکره صیق صیق تبدل صدارتله هیچ
برایشه موفق اولنه مدیغی حالده نهایت
داماد علی پاشا مقام صدارتله کتور یلوب
دولته حسن نظام ویرلد کدن صکره قره طاغ
اشیاسی تأدیب اولمشدر . بونی منعاقب
وندیک محاربه سی ظهور ایدرک داماد علی
پاشا بالذات اردوی همایونله کیدوب استندیل
و کوردوس و انابولی و قستل کبی نیجه قلاعی
فتح ایله عودت ایلدی . سنه آیه ده
وندیکی بتون بتون احقاقیدله در سعادتن
حرکت ایتش ایسه ده اوستریا دولتی وندیک
کورفر نیک دولت علیه یدینه یکجسی کندو
حقنده بر یوک تهلیکه اولدیغنی تیغن ایتسیله
وندیک محاربه سندن کفاید اولنسنی
اولنمدیغنی تقدیرده اعلان حرب ایده چکنی
یلدیرمشیدی . بو وضع سردار مشار
الیه کران کله رلک وندیکدن انصراف ایدوب
نمسه اوزرینه حرکت ایلدی لیکن تقدیر

خدا اردوی همایون منهنم و سردار مشار
الیه الشدن قور شونله اور یلوب شهید
اولدی . طمشوارده الدن کیتدی .
مؤخر آ کلان سردارلک عدم موفقیته
اردوی همایونده کون بکون صورت مغایرت
متزاید اولدیغندن اولوقتر رکاب همایون
قائمقامی و داماد شهر یاری ابراهیم پاشا
صلح طرفنی ترجیح ایتش لیکن عسکری
طائفه سی صلحی قبول ایتد کلرندن طمشوار
استرداد اولمقدن بشقه بلغارده ویرلدی
اندن صکره مصالحه به رضا کوسترلدی .
وقت کد ابراهیم پاشا مقام صدارتله کلدی .
هانا قائمقاملغنده صلح اولسونده عسکره
نظام ویرسون دیرکن صدارتله بر سفاهته در
دوشوب عسکره نظام ویرمک دکل نظام
عالی بتون بتون اخلاص سبب اولدی . کاغد
خانه ده قصرل . لاله زارل . اکلجه لاله اون
ایکی سنه دن متجاوز مقام صدارتله مستقل
اولشدر . ایشته بوس سفاهتک اثر سماحتی
اولوق اوزره باله جینک اغر بهارله الدیغنی
کالای مظفریت یوق بهاسنه دکل برسوزله
مفتحه صاتلدی . بر طرفدن دخی نادر شاهه
برچوق یرلر ترک ایلدی . ایشته بو حالات
اوزرینه ابراهیم پاشا علیه کون بکون
قیل وقال اتره رق نهایت ظهور فتنه ایله
اریاب اختلاله قارشو سنجاع شریف چیقارلش
وسلطان احمد ثالث حضرتلری فوق الغیه
سعی و غیرت ایتش لیکن ثمر اولیه رق ۱۲۴۳
سنه سی داماد ابراهیم پاشای اریاب
اختلاله فدا و ککندولری دخی مشغله

سلطنتی برادر زاده سی سلطان محمود اول
حضرتلری نه اعطا ایلدیله .

(کرو و سعادت شکوه شهدایه ملحق)
(واصل رحمتکده جنساب فیاض مطابق)

خداوند کار سلطان سلیم خان ثالث

ابن سلطان احمد خان ثانی

۱۱۷۵ سنه سی آرایش شو کتسر ای
وجود . و ۱۲۰۳ سنه سی اور تک فلک
رواق شاهیه به قعود ایله حکمران آفاق
اولشدر .

جلوس همایونلری روسیه محارباتنه
تصادف ایلدیکندن حسب القدر وقوعه
کلان هنر بملرک بوبله غیر منتظم یکجیری
وقوعولی کبی حشرات متحشده ایله جبر
ماقاتی قابل اوله میسه جغی سلطان سلیم
سلیمه القلب حضرتلری عندنده مسلم اولغین
در حال مسقواو ایله اساسه صلحه نظام
و یروب اسباب ظاهره غلبه و نصرتک
اتمانه تشبث پور مشلر ایدی .

چونکه اوزمان اوروپا دولتلری کافه
منتظم عسکریتشدر دکلری کبی بر طرفدن
دخی عسکرک و فن حربک ترقی انتظامنه
فوق الغایه اهتمام ایتکده اولد کلرندن
ایشنه سلطان سلیم خان حضرتلری دخی
مقابله متفنن طوبیجی و خبر جی و عسکر
تدارکیمچون ناچار بعض تشبثات و محترقاته
ابتدار ایتشیدی .

معل عسکر ایچون لوند چفتلیکی واسکدارده
واقع حرم اسکله سنده (شمعی اورالره

سلیمه دینور) و طوبیجی و عربیه جی
ایچون طوبیخانه و بک اوغلونده و انجی
و خبر جی ایچون خاصکوبده جسم قشالار
انشا و یونلره متفرع اوزما تک اتماننه سعی
اونی پور مشلردی .

دولت علیه لری نک عساکر بریه سی حقنده
اصلاحات ابتدایه نک ممکن مرتبه مرآت
حصولده جلوه نما اولمسی جهنله قوه
بحریه سنک دخی رتبه وجود به ایصالی مراد
پسوره رق حوضلر انشاسی و اوجا قلر
احمد ثله مائل انحطاط اولان امور
ترسانه بی از سرنو احیا پور مشلردر .

بوتشبات اراسنده پاسبان اوغلی فترتی
و ضابطی اشقیاسی مفسدتی کبی بر طبق اوفاق
تفک غائله ل ظهور ایتش ایسه ده
آز بهمنله دفع ایدلشدر .

بونلردن قطع النظر فرانسه لی کبی بدوات
قوی مکنت دفعه نقض عهد ایدوب
حطه مصریه بی استیلا و عکبه به قدر نیجه
مالککه مدید طولا ایتش لیکن یوسف ضیا
پاشا سردار غلبه بر اسوق ایتد بکی مکمل
اردوی ظفر بیجا و کوچک حسین پاشا
قیودانلغیه بحرا ارسال ایلدیکی دونغیای
فور انما حطه مصریه بی فرانسه لودن
زع ایدرک نام نامی همایونلری بی لفظ
بدیع غازی ایله منابر ارا بیوردیلر .

برقاج سنه صکره روسیه دولتی دخی فسخ
عهد ایدرک حد و دخافاتی به تجاوز و بلکه
بعض محارری ضبط و انکلتزه دولتی دخی
روسیه لونک رشته متابعته وثیقه اتفاقی
ربط ایتسیله سلطنت سنیه طرفندن دخی

براً مکمل برارد و تنظیمه اوای سعادت
الذوای جناب ژسالتپناهی و بحر ادبی
مرتب دوتمای پادشاهی ارسال فلشمیدی .
سوفی اولئان عساکر اسلامیه هنوز
دشمنه مقابله اید جنگ موقعه وارمیدن
وتاریخ اوقصویانلره تفصیلی معاوم اولان
آتش فتنه سوزان وموجه خیز فوران
اوله رقی سلطان سلیم ثالث حضر تری
(اگر خواهی سلامت در کنارست) حکمتک
زمان ظهورینی درک ایله ۱۲۲۲ سنه سی
دامن سلطنتدن دست افشان وظهور
عاقبت زکرا اولمشدر .

سنه من بورور بیع الاخرند سلطان مصطفی
خان رابع جلوس ایدوسد بر سنه مدت
ایام جلوسنده شیرازه نظام دولتک انامل
آرای مشوشه ایله اختلال ینذر اولدیغی
معلوم اوله رقی اوردوده بولئان صدر اعظم
چایی مصطفی پاشا ایله سردار نامدار
مشهور علمدار مصطفی پاشا اردویی
استحقاب ایدوب استانتوله گلش .
وسلطان سلیمک جلوسی اسبابک استحصالی
تدارکنه دوشمش ایسه ده (تقدیر خدا
قوت بازو ایله دوتن) تدبیرنده عجله ایدوب
بیک ایکوز بکرمی اوج سنه سی سلطان
سلیم ثالث حضر تریک شهادتی وقوعه
کشدور .

کیفیت شهادتتری خلیفه نجیب افندیک
وقعه سلیمه سنده مفصل یازلمش غایت
سوزشلی بر فحیه اولدیغندن بوراده تکراره
لزم کورلیدی .
بنا ایلدیکی قشلازده جوامع شریفه و بعض

تکاپوز و یاوا اسکدارده نام سلیملرینه اوله رقی
حسام اسکله سنده ایکی مناره لی جامع
شریف وحام لطیف لری آثار حیریه
سندندر . وایتدای جلوسلرنده ایویده
خالد بن زید رضی الله عنه حضر تریک
تریه منوره لری بنی ترمیم وآوانی سیم ایله
تزین بیورمشدر .

سنه خاصکویده هندسه خانه انشاسیله
مکمل خواجه لرجلب ایدوب علوم هندسه یه
بیولک همت بورمشدر . بارونخانه بی اصلاح
ایلدی . متاع افرنجیه نک کسادی
مقصودیه سلیمه ده قاش دستکاهلری احداث
ایتمشدر .

الحاصل زمان سلطنتلرنده کی اجرا آتیه
انصاف ایله باقیدور ایسه دولت علیه ده
الان مشهود اولان انتظامات خالیه نک
اساسی سلطان سلیم ثالث حضر تریک
اثره تریدر .

ذات شاهانه لری غایتله اصحاب طبعندن
بولندقلری مناسبته انشاد شعر بیورلر .
(الهامی) تخلص ایدرلر مش .

اثار شعریه سندندر دسترس اولئان ایکی
غزلک بعض ابیاتی درج ایلدی .
برغزلندن مفرز

تعالی الله نصیب ایلدی بور تحت سلیماندر
ویانکیم خواب غفلتدنکه چون کشور پریشاندر
حواله ایلدم جله امورم حضرت حق
بکا بوملکی ورن اول جناب حق سبحاندر
بودنایه طیانوب اوله سن غافل که (الهامی)
سکاده باقی قالمز هم دوز بوجرخ دورندر
غزل دیکرندن مفرز

روز و شب دردک ایله دیده لم قان اغلر
واقف اولان بنم اسراریمه هر آن اعلر
مقطع بنی
درد ایله رویکه باقد فجه سنک (الهامی)
کرچه خندان اولور امان جگری قان اغلر
بو غزل فطین افندی مریخومک مطبوع
تذکره سنده محرردر .

مدت سلطنتی ۱۸ سنه ۸ آی ۹ کون
وعمری ۴۸ سنه در

شهرزاده سلطان جم

ابوالفتح سلطان محمد خان حضر تریک
اوغلی و سلطان یازید ولینک برادریدر .
سلطان جم ۸۶۴ سنه سی دنیا گلش .
اون یاشنده قسطنیونی والیسی و اونیش یاشنده
قرمان حکم داری اولمشدر . وفات
قانع محمد خانیده بیان اولمشیدیکه
یکچریلرک عصیانیه یازیدک اوغلی
سلطان قور قود نیایه اجلاس اولنوب
کیفیت سلطان یازید ایله سلطان جم
یازلمش وهانکیسی اول کلور ایسه تحت
عثمانی یه جلوسک مقرر اولدیغی
بیلدیرلشیدی . سلطان یازیدولی اولجه
کلوب جلوس ایلدی . عقیقیا سلطان
جک برچوق عسکرله بروسه یه کلدیکی
معروض اولغله وزیر ایاس پاشا ایکی بیک
یکچری ایله مقابله سنه کوندر یلور .
وسلطان یازید ولی دخی وافر عسکر ایله
اسکدار طرفنه کچر . بروسه یقینند .
ایاس پاشا و سلطان جک سرعسکری نصوح
بک مقابله ایدرلر . جم طرفدارانی فلیه ایدوب
ایاس پاشا و عسکر بنی اسم ایدرلر . اوچنجی

کون جم سلطان بروسه یه کلوب اون
سکز کون ارآمدنصکره حرکت ایدوب
یکشهر صحراننده یازید ولی ایله ایندکاری
مقابله ده وزیر ولالاسی اولان یعقوب بک
بالجمله عسکرله یازید ولی موکبسه ملحق
اولسی اوزرینه سلطان جم والده و حریله
توابعات خواصنی الوب حلب اوزرندن
مصره کیدر . مصرده سلطان قارتیبای
چرکس طرفندن اشوری اتفاقات کورر .
سلطان یازید ولی سلطان جم ارقه سندندر
الغار ایدوب قونیه یه داخل اولدقده
جک دیار عربیه توجهنی خبرالمسیله ایالت
قرمانی اوغلی سلطان عبدالله تسایم ایدوب
عودت بیورلر . سلطان جم مصره
واروب سلطان مصردن اتفاقات کوروب
حج موسعی کلکله حجازه عزیمت ورخسای
بیت الله ایدوب سنه مصره عودت ایر .
بوآزاده قرمان اوغلی قاسم بک که قانع
وقوعاتده عجمه فرار ایدوب سلطان
یعقوب یاننده امر اروق ایدردی .
سلطان جم فترتندن استفاده قصدیه قرمانه
کله رک سلطان عبدانتهی محاصره ایلدیکی
خبر انوب درحال کدک احمد پاشا قرمانه
ارسال قلدیدی . قاسم مقابله دن اظهار
عجز ایله طرسوس طرفنه فرار ایلشیدی .
سلطان جک حجازدن عودتنی خبرالجه
قاسم بک و بعض امراسی سلطان جم
دعوتنامه ل کوندروب سلسله سودای
سلطنتی تحریک ایلدکلرندن سلطان مصر
اذنبه سلطان جم والده و حرمی مصرده
براقوب حلبه کلور . قاسم بکله ملاقات

ایدرلر . سلطان بایزید ولی بونی طویوب همان اسکداره کچرک بلا توقف سیدغازی بوغازینه ایریشور . کدک احمد پاشا دخی شهزاده سلطان عبدالله ایله قونیه دن حرکت ایلش اولغله بومحمد مشول شرفته نائل . و اوته طرفدن سلطان جم وقاسم بک قونیه به آندن انکوری به داخل اولورلر . رایت بایزید خانینک بک قریب اولدیغنی . و کندوز بک مقابله به اقتدار سز لقلرینی اکلاینجه فرار ایله اقدشه کلوب محصن ایدرلر . سلطان جم هر سک زاده احمد پاشا نک اوزرینه مأمور اولدیغنی اکلا دیغنی کبی اناطولیدن روم ایله حکم فکرینه دوشوب ردوس قوالیرندن سفینه ایستر . ایشته بو واسطه ایله ردوسه کیرر .

(معترضه)

چک مدت عمرده ایشته شسور وروپا عزیمتدن بشقه بروقوعاتی اولدیغندن ترجمه حالی اولق اوزره صورت عزیمت وناپولیده وفاتی برار تفصیل اولنه جقدر . (انتها)

ردوس بکی دولت علیه به وسیله منت اولق اوزره سلطان جم آشسوری رعایله ردوسه ایقو مق فکرینه دوشرسه ده سلطان جم بوراره یناشیموب مصره کوندراستی ایستر . ردوس بکی شهزاده سلطان جمی فرانسه دن المانیان ایچنده واورا دن بحارستانه کیدوب بوسنه اوزندن بدن بره ممالک عثمانیه به کورنگ قولایدر کبی سوزله اغفال و سلطان

جمی فرانسه به ارسال اید بوراشاعه سیله الی قدر زادگانی و اوچیوز مسلح ادمیله کچی به بندربوب ترفیق ایتدیکی ادمله جک جنسوا جهوری داخلنده برجزیره به حبس ونقیبنی تنبیه ایلر . مخالف هوا مناسبتیله چاقانا چاقانا اسنانکوی جزیره سینه واورادن سچلیا اطه سینه وار یلوب مستانک پیشکاهنده برار توقفله حرکت . وسیله سیله سچلیا بوغازندن وناپولی اجقارندن کچه رک ویک چوق فورطنه لریدرک بک بلا ایله نیس شهرینه واصل اولورلر . شهرده طاعون اولدیغندن طور یلوب شاه به ری شهرینه کلورلر که بوراسی صادوا دوقه سنک مقری اولدیغندن دوقه سی فرانسه قرالی سکرنجی شارلی ایله کورشمک ایچون پارسه کیمش بولندیغندن اوراده ده اوطور یلوب روسیلون ایالتی طرفته کیدیلور .

اثنای راهده صادوا دوقه سیله کورشمش . وشامده الی دوقه التونه آلدیغنی زرنشان طپوزی واقع اولان طلبی اوزرینه صادوا دوقه سینه ویرمشدر . بولرده فرانسرلر کیمی ترک پادشاهنک برادری وکیمی استانبول فاتحنک اوغلی گلش دیو کال هجوم ایله زیارتنه چیقارلر مش . یند واثانده سلطان بایزید ولی طرفندن حسین بک نامنده برذات کلوب سلطان جمه ملاقات ایسته مش ایسته ده منع اولوب . روسیلون طرفته کیدمکدن دخی صرف نظر ایدیاوب سکر یوز قدر عسکرله محافظه سنده اقدام ایدمشدر . حتی سلطان جم خدمتده

بک زاده لر تعیین اولمشدر . شهزاده فرانسه ده موقعدن موقعه قالدیر یلوب اک صکره بو قالمی نامنده برقلعه به قونوب احتسلاطدن منع ایدلدی . سلطان جم بونک اوزرینه صوفی حسین بک اسمنده لسان آشتا برادری بور بون خاندانه کوندروب خلاص التماس ایشدر . بوحال ایله یدی سینه اسویچره و فرانسه نک مواقع مختلفه سنده کردیر یلوب بعضی انتریقه به مینی پاپانک طلب والتامسی اوزرینه طواون ترسانه سندن چیویتا وکیا لیمانه واورادن رومایه کوندراستی . پاپا استانبول ققهند نصکره و اطرفه طاغیلان بکرزاده لره ایشته فاتحک اوغلو زیز حکمده در کبی اوضاع ابراز ایله عظمتی طانتدیر مق ایچون ترتیب دیوان و بکرزاده لری دخی حاضر ایدوب سلطان جمی دعوت ایتش ایسه ده سلطان جم بودقیقه لری عارف اولدیغندن منتظر اولدقلری رسومک بریستی اجرا ایتمامشدر . پاپا سلطان جمه کیندوسنی بحار قرانته کونده چکینی واورادن مقدار کافی عسکر الهرق دعوا ی استحقاق ایتسنی تکلیف ایتشکن جم اوراره دخی قطعاً تنزل ایتمامشدر .

بک زاده لر تعیین اولمشدر . شهزاده فرانسه ده موقعدن موقعه قالدیر یلوب اک صکره بو قالمی نامنده برقلعه به قونوب احتسلاطدن منع ایدلدی . سلطان جم بونک اوزرینه صوفی حسین بک اسمنده لسان آشتا برادری بور بون خاندانه کوندروب خلاص التماس ایشدر . بوحال ایله یدی سینه اسویچره و فرانسه نک مواقع مختلفه سنده کردیر یلوب بعضی انتریقه به مینی پاپانک طلب والتامسی اوزرینه طواون ترسانه سندن چیویتا وکیا لیمانه واورادن رومایه کوندراستی . پاپا استانبول ققهند نصکره و اطرفه طاغیلان بکرزاده لره ایشته فاتحک اوغلو زیز حکمده در کبی اوضاع ابراز ایله عظمتی طانتدیر مق ایچون ترتیب دیوان و بکرزاده لری دخی حاضر ایدوب سلطان جمی دعوت ایتش ایسه ده سلطان جم بودقیقه لری عارف اولدیغندن منتظر اولدقلری رسومک بریستی اجرا ایتمامشدر . پاپا سلطان جمه کیندوسنی بحار قرانته کونده چکینی واورادن مقدار کافی عسکر الهرق دعوا ی استحقاق ایتسنی تکلیف ایتشکن جم اوراره دخی قطعاً تنزل ایتمامشدر .

بک زاده لر تعیین اولمشدر . شهزاده فرانسه ده موقعدن موقعه قالدیر یلوب اک صکره بو قالمی نامنده برقلعه به قونوب احتسلاطدن منع ایدلدی . سلطان جم بونک اوزرینه صوفی حسین بک اسمنده لسان آشتا برادری بور بون خاندانه کوندروب خلاص التماس ایشدر . بوحال ایله یدی سینه اسویچره و فرانسه نک مواقع مختلفه سنده کردیر یلوب بعضی انتریقه به مینی پاپانک طلب والتامسی اوزرینه طواون ترسانه سندن چیویتا وکیا لیمانه واورادن رومایه کوندراستی . پاپا استانبول ققهند نصکره و اطرفه طاغیلان بکرزاده لره ایشته فاتحک اوغلو زیز حکمده در کبی اوضاع ابراز ایله عظمتی طانتدیر مق ایچون ترتیب دیوان و بکرزاده لری دخی حاضر ایدوب سلطان جمی دعوت ایتش ایسه ده سلطان جم بودقیقه لری عارف اولدیغندن منتظر اولدقلری رسومک بریستی اجرا ایتمامشدر . پاپا سلطان جمه کیندوسنی بحار قرانته کونده چکینی واورادن مقدار کافی عسکر الهرق دعوا ی استحقاق ایتسنی تکلیف ایتشکن جم اوراره دخی قطعاً تنزل ایتمامشدر .

بک زاده لر تعیین اولمشدر . شهزاده فرانسه ده موقعدن موقعه قالدیر یلوب اک صکره بو قالمی نامنده برقلعه به قونوب احتسلاطدن منع ایدلدی . سلطان جم بونک اوزرینه صوفی حسین بک اسمنده لسان آشتا برادری بور بون خاندانه کوندروب خلاص التماس ایشدر . بوحال ایله یدی سینه اسویچره و فرانسه نک مواقع مختلفه سنده کردیر یلوب بعضی انتریقه به مینی پاپانک طلب والتامسی اوزرینه طواون ترسانه سندن چیویتا وکیا لیمانه واورادن رومایه کوندراستی . پاپا استانبول ققهند نصکره و اطرفه طاغیلان بکرزاده لره ایشته فاتحک اوغلو زیز حکمده در کبی اوضاع ابراز ایله عظمتی طانتدیر مق ایچون ترتیب دیوان و بکرزاده لری دخی حاضر ایدوب سلطان جمی دعوت ایتش ایسه ده سلطان جم بودقیقه لری عارف اولدیغندن منتظر اولدقلری رسومک بریستی اجرا ایتمامشدر . پاپا سلطان جمه کیندوسنی بحار قرانته کونده چکینی واورادن مقدار کافی عسکر الهرق دعوا ی استحقاق ایتسنی تکلیف ایتشکن جم اوراره دخی قطعاً تنزل ایتمامشدر .

شهزاده سلطان قورقود

سلطان یازید و لیک اوغلی و یاوز سلطان
سلیم بیوک برادریدر . سلطان قورقودک
کفیت وفائی وقوعات مؤلبدن اولدیغندن
ترجمه حالی صبره سنده بیان اولمیب بالکر
مشار الیهک اخلاق و اطوار و علم و فضلته
وقت کچوردیکی محللار و آثار علمیه و ادبیه سی
یازیله جقدردر . کفیت وفاتنه اطلاع
استیانیلر خواجده نارینخنده مراجعت
ایسونلر .

فایح سلطان محمد خان حضرتلرینک
و فایله سلطان یازید و لیک جلوسی
صبره سنده بیان اولدیغی اوزره شهزاده سلطان
قورقود اون بش کون قدر سر بر سلطنتده
پدرینه نیابت ایتمش و پدرینک فراغت
سلطنتله یاوز سلطان سلیم خانک جلوسنده
طالب سلطنت اولدیغی برادرلی سلطان
سلیمه بیان ایدوب و یله جه عهد و میثاق
ایدلرک مغنیا و صارو خان سنجاقلرنده ندیم
خاصی پیاله بک و پرچم و حق علیا و ادبا ایل
محالسه بی اختیار ایلمشیدی . نچاره که بعض
اصحاب اغراضک اختیال و تفاقلریله
قضایه اوغرا دی . حکم زمان .

زیرا تار یخلرک بیانه کوره سلطان قورقود
ایستدا مغنیا صکره اسپارته ده ثانی
ینه مغنیا حکومتسده بولوب برمدت دخی
پدرینه نیابت سر بر سلطنته قعود ایلدیکندن
دولت دنیا لذتی برمدتک طامش ایدی .
تصوف کتابلرینه و علم اخلاقه شدت
انسانی مناسبته الایش دنیا دن نفسی
بالکله تجمیر پایدوب کندو افکارینه

موافق ندما و فضلا ایله امرار وقت ایتمکی
الذلائد بیلش ایدی . عالی نظرندن
محو ایتمش حلیم مستجمع اخلاق حیدره
عالم و فاضل بر شاهزاده در . شرح مواقف
جرجانی مطالعه سنه اشوری ملی اولوب
مطالعه ایتمدیکی نسخه ک کشارینه بعض
واردات تحریر ایتمشدر . علمادن کورنلر
در حال شهزاده ک فضلنی تسلیم ایتمشدر .
خصوصا فن موسیقیه رشک فارابی اولدیغی
متفقددر . ندیمی مشهور پیاله بک برجه
و بردستار صوفیانه اختیاریه هرینک
نهایتنه دکن سلطان قورقودک تر به دارلغی
خدمتده بولمیشدر . سلطان قورقود
پروسه ده مدفوندر . پدری سلطان یازید
ولی زمانده متصرف اولدیغی سنجاقلرک
دیگر سنجاقه تبدیلی حقنده تقدیم
ایتمدیکی استدعاسی رد اولدیغندن بوندن
طولایی پدرینه انفعال ایدوب مصره
عنایت و برمدت مصره اقامتله ینه استانه
علیه به عودت ایلمشدر .
مرتب دیوانی واردر . بوییت آثار شعریه
سنددر .

بیت

توبای حاکم یکدن ایدن قطع نظر
ایکی کوزمه کر کز چیفسون ای نور بصیر

شهزاده سلطان مصطفی

جنتکان قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینک
اوغلودر . پدری سلطان سلیمان
هنوز جالس اوزنک شاهلی اولمدن اول
مغنیسا حکومتسده ایکن اوراده تولد

شهزاده سلطان محمد

بودخی سلطان سلیمان قانونینک فرزندار
جندیدر . کنج یاشنده ایکن مغنیسا
حکومتده کوندرلشیدی اوراده چیچک
چیقاروب بوعلندن کل شاداب وجودی
برک ریز خان فنا اولمشدر . پدری سلطان
سلیمانک کندویه محبتی فراوان اولمغین
نعشی استانبوله جلب اولوب روحیچون
برجامع شریف و برمدرسده و عمارت بنا
بیورمشلردر که . شهزاده جامع شریفی
دینکله معروف اولان جامع شریف
بودر .

غزل

اول صاچی لیلی اومردم با که بجنوم دیه
کرمسون کلسون بکاطاغنده بجنوم دیه

بولنه جان ویرمکی آنکچون اقرار ایلدم
حبس ایدوب جاه زنجاندنده مدیونم دیه

اومرم شعر کهر بارم ایستدکده نکار
قنده در کلسون پرو اولدرمکنوم دیه

دال دولت اول بکایغز می بودنباده کیم
ناز ایل اول چشم نرکس با که مقنوم دیه

دلبر اولدر ای (محمد) خشم ایدنجه عاشقه
بویلیکه بند ایلدم زلف همایونم دیه

شهزاده سلطان یازید

سلطان سلیم خان ثانی حضرتلرینک برادر
کهرتیدر . اوئل حالده فضائل علم و کمال
ایله پیراسته و حصائل مکارم اخلاق ایل

ایتمشدر . مؤخر پدیری سریر آرای
حکمرانی اولدقده قاعده مرعیه اوزره
سنجاقه چیقارلیدی . دبکر
شهزاده لک والده سی خاصکی سلطان شاید
سلطان مصطفی پادشاه اولور خولیا سنه
صاپوب ازاله وجودی تدبیرینه تشبث
و وزیر اعظم رستم باشا ایل پادشاهه
غز ایتمشدر . پادشاهک غضبی شهزاده
حقنده کون بکون مشند اولدقده ایدی .
شهزاده بو حاللردن غافل اولوب سلطان
سلیمانک سفر عراقده عزیمتی ائشاده شفقت
پدری به اغترار ارکلی نام محلسده رکاب
پادشاهه یوز سورمک اوزره کیشیک
قضا زده فنا اولدی . (مکر رستم)
ترکی تاریخ و قاتیدر . آستانلی ملجا علما
و ظرفا ایدی . خواجده لری سروری
افندیدر .

غزل

رفعت ایسترسن اگر مهر جهان ارا کی
سور بوزن هر کون یه ایله تنزل ما کی

خوش قسایلدر دکل باقی بونقش روزگار
فی المثل دنیا مثال عالم رؤیا کی

سوزن مژگانلرندن کچمدی دل رشته سی
یولده قالدم ای مسیحا حضرت عیسی کی

پهوان عالم اولش قلب استغنا ایل
طوب چرخ دهر النده اوینادر الما کی

قطره دن کدر وجودک مصطفی اما عجب
نظم ایدوب درلردوکر طبعک سنکدر یا کی

اراسته ایکن شهزاده بی برالای بهادر نامنه
نکجرام آرزوی سلطنته دوشوره رک برادری
علیهنه قیام ایتدیردکلی سلطان سلیمک
معلومی اولدقده اوزرینه عسکر سوق
ایدوب شهزاده بالاخره شاه طهماسبه التجا
زعیمله ایرانه فرار ایتشدی . طهماسب اول
شهزاده حقنه حسن قبول کوسسترمش
ایسه ده صکره لری زندان بند و ۹۶۹ سنه سی
اولاد و عیالیه سلسله شهیدایه پیدوند
ایلدی .
محب ارباب کمال صاحب علم و افضال بر شهزاده
حجسته حال ایشلر .
زماننده اشهر شعرا اولوب (شاهی) تخلص
ایدلر مش .
اشعارندن برنبزه بحر یزقلندی .

۲۲
۲

نظم

درد هجر کله شها حال دکر کون اولور
دل پریشان و کوزم کاسه سی پر خون اولور
*
وصلت الدن کیدبور دل نیجه خندان اولسون
دم فرقت کلبور نی کی نالان اولسون
*
بولندی بدستیم آلور دینه ده خیفای
طوتم بوز بی طایکه ای حضرت مولا
نامیله نوله (شاهی) ایسم لیک قپو کده
یربنده خورم که بولغز بکا همتا
*
بن نیجه ضایع ایدم طول املهه نفسی
قالندی ذره قدر دلده بودنیا هوسی
غزلی اشهر اشعارندندر .

حرف الف آزری

اسمی ابراهیم اولغله ازری تخلص ایتشدیر .
مشاهیر علمادن معلم زاده نك مخدومی اولوب
طریق علمه سلوک ایلدیکندن استاد الافاضل
والاعلام . شیخ الاسلام مشهور ابو السعود
افندیدن ملازم اولمشدر . حدت فهم
و ذکایه مالک اولدیغندن کجلیکنده اقرائنک
افصح و اشعری ایدی . ونوسال ایکن
عصری اصحاب بلاغتک اشعری ایدی .
اوتوز بیك افجه تیمار ایله درگاه عالی
متفرقه زندن ایکن ۹۹۳ سنه سی عالم
جوانیده ترك جهان فانی ایشدر .
ادبیاتدن مشهور (نقش خیال) نام
منظومه مر جومک مؤلفاتندندر .
اثار شعریه سندن برقاج بیت یازلدی .
ابیات

کوکله غیرک کیروب جوریه کوکلم یقمده
وار اول ای روح روانم خاطرمدن چیمده
*
* نمایان پایگاه عشرت اما پای همت یوق *

شراب عشقه رخت وارولی طالبدنه رغبت یوق
تک و بویک عجب بهوده در بازار عشق ایچره
متاع وصل حاضر مایه نقد محبت یوق
*
*
نیه دیرسن که صافن سومه جفاکار اولنی
سیمی ای بوزی کل غنچه رعنا سیمی

آصف

مومی ایله سلیمان آصف بک در . مشاهیر
وزرا و شعرا دن اسبق بغداد والیسی علی

باشانک حفیدی و خداوند کار ولایتی والیسی
اسبق حاجی عزت پاشا حضرتلر نيك
مخدومی در ۱۲۵۷ سنه سی شوالنده
بغدادده تولد ایتمش و ۱۲۶۳ تاریخنده
پدری مشار ایله حضرتلر یله در سعادت
کشدیر . ۱۲۷۳ تاریخنده باب عالی
مکتوبی اوطه سنه مأمور و چراغ یور یلوب
و صکره لری پدرلری مشار ایله حضرتلر نيك
والیلکله نده بک جوق مأمور یتلرده بولنوب
شمدیلرده اسکدارده سلطان تپه سنده واقع
قوناقلرنده فراغت مأموریتله مشغول
تحصیل علم و معرفتدر . صدر اسبق
ایتملو دولتمو مدحت پاشا حضرتلر نيك
بغداد والیلکلرنده بغدادی تکرار
کشت و سیاحت و ازمدت ایچنده در سعادت
معاودت ایشدر .

میر مومی ایله فطین و عاقل و نازک طبع و کامل
اولوب اشعازی طبع باکی کی نقایص
کلامدن مسبرا . تازه ادا برشاعر سخن
ارادر .

مومی ایله ماترک حقیقه زادکانندن اولوب
اجدادی دولت و ملتله بیوک بیوک خدمت
ایدن اکابر و وزیرایه اولدیغی تاریخلرده
کورلمشدر . اجدادندن حتی پاشا واحد
کامل پاشا کی مشاهیرک اداره دولتنده
کوسسزدکلی فطانت جودت تاریخیه
تواریخ سائرة مطبوعه ده محرردر .
میر مومی البهک برغزلی .

غزل

قند لبکله برمی مکرر شکر شکر
کل عارضنک اوکردن سیمیر شکر

ایزدی طبع آکلی اصلا غنا پذیر
لعل نژدن اولسه اگر بهره ورشکر

لعلک امر امره او پر دم دهانی
یک خوش دگلی باده به نقل اولسه کرشکر

پیرامن رخسده قیاس ایغه خط نو
قنده سزرسه البت اوشر مورل شکر

شر بن اداسی تاسخر ایتدی بنی کلم
طوطی به بخش شوق تکلم ایدر شکر

(آصف) مزاج عصره حلاوت و پر بو نظم
سوز مشه ییمی قالدی طبع صائر شکر

یوک پدری مشهور علی رضا پاشا که (دور
لعلنده باش اکم باده کلفامه بن) غزلیتک
منشیدر . ترجمه حالی (حرف را) ده
میر مومی الیهک همت قلیله یاز یله جقدر .

آفتابی

مولدی امام سیه در . مشاهیر شعرا در
اولوب مرتب دیوانی واردر . جنتکان
سلطان بایزید مغنی سده حکمدار یکن آفتابی کمال
شهرتته بناء سلاک ندمای جناب بایزید خانه
داخل اولش

وسلطان بایزید مر قومک مصاحبندن
غایت حظا بدوب قرین شاه بلری پور مشلردی
مر حوم آفتابی حقنده سلطان بایزیدک
الغاتی کون بکون مزاید اولدیغنی قرنا
سائره چکه میه رلکمر حومی نظر عاطفت بایزید

خانبیدن دور ایلش لردز

بودوری و مجوری آفتابینک هنکلم پیری
وهرمنده مصادف اولغین در حال بر قطعه

تنظیم ایدرک حال عجز بنی درگاه بایزید تقدیم
ایتشدر که مطالعی بودر

نظم

مژک تبرینه جان اینک هدف دولت یشایدنر
ولی بنم کبی خا کینک اول دولت نه شایندر

بتر و شدم ایراغ اوق کبی قربان اولدغم رحمت
نخم ابرولندن کیم بد قدرت کایندر

بو بیت دخی انفعالی شعر اوقصیده دندر

بیت

زمانده بو چرخک چک تصرفدن الک ای چرخ
بقرل پیرسن ککوکک یکتاک عنفوانیدر

آکهی

مولدی یکججه واردار و علم و کمال ایله مکّه
مشرفه قضا سندن متقاعد محمد چلبی نک
ملازمی اولوب حقا که معارف کلیه و جزو به ده
ماهر . و علوم عقلیه و نقلیه ملکه سی
ظاهر در . استانبولده ۹۸۵ سنه سی
وفات ایتشدر . هر نه قدر دیوانی مطبوع
و شهرتیکر دکلسه ده اکثر مطالعه ایلدیکم
متخبات اشعار مجموعه رنده مر حومک
اشعار بنی شعرا مشهوره صره سنده
کوردم . مطالعه ایتدیکم اشعار مجموعه
لندن التقاط اولنان اثار شعریه سندن
برنزه سی تحریر اولندی . اگر چه
اکهینک مرتب دیوانی موجود اولوبده

طبع اولسه ایدی حقیقه اشهر شعرا
عثمانیه دن معدود اولوردی .

بیت

آردی بنی غباره کوی یاردن
چوققدر بزم شکایتز روز کاردن

نظم

خبر وصلت دلداری ایدر مش افشا
بزه آخر کوره سن سوز کتورر باده سبا

بیت

بحث و صالک اولدی نیجه سبزه زاده
آلده سودیکم چوق اولور سوز کنارده

آهی

عصرنده (بکلو حسن) دیمکله مشهور اولوب
روم ایلیده واقع نکیولی ده تولد ایتشدر .

پدرینه سیدی خواجه دیرل صاحب یشار
بر تاجر مالدار ایش . پدرینک وفاتی
متعاقب استانبوله کله رک تحصیل معارف
و کاله مداوم و طریق علمه سلوک ایله ملازم

اولشدر . فردوس آشیان یاوز سلطان
سلیم خان (آهی) مر حومک مؤلفاتندن
اولان (خسرو و شیرین) نامنده کی
منظومه سندن برایکی ورق مطالعه بیورروب

عصر شهنشاها یلرنده قاضی عسکر اولان
زیرک زاده و کمال پاشا زاده به آهینک سن

وسال . و درجه فضل و کاندن سؤل
بیوررل . مشارالیه مادخی (آهی) هنوز

منصب المامش بلکه منصبه دخول ایتماش
ملازمیندن قرق یاشنده صاحب کمال

بر داعیکزدردید کلرنده پادشاه مغفور دائماً
اهل هنری تلطیف و تطیب بیوررمق کبی بر سیجه

چچله ایله مقطور اولدقلرندن (صافینک که

مزن ایدلی خنجر اول میان بنسیدی
قیامت اولدی ینه اورطه اقی کوزلنندی

بر کیمجی کوزلنه علاقه ایتدیکنده اول
طائفه نک اصطلاحی اوزر ینه کوزل بر غزل
سویلتشدر که بو بیت آنددر .

بیت

چکدیروب (فرقتینی) اولدک آلا رغه بزدن
بحر فرقتیده نیجه فورطنلر چکدم بن
(فرقتینی) فرقتینی ده اوقوته یلور .

آهی

آل حسنجانن فاطمه خانم دیمکله
مشهوردر . شاعره مشارالیه امیراغانامنده

بر ذاتک بانوی حرم سرای ازدواجی اولوب
آندن بر پسر نجابت افسری دنیا به کلشدر .

سلسله ال حسنجانن اولق مناسبته
امیراغان زاده شرف ملازمته قبول بیوریلوب

مدرس و صکره لری قطع می اتب معساده

بو غنچه نوشکفته هنوز کشایش یاب کمال
اولدن نقصانی سعادت بال و یا عدم نبلی
امال تند باد یاس حال برک ریزی زوآلی
اولسون رعایت ایدک بیورملری اوزر بنه
اناطولی قاضی عسکری بولنان کال پاشا زاده
در حال یکریمی اچمه ایله بروسه ده یازید
پاشا مدرسه سنی عرض ایدر . لکن روم ایلی
قاضی عسکری زیرک زاده (اهی بی ییادون
اوچوروب بر عظیم القدر پادشاه سکا رعایت
ایدک دیوار اده بیور سونده سنده بویه ناچیز بر شیء
قناعت ایت . بوعالی همتیکه یافشمن
دیمسیله (آهی)
قبول مدرسه دن تنفر ایدر . عدم قبول
حضور پادشاهه عرض ایدیلنجه (هنوز
بوزل ملازمتدن فراغت ایتماش . حقنده
بردها برشی عرض ایتیک) دیو صورت
انفعال کوس ترزلر . براز صکره احد
پاشانک (اکری) ردیفلی غزلینه سولبدیکی
نظیره سنده کی شو . اوقد بالا وزلف
اکری دیار حسن پر آشوب . ممالک فتنه
شه ظالم علم سرکش سپاه اکری . بیتی
سوق بدخواه ایله منظور پادشاهی اولدقده
شهنشاه جم جاه یاوز سلطان سلیم خانک
بادی شدت غضبی و آهینک باعث عدمی
اوله جق ایکن بنه عفو بیورلمش ایسه ده
ابواب لطف جهان بانی حقنده بوستون
منسد اولشددر . نیجه زمانلر ملازمت
وهزار ذلت و فلاکتدن صکره روم ایلیده
قره فریه مدرسه سنی و برزلر . او مناسبتله
مناسبرده تأهل و خاورینک همشیره سیله
زوج ایدر . مناسبرده وفات اولشددر :

ایکی آتری وارددر که ایکسییده ناتمامدر .
بری فتاحی نیشا بورنک (حسن ودل)
نام اثرینی بنه بواسم ایله ترجمه ایدوب پک
چوق تصرفات اجرا اولشددر . طوغریسی
(حسن ودل) حقایق کنایاتنده نیجه آثار
معجز نماییدا بر اثریهستادر . بو کتابک عدم
اتمامی ترجمه ائنده وفاتی وقوعبولدیغنددر
لاحقه
بو کتابی تا اوائل حالمده بر شوق وجدانی
ایله کثرت اوزره مطالعه ایدر . وحتی
طبع ونشرینی آشوری ارزوایلردم .
نچاره که اووقتله بوکا بولتدیغیم حال
مضایقه مساعد اولدیغی حالده مؤخر
طبع ونشرایتدیکم عصر غزته سنه تفرقه
وبو مناسبتله ابروجه کتاب اولهرق دخی
طبع ونشر ایدوب آرزومه موفق اولدم .
(توفیق)

دیگری . شیخ الشعرا مولانا (شیخی) نک
خسرو و شیرین آدلو کتابنه نظیره طرزنده
یازدیغی (حکایت شیرین و پرویز . روایت
کلیکون و شبدریز) اسمنده کی منظومه سیدر
دقایق عباراتنده اعجاز سخن اراپی هویدا
رمنظومه معجز نمادر . فقط بوده
ناتمامدر . بعض تحقیقاته کوره تمام
ایتماسنک سببی بواشمش .
مذکور کتابدن بر پارچه سنی امیری بخاری
حضر تله رینک دامادی شیخ محمود افندی
حضر تله رینه کوستردکلرنده (اول خسرو
خسارت انجام که نامه همسایون سعادت
مشغون جناب رسالت پناهی شهنه اقسام

اولشددر نامنه تألیف کتاب سزاوار اوله ماز
دیو ایتدکلری نصیح و پند اوزرینه کتابی
ایتمادن صرف نظر اولشددر .
(حسن ودل) مطبوع آثار شایعه دن
اولدیغی مناسبتله آندن بحث ایدلیوب یالکر
(شیرین و پرویز) ایله ساراشعارندن برر
پارچه تحریر قلنددی .

{ بیت }

* بر حصیرم یوغیکن کلبه اجزائنده *
* بوریا نقشی کورینور تن عریائنده *
غایت فقر و ذلتی مشعر بر غزلندن مفرزددر .

{ بیت }

* هی نه فتنه باشیدر طره طرف کلهمک *
* ظالمک اوته اوجیدر سر زلف سپهک *
حکایت شیرین و پرویز ننددر .

{ نظم }

* مکر بر صبحدم یوزال کردون *
* سپهرک دامن قلشدی پر خون *
* مکر کیم وضع جل ایتشدی ناهید *
* آنکچون قان اچنده طوغدی خورشید *
بیت اثر ننددر .

* طوغردی صبحدم بانوی دوران *
* بر آتون باشلی صبرمه صاچلی اوغلان *
* چودولت مطلعندن طوغدی اولماه *
* ملکر دیدی کوکده زاده الله *
* اون اونیش کونده خسرو بدره دوندی *
* صبحی بریلده لیل قدره دوندی *
* ایاغک طورمغه باشلادی سروی *
* ترغم قلدی باغینک تزروی *
* دهانی غنچه سینه دوشدی ژاله *
* رخینک داغدارای اولدی لاله *

{ ابو الوفا }

قدوه اهل تجرید و بقا . جناب شیخ ابو
الوفا حضر تله ریدر . اصلی قونیه لی و طریقی
زینی در . شیخ عبدالله قدس سره حضر تله رینک
خلقاسندن اولوب علوم ظاهره و باطنیه جمع
اولشددر . عصرنده و حالا انواع کرامات
ایله متعارف و اسرار قلوبه واقف بر پیر
کثیر المعارف اولدیغی کی بعضا انشاد شعره
دخی میل و هوس بیورمشلددر که بو ایکی
بیت اثر ننددر .

{ ابیات }

* یاق بنی عشق آتشیله یادود *
* کل اولنجیه جله اجزای وجود *

* یازدیغ چونکه از لده دوست تغییر الیز *

* هر که عارف در بوسری بلدی تدیر الیز *

ترتبه شریفاری استانبولده زیرک یقوشی
باشنده در که اورایه حالا (وفا) دیور *

ترتبه لری دروننده غایت مکمل بر کتبخانه
وارد *

{ ابو السعود }

مرحوم مشارالیه اسمی محمد اولوب شیخ
یاوسی حضرتلرینک مخدوم مکرملریدر که
۸۹۶ سنه سی تولد ایتشد *

مؤید زاده عبد الرحمن افندیین ملازمته
کام روا * و دار السلطنت قسطنطنیه ده
سجاده ارای شریعت غرا اولمشیدی * براز
صکره روم ایلی صدری ایله کار فرما ایکن
اواخر سلطنت قانون سلطان سلیمانیه یعنی
۹۵۲ سنه سنده اثرخامه مشک افشانی اولان
تفسیر شریفی درگاه جناب سلیمان خانییه
رفع ایتدکده شان فضائل عنوانی تخیلا
چار بالش مسند افتایه کتورلشد * ۹۸۲
جادی الاولینک بشنبی کونی وفات ایلدی *
ایوبده احیاسنه موفق اولدیغی مکتب یاننده
مدفوندر * تمام اوتوز سنه ارایش مسند
فتوی اولشد *

جنتمکان سلطان سلیمان خان قانونی امتداد
جاء سلطنت ایله نصل منفرد ایلر ابو السعود
دخی طول زمان منصب و ریاست فتوی ایله

تقر ایتشد * کمال پاشا زاده ایله ابو السعود
مرحوم قوانینی شرع شریفه تطبیق ایدوب
امور ملکیه و مناصب علیه بی انتظام تحت
اکملدر *

اثار علمیه سی کثیر بر فاضل شهر اولوب فتوای
ابو السعود ایله تفسیر شریفی شهر مؤلفاتنددر *

عربی و فارسی و ترکی لسانلرنده انشاد شعره
قادر ایدی *

اشعار ترکیه سندن بر قاج بیت یازلدی *

{ ابیات }

ینه سودازده زلف سیه کار اولدم
ینه بر اولیه جق درده گرفتار اولدم *

کوشه راحت ایدی قیرک عذاب اولسه
خوش تماشا کاه ایدی محشر حساب اولسه *

محو اولوب کتیم مرورد هر ایله باقی قالور
حامه ایله صفحه اوراقده مسطور اولان

{ ابراهیم }

شمع جمع ارای یزم روشنی
حضرت شیخ ابراهیم کلشنی *

حالا کنج نهان * وقالا پهلوان جهاندر *
خلفا و احباب سنک جله مدعا ندرنددر که حضرت
جلال الدین رومی کتاب مشو یسنده مشار

ایله ابراهیم کلشنی حقنده نیجه اشارات و رموز
و بر چوق نکات و کنوز ایراد ایتشد *

مشایخ متأخرینک کلندن و خلفاء خلوتیانک
اکلنددر *

اثارندن حضرت منلای رومک مشو
شریفه جواب کونه قرق یک بیت سوئلشددر *

بو ایاتدن تبرکا ایکی بیت یازلدی *

{ مشو }

* بهرین ینش شنو قول خدا *

* ما کذب عین القواد و ما رأی *

* سرنار و نار ازاین فؤاد *

* ینم ودانم رزوی اتحاد *

{ ابراهیم }

مرحوم مشار الیه داماد ابراهیم پاشا دیو
مشهوردر * (معشقره) یعنی زمانزده
نوشهر دنیلان مجلدندر که نیکده سجاغنده
اورکوب قضاسنه تابعدر * اوراده تولد
ایتشددر * صدارتنده معشقره بی انواع
حیرات و میرات احیاسیله معمور *

ودستیاری معمار همیله او یله بر کوچک
قصه بی بر شهر جسم و مشهور ایتشددر *

ایز دین و یوهده می علی اغانک اوغلی اولوب
۱۱۰۰ تاریخنده احبابلرینی زیارت قصدیه
استانبوله کلور * اقر باسندن مصطفی
افندی سرای عتیق مصطفی بولبق تقریبیه

ابتدا سرای عتیق حلواجیان زمره سنه
و ثانیساتبرداران اوجاغنه داخل اولهرق
خدمت لازمه سیله مشغول ایکن استعدادی
حسیله سرای عتیق اوقاف کتابی و بر
قاج کون صکره یاز ییجی خلیفه لکی ایله ملکت
اولشددر * اولزمانلر سلطان احمد خان
ثالث حضر تری ادر نه ده پیغوله کرین وحدت
ومعرب نوبت سلطنت ایکن سلطان احمد خانه
کسب اختصاص ایدرک ۱۱۱۵ تاریخنده
وقوع جلوس احمد خانی بی متعاقب باخط
همایون دارالسعادة الشریفه اغاسی عبدالرحمن
اغانک صورتنده کتایت خدمته مأمور
ومعینده پادشاهک محرم اسراری ومعتمد
کار کداری اولهرق حبیلیدن حیلی منظور
اولشیدی * حتی دهها اولزمانلر پادشاه معفور
طرفندن بر قاج کره لررتبه وزارت تکلیف
اولندیغی حالده کندوسی اقرانی بردن بره
بورتیه بی استکثار ایدر لر مطالعاتیه حسن
مدافعه یه موفق اولشددر * او اثباده عبد
الرحمن اغانک دارالسعادة اغاغندن عقولری
اقتضا ایدوب مرحوم سلیمان اغا نصب
اولندقدمه بر مقدار کتابی خدمتنده بولمش
ایسه ده چورلیلی علی پاشا صدارتنده حرمین
محترمین محاسبه جیلکی ایله ابتدا نظر
پادشاهیدن ومؤخرأ بالمصادره ادرنه نه نقی
ایله استانبولدن تبعید ایلدی * نیجه مدت
ادر نه ده منفیا اقامتد نصکره داماد علی پاشا
مرحوم ۱۱۲۷ ده موره نک تسخیرینه رایت کش
نهضت اولدقلرینی متعاقب موقوفاتجیلقله
استصحاب وبعد الفتح تحریر امرینه انتخاب
ایتشددر * ۱۱۲۷ ده ینه منصبی اوزرنده

اولدینی حالدیه بر اوز وقت نیش دفتر دارلخی
ایدوب او مامور بیده ایکن اردوی همایونک
نیش و رودیله برلکده واردین سفینه عزیمت و
بحکمة الله وقوعه کلان هزیمت لر حقه یازیلان
محضری بر آن اول تقدیمه مسارعت ایدوب
ادر نهیه عودت و رخسوده پای ولی النعمت
قدیم ایله مره روزنامه چی و بعده میرآخور
اول و ایکی اوج کون یکمه دن رکاب همایون
قائم مقام غلبه حائر نصاب نعمت ولی النعمت
بینت اولدقدن ماعدا صدر شهید علی پاشای
سعیدک حایله محترمه لری فاطمه سلطان
حضرتلرینک ازدواج لر یله نائل شرف
صهریت اولور .

بونی متعاقب اوستریا دولتی طرفندن حربی
منتج بر طاقم علائم و اخبارک ظهوری
مناسبتله بر وزیر درایت سمیرک صدر دولته
اصداری درجه وجوبده اولدینی رؤسا
اولسی اوزرینه داماد ابراهیم پاشا ۱۱۳۰
سنه سی مهر صدارتله کامروا اولور . کچن
سنه دن زیاده عسکر تدارکیله اردوی مکمل و مجهز
صورته صوفیه حراسه کتوردکده اوستریا دن
وقوع بولان تکلیف اوزرینه بر وفق مرام
امر مصالحه یه ختام ویر . اورادن ادرنه یه
کلوب عموم اردوی آلور . استاجوله عودت
ایلر . اشبو خدمتی نزد پادشاهی و وکلای
شهریاری ایله عموم ملت نظرنده ممنونیت
وفیره یی موجب اولمشدر . و ۱۱۳۴ ده
آچیلان شرق سفر لرنده طقوز سنه مقداری
سعی و غیرتی کوریلوب قول قول اردولر
سوقیه ایرانک یک چوق محاربه دخیل
ایدوب ضمیمه ممالک عثمانیه ایلشدر .

۱۱۴۳ سنه سی سرزده وقوع اولان فتنه
و فسادک قباغی عاقبت صدر مشار الیهک
باشنه باطلایوب یکچیر یلرک طلب و اصرار لری
اوزرینه سلطان احمد مرحومک دخی ارتق
ابراهیم پاشایی استحکاب ایتمک اقتداری
قالمیه رق فدا ایلدیکندن یکچیر یلر وجودینی
پاره پاره و مرغ روحنی اعلاء علیه اطاره
ایلشدر . اجزای وجودی حیراتندن اولان
شهراده باشنده کتبخانه یاننده کی تریه سنده
مدفوندر . تاریخلر مشار الیهی اهل
سفاهتدن عدایدرلر . و اخر صدارتنده حرب
لتر دیسی کله کفر کی قاله الخمز اولوب هر
کس سفاهته و تیره لرکله الشمس .

کاغذخانه رجال و کباره تقسیم اولوب بر
چوق قصور و کاشانه یالیش . پادشاه
عصر سلطان احمد خان مرحوم دعوت
اولوب یازین لاله زارلر . قیشن حلوا
صحبتاری اولورمش . حاصلی بر چوق
سفاهت لرله دولتک بنیه وجودینه ضعف و خلل
طاری اولسنه مشار الیه سبب اولمش در دیرلر .
بو محاکمه صحیحاً اهل تاریخ عندنده معتبر
اولوب مشار الیه بوشیلردن طولایی تاریخلرده
هر نه رتبه متهم صورته یازلسه یله بزم
مجموعه نیک موضوعنه نظراً مشار الیه
مدوحدر . چونکه داماد ابراهیم پاشا
هم عالم . هم ادیب . هم شاعر . هم
هنر پرور بر وزیردر . بو حالدیه بزم بویه
ذواتک حائر اولدقلری علم و ادبی جهت لرندن
طولایی البت ترجمه حالرینی یازوب مدحده
بولمق لغز موضوعه موافق اوله جقدر .

ابراهیم پاشا اصحاب حیراتدن اولوب حیرات
و مبراتیله معمور ایتمیکی شهری مشهوردر .
اهل علم و ادبه رغبتی شوندن اکلاسیلور که
زماننده ظهور ایدن عالم . ادیب . شاعر
قدر بر زمانده ظهور ایتماشدر . معارف
عثمانیه الیه چوق خدمت ایدن لرک بریده داماد
ابراهیم پاشا در دیه یلورز . نامنه یک
چوق کتابلر تألیف اولمش . و سامی .
ثابت . کیچه چی زاده وهی . نابی .
ندیم . ودها یک چوق شاعر مشهورک
دیوانلرنده مدایح جلیله سی مذکور بولمشدر .
مشار الیهک فطین افندی تذکره سنده محرر
بر قطعه سیدر

قطعه

نکاه التفاتک مایه دار عزو شان اولدی
خطاب مستطابک روح بخش جسم و جان اولدی
هجمی قیلسک احیا متمدن لطفکله خنکارم
قولک بر ذریع ذاتک بکا مهر جهان اولدی

{ احمد پاشا }

پروسه لیدر . وزرائک هلماسندن اولوب
زماننده ولی الدین اغلی دیمکله شهرت کیر
ایندی . اباء و اجدادی فضل و رشاد
و صلاح و سداد ایله موصوفدر . پدری
جنتی کان مراد ثانی حضرتلرینه قاضی عسکر
اولدینی کی شهنشاه موید فاتح سلطان
محمد خان احمد پاشانک کمال قابلیت کوروب
گندولرینه استاد و کون بکون حقه حسن
نظر و توجه شاهانه لرینی مرز داد ایدرک

نهایت وزیر اعظم ایتشدر . احمد پاشا
کرچه اوائل حالنده سلم فضل و کالک برنجی
پایه سنه قدر ارتقا ایدن علمادن معنود
اوله یلور دیسه ده شعری طرز قدیم ترکی
اوزره لطافت و ملاحظه الفاظدن ساده
قیاس سلاقی بر اسلوبده ایکن صکره لری
استاد کامل مرحوم علی شیر نوایی احمد
پاشایه اوتوز اوج دانه غزل کوندر مسیله
احمد پاشا آنلره اقتدا ایلدیکندن اسلوب شعری
خوب و اشعار یی مرغوب اولمشدر .
مرحوم مشار الیه جمیع دواوین فرسی متبع
اولوب اکثر اشعار فارسی یی اسلوب ترکیده
ترجمه ایتدیکچون عصری شعرا سی اراسنده
مترجمک ایله متهم اولمشدر . زمانه ترجمه
اثارندن استدلال ایتدیکمز حالدیه مشار
الیهی هم عالم و همده شاعر بولورز .
مشار الیه بانو پرستلکدن تنفرله مفظور
و محبوب دوستقله مشهور اولسنه بناء بو حالی
سلطان محمد خان حضرتلرینه غز اولمشیکن
بر کون خاقان مبرور غلامان خاصندن برینی
لاجل التریه قید و بند ایتدکده مکر احمد
پاشانک غلام مر قومه علاقه یی وارمش .
غلامی قید و بنده کورنجه بالارنجال
(جهان یانسون که اول شمع شکر خند .
یاتور کریان ایغنده دمور بند . لبی شیرازی
حلوا در صتارسه . در مصر و بشاراوسر
قند) دیر . فاتح سلطان محمدک مسموع
همایونلری اولنجه تجربه محبوب مرحومک
صاچنی تراش ایدوب احمد پاشا ایله برلکده
جامده بولمشدر . احمد پاشایه برایی قدح
شراب دخی ویرلر . احمد پاشا کیف

صهبا و تماشای محبوب خورشید لقا ایله سر
بهوا (زلفک کیدرمش صنم اول کافر لکک
قویمز هنوز . زارینی کسمش ولی دخی
مسلان اولماش) بدیهه سنی انشاد ایدر .
پادشاهک آتش غضبی بتون بتون اشتداد
ایدرك احمد پاشایی تریه قصدیه قیوجیلر
اوطه سنده حبس ایلر . احمد پاشا استرحام
واستعطاف قصدیه کرم قصدینی نظم و
تقدیم ایدوب مظهر عفو شاهی و اوتوز اچیه
تولیت اورخان خانی احسانیه نائل احسان
پادشاهی اولور .

ینه بر کون فاتحک غلامان خاصندن بری
زانی پیچیده زیر کلاه اولدینی حالد احمد
پاشانک قارشوسنه چیقجه . (آص زلف
دلاویزی چیقار حبس کلهدن . کیم ظلم
النی طوتدی قتی فتنه لری وار) دیر . بو
مقوله لطائفی یک چوقدر . صکره لری
حضرت امیر افندمرك اوقافنه متولی اولدوقده
روحانیت جناب امیردن استمداد قصدیه بو
ترجیحی سونلدر .

مطلع ترجیع

ای عالم ولایتیه سلطان اولان امیر
وی ملک رومه رجت رحمان اولان امیر

بو ترجیحی انشادنندن صکره سلطان اوکی
سبحانغیه بکام . و متعاقبا وقوع جلوس
بایزید ثانیده بروسه سنجاغی احسان بیور یله رق
مقضی المرام اولمشدر . ارتحالیه ۱۰۲

سنه سی اولوب بروسه ده مرادیه جامع شریفی
حذا سنده بر مدرسہ سی واردر . تر به سی
دخی اوراده در .

اشعارندن بر نبره

چین زلفک مسکه یکرتم خطاسن بیلدم
کی پریشان سویلدم بو یوز قراسن بیلدم

حسن ایچنده سن غریب و شهر ایچنده بن غریب
کل ایکن بر اولام سن غریب و بن غریب

جانه قانع بوسه لعل لب یار استین
باش ویرر بوی سر زلف سیه کار استین
کویینی کورمکه دلده ساکن اولمز نار شوق
قانع اولمز جنت فردوسه دیدار استین

مشکل بودر که هر کیمه کیم عالم اغلام
عشقک یولنده اول دخی بندن بتر چیقار
احمد عجبمی جنت کویندن اولسه دور
بیلرک ایله آدم التندن نه لر چیقار

ینه احمد پاشانک بدیهاتنددر که بر کون
فاتح سلطان محمد خانک مجلسنده خواجه
حافظی مدح و اطرا ایدرلر . و دیوانندن
تفائل ایلرلر . اتفاقا بو بیت چیقار
(آنانکه خالک را بنظر کیما کنند . ایابود
که کوشه چشمی بما کنند) احمد پاشا
بالداده (آنانکه خالک را بنظر کیما کنند .
خالک جواهر قدیمت تو پیا کینند) بیتنی

اوقور . حضرت پادشاه غایت پسند
ایدر .

احمد چلبی

مشار الیه کمال پاشا زاده دیو شهرت شعرا
اولمشدر . ابن کمال دخی دیرلر . حالبوکه
کمال پاشا زاده سلیمان چلبی نک اوغلودر .
ابو الکمالدر . هر بر علوم و فنونه نسبی
و هر منتسب اولدینی علم و فن اوژرینه بر
قاج آثار بر کزیده سی واردر . مجموع آثاری
تعداد و تصریح اولمق لازم کلسه بر یوک
کتاب اولور . عصرینک مستثناسی
و علمای رومک ابن سیناسیدر . مولدی
توقاد و محل تحصیل ادرنه در . روایتیه
کوره مرحوم مشار الیه کبر سنده تحصیل
اشتغال ایشدر . مثلاًطفیدن اکثر علومی
تحصیل ایتدکدنصکره ادرنه ده علی یک
مدرسہ سنه و بعده اسکوب مدرسہ سنه
مدرس اولور . الحاج حسن زاده روم ایلی
و مؤید زاده اناطولی قاضی عسکری ایکن
ادرنه ده طاشلق مدرسہ سی محلول اولوب
کمال پاشا زاده طالب اولمق حسن زاده نک
مثلاًیه عداوتی وارمش . مثلاًطالب اولدقجه
حسن زاده ردایدر . و مثلاًابی نائل مرام
ایتموب مأیوساً هازم طریق قضا اولمسنه جهد
ایلر . ابن کمال تیررجا و سهام طلب
واستدعانک هدف حصوله عدم اصابتی
یأسیله سمع قضایه رضا صورتی کوستر .
صدر سالف الذکر ابن کمال ایچون منصب

قضایی عرض ایتک اوزره ایکن مؤید زاده
حضور بایزید خان ثانیده مثلاًنک هر فنده
و خصوصاً فن جلیل تاریخده یدطولا سندن
بحث ایدوب و افندم ابن کمال بر عالم و فاضل
ویکانه افاضل بر داعی کردر . (ایدرسه
قطع منازل نوله دل آگاه . سمند طبعه
اولور تازیانه همت شاه) مظهر التفات
شهریاری بیوریلور ایسه مشار بالبنان اوله جفی
مقرر در . دیوب مدرسہ محلولی آکور .
وینه بوجانه ایله (افندم اجداد عظام کربک
فتوحات جلیله سی هنوز مضبوط دکادر .
ابن کمال داعی کز بر مقدار مظهر عنایت
و احسان بیوریلوب فقر حالی ازاله ایدیلور
ایسه بو خدمتک عهده سندن کلور دیمسیله
اولوقت سلطان بایزیدولی حضرتلری طرفندن
اوتوز یک اقیچه احسانیه شاهنامه جیلک
توجه بیوریلور . قلمه الدینی تاریخ عثمانی
تواریخ موثوقه دن ایسه ده الفاظی او قدر
سلیس دکادر . فقط سائر آثار ادبییه سی
یک ملیحدر . هله یوسف زینخانی .
کلیستانه نظیره نگارستانی . ابن عین طرزنده
مقطعاتی مقبول جهاندر .
یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری عصرنده
قاضی عسکر ایکن مصرده جمال الدینک نجوم
زاهره سنی بالاراده سلیم خانی ترجمه یه باشلاوب
سفر و حضرده هر کجه بر جزو ترجمه ایدوب
عرض ایدرمش . بر کونده یک فتوا
و یردیکی متواتردر .

۹۵۰ سنه سی وفات ایشدر . شعرادن
ذاتی مرقدینه (هذما مقام احمد) ترکیبی
سویلشدر .

ضہبا و تماشای محبوب خورشید لقا الیہ سر بہوا (زلفک کیدرمش صنم اول کافر لکک قویمز ہنوز . زنارینی کسمش ولی دخی مسلمان اولماش) بدیمہ سنی انشاد ایدر .
پادشاہک آتش غضبی بتون بتون اشتداد ایدرک اجد پاشایی تریہ قصدیلہ قیوجیلر اوطنہ سندہ حبس ایلر . اجد پاشا استرحام واستعطاف قصدیلہ کرم قصدینی نظم و تقدیم ایدوب مظہر عفو شاہی و اوتوز اچہ تولیت اورخان خانی احسانیلہ نائل احسان پادشاہی اولور .

ینہ بر کون فاتحک غلامان خاصندن بری زلفی پیچیدہ زیر کلاہ اولدینی خالدہ اجد پاشانک قارشوسنہ چیتجہ . (اص زلف دلاویزی چیتار حبس کلہدن . کیم ظلم الی طوندی قتی فتہ لری وار) دیر . بو مقولہ لطائفیک چوقدر . صکرہ لری حضرت امیر افندمرک اوقافنہ متولی اولدقدہ روحانیت جناب امیردن استمداد قصدیلہ بو ترجیعی سولیدر .

مطلع ترجیع

ای عالم ولایتہ سلطان اولان امیر وی ملک رومہ رجت رحمان اولان امیر

✽

بو ترجیعی انشادندن صکرہ سلطان اوکی سنجاغیلہ بکام . ومتعاقبا وقوع جلوس بایزید ثانیہ بروسہ سنجاغی احسان بیوریلہ رق مقضی المرام اولمشدر . ارتحال ۱۰۲

سنہ سی اولوب بروسہ دہ مرادیہ جامع شریقی حذا سندہ بر مدرسہ سی واردر . تربہ سی دخی اورادہ در .

اشعارندن بر نبرہ

چین زلفک مسکہ بکزدم خطاسن بیلدم کی پریشان سویلدم بو یوز قراسن بیلدم

✽

حسن ایچندہ سن غریب و شہر ایچندہ بن غریب کل ایکن بر اولام سن غریب و بن غریب

✽

جانہ قانزبوسہ لعل لب یار استین باش ویرر بوی سر زلف سیہکار استین کوینی کورمکله دلہ ساکن اولنار شوق قانع اولنر جنت فردوسہ دیدار استین

✽

مشکل بودرکہ ہر کیمہ کیم عالم اغلام عشقک یولندہ اول دخی بندن بتر چیتار اجد عجبمی جنت کویندن اولسہ دور بیلرک ایلہ آدم التندن نلر چیتار

✽

ینہ اجد پاشانک بدیمہ بیلندندر کہ بر کون فاتح سلطان محمد خانک مجلسندہ خواجہ حافظی مدح و اطرا ایدرلر . و دیوانندن تفائل ایلرلر . اتفاقا بو بیت چیتار (آنانکہ خاا را بنظر کیما کنند . ایابود کہ کوشہ چشمی بما کنند) اجد پاشا بالبداهہ (آنانکہ خاا را بنظر کیما کنند . خاا جو اهر قدیمت توپسا کینند) بیتنی

قضایی عرض ایتک اوزرہ ایکن مؤید زادہ حضور بایزید خان ثانیہ منلانک ہر فندہ و خصوصاً فن جلیل تاریندہ ید طولاسندن بحث ایدوب و افندم ابن کمال بر عالم و فاضل و یکانہ افاضل بر داعی کردر . (ایدرسہ قطع منازل نولہ دل آکاہ . سمند طبعہ اولور تازیانہ ہمت شہاہ) مظہر التفات شہریاری بیوریلور ایسہ مشار بالبنان اولہ جفی مقرر در . دیوب مدرسہ محمولی آلور .

وینہ بوجہانہ ایلہ (افندم اجداد عظامہ کرک فتوحات جلیلہ سی ہنوز مضبوط دکادر . ابن کمال داعیکر بر مقدار مظہر عنایت و احسان بیوریلوب فقر حالی ازالہ ایدیلور ایسہ بو خدمتک عہدہ سندن کلور دیمیلہ اولوقت سلطان بایزیدولی حضرتلری طرفندن اوتوز بیک اچہ احسانیلہ شاہنامہ جیلک توجیہ بیوریلور . قلمہ الدینی تاریخ عثمانی تواریخ موثوقہ دن ایسہ دہ الفاظی او قدر سلیس دکادر . فقط سائر اثار ادبیہ سی یک ملیحدر . ہلہ یوسف زلیخاسی . کلستانہ نظیر و نگارستانی . ابن یمن طرزندہ مقطعاتی مقبول جہاندر .

یاوز سلطان سلیم خان حضرتلری عصرندہ قاضی عسکر ایکن مصر دہ جمال الدینک نجوم زاہرہ سنی بالارادہ سلیم خانی ترجمہ یہ باشلاوب سفر و حضر دہ ہر کچہ برجزو ترجمہ ایدوب عرض ایدرمش . بر کوندہ بیک فتوا و پردیکی متواتر در .

۹۵۰ سنہ سی وفات ایلشدر . شعرا دن ذاتی مرقدینہ (ہذا مقام اجد) ترکیبی سولشدر .

اوقور . حضرت پادشاہ غایت پسند ایدر .

احمد چای

مشار الیہ کمال پاشا زادہ دیو شہر شعرا اولمشدر . ابن کمال دخی دیرلر . حالبوکہ کمال پاشا زادہ سلیمان چلیک اوغلور . ابو الکمالدر . ہر بر علوم و فنونہ نسبتی و ہر منتسب اولدینی علم و فن اوزرینہ بر قایچ اثار بر کردہ سی واردر . مجموع اٹاری تعداد و تصریح اولتی لازم کلسہ بر یوک کتاب اولور . عصرینک مستثناسی و علمای رومک ابن سیناسیدر . مولدی توقاد و محل تحصیل ادرندہ در . روایتہ کورہ مرحوم مشار الیہ کبر سندہ تحصیلہ اشتغال ایلشدر . منلاطفیدن اکثر علومی تحصیل ایتد کندنصرہ ادرندہ علی بک مدرسہ سندہ و بعدہ اسکوب مدرسہ سندہ مدرس اولور . الحاج حسن زادہ روم ایلی و مؤید زادہ اناطولی قاضی عسکری ایکن ادرندہ طاشلق مدرسہ سی محلول اولوب کمال پاشا زادہ طالب اولیحق حسن زادہ نک منلاہ عداوتی وارمش . منلا طالب اولدقجہ حسن زادہ ردایدلر . و منلابی نائل مرام ایتوب مأیوساً ہازم طریق قضا اولسنہ جہد ایلر . ابن کمال تیررجا و سہام طلب واستدعانک ہدف حصولہ عدم اصابتی یا سبلہ سمیت قضایہ رضا صورتی کوستر . صدر سالف الذکر ابن کمال ایچون منصب

ياوز سلطان سليم خان حضرتلرنيك وفاتنه
سويلدیکی مریهسی . و (نیجه طوینجه
کورم سن کل نازک بدنی . کندی کریکم
اولودیر بکا کوزم دیکنی) کبی اشعار
مرغوبه سی مشهور اولقله تحریره حاجت
کور یله مدی .

{ احمد }

احمد چلبی در . استانبولی و بنا امینی
حسین چلبی نك اوغلودر . طریق علیه دن
و زمانك اهل فضیلندن ایکن غلبه عشق
و هوا ایله اختیار سفر ایدرك مصره عزیمت
و اولزمان مصر والیسی اولان اسکندر
پاشانك اوغلی درویشك ایله قدسه کیدوب
اوراده دار آخرته رخت ایئشدر .
موسیقیده فارابی ثانی و فارسی و ترکی شعر
انشادنده شاعر بیعدانی ایمش ۹۷۰
سنه سی وفات ایئشدر .

{ بیت }

دیمه اوغلووم جکرم قائمدر
سنگ اوغلكسه بنم جانمدر

{ احمد }

قیطاس زاده دیمکله معروف و مشهور در .

ابتدا یاا باشی صکره اریه امینی و شهر امینی
و روم ایلی تیمار دفترداری و دیاربکر مال
دقترداری اولوب تحصیل مال میریده سعی
و غیرتی مشهود اولغین سنجاق بکلکی
ویرلشیدی . لکن کندوسی مشاغلدن
دستکش فراغت و اختیار عزلت ایدوب
اورته کویده بنا ایلدیکی کاشانه فرحت
اشیانه لرنده صحبت و الفت صاحب فضیلت
ایله امرار وقت ایدرك ۹۹۲ سنه سی متوجه
سمت آخرت اولشدر .

آثار شعریه سندن برقاچ بیت یازلدی :

{ ایات }

- * قول اولدی قدیکه گلشنده شمشاد *
- * انکیچون اولدی شاهم غدن ازاد *
- * قومزسك اوپکه بر دم الینی *
- * الندن یادشاهم داد و فریاد *
- * جفا طاشنی باککه آتینجه *
- * بنم ویرانه کوکلم اولز آباد *
- * هزاران داغ یاقدم سینده بن *
- * بکا برطاغ ایله بکررمی فرهاد *

*

خرمن دنیایی کشت ایتدم سراسر حاصلی
ارایوب بر دانه مخلص بولامادم کئنده

{ ادایی }

ادایی بك دیمکله مشهور اولوب اما سیه ده
تولدا ایمشدر . جتیمکان سلطان سلیمان خان

غازینك فرزند نیچی شهراده سلطان
مصطفی نك ندما سندن اولوب علم موسیقیده
بینظیر ایمش . شهراده مغفورك قرنا سندن
(غنچه کیوان) حقنده نظم ایتدیکی مربع
کونه غزلی شهراده سلطان مصطفی نك
خوشنه کیدوب کئندوسنه درجه نهایه ده اعتبار
ایتمش ایدی . شهراده مشار ایله قضا رده
فنا اولدقده استانبوله کلوب خزینه سلطانی
کاتبیری زمهره سنه داخل و قبولدان پیاله
پاشانك دائرة استیجابنه واصل اولور .
پیاله پاشا همیله تیمار دفترداری ایکن ۱۰۸۹
سنه سی انتقال ایمشدر .

بروجه آتی ایات آثار شعریه سندنند .

{ نظم }

آسمان حسنك ای آبروه لالی سن مبسن
یوقسه کوزل کورمدك برطاق عالی سن میسن
تیغدن نیچون کچوردیلر ایا خط نویسنی
رومده باش قالدیرن یوقسه جلالی سن میسن

اسرار

مولوی اسرارده ده دیمکله مشهور در . در
سعادتده تولد ایدوب طریق فیض رفیق
مولوی به انتساب ایله غلطه مولویخانه سنده
مقیم و اولوقتار مولویخانه ده پوست نشین
ارشاد اولان عارف و کامل فیوضات مولانایی
طالب جناب شیخ غالبه ندیم اولشدر .

ذاتی حلیه معارف و حسن اخلاق ایله
تزیین ایدوب ۱۲۱۱ سنه سی تنوره طراز
سماعخانه بقا اولشدر . دیوانی مرتب
و مطبوعدر .
برغرلندن مقرر برقاچ ایات آثار شعریه سندن
اولق اوزره یازلدی .

ایات مفرزه

زهر اوروب سینده کی زخمه مرهم برینه
کاسه کاسه ایچرم خون دلی دم برینه
عیش یکروزه سی صد ساله خجار آوردر
قویهلم کیم بو فنا بزمنی عالم برینه
طوره من خیلی پسندیده در اما اسرار
قومدی کیتدی او آفت بزی آدم برینه

اسعد

صحافلر شیخی زاده وقعه نویس محمد اسعد
افندی در . ۱۲۰۱ تاریخنده استانبولده
زبور کهوار و وجود و بعد التحصیل مناصب
علیه به صعود ایمشدر . ۱۲۳۹ سنه سی
وقعه نویس لک خدمتی . و ۱۲۴۴ سنه سی
اسکدار مولوی ایتقی احسان بیورلش .
و مؤخرأ تقویمخانه عامره نظارتنه و ۱۲۴۹
سنه سی استانبول قاضیلغنه مأموریتی اجرا
ایلدشکن راز صکره حسب الایجاب سفارتله
ایرانه عزیمت ایمشدر . در سعادتده عودتنی
متعاقب تحفظخانه نظارتنه و اعضادن اولق

اوزره مجلس والای احکام عدلیه و ۲۵۷
سنه سی نقابت مقام عالیسنه و ۲۶۰ سنه سی
روم ایلی صدارتنه و ۲۶۲ سنه سی مکاتب
عمومیه نظارتیه کلشدر . الک صکرکی
مأموریتنی متعاقب وفاتی وقوعواشدر .
ایاصوفیه جوازنده واقع یره بطانده انشا
ایلدیکی کتابخانه اتصاکنده مدفوندر .
اثارندن کتب نفیسه ونادریه ایله مملو مذکور
کتبخانه درکه اهل مراجعت استفاده فیض
معرفت ایدوب مرحومک روحنه رحمت
اوقورلر .
دولت علیه نک برقاچ سنه الک وقوعاتنی شامل
تاریخی واردر .
یکیکیریلرک اسباب الفاسنی شامل (اس
ظفر) آلدودیکر برتاریخچه سی و مرتب بر
قطعه دیوانی مشهوردر .
مشهور اولان مستطرف ترجمه سی تقویمخانه
نظارتیه صحابت قلمه سیله طبع و نشر
اولمشدر .
اشعارندن برشمه یازلدی .

نظم

شمه خواه اولدم ریاض عارض جاناندن
عطر بخش خاطر اولدی دیدی یارایشی بو
برایچم صوجستجو سیدر سنی سیاح ایدن
اسعدادی یای غر بت ایچره بویله سوبسو

اسحاق

اسکوبی اسحاق افندیدر . جنتیکان
فردوس آشیان سلطان سلیمان خان غازی
حضرتلری زماننده ظهور ایدن علمانک
شعراستندن و شعرانک فضلاستندن .
پدری قلیچ ابراهیم دیمکله معروف اهل
حرفندن ایکن کندولری کسب کمال ایله بر
چوق مدرسه لره مدرس و مولانا قره بالیدن
ملازم اولور . پادشاه مغفور عصرنده
قاضی شام ایکن نیر عمری رسیده افق مغرب
شام . و علائق دنیادن دامن کش آلام
اولشدر . قاضی شام اولدقده تفائلا
سویلدیکی تاریخدر .

بیت

شهر ذی الحجه ده عزیم سفر شام اولدی
باشلدم یازمغه تاریخی اقسام اولدی
صالحیه نام موضعه کلدیکی وقت بو ییتی
سویلدی .

بیت

جنت قوقوسی کلکه باشلادی مشامه
ایریشه کبی قافله مز منزل شامه

فی الواقع وفاتی ۹۴۹ سنه سنه در .

فصائل ساره سندن بشقه فن شعرد کالی
اولغین عصرینک مشاهیر شعراستندن
معدود اولشدر .

زاده طبع لطیفندن برقاچ بیت یازلدی .

بیت

بو چشم جسمه سارینک عجب خونین آقاریاشی
مکر وار ایه اول عینک جکر داغنده در باشی

مطلع

زادمن غصه و غم در دوبلا راحله من
چکلوب کعبه کویکه کیدر قافله من

*

باده کیم نوش ایدرم آیری دوشوب یارمدن
قطره قطره دوکلور دیده خونبارمدن

*

مرحوم غایتله شور و شوق غالب و مصاحبت
محاییه طالب ایمش . عمرنده تأهل ایتیموب
تجرد عالنده یشامشدر . ونهایته شوح
مزاج مزاج کوی و کشاده طبع کشاده روی
ایمش . ادرنده اشق قاسم دیمکله مشهور
و متعارف اولان مثلا قاسم بو برقاچ ییتی
لطیفه اوله رق بالحریر کوندرمشدر .

شعر

ای سریر ملک عشقه خان اولان سرورده ده
جمله اسرار رموزه منبع و مظهر ده ده
ملک استغنا ده مثلاً یوق ارنلر جانیمون
عالم اطلاقدن کرچه دم اورر هرده ده

بویلا نچی پیره زن دهرک یوزینه باقیان
تکیه گاه وحدت عالمه کرچک اردنده

*

فنونک هر برنده عالم و راسخ اولدینی کبی
یک کوزل مورخ ایمش . ادرنده دارالحدیث
کندولرینه توجیه قلندینی وقت هر برقرسی
بر تاریخ اولوق اوزره مفاخره بو مطلعی انشاد
ایلدی .

مطلع تاریخ

عالم و اهل تفسیر
۹۳۳

روشن فقیه افاق
۹۳۳

الله نه مستحق در
۹۳۳

دارالحدیث اسحاق
۹۳۳

اسعد

ازمیری منصوری زاده دیمکله معروف اولوب
مستشار صدر عالی صابق عطفو فتلو مصطفی
افندینک برادر محترم لیدر . طریق علی به
سلوک ایله حالاً افتخار الموالی وزین الاهالیدر .
گاه بگاه مجلس مملکت اعضاخی و اوقاف
محاسبه جیلکی کبی خدمت و مأموریتلرده
بولور . شعری متین بر فاضل سحرافین
اولوب بر غزل تبرکایان لشدی .

برجوه رجانن دیلر (اگر مکه) سنکچون
هر بد نکمک کوزلی مظموس کورنسون

الوان

شیخ الوان شیرازی حضرت تری دیو مشهور در
جداعلاسی شیرازدن ایسه ده کتدولری
ترکدر . سلطان اورخان خان حضرت تری
ایام سلطنتنده ظهور ایدن مشایخ کرامدن
اولوب بعضیلری شیخ الوان حضرت تری
حاجی بیرام ولی حضرت تری خلفاسندن
و بعضیلری دخی اجاسندن در بر . حضرت
شیخ کتاب کلشن رازی فارسیدن ترجمه
ترجمه ایدوب علم تصوفک سرمکتومی عبارات
صریحه ایله تفسیر ایشدر . اصطلاحات
مشایخده شراب و شمع و شاهد نیه اشارت
وزلف و خط و خنده دن عبارت اولدیغی
بو کتبه پک کوزل بیان یورمشدر که تحریر
قلندی :

نظم

(اشارات شراب و شمع و شاهد)

* شراب و شمع و شاهد نور معنی *

* کورنن کورینور چون عکس مولی *

* شراب اسرار و شمع انواره بکر *

* باقک شاهد یوزی دیداره بکر *

* شراب و شمع و شاهد جله حاصل *

* دریغاسن یچون سن بویه خافل *

* شراب و شمع و شاهد سرینه باق *

* که تا معلوم اوله سراناق *

* شراب و شمع باق کیم سرمکتوم *

* سکا شاهد یوزندن اوله معلوم *

(اشارات بخند و خط)

خند و خط اولدی صنع پادشاهی
کیم اندن ظاهر اولور سر شاهی

هم اول منشور ربانی بو خددر
هم اول مکتوب سبحانی بو خطدر

بولردن نور و ظلمتدر عبارت
خدای آب حیات و خطی ظلمت

(اشارت بزلف)

سواد اعظم اول زلف سیهتار
که هر تارنده بر منصور بردار

اولورسه زلف مشکین عنبر افشان
جهانده قلیه اصلا مسلمان

که و الیل اذا اسری خداوند
صفا بونجه لقبله قلدی سوکند

الاهی

نکته کنک اکاهی . و سر عرفک عارف
پرا تنباهی حضرت شیخ الاهی حضرت تریدر .
کوتاهیه سنجاغنده سیم و قضا سندنر .
اسم شریفلری عبد الله اولوب نقشبندی
شیخ کبیری و حضرت امیر بخاریک پیریدر .

مشار الیه ایام جوانیده استانبولده مشغول
تحصیل ایکن سیر ولایت عجم سوداسی ر بوده
سویدای خمیری اوله رق طوغری خراسانه
عنایت و مولانا طوسیدن علوم ظاهره اخذ
و تلقیسنه مباشرت ایشیکن جذبات عشق
الاهی اسلاسیله کیندوسنی خواجه بهاء
الدین نقشبندی حضرت تریک هزار شریفی
اوزینه آثار . امداد روحانیتلریله مستفیض
کمال باطنی اولمشدر . مشایخن نیجه
پیر کرامی . و خصوصا حضرت جامی
ایله برلشوب مصاحبت ایشلدر . عجم
سیاحتندن فراغتله استانبوله عودتلرنده امیر
بخاری حضرت تری خلافته قائم مقام نصب
ایدوب کندولری روم ایلی طرفنه یکمشلدر
هزار شریفلری یکجه واردار نام قصبه ده
زیارتگاه عمومیدر . ۸۰۶ سنه هجریه سنه
وفاتی وقوعبولمشدر .

انارندن بری (زاد المشتاقین) نام
تألیفیدر که اداب سلوکه متعلقدر .

بریدنخی نجات الارواح نام رساله سیدر .
بو مطلع آثار شعریه سندن اولوب تبرکا
تحریر قانیدی :

مطلع

یفعل الله ما يشاء يحکم الله ما يريد

انسان کامل

طرفه کویان شعرادنر . مزایای خنده
فزای کلماتی مزیل غصه و غم . و لطائف
اشعار طرفه نکاتی رشک انداز هزار ترزینی
عجمدر . حقا که وادی ترزبانیده حسن
اداسی درکار برشاعر صاحب اشتها ایسه ده
مولدی . و مدت عمری و قنغی صنفدن
اولدیغی و الحاصل ترجمه تفصیل حالته
دسترس اولنه مامشدر .

یالکز ۱۰۲۰ سنه سی استانبولده وفات ایلدیکی
مأخذینز اولان تذکر شعرادن تذکره
لطیفه کوردی .

شعرندن بر شمع تحریر ایشلدر :

نظم

سک فرح رسانک چقیق چقاعدر
نار دخان آهم آتش یقاعدر *

طوغدی طفل امیدم مادر ایامدن
کیمه فریاد ایلیم بو چرخ نافر جامدن

انيس

سلانكلى در . بر مدت خدمت كتابتله
سلانكده وقت پكورد كدن صكره پر زرين
ولايت جليله سنك تشكيلنده مكتوبى معاونلكيله
اورايه عزيمت و تكرار مجلس اداره ولايت
باش كتابتيله سلانكه عودت ايدوب الحاله
هذه رشحات قلم معجز آثاريله قلمرو (روم
ايلي) سيراب وريان و اويله بر اديب
اريب ليبيك وجودى اولديار فيض مدار
اچون بيوك شرف و شاندر .

موى اليك شعرو انشاده حظ و نصيبى وافر
و مكارم اخلاقده ذات عديم المثالى بين العرفا
مثل سايردر .
موى اليك بر غزلى

غزل

لعلك اكر چه خسته عشقه علاج اولور
اما كور نجه خسته كوزك لا علاج اولور

بن اغلد قجه اول كل تر اغبرار ايدر
ابر سر شكدن غم آلور تر مزاج اولور

بكر معانى زاده طبعمله هر زمان
زيت فراى خجمله كه ازدواج اولور

بازاز عشقه بن كه طو تشدم او كلتنك
كلالاي حسنى شمدى رهين رواج اولور

كوندر (انيس) نظيره عزت افندى به
دعواى صدق چكه كيم احتجاج اولور
ديكر بر غزلندن مقرر .

بيت

كون طوغار بعض كيجه عاشق طالع سيه
كيمش اول ماه منور ينه آق ساده بوشب

امه الله

شاعره مشهوره در . استانبول قضا سندن
معزول ايكن عزم نزهتگاه بقا ايدن قامى
زاده نك كريمه نجات و سيمه سى حجله ارى
كمال بر بانوى حرم سراى معارف و افضال
اولوب مكمل ديوان ترتيب ايتشدر . سلطان
احداثالت عصرنده انواع كرامات ايله مشهور
اولان همت افنديدن اخذ يد ارادت و سالكه
طريق بيرامى قدس سره السلامى اولمشدر .
وفاتى ۱۱۱۵ تاريخنده وقوع بولمشدر .
اثار شعريه سندن بر قطعه تحرير قلندى

قطعه

هفته چكمن كويكه مهمان ايدن سن سن بنى
بلكه هر شب صبحه دك نالان ايدن سن سن بنى

*

دست تدبير ايله چاك اولسونمى دلمان فراق
افتاب حسنه حيران ايدن سن سن بنى

م م

م

شعراى عثمانيه دن مخلص لرينك اولارى
حرف الف اولوبده (قافله شعرا نك)
برنجى جزوى طبع اولندقدن صكره ترجمه
حالي رينه دسترس اولنانلر ناچارايكنجى جزوء
اولنه علاوه ايدلدى .

آلى

اسمى حسين در . مولدى ادرنه
و كندوسى درگاه على متفرقه لرندن اولوب
عصرينك مشاهير شعرا سندن ايدى . فن
انشاده مهارتى اولفله مدون منشآتى و مرتب
ديوان بلاغتنوائى واردر . على الخصوص
آفرينش عالمدين زماننه قدر غايت سايس
تركى بر تاريخ يازمشدر .
اثار شعريه سندن بر بيت يازلدى .

بيت

نه بيلسون چكديكم پيمانه خون جگر ذوقك
الندن هر كه يارك ساغر زهر ستم چكمن

القي

اسمى محمد در . ادرنده تولد ايدوب كنج
ايكن تحصيل معرفت و ترتيب ديوان ايله
عصرينده كسب شهرت ايتشدر .

اولدم غبار غله فلك كوزمى آچديرر
سير جمال ياره اكر رحصت ايسته سم

امينى

اسمى محمد در . بروسه لى اولوب اوائل
حائده استانبوله كلهرك قره چلبى زاده محمد
افنديدن تحصيل معرفت و نائل ملازمت
اولمشدر . قطع مراتب و مدارس ايدرك
صوفيه قضا سنده مفتى و اندن قيريس و انقره
قاضيلى اولمشيدى . انقره دن بغداد
قضا سته و بعدا لعل بلغراد و فلبه قضا لرينه
نائل اولندقدن صكره مكه پايله سييله ايوب
قضا سته واصل اولوب اندن دخى عزل
ايله اناطولى حصارنده ياليسنده او طور مقده
ايكن ۱۰۷۴ تاريخنده وفات ايتشدر .
قاكلجه ده اسكندر پاشا جامع شريفى
حوليسنده مدفوندر .

مولاناي مشار اليه عصرينده فنون
و معارفله كسب شهرت و بعض مشايخ
پيراميه دن تكميل ادا ب طريقت ايتشدر .
شعرو انشاده يد طولاسى اولفله عصرى
مشاهير شعرا سندن معدود ايدى . بو بيت
اثار شعريه سندن .

بیت

سور ساقیا کیت سبک سر ساغری
کز درمه در علاجی صو اینش ایاغنه

~~~~~

انسی

اسمی عبد الطیقدر • کوتاهیسه لیدر •
کنج ایکن استانبوله کلوب تحصیل معرفت
و شیخ الاسلام بهایی محمد افندی نائل
شرف ملازمت اولشدر • طی مدارس معناده
ایدرک طرابلس شام • کوتاهیسه • مرعش •
اسکدار • از میر قاضیسی اولش و ۱۰۷۵
تاریخنده او یوار سفرنده اردوی همایون
قاضیسی • اندنصرکه شام قاضیسی اولوب
سنه مزبورده وفات ایشدر • (اوله
جشنه قدسیله انسی) فوتنه تاریخدر •
انسی بر شیخ شوخ طبیعت • و بر پیر جوان
صورت • کنج هنر بر مرد نکته پرور
ایدی •

مدت عمری حال تنک دستی ایله پکوب
بورجدرن خلاص اولماش ایدی • حتی
داینی طرفندن مباشر کوندردلده مباشرک
بارکیزی آت بازارینه کوندروب فروخت
ایله مباشرة اجرت قدمیه ویردیکی
مشهوردر •

شام قاضیسی ایکن اعیان شامدن بری
سکسان یاشنده بر جاریه سنی حضورینه
کندروب ازاد ایله عتقنامه سنک تحریری

رجا ایشدکده (انسی) عتقنامه تحریر
وزیرینی (صالیورسک کیده بتلر قاجغه
یوق طاقتی * کندی ازاد ایش ازاده
یوقدر حاجتی) دیو امضا ایشدر •
آثار شعریه سندن بر قاج بیت یازلدی •

نظم

که تحمل دیهرک کاه نجهل دیهرک
دوشه سورچه کونجیله ایرمش ایکن بو عصره

شکر کیم حصه مزه دوشدی هله دولتدن
وعد بغداد او دخی بعد خراب البصره

(انسی) نک کپرلی زاده فاضل
احمد پاشایه بر چوق مدحیه لری وارد •

~~~~~

امنی

دیاربکرلی بورناز محمد اغا دیملک
مشهوردر • کنج کلکیده تحصیل علم
و معرفتله بعض وزرا خدمتکرده بولندقدن
صکره ۱۱۰۴ تاریخنده بغداد والیسی احمد
پاشانک کتخداسی ایکن عرب محاربه سنده
شهید اولشدر •

بر قاج بیت آثار شعریه سندندر •

نظم

منکسر دیدیلر احباب بزه زهادی
حرمت باده ده آینه قصور ایشدر

(صندوق المعارف) عنوانلی بر رساله
یازمشدر •

بولردن بشقه بر چوق تألیفاتی اولدیغی
دخی متواتر ایسده تحقیقنه زمان و امکان
مساعداوله مدی • بیت آبی اشعارنددر •

احمد

بیت

رزد خترینه غمجه نک مشتری هزار
چوق کیسه واردی میکده به آبی کورمه

~~~~~

آگاه

میر مومی الیه پرزین ولایت جلیله سی
الای یکی عزتلو آگاه بکدر • نفسی طربزونده
مصطفی قواص نامنده بر ذاتک صلبندن
تولد ایدوب تحصیل علم و معرفتله ۱۲۶۶
سنه سنده زمره کتابه داخل اولش ایسده
مؤخرأ کندواستکیله سلاک جلیل عساکر
بحریه به دخالت و بر مدت کمی خواجه لغی
وقالیون باش کتابتی خدمتکرده بولنوب
مؤخرأ ظابور افاضلیه فرقه ضبطیه اعظافغنه
تحویل مأموریت ایش و ۲۸۶ تاریخنده
خداوند کار و حجاز و ۲۸۸ تاریخنده
پرزین ولایت جلیله سی الای یکی اولش •
و بر حیلی اشعاری اولدیغی روایت
ایدلشدر •

میر مومی الیهک اناردن بر غزلنک مطلق
تحریر قلندی •

رندان نشاط جامی ایدر آرزو مدام
زهناد ایسه تکدر زندانه میتلا

ایدین ولایتده متشه نام محلدن ظهور
ایشدر • تحصیل معرفت ارزو وسیله بر
حیلی مدت ایران طرفلرنده سیاحت ایتدیکنندن
عصرنده عجم احمد افندی • و کبار
عصرندن اسحاق افندی به خواجه
اولدیغندن (اسحاق خواجه سی) احمد
افندی دیرلرمش • و براز وقتلر بروسده
بر مدرسه اختیار یله قرار ایلدیکنندن بروسده
اکثر علما کندوسندن استفادۀ معرفت
ایشدر •

کپرلیلر مصطفی پاشا وزیر اعظم اونجه
مولانا احمدی دعوت ایدوب خواجه دیوان
ایش • و صکره اناطولی محاسبه چیلکی
ایله سفره کتورمشدر •

۱۲۲۰ تاریخنده یتیم بروسده مرادیه
مدرسی ایکن وفات ایشدر •
غایت فاضل و کامل ایدی •

(اقص الارب) اسمنده لغات کثیره یی
جامع بر کتابی وارد •
(شرح شمائل) شریفی الی جزو
مقداریدر •

(وحدت نامه) نامه قصص انبیایی
نظم ایشدر •

مطلع

سحاب شرمه قورمهر جهان آرای رخسارک
شفق پوش حجاب ایلر مه غرای رخسارک

حدود قریه

انیس

اسمی رجیدر . ادر نه ده تنوره بند تکیه کاه
شهود اولوب کنج کلکنده وطنندن هجرت
و تحصیل علوم و معرفت ایچون اختیار
غربتله استانبوله کیش . و یکی قیو خارچنده
آستان فیض آشیان جناب مولوی به عرض
ارادت ایتمشدر . درگاه شریف مذکورده
قرق سنه مقداری تقریر مثنوی شریف
ایله انواع کراماتی مشهور اولان احمد دده
افندیکن نظر فیض اثرندن مستفید فضل
و عرفان اولمش انیس علم و کمال و مرشد
اهل حال ایدی .

ادر نه ده مرادیه جامع شریفی اتصا لنده
واقع درگاه مولویده الی سنه قدر پوست
نشین ارشاد اولمشدر .

۱۱۴۷ سنه سی وفات ایلدیکی فطین
افندی تذکره سنده محرردر .

فطین افندی مرحوم (شیخ انیس
قاسم پاشا مولوی خانه سنده چله کذاز
اولمشدر) دیو تذکره سنده یازمش ایسه ده
مرحوم ذکر اولندیکی وجهله یکی قیو مولوی
خانه سنده و احمد دده مرحومک زیر
تزیینده بولمشدر .

هر نه ایسه مرحوم مشار الیه معارف
الهییه دن آگاه بر شیخ صاحب انبیا اولدیغی
مشهور و ظاهر و باطنی معبودر .
اشعارندن تبرکاً بر قاچ بیت یازلیدی

قطعه

کلی باغ دلاک داغ جکر در
فغان بلبل اه سحر در

انیس اولمز خرد ارباب عشقه
بو بزمک نشئه سی نوع دیکر در

طوقونسون تک همان لعل نمک یرک لب جامه
قتار سک باده نابه نک قات قات حلال اولسون

تاب نگاه عاشقه یوقدر تحملک
ایله حواله رویکه ای ماه کاکک

ادیب

اسمی محمددر . اما سیه سنجاغنده واقع
لادیکنام قصبه ده تولد ایتمشدر . ساداتدن
اولوب اوائل حالنده تحصیل معرفتله نائل
ملازمت اولمغله روم ایلیده بعض محالرده
قاضیلق ایتدکن صکره شیخ الاسلام امام
محمد افندیکن مکتوب بخلق خدمتده بولمشدر .
بو غزل اثار شعریه سنندنر .

غزل

آج سینده کی آینه بلور کورنسون
نخل جبل طورده کی نور کورنسون

بر آینه حسنه مقابل اوله کور کیم
مانکده دهر دنی سور کورنسون

بر دلبر بی مثله یرایت کاخ دلنده
نه صورت ولدان ونه خود حور کورنسون

ساقی بزی که ساغر ایله مست ایده مز سن
خورشید صفت کاسه فغفور کورنسون

اول رتبه ده نوش ایت می نابی که ادبیا
شیران قوی قلب جهان مور کورنسون

اسحاق

اسمیله تخلص ایتمشدر . فحول
عظامدن منشور سعادت لری طغرای عزت
پیرای فتوی ایله معنون اولان ابو اسحق
اسماعیل افندیکن مخدومیدر . استانبولده
تولد و قطع مراتب معتاده ایدرک بالاستیغال
موصله سلیمانیه پایه سیله سلطان احمد
مدرسه سننده طلبه علومه تعلیم آداب کمال
و مقرر رحله نصیر و جلال ایکن مکه
پایه سیله ازمیر قضاسی مولوینه و بعده
استانبول قضایا سنه گذشدر . ۱۱۴۱ سنه سی

اناطولی صدارتنه کلشیکن حسب القدر
صدارت مذکورده دن علی طریق النقی ابتدا
کوتاهییه و آندن از میده نقل اولمشلر ایدی .
۱۱۴۶ سنه سی روم ایلی صدارتی پایه سی
و بر ماه مرورنده مقام والای مشیخت کبرا
ایله کام روا بیورلشدر .

مرحوم مشار الیه حقیقه ابو اسحق
موصلی رتبه سننده عالم و کامل بر ذات بی
معادلدر . و اشرف ذاتنه پدیری کی بر
فاضل یکانه نک ابو اسحق کنیه سیله مکی
اولسی شاهد عادلدر . ابو الیشک بوستان
العارفین نام کتابی ترجمه ایدوب صدر
اعظم عصری اولان ابراهیم پاشایه
و یرمشدر .

ابیات محرره جمله اثار شعریه سنندنر .

نظم

کوکله پرتو سیمینرمیدر کورینن
درون لجه ده عکس قرمیدر کورینن

بیاض کردن کافور فامی یوقسه
طلوع فجر ملاحت اثرمیدر کورینن

اسعد

اسمی محمد . و شیخ الاسلام ابو اسحق
اسماعیل افندیکن مخدومی و شیخ الاسلام
اسحق افندیکنکدر برادریدر . ۱۱۴۲

اشرف

اسمی عبدالرحمن در . مولدی مرزیفون
وساداتندر . جد و پدری مولیدن
اولفله تحصیل معارفه عازم و شیخ الاسلام
محمد افندی ملازم اولور . طالب معرفت
بر ذات علو الهمت اولق مناسبله نیجه زمان
سیر و سیاحت و بر چوق افاضلک مجلس
فیض و کالنه دخالتله اقتباس انوار علوم
و معرفت ایتد کدنصره طریق قضایه
داخل اولمشیکن طبعه موافق کلبوب اختیار
انزوا ایلشدر .

علوم و جزویه و کلیه ده ماهر
و علوم غریبه و فنون عجیبه ده مهارتی
ظاهراشمش . یوزاللی قدر علومی مشتمل
عیون العلوم اسمنده بر کتابی . و مرآت
الصفای نامنده دیگر بر تألیفی و ملاجه مینک
معمای صغیره سنه شرحی و بر قاج حکایه
نفیسه دن عبارت دیگر بر ساله لسی واردر .
نظم آتی جمله اشعارنددر .

نظم

نه دست آویزی کوردک بودهرک باغبانندن
بهارندن نه ممنون نه افسرده خزانندن

خدنک ناوک آزاری لطف ایت در کان ایتمه
مدد دل مرغنی ایلر رمیده آشیانندن

آگاه

مرتب دیوانی اولوب نظم آتی جمله
اشعارنددر
نظم

عکس رخک آتش زن کلزار چندر
چشم سیهک آهوی صیاد فکندر

هردم نیجه مرآت دلی ایتمه مکسور
لعلک نه عجب طوطی آینه شکندر

نظم

رنک حجلت کله شرمی جمالکدندر
جهه چینی حسد عارض الکدندر

کیجه لر شعله فروکارلغی اول ماه نوک
جنبش آموزی ابروی هلالکدندر

حرف الباء باقی

شعراخیلانی دفتر ایدیک دست قضا
محو اثبات ایله پر قلدی نیجه اوراق

قازیدی نیجه یی یا کلاش دیو بود فتردن
(باقی) به ایدوب انارت دیدی صحح الباقی
مولانا باقی

عصیا ملک الشیخ

ایدی

مداح اولهلی چشم غزالانته باقی
اوگردی غزل طرزینی رومک شعراسی

✱

فخریه سی فاتحه طراز مجموعه اناری
اولان سخن سرایان رومک سیدی . ناظم
معجز اداور سوم . سلطان شعرای روم (باقی)
افندی ۹۳۳ سنه سی استانبولده زیور کهوار
شهود واسمی محمود اولدیغی مشهور ایهده
لکن امضاری (عبد الباقی) اولهرق بعض
اوراقده مشهوددر . پدرلری فاتح سلطان
محمدخان حضرتلری جامع شریفی مؤذنی
ایکن ۹۷۳ سنه سی ذی الحجه سنهده جم
شریفده چار تکبیر زده ترك و تجرید ایله
تحریمه بند بقا اولمشیدی . کنجلاکتده
سراجلق صنعتته ویرلمش ایهده علوطبعی
سائقه سیله تحصیل علوم و کالاته صارف
اولهرق مخدیم ستانبولک مدحای مباحاتنه
رواج اولق درجه سنه قدر صعود ایلشدر .

اوائل تحصیلنده قرمانی زاده محمد افندی
وقاضی زاده جمعیت تدبیریه سندن استفاده
واو زمانلر مشهور اولان سنبل قصیده سی
نظم ایله منظومه اشتهارینی استزاده ایلشدر .
ابتدای تحصیلنده بر حال مضایقه یه
دوچار اولمش ایهده ۹۶۲ تاریخنده
نخبوان سفرندن عودت اولندیغی تبریک
و تمثیل وادیسندن رکاب سلیمانی یه تقدیم
ایلدیکی قصیده سی مقبول شه نشاهی اولهرق
مظهر الطاف پادشاهی اولشدر .

۹۶۳ سنه سی حلب قاضی سنه نائب مناب
اولهرق حلب الشهبایه شتاب اول تاریخده حلب
بکر بکی قباد پاشایه قصیده لامیه و حلب
منلاسنه قصیده رأیه لرینی تقدیم ایله بر
حلی مکافات کورمش ایکن سائق تقدیر
وطن مأولفرینه اعاده رینه مجبور ایتسیله
اشنای راهده قونیهده شام قاضیسی اولان
ابو السعود افندی زاده محمد چلبی ایله ملاقات
ایلشیدی . حاصل ابتدیی الفتدن مخدوم
ملا بمنون اولغله باقی افندی یه ویردیکی
توصیه نامه اوزرینه باقی افندی ایشته اول
وقت ابو السعود مرحومه دانشمند
اولشدر که بو مناسبتله اکثر تذکرلر باقی
افندی یی ابو السعود مرحومدن ملازم
اولشدر دیرلر . ۹۷۱ سنه سی رمضانده
دفعه یکریمی بش اقیچه مدرسه ویرلک
اوزره طرف سلطنت علیه دن فرمان بیورلمش
ایسهده روم ایلی قاضی عسکری
اولان حامد افندی موافق قانون دکلدر
دیو مدرسه توجهنده تردد ایتکین مکرراً

خط همایون قطعی المفسد ایله منظومه
الثقات شهر یاری مستزاد بیورلدی .
صکره اوتوز اقیچه ایله سیلور یده پیری پاشا
مدرسه سی احسان اولندی . ۹۷۲ سنه سی
مثلی ایله استانبولده مراد پاشا مدرسه سنه
نقل ایلدی . ۹۷۳ سنه سنه اون اقیچه
ترقی ایله پایه اربعینه واصل اولوب تشریفات
علیه ایله ممتاز الامثال اولشدر .

۹۷۴ سنه سی انفصال و ۹۷۷ سنه سی
مدرسه محمود پاشایه اتصال . و ۹۷۹
سنه سنه ایوب ملاغنی تشریف ساز اجلال
ایلشدر . ۹۸۱ محرمده سخن ثمانیه
و ۹۸۳ سنه سنه سلیمانیه مدرسه سیله قدری
ترفع قلندی سنه مذکوره شعبانی که اوائل
جلوس مراد خانیدر (نامی) نک بر
غزلی آز برشی تغیر ایدیلوب و غزلک حاوی
اولدیغی مضامین جتکان سلطان سلیم
ثانی حضرتلرینک باده نوشلغنی ذم و قدحدر
دیو پادشاه نوجاه حضرتلرینک خاطرلری
مغیر قلوب باقی افندی یه عز و ایله نفی ایلدی .
نفیلرینه سبب اولان غزلک مقطع یقی بودر .

بیت

همای اوج عزت کبی غیرتسزدن ای باقی
مجت شمعنه شهر یاقر پروانه من یکدر
مؤخرأ بو غزل (نامی) نامه بعض
مجموعه لده کورلکین عفو اولمشدر . ۹۸۴
سنه سنه ادرنهده سلیمیه مدرسه سنه تعیین
اولمشیکن تغیر ایله همیشره زاده سلیم قدیم

مدرسه سی و ۹۸۷ محرمده مکة مکرمه
قضاسی ایله اکرام ایلدی . بر آی صکره
ینه منصبی تغیر اولوب بیک التون ترقی ایله
مدینه منوره قضاسنه تبدیل اولمشدر .
۹۹۳ رمضانده اول و ۹۹۴ رجبده
ثانیا استانبول قاضیسی اولدیلر . و سنه
مر بوره ذی القعدة سنهده اناتولی صدری ایله
بکام قلندیلر . مکرراً رئیس العلم و صدرینه
کلش ایهده مقام مشیخت نصیب اولماشدر .
شیخ الاسلام بوستان زاده افندی ایله
مناقشه لری تاریخ نعماده محرردر .

۱۰۰۸ سنه سی رمضانک یکریمی اوچنجی
جمعه کونی ارتحال ایلشدر .

ارتحالک ایرتسی کونی جنازه لری سلطان
محمد جامع شریفنه کتور یلوب (قدرینی
ستک مصلاده یلوب ای باقی ✱ طوروب
ال بغلیه قارشوکه یاران صف صف)
ضع الله افندی امامتله نمازی ادا و ادرنه
قبوسی خارجنده و ایوبه کیدن بول اوزرنده
دفن ایلشدر .

وفاته هادی بغدادی (باقی افندی
کیتدی . عقبایه بیک سکرده) تاریخ
بولشدر .

باقی افندی نک شعرده شهرتی توصیف
افتابی تعریف قیلشندر .

بر شاعر که الک اول سویلدیکی سوز
بو اوله اکا حقیقه (سید شعرای روم)
اطلاق اولنور . (وامرء القیس ترك)
عنوان اوله یلور . ایشته اوده باقی
افندیلر .

باقی افندی نک الک اول سویلدکاری غزللری

غزل

هر چمن کوکله فکر عارض دلبر دوش
کویسا مرآت عکس پرتو خاور دوش

کر اولورسم حسرت قدیله اول سروک نی
بریره دفن ایلدیک کیم سایه عرعر دوش

آنکیچون وارمزم بن کویکه کریان اولوب
خاک راهه قورقورم جانا کوزمدن تردوش

ایشه الک اول بویله بر غزل انشادینه
طبعنده قدرت اولان (باقی) کبی برشاعر
(بودورایچنده بنم پادشاه ملک سخن * بکا
صونلیدی قصیده بکا و یرلدی غزل)
دیوهرنه رتبه غرالتسه سزادر . دیوانی
مطبوع و بوجهته اثار شعریه سی مشهور
اولغله اوزون اوزادی غزل و قصائدی
تجربینه حاجت کور یله مدی .

اثر علیه سندن (مواهب لدیه) بی
ترجمه ایدوب معالم الیقین تسمیه ایشدر .
و فضائل جهادی دخی ترجمه ایشدر .
و قطب مکینک (الاعلام فی احوال بلد
الله الحرام) نامیله معلم کتابی دخی زبان
ترکی به نقل ایلوب حجازدن عودتده حضور
مراد خانی به ترفیع قیلمشدر . ایوب
مدرسه سنده ایکن حضرت خالددن مقول
احادیث شریفه بی جمع و شرح ایشدر .
حالا تربه مطهرده رحله ارای تعظیمدر .

*****

بایزید

مقیم ریاضتخانه تجرید . حضرت
شیخ بایزید قدس الله اسراره . ادرنه لی
دیرلر . طریق تقواده بایزید ثانی وجواهر
معارف الهمیه نك كانی و عمائی ابدی .
علوم ظاهره و باطنه ايله معبور بر وجود
معارف موفور اولدیغندن (شیخ الاکبر)
محیی الدین عربی حضرتلرینک علم تصوفدن
فصوص نام کتابنه (سرجام) استنده
منظوم حاشیه یازمش . و فصوصی منشور
اوله رق شرح ایشدر . و اصطلاح
مشایخده عاشق ممکنندن عبارت و معشوق
واجیدن کنایت و حضرت حق جل شانہ
هوالتاظروالمنظور مفهومیجه ظاهر و مظهر
و ناظر و منظور اولوب (ان الله خالق
الانسان علی صورته) مقتضاسیجه نوع
آدم مظهر تام . و حسن خوبان مرآت
جمال رب الانام اولدیغنه بو مطلع ايله ایما
و اشارت یورمشدر .

مطلع

کندی حسنک خو بلر شکلنده پیدا ایلدک
چشم عاشقدن دونوب آنی تماشا ایلدک

{ بالی }

روم ایلی اهل السندن وارباب تیماردن

اولوب اصحاب نظم و اشعاردن اولدیغی
جهتله تنبع اولتان تذکره زده ترجمه حالی بر
سطر دن عبارت اوله رق کورلش و تفصیل
احوالده دسترس اولنه ماشدر . شوقدرکه
حسن چلبی ايله ریاضی مومی الیهک سلطان
سلیم عصرنده وفات ایلدیکنی یازمشلر سده
سلطان سلیم اولمی یوقسه ثانی حنی
یوراسنی یله تصریح ایتماشدر .

مومی الیهک بو قدر جق اولسون ترجمه
حالی بالجمله تذکره لک تحریری کندوسنک
عصری شعرای مشهوره سندن اولدیغی
تصریح ایلدیکندن بزخی ترجمه حالی بو
قدرجه مجموعیه نقل ایلدک .

بر بیت اثار شعریه سندن در

بیت

نه لطف ایتدک بکا قهر یله غرالنمندن غیری
کوزلر شاهنی نن کوردک تماشالنمندن غیری

باهر

صدر اعظم مصطفی باهر پاشادر .
صدر اعظم چورلیلی علی پاشانک صدارتی
هنکامنده کتخداری ایکن رتبه وزارتله
تسعید یوریلان صوفی عبدالرحمن پاشانک
اوغلی در . ابتدا سلشور و بعده درگاه
عالی قیوچی باشیلری زمره سته التحاق ایدوب
۱۱۵۹ سنه سنده امیر آخور ثانی و ۱۱۶۳

سنه سنده امیر آخور اول اولشیدی . ۱۱۶۵
شعبانده مقتول اغایه انتساب ايله دفعه دور
محمود خان اولده صدر اعظم اولوب ۱۱۶۸
صفرینک یکریمی سکرنجی کونی جلوس
سلطان عثمان خانیده تجمید مهر همایون
ایله مجدداً احترام اولمشدر . سنه مزبوره
ربیع الاولنک بشنجی کونی عزل و مدلولیه
نقی اولمشیکن ۱۱۶۸ سنه سی رمضان
شریفنده موره ایالتی توجیه یله ینه تالطیف
بیورمشدر . ۱۱۶۹ رجی غره سنده ثانی
مسند صدارته کلوب مرحوم سلطان عثمان
خان حضرتلرینک هر نقدر موافق رأی
شاهانه لری اوزره خدمت ایش ایسده
مقبول اولدیغندن ۱۱۷۰ سنه سی ربیع
الآخرینک یکرنجی کونی بعد الدیوان عرض
اوظه سنده رخسود خا کپای همایون
بیورد قلنده دار السعاده اغاسی مهر همایونی
اخذ ایلوب بالقخانه یه کوندرلشیدی .
(مؤزنلر او یورمی بوشیک یوقی سحر کاهی)
انتظار یله اولکیجه بی امرار ایش و ایرتسی
کون ردوسه نقی اولوب حلبه راغب پاشا
مرحومه مزده صدارت تسیار ایلشدر .
سنه مزبوره ذی الحجه سنده قارلی ایلی انضمامیله
اغریبوس محافظه سی توجیه و ۱۱۷۱
شوالنده مصر و الیمکیله قدری عالی ۱۱۷۳
ذی القعدة سنده مصر دن عزل اولوب
جده یه و آندن حلبه والی اولمشیدی .

۱۱۷۵ سنه سی توقیعی حامد حزه
پاشا صدارت دن عزل ايله اوچنجی دفعه صاحب
ترجمه مقام صدارته کلشدر .

سنه مزبوره شعبانده شاه سلطان حضرتلرینه

نامزد ازدواج و بو صورتله دخی قرین
 ابتهاج بیورلشیدی . کندوسی غایت متلون
 وحسود و دفعه نایه ده کی صدارت بنده وقوع
 بولان فتنه ده حیاتی رونود اولغله ۱۱۷۸
 سنه سی شوالنک یدنجی کونی عرل وایکی کون
 بعض سوال و جوابدن صکره مدلولو به نئی
 اولنوب آنده اعدام ایدلشدر .

مرحوم سلطان محمود خان اول و سلطان
 عثمان و سلطان مصطفی خان ثالثه اوچ
 پادشاهه درت سنه طغوز ماه یکرمی یدی کون
 صدارت ایتشدر . حیراتندن ایوبنده محمد
 پاشا محله سنده حضرت نقشبندی فقراسنه
 زاویه سی و برجامع شریفی واردر که سر
 مقطوعی آنده مدفوندر .

مشارالیه هر حالیه برابر عالم و شاعر
 بر وزیر عرفان مظاهر اولوب تلخیص کونه
 عرض ایتدیکی بر وجه آتی قطعه سنندن
 سلیقه سی معلومدر .

قطعه

سپهره کوندهرلم ناله بلندی
 جهانیه بلدیهرلم باری کندی کندیمزی

بو نظم ایله وارا لم خاک پای دولته
 چوق اولدی کورمیه لی باهر افندیمری

بحری

اسمی محمد ایسه ده اودر کرانما به چناق
 قلعه سنده کلید البحر نام محله ساحل آرای
 شهود اولغله (بحر) تخلص ایلشدر .
 اوائل عالم جوانیسنده دولترای سلطانی به
 چراغ بیورلغله نیجه مدت خدمت تاجداریده
 بولنوب سلطان محمد خان رابع عصرنده
 خاص اوطله آغازندن ایکن بحسب الاستعداد
 کاتب اسرار حضرت شهر یاری اولشیدی .
 ایشته اوزمان ضمیر منیرینه احیای حسنات
 ارزوسی دوشمکله اسکدارده بر چشمه بنا
 ایدوب لکن صوبی کتورمکه موفق اوله مامق
 ویاخود همت ایده مامکدن ناشی عصری
 نکته پردازانندن بری لطیفه کونه مذکور
 چشمه بی آب ایچون بو تاریخ آبداری نظم
 و تقدیم ایتشدر .

تاریخ

بارک الله چشمه عین سراب

آشنه دلار ایتسون امید آب

نامن احیا ایتدی قوری چشمه نک

صاحب الخیرات اولان خانه خراب

بحری میرانه چیقارسک دلو ایله

تکینه سیننه طمله مز بر قطره آب

فی المثل آفسه صوبی تر ایلز

پرمغین صفیحه شماران کتاب

چشمه صمک طفل سنکین دلدر اول
 کوشمال ایله کوزندن کلز آب
 چشمه صمک اول تیم جایدر
 ایلشدر آتی لبریز تراب

چشمه صمک بولده طور مش جرایچون
 کاسه زنجیر ایله بر بی حجاب

صوبی کبی بولدی تاریخی
 هاتف معجز دم حاضر جواب

این نه چشمه ست و نه عینست و نه آب
 سیمیا والله اعلم بالصواب

صکره لری حرم همایوندن بکیر بکیلاک
 عنوانیه سرفراز اولوب بر چوق و قتلر طشره
 متصبلرنده امرار وقت ایدرک بالاخره
 طغرا کشلاک منصبه دخی نائل اولشدر .
 اک صکره رضاسیله دیوان خواجه لغنی
 ایستدیکندن دیوان سلطانی جزیه قلمی
 محاسبه جیسی ایکن ۱۱۱۲ تاریخنده اولدر
 بحار معرفت ینه اصلنه رجعتله رسیده
 ناقع ریاب عمان رحمت اولور .

مشهور اولان دوست ردیفلی غزلندن ایکی
 بیت یازلدی .

بیت

شاهه وش صد پاره غم عشقکله دل
 اولما مشکن دخی زلف عنبرنک شاهه دوست

{ بدری }

اسمی محمد و مولدی عینتابدر . کنج
 ایکن استانبوله کلوب قره چلی زاده عبد
 العزیز افندی به انتساب ایله ملازم اولشیدی .
 عبد العزیز افندی قاضی عسکر اولدقده
 تذکره جیسی اولوب قطع مراتب تدریس
 ایدرک قلمج علی پاشا مدرسه سی مدرسی ایکن
 ۱۰۶۵ سنه سنده وفات ایلشدر .
 آثار شعریه سنندن بر نبره تحریر قلندی .

نظم

شرر فشان کورینن صمغه آه حسرتدر
 قتیل شعله داغ سیاه حسرتدر

آجلسه سینده بر بر عجبمی لاله داغ
 زمین دلده بیتن هپ ککویه حسرتدر

بزمی

نامی مصطفی در . وجود صفت نمودی
 استانبوله نشو و نما بواشدر . یکی قپو
 مولویخانه سی بانسی محمد افندی نام صاحب

الخیرک اخفادندن اولوب کنجلیکنده
تحصیل معارف ایلشدر . عصرینک
مشاهیر شعرا سندن اولمش ایدی . کتابته
سلوک ایلدیکندن بعض وزرا دیوان کتابتنده
بولمش و صکره لری اختیار فراغ ایش ایه ده
تکفور طاغلی مصطفی پاشا یکجیری اغاسی
ایکن ندیمی و همنشین اولغین ۱۰۹۴
تاریخنده واقع اولان یج سفرینه برلکده
عزیمت ایش ایدی . و یانه محاصره سنده
ایاغنه خیمه اصابت ایتکله شهیداسمت
عقبایه رحلت ایلشدر . وفاتنه سویلنسان
تاریخسلر بروجه آتی یازلدی

تاریخ همت زاده

الدی آیاقدن می جام شهادت پزیمی

۱۰۹۴

تاریخ شیخ نقشی افندی

روح پزیمی مجلس جام اجلدن اولدی مست

۱۰۹۴

تاریخ قاضی لطفی افندی

دعا ایدوب دیدی تاریخ لطفی

شهیدای عزم عقبای ایدی پزیمی

۱۰۹۴

پزمینک مرتب دیوان بلاغتوانی واردر .
اشاره شعرا ندن پر قاج بیت یازلدی .

نظم

باعث فغان و ناله اول ماه رومیدر
یوقسه وصاله بنده اولان ارزومیدر
هر بر نکاهک اولمده زخم آور درون
شمشیرتیرلک ای شیخ خوبان دورومیدر

کوش ایلر می اول مه نا مهربان عجب
تأثیری یوقی ناله لر کفتکومیدر
لسیل سرک دیدی خونباردن عرض
ایا سواد داغ دلی شست و شومیدر

دور ایلر ایش طوتکه فلک تابقیامت
اول ماهه معادل بونه اطباقه کلور می

جور ایلله کل پزیمی دلدادنه ای شوخ
قدرک بیل آنک بر دخی آفاقه کلور می

بصیری

مرحومک مولدی بعض تذکره لده
بغداد و بعضیسنده خراسان و سرحد عجم
دیو یازلشدر . بصیری مشاهیر شعرا ندن
اولوب حتی علی شیرنوازی مرحوم بصیرینک
بعض لطائفی (مجالس نفایس) نام
کتابنده ذکر ایشدر . ملاجای ونوایی
مرحوملرک توصیه نامه لریله سلطان بایزید
ثانی درگاهنه یوز سوروب بایزیدولی مرحومک
کریه زاده سی سلطان احمدک مصاحبی
اولوب قالمشدر . مربی ارباب هنر اسکندر
چلبی نک دخی ملتقی اولمشیدی . مؤید
زاده قاضی عسکر ایکن بر منصب رجا ایتدکده
مؤید زاده و یرمیدیکندن و مؤید زاده نک
(شفقت و مرحمت بر مرصدر اول مرض
الحمد بزه عارض اولن) دیدوکنی ایشدیکنندن
مؤید زاده حقیقده بویینی سولشدر .

بیت

ینه مرحوم بصیرینک جله لطائفنددر
که بر کون احبسانندن بر قاج ذات ابله
شعرا ندن روانی مرحومک خانه سنه کیدرنر .
آج قالدق لرنده بو قطععه بی روانی حقیقده
در حال انشاد ایدر .

منصب و صلاک دریغ ایلر بو بن افتاده دن
دلبرم بی رجتر اولمش مؤید زاده دن

بصیری مرحوم انشاد لطائفه مائل
خوشکوی و خفیف خو اولغین عصرنده
بولنسان کا بردن اکثرینک مجلسنه داخل
اولوردی .

جله لطائفنددر که معاصری بولنسان
اهل مناصبک لقبنه مناسب منصب توجیه
ولطفیه اولتی اوزره بعض ارباب مزاقه تقدیم
ایلشدر .

تقدیم ایلدیکی دفتر منصب بر وجه آتی
یازلدی .

دفتر

مسلمان حسنه ایمان حصارى . اوزون
مصلح الدینه بوی آباد . حشری حسنه
حبیب اواسی . کوپک بالی به یلاقاوا .
صارکزه قزل اغاج . سوپرکه حسنه آق
سرای . قرئاله قوزلی مدرسه سی . آهی به
کونینک قضاسی .

ایشته بر چوق ذواته طرز لطائفده
اوله رق منصب توجیه یله وزرادن برینه و یرر
تقدیم ابتدکی پاشا دخی . بزه بر منصب
و یرمادش سیکز دیدکده سزده ده سلطان اوکی
دیشدر .

بو مقوله لطائفی کثیردر . ۹۴۱ سنه سی
وفاتی وقوعبولشدر .

قطعه

روانی له مکر پنتی حمیدک
بر ارادن یارادلمش روانی
برینک وصف نانی لا ینوقون
برینک نعت آبی لن ترانی

بر قاج بیت آثار شعریه سننددر .

بیت

عاشققرینی آه او مسیحادم اولدر
بو آدم اولدررکه مسیح آدم اولدر

کرچه کیم دیرلجه سائده عارفه بر کل یتر
عارفه بر کل یترسه باکه یارم کل یتر

ایکی صورت خودر حقدن بکا اولسه نصیب
اول مهک بوزینی کورمک کورمک روی رقیب

بقای

ازبکی در . جری چنکانه دیو

در دینی مخدومی اولمغه بو واسطه ایله
نسلی حسنه وابسته اولش اولور .
مادر ناهید اختلری جهتندن دخی
(ابو السعود) مرحومه منتهی درز .
اوائل حالنده تحصیل کالات ایدوب
شرف ملازمته نائل و سلسله ار باب تدریسه
داخل اولمشردی . کیده کیده شهرزاده
مدرسه سندن سلاتیک قضاسی منصبه بسط
بساط حکومت . و بعده حلب الشهبایه
شهبال کشای عزیمت ایدوب آندن دخی
حکومت دارالسلام ایله مظہرا کرام اولمش .
و آندن ادرنه و استانبول قضاسی حکومتلر
اجرای زلال احکام ایلشلر .
استنبول قضاسی حکومتہ (تذکرہ
الشعرا) صاحبی سید علی رضا بو تاریخی
سویلشدر .

تاریخ

شد بهایی حاکم شرع رسول
اناطولی صدرنده مریم نشین تمکین
اولدقدن درت آی صکره روم ابلی صدارته
نقل پیورمشلردرکه (شیخ نظمی) بو
تاریخی سویلشدر .

تاریخ

یک الی التیدہ یکدی بهایی عدلله صدره
آندن مقام مشیخت اسلامیہ به صعود
وارباب رسومه بذل جود ایتدکارنده شعرا دن
محمد شامی بو مصرع عربی بی تاریخ
دوشورمشدر .

مصرع

فطوبی لفتوی الروم باین عزیز

نظم

طاغتك خواب نازیاری ای فریاد نیلرسن
ایدوب فتیله دنیایی خراب آباد نیلرسن
دل مجروحہ رحم ایتہ قالسون دام زلفنده
شکسته بال اولان مرغی ایدوب ازاد نیلرسن
کوزل تصویر ایدرسن خال و خط دلبری اما
فسون و فتنه به کلدکده ای بهزاد نیلرسن
دنیایی خراب ابتدی او مستانه باقشدر
اول چشم سوزشدر اوغزالانه باقشدر
طاقتمی قور آدمنه یزندن او قوپوشدر
اول رحش سوزشدر اولوندانه باقشدر
عتاب لعل نابکدن کوکل پر پیچ و تاب اولز
یلورکیم کان آتشدن چیقان خنجرده آب اولز

یقلز دل پی اندر پی چکرکن جام ازاری
بو بزمک باده نوشی مست اولور اما خراب اولز

که با که که اول خنجر برائنه بقارسن
مقصودک اگر جان ايسه جانانه بقارسن

هر وعدی ایدرسن نیجه بیک عهد ایله محکم
اماینه نه عهده نه پیمانه بقارسن

بری

اسمی محمددر . مغنیساده تولد ایلشدر .
(الکاسب حبیب الله) نشسته سندن اکتساب
نشاط اتتبه ایدرک مغنیساده بر عطار دکانی
کشاد و حطام دنیادن بالکیله فراغ ایله
صحبته مائل و کندو عالمنده بر مرد متوکل
خوش و نازک صحبت و لطیف مشرب ایمش .
صاحب ترجمه مغنیساده سلطان جامع
شریفنک دار الشفاسی طبیبی اجد افندیدن
بر مقدار علوم نافعه تعلیم ایدوب عصرینک
ملک الشعرا سی اولان مشهور شاعر نابی
افندیله کسب آشنالقی ایدرک یکدیگریته
ارسال نامه ایدرلر مش . و مشاهیردن سیدوهی
افندیله دخی بر چوق مشاعره لری واردر .
۱۱۲۵ سنه سی وفات ایلشدر . وهی
مرحومه نظیره کونه ایتدکاری مشاعرده
سویلشدکاری غزلارک مطلع بیتلری تحریر
قلندی .

وهی

الحق اومه اوج کاله یتشلز
اول شمع شبستان خیاله یتشلز

بری

بو فکر تیله معنی حاله یتشلز
بو غفلتیه سمج جمال یتشلز

وهی

وصالی ایله تلافی فرقت اولرمی
بو مختک عقی بر مسرت اولرمی

بری

اویاره حالری عرضه رخصت اولرمی
صفای وصلته بروقت فرصت اولرمی

اثار ادبیه سندن اولان (بلبل کلزار
وجد) نام کتابی ڤک مقبول اولوب اکثر
عصری شعرا سی تقریر یازمشلردر .
نابی مرحومه اولان محبتی تصریح
ایچون طغوز بندی شامل مدحیه حلب دیو
بر ترکیب بند تنظیم و جناب نابی به تقدیم
ایلشدر که مطلعی بحر یر قلندی .

مطلع

اولسم عجیمی شوقیه مدحیکر حلب
آشفته ایلدی بنی بر سرور حلب

بهشتی

ویزهلی عبد المحسن افندی نیک اوغلی
اولوب اسمی دخی رمضاندر . و ویرده
تولد ایلشدر . افاضل عصرندن مرجبا

افندی استانه فضلنه استناد و صکره زری
محشی سعدی افندی خدمتارنده سعی واجتهاد
اوزره ایکن دنیای دیدن بالکلیه قراعت
وقطب دائرة توحید حضرت مرکز افندی
خدمتارینه مسارعت و کسب و فیوضان
ایدرک قصبه چورلیده فرش کلیم اقامت
بیورمشلردی . خانه سی جوارنده بر قاق
حجره بنا ایدوب ساکن اولان طلبه علمه
تعلیم علوم نافع ایله امرار وقت ایتمکده
اولدقلری حالده ۹۷۹ سنه سی عازم بهشت
اولشدر .

(بهشتی) مرحوم مجمع البحرین
مجاز و حقیقت و موروالنهرین علم و معرفتدر .
اثار جلیله سندن شرح عقاید خیالینسه
حاشیه سی . و اداب بخندن مسعود روی به
ینه حاشیه سی . و شروح مفیاده تعلیقاتی .
و جامی کنارنده بعض کلماتی محرردر .
اثار ادبیه و شعریه سندن بحر سر یعدن
(جم شاه و علم شاه) نامنده بر منظومه سی
و مرتب دیوانی واردر .
شعرندن بر قاق بیت یازلدی .

نظم

خلق عالمدن بهشتی عزلت ایت مجنون مثال
کندی باشی صوقه جق اشیانک واریسه

آزمیدر یوقسه بهای لب لعلک چوقی
بهی آفت بر بچک سویله آغزک یوقی

مولوی قتی احراز ایلش و حتام مدتده محمد
علی پاشا مرحوم ایله جانب حجازه عزیمت
و بر سنه قدر مشارالیه رفافت ایلوب بعده
استانبوله کلشدر .

۱۲۳۲ سنه سنده ثانیاحکیم باشی اولش
و ۱۲۳۶ سنه سنده اناتولی قاضی عسکری
ایکن مشهور حالت افندی نیک نفسانیتنه مبنی
خدمت و منصبندن دور اوله رق کشانه نفی
اولنش و اون برآی صکره خصمک منکوبیتیه
اطلاق اولمشدر .

۱۲۳۸ سنه سی روم ایلی صدارتی پایه سی
احراز ایتش . و ۱۲۳۹ سنه سنده اوچنجی
دفعه اوله رق حکیم باشی و ۱۲۴۰ سنه سی
بالفعل روم ایلی قاضی عسکری و ۱۲۴۸
سنه سنده دفعه ثانیه اوله رق روم ایلی صدارتی
حائز اولش . و ۱۲۴۹ سنه سی ذی الحجه سنده
التمش اوچ یاشنده ایکن ترک حیات مستعار
ایتشدر .

(حکیم باشی ایدی بهجت افندی کیتدی
عقبایه) مصرعی وفاتنه تاریخدر .
نعتی اسکندارده نصوحی حضرت تازی
درگاه شریفنده مدفوندر .

مشار الیه حیثانده کسب نفوذ ایتمکله
مکالمات دولیه ده خارجیه ناظر لایله حاضر
بولنور . و مجالس و کلاسه رأی مقبول
اولوردی . یکیک یلرک القاسی خصوصنده کی
خدمتی مقبول پادشاهی اولوب کندوسنه
برهفته ظرفنده ۲۸ قیراط بر قطعه یرلنطی
و ۴۵ قیراط برروزه یوزک احسان اولنش
و وفاتندن صکره خزینه سلطنتیه اعاده
قلمشدر .

بزمه کل بو کیچه ای عالم حسنک ماهی
یوقسه یردن کوکه دک انجنورز والاهی

اوللی حسته اولدم ای صبا بن
هله بر باره سن بدن دیری سن

کورغزن سرکوبنده یارک
یلر اوکرلرک سنده بری سن

بهرجت

حکیم باشی مصطفی بهجت افندی در .
صدوردن سر اطیای شهر یاری خیرالله
افندی نیک حفیدی . و نشانجی مصطفی
پاشا دیوان کاتبی خواجکاندن محمد امین
شکوهی افندی نیکدر مخدومی در .

افندی مشار الیه ۱۱۸۸ سنه سنده
تولد و ۱۲۰۸ سنه سنده طریق تدریسه
دخول ایدرک علوم آلیه و عالییه ده ممارسه
کامله حاصل ایتدیکی کی دیوان همایون
ترجانی ایکن وفات ایتش اولان یحیی ناجی
افندی نیک لاتین و ایتالیان لسانلری اوزره
فن طبی تحصیل ایتمکله ۱۲۱۶ سنه سنده سرای
همایون طبابتی سلکته داخل اوله رق ۱۲۱۸
سنه سنده سلطان سلیم ثالث حضرت تارینه
حکیم باشی و ۱۲۲۱ سنه سنده از میرملاسی
اولشیکن سلطان مصطفی دورنده سلطان
سلیم طرفدارلغی تمسلیه عزل اولمشدر .
۱۲۲۶ سنه سی حسب الطریق مصر

مکتب طبیه نك طبخانه نامیه وضع
و تأسیسی مرحوم مشار اليك اثر همشدر .
هشار اليه معارف شرقیه نك توسیعنه
حلی خدمت ایتشدر .
از جمله (بوفون) نام حكیمك تاریخ
طبیعیسنی و طبیدن فزیولوژی کتابی .
و (بوفان) نام حكیمك عملیات طبیه سنی
و (بورنه) نام انكلیزی بر فیلسوفك
حكمت طبیعیه سنی ایتالیا بنجه دن ترجمه
ایتشدر .

بونلردن بشقه برنجی ناپلیونك مصره
كلوب كیتدیكنه دائر عربی العبارة بر قطعه
مصر تاریخی سلطان سلیمك امریله لسان
ترکی به نقل ایتشدر .
قولراعلتی حقنده بر رساله سی . و هزار
اسرار نامیه دیگر بر رساله سی وارد .
هر نقدر دیوانی مطبوع دكلسه ده
اشعاری حكیمانه اولدیغندن مقبولدر .
مرحومك اثار شعریه سندن بر نبره تحریر
ایدلدی .

مستزاد

روحی بر اقوب ترك دیار ایتكه كلز
بر خانه ده مسكون
بر ورطه یه دوشد ككه فرار ایتكه كلز
تا وقتنه مرهون
ارقام بتر صفحه ایام بتمیز
جبر یله بولتمز
چكدیكلمر می عدو شمار ایتكه كلز
بلیون و تریون

تعمیر ایده نزر رحنه بنیاد درونی
ارشیدس معمار
پهناسنی تحریر و كذار ایتكه كلز
جمله هیو یون
(بهجت) نه عجب قیده دوشرمش سنی غفلت
عقلكمی پریشان
اقوالكه افعالك عبار ایتكه كلز
هپ جمله سی وارون

قطعه

دوشیم طایه یام خانه لری
دوشیم قیدینه لایقیمی انك

یتاغم خاك اوله بالینم سنك
نه سیننه داینام دنیاك

قطعه

ایلسهك دست لبی چاه دهانه ایصال
باطن كفته اولور نشف و رطوبت پیدا

آمد و رفت نفس نولدیغن ادراك ایله
ایکی دلویله ایدرماء حیاتی افنا

بهلول

عصر نده بهلول سبعة خوان دیو مشهور
ایدی . مولدی استانبولدر . پك كوزل
موجود قرآن و سبعة خوان خوش الحان
اولدیغنی و طالب معرفت اولوب منظوم
و منشور بر قاج پارچه تألیفاتی بولندیغنی
بعض تذکره یازمش ایسه ده تألیفاتی نه یه
داورد . و اسملری ندر . و هانکی
فندندر . و بهلول هانکی عصره ظهور
ایتشدر بورالری قطعا المدقلمدن و دیگر
مجموعه زده بهلولك احواله دائر بر كونه
معلوماته دسترس اولنه مدیغندن بو قدرله
اكثفا ایدلدی .

اشعار شعریه سندن دسترس اولنان بریت
یازلدی .

بیت

كوز یاشلو كوكل زلف پریشانلر ایچنده
قالدم قره كو كیجه ده بارانلر ایچنده

بیداری

ولایات عجمدن درگزینلی در . مشاهیر
شعرادن سحابی مرحومك برادری ایدی .
اهل حرفندن صیرقی ضعت . و صراف
جواهر زواهر معرفتدر . با خصوصكه

شعرا و ادبای اعجامدن اكثری اداء تركیده
راجل ایكن (بیداری) شیوه تركیده
اداء نفیس و كلمات سلیم صاحبی ایدی .
جمله اثار شعریه سندن تحریر قلنان بر قاج
بیت بیدارینك سلاستنه دلیلدر .

نظم

صورت یار ایله دل خانه سنی دیر ایله
یاری هر كوشه ده بر صورت ایله سیر ایله

قدم هلاله دوندی تتم بر خیالدر
یعنی اجل كلوب بنی بولق محالدر

چشم نركس بیداری كلزار عالمده هنوز
اویانمندن ۹۶۸۰ سنه سی ارتحال دار بقا ایش
و غایت میخور ایش .

بیاضی

ادر نه لی سپاهی محمد بكدر . ترجمه
حاله دسترس اولنه مدی ؟ اكرچه بوندن
صكره اله كچرسه حرف بایه ذیل ایدیلور .
بو بیت اثار شعریه سندندر .

بیت

یوله دوشمش سری كویك هوا سیله مه و خورشید
بر یسی صبحدن كیتش بری اقشامدن چیتش

بیانی

نیکبولی جاراالله زاده مصطفی چلی در
ابوالسعود افندی زاده محمد افندی کنساب
فیض و معرفت و مدرس و قاضی اولدقدن
صکریه مناصب دنیویه دن فراغت و مسند
نشین مشیخت اولشدر ۱۰۰۶ سنه سی
ارتحال ایوب داخل سور استانبولده
متصرف اولدیغی اکل تکیه سنده دفن
ایدلشدر :

بیت

الدیلر عقم پری روز پریشان ابتدیلر
بر یزه کلز مکر جمعیت خوبان اوله
اشعاری شعرای عصری بیننده درجه
قبولده در

حرف پا

پرتو

موقت زاده وقعه نویس محمد پرتو
افندی در .. استانبولیدر . منشائی اناتولی
محاسبه سی قلمی اولوب آندن آمدی اوطه سنه
ثقلی مأموریت ایلشدر . بر مدت وقعه
نویسلاک خدمتده بالاستخدام امرار صبح
وشام ایتمکده ایکن عهده سنه آمدی دیوان
همایون خدمتی احاله بیورلشدر . اردوی
همایون ایله ۱۲۲۲ سنه سی ادرنه ده ایکن
(شاعرانک شمع امیدنده پرتو قالمدی)
" تاریخ منقوطی منطقجه نیر حیات منکسف
ابرمات اولشدر . کندوسی مشاهیردن
خواجه نشأت افندی مرحومک شاکردانندن
اولوب بر قطعه مطبوع دیوان و آندن بلاغت
عنوانیله ایقای نام ایلشدر .
پرتو دیوانی مشهوردر .
اثار شعریه سنندن بر غزل یازلدی .

{ غزل }

بی نقاب و بانقاب عرض جمال ایلردی یار
که هلالی بدر و که بدری هلال ایلردی یار
که تجاهل که تغافل که جفا کاهی عتاب
ایتدیکی جوری کهی بدن سؤال ایلردی یار
گاه کستخانه حرف انداز وصل اولدقجه بن
دست نازین پرده رخسار آل ایلردی یار
گاه تشویق وصال و گاه تنبیه فراق
که فراغ عشقه امر محال ایلردی یار

کلز ایدم که وفا مانند پرتو یادینه
که نیچون غیری ایله جنک وجدال ایلردی یار

پرتو

مشار الیه جنتمکان محمود خان ثانی
و کلاسنندن ملکیه ناظری مشهور پرتو پاشادر .
ازمید کورفرزنده لب دریاده واقع دار یجه
نام کویده زینت افزای شهود اولدیغی
فطین افندی تذکره سنده محرردر . لکن
مشار الیه عاکف پاشا معلوم اولان چورچیل
مناقشه لری اوزرینه قلمه الدیغی تبصره ده
تاتار دیو طنز آمیز کلمات ایله تحقیر ایدر .
بویله اولنجیه تاتاری الاصل اولمش
اولورلر . کنجلیکنده تحصیل معارفله
ابتدا رؤس قلمه و مؤخر آمدی اوطه سنه
مأمور . بر قایچ سنه حرورنده
یکلکچی و ۱۲۴۲ سنه سی رئیس الکتاب
اولشدر . ۱۲۴۵ سنه سی عزل و بر مدت
خانه سنده اقامتدن صکریه مصره عزیمت
و ایضای مأموریتله در سعاده عودت
ایلیوب صدارت عظمیا کتخدالغی مقام
والاسنه صعود ایلشدر . ۱۲۵۱ سنه سی
بارتبه مشیری ملکیه نظارت جلیله سنه
کلوب دامادی مشهور و صافی افندی
مناسبتله مابین همایونه کسب شدت اتصال
ایدرک غایت پارلاق اولدیغی حالده ایکی
سنه مدت نظارت مذکوره ده بولنش ایسده
۱۲۵۳ سنه سی عزل و ادرنه یه نفی اولنوب
اوراده اعدام ایدلشدر .

آثارند بر قطعه مطبوع دیوانچه سی
وارد . مشارالیه شعروانشایله مشهور
اولان وزرانددر .

اعدامنه قریب سولیدیکی (اوزاندی لایله
حسرت بتش یا شمس تبریزی) مقطعلی
فغان نامه کونه ترجیعی پک سوزشیدر .
مشهور اولان بهار غزلنک مطلبی بودر .

{ مطلع }

آقن آقن نوله ارباب آرزوی بهار
اولورسه ساحله مائل مثال جوی بهار

{ مقطعی }

خسور شمشه اکر باش اکر سه پرتووش
کلاه لاله ایدر صائمه سر فروی بهار

✽ پرتو ✽

مشاهیر عصردن قسطنونی ولایتی
متصرفی ایکن چکن ۱۲۸۸ سنه سی وفات
ایدن پرتو پاشا مرحومدر :

مرحوم مشارالیه داماد خلیل پاشا
مرحومک دیوان کاتبی ارضروملی تیور
افتدینک مخدومیدر . ۱۲۳۲ سنه سی
ارضرومده تولد ایلشدر .

(پرتو پاشا مرحومک تاریخ تولدی
فطین افندی مرحومک تذکره سنده ۱۲۴۱
سنه سی اولوق اوزره محرر ایه ده مشار
الیهک تاریخ وفاتی ۱۲۸۸ سنه سی اولدیغی
معلوم اولوب حالبوکه الی بش یاشنده

ارتحال ایلدیکی اقر باسندن مسموع عاجزی
اولش و بو حالده سکسان سکرذن مدت
عمری اولان الی بش طرح ایدیلجنه تاریخ
شهودی ۱۲۳۳ سنه سی اولوق لازم کله جکی
یاخود فطین افندی مرحومک یازدیغی
صحیح ایه مرحوم مشارالیهک قرق یدی
یاشنده وفات ایتش اوله جگی درکار
بولمشدر .

کنجلیکنده طرزونه کلوب تحصیل علم
ومعرفتله والی قوناغنده بر مدت خدمت
کتابتده بولندقدنصکره استانبوله کله رک
مکتوبی صدر عالی خلفاسی صفتنه داخل
اولش واوزمانلر پدیری مرحومک سائقه سیله
خلیل پاشا مرحومک دیوان کتابتی خدمتی
احراز ایلشدر .

براز وقت بو خدمتله وقت پکوردکن
صکره امدی او طه سنه نقل مأموریت و او طه
مذکوردن برلین سفارت سنه سی سر کتابتنه
تعیین بوردیغندن برلین عزمیت و بعدالعوده
نوفیع رتبه ایلله سیروز متصرفی و اورادن
دخی کریدولایتی مرکز متصرفی اولمشدر .
صدر اسبق منوفا عالی پاشا اثنای احتلالده
کریده عزیمت ایلدیکنده صاحب ترجمه
اوراده مرکز متصرفی بولمغین ختام
مصلحتله استانبوله کلورکن عالی پاشا
مرحوم پرتو پاشایی برلکده استانبوله
کتوروب اولی صنف اولی ایلله مجاس رسومات
ریاستنه تعیین ایتشدر . اورادن دخی
با رتبه بالا خارجه مکتوبجیسی اوله رق
مأموریت مذکوره ده ایکن عالی پاشا وفات
ایلوب صاحب ترجمه دخی سر عسکر

فرانسه مشاهیر شعرا سندن (ژان
ژاق روسو) نک (بر قطعه سنی ینه
منظوم اوله رق ترجمه ایتشدرکه نجریر
قلمشدر .

{ قطعه }

خواب پر اضطرابدر بو حیات
طوغشز اولمک اوزره واحیفا
وار ایه زره ذره ذوقیات
آینده قهر دهر ایدر افشا
کیدرز بویه جهل وغفلته
قهر کرداب مویه حسرتله
درلو محتله بیسک مشقتله
محو و کتنام ایدر بزی دنیا
برسه سیر ایلوب بو بنیادی
اراز طرخنه ندر بادی
خالق خلقی سر ایجاد
جهله بی بتمک ایسترز حالا
لیک بو سر مبهمک حل
عقله تیسیر اولنماش بالی
آدمه عجز وغفلت و جهلی
ایتدیررل خطا ایچنده خطا
صیر یلوب روح ظلمت تندن
سوز یلوب ایلدکده عزم وطن
اولزمان حل اولور بو شبه وطن
یلنور حاصلی ندر معنی

اسمی ابراهیم ادهم . مخالصی پرتودر .

مستشاری اولشیکن براز مدت صکره رتبه سی
بالاقلدن روم ایلی بکر بکلکی پایه سنه تنزیل
ایله قسطنونی ولایتی متصرفی ایدیلوب
کوندرلشدر . ایشته محل مذکوره واللی
یش یاشنده ۱۲۸۸ سنه سی وفات ایلشدر .
مرحوم مشارالیه علوم عربیه دن
مأذون ولسان آشنا برذات ذوفنون ایدی
کتابتدن بهره سی وافر بر شاعر عرفان مظاهر
اولوب حیلجه آثار و اشعاری واردر .

جهله آثارندن تعدد زوجات علیمده
بولنان افکار سمیغیه یی رد ایدر (اطلاق
الافکار) اسنده بر کتابی واردر .
ایکنجیسی بروقتلر استانبولدن کو بکلرک
قالدیر لمیچون غزته رک ایتدکاری مباحثی
تهدیل زمینده (عوعونامه) دیو بر کو پک
ایله بر حکیمه ایتدیریکی محاوره در .
قومونلرک افکار باطلانی تزییف بولنده
یازلش وقرل بیراق عنوانیه اقداملری حقایق
الوقایع نام غزته ده نشر اولمش اولان ردیه
مشار الیهک در دیو متواتردر .
برده (مصون) دنیلان فرقه نک
ذهابنی رد مقصیده قلمه الثوب کئلرده نشر
ایدیلان (خوابنامه) نام رساله مرحوم
مشار الیهک اثری در دینیور .

آثار شعریه سندن بر بازجه یازلدی .

{ نظم }

طنین انداز طاس چرخ اولان فریادوزارمدر
زمینی غرقه طوفان ایدن هپ اشکبارمدر
ایغم الد دستم زیر سرده مست لایعقل
در میخانه ده افتاده لک اسکی شعارمدر

پیری

اسمی محمد در . استانبولده یکی جامع
کاتبی خواجکان دیوان همایوندن عبدالله
افندیك اوغلو اولوب تربیت پدر پسر پرور
ایله اکتساب فضل و هنر ایدرک طریق
تدریسه سلوک ایشدر .

مدرسه خارجه داخل مدرسين کرام .
و صکره لری قدس شریف قضایله
مقضى المرام . و آدن حاکم بلدیه شام
اولوب ضعف پیریدن ناشی نوبتنده مکة
مکرمه پایه سیله تطییب و اکرام قلمشدر .
۱۱۴۶ سنه سی ذی القعدة سنه استانبول و صکره
اسکدار ملاسی اولوب ۱۱۴۸ سنه سی معزول
و اناطولی صدارتنه وصول ایچون دیده دوز
اولدیخی حالده ۱۱۴۹ سنه سی وفات
ایشدر . ادریس کوشکی رهگذارنده
مدفوندر .

عصرنده معارف و فنونله شهرت شعار .
و حسن خطاده سلیقه سی بدیدار بر ملای
صاحب اعتبار ایش .

اثار شعریه سندن دسترس اولنان بریتی
تحریر قلندی .

{ بیت }

نگاه انداز اولوب آینه رخسار جانانه
درونده اولان راز نهانی یاره کوستردم

پیامی

استانبولیدر . بر یا یا باشینک اوغلی
اولوب طریق علمه سلوک ایدرک تحصیل
معارفله عصرنده مشهور اولمشیدر .
سلطان مراد ثالث حضرتلری عصری
علماسندن اولدیخی تحقیق قلندی سنده تفصیل
احوال تحصیل ایدیه مدی .
بو ابیات اثار شعریه سندندر .

{ ابیات }

ره عشقکده قاشکله مره در یولداشم
قورقولی یوله کشی تیر و کانیله کیدر

اولورمی عارض یاره طوینجه نظاره
جهانده عاشق یبدل طویارمی دیداره

پیامی منکسر اولمده خاطر سنک جورندن
ینه اول ایستمز اول شوخه عرض انکسار ایتک

حرف تا

تائب

شهری الاصلدر . اسمی محمد و خواجکان
دیوان همایوندن مالیه تذکره جیسی عثمان
افندیك نو باوند نهال وجودی اولغله عصرنده
عثمان زاده دیو شهرت کیر افاق اولمشدر .
فوق العاده استعداد مالک اولغین ده کنج
ایکن تحصیل دستمایه عرفان ایدرک ابتدا
پایه ملازمتله ممتاز الاقران و کیده کیده
حلب و مصر مولوتیه نائل امال جنسان
اولور . اوائل حالنده (جدی)
تخلیصه وادی هجوه پویان و هنر لیاقتی
نکاشته صحایف دیوان دوران اولمش ایسه ده
مؤخر او اوادیدن بالکیله دامن کش فراغ
و مکفر سیأت اولان مسالک حقه سالک
هدایت سراغ اولوب تائب تخلص ایشدر .
علوم نافعیه اشتغال ایله تهذیب اخلاق
و افعال ایلدیکنه و تحصیل فضل و کمال ایله ممتاز
الا مثال اولدیغنه آثار قلبی دالدر .
جمله آثارندن (ترجمه مشارق الانوار)
و حدیقه الوزرا . و تحفه کبی اثرلری
مشهور و معتبردر .

{ نظم }

اول باقشده چهره کام اولدی جلوه کر
آینه دینسه عارضنه وجهی واردر

اشعار پر نکاتنددر .
جنتکان سلطان احمد ثالث حضرت تاریک

(یالی کوشکی) دنیلان قصرلینک انشا
و اتمانده تاریخی بر قصیده غرا انشاد
ایشدر که مصرع تاریخی بودر (همایون
اوله سلطان احمد بو قصر شاهانه)

شاعر موی الیه آثار هرلندن دخی
بر قایق فقره و بیت یازلدی .

۱۱۲۰ تاریخنده استانبولده بر قهوه
قحطی اولور . قهوه نیک بهر قیده سی بشر
غروشه چیقمغله بر فرده خالص قهوه
و برلیوب نخودله قاریشق قهوه سورلیکله
بو حالی متضمن بیت آتی بی انشاد ایشدر .

{ بیت }

اوله قهوه روی نمایان
نخودی مشرب اولدی جله یاران

سلطان احمد خان حضرتلری موره
فتحنده ایکن ۱۱۲۷ تاریخنده استانبولده
وقوعبولان حریق کیده اولوقت سکبان
باشی اولان نجمه لی حسین اغا نیک تشب
اسباب اطفای حریقده کوریلان رحاوتندن
اشکابی مشعر منظوم و تاریخی اوله رقی
یازوب بارگاه دارا جایگاه سلطان احمد
خانیه تقدیم ایلدیکی عرض خالک صورتیدر .

قوم قهو حریق

پادشاهم مدد آتشره یاندردی بری
نیمه سکبان باشینک مشامت افعالی
داد اول خان بدکیش ستم پروردن
که تعدیسی ایله یاندی جهانک مالی
وقعه بچده مکر یاندش ایش واروشده
بر طوموز دامی ایچنده بر ایکی پارطالی

تأبی

مولدی استانبولدر . مقبول درگاه باری
جناب امیر بحاری حضر تلمینک مریدانندن
برینک اوغلودر . طریق علمه سلوک
ایدوب بعض بلاد قاضی اولدقدن صکره
شیخ عبد اللطیف مرحومه عزم حجاز
ایدرکن اثنای راهده وفات ایشدر .
حسن خط و حسن طبیعت صاحبی ایش .
اشعاری مقبولدر .

{ بیت }

آهم که آسمانه آتر هر کیجه خدنگ
قصدی بودر که کوکب بختمله ایده جنگ
دل آستان یارده آهمن انجنور
ابر سپهر یله صناسن جنگ ایدر پلنگ

تائب

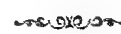
اصلی عجم واسمی عباس ایدی .
کنجلیکنده تحصیل معارفله رومه عزیمت
و فردوس آشیان سلطان محمد خان رابع
زمانده استانبوله مواصلت ایتمکله کندوسی
حد ذاتنده بر میر سخندان اولمغین بکر
بکیک عنوانیه سرفراز و اولوقت عجم
پاشا دیو ممتاز اولشیدی . بعض مناصبه
مصرف اولدقدن صکره معزولاً ادرنه یه
کلوب صدر اعظم فاضل احمد پاشانک
حضورینه کیر . فاضل پاشا اثنای

انتقام الدی هنوز آتشی تسکین اولدی
مهد نار ایچره کوروب کریمه ایدن اطفالی
بو یله معموره صد حیف ویران اتدی
اوله ویرانه حیانتکده آمالی
نیجه جامع نیجه مسجد نیجه مکتب یاندی
کورمدک دائره سنده بر الی قانجالی
لیک قورتاردی کلبانی بدی کیسه آلوب
اوله چالشدیکه عشق ایلدی دولکر بالی
دیر کورن شمسی ستابولی یلی بو یله اولور
ضابطی نیجه اولان مملکتک احوالی
کرچه تقدیر خدا بو یله ایش لیک کرک
دفعه امکانی قدر سعی ایده ضابط والی
یانه رق یوقسه رومی دیه ز تاریخن
یاقدی استانبولی والیرینک اهمالی

نام نامیسی جریده عرفان . شاعر
مشهور (تابی) نکته فشان باش
مخاسبه جی ایکن مخدومی خیر الله علی
چلبی اون درت اون بش یاشنده بر جوان
اولوب باش مخاسبه قلنده خلفادن (قبوری
زاده) ایله حسن الفت و معاشرتی شیوع
بولسی اوزرینه بوییتی سولشدر .

{ بیت }

اگرچه اولدی تابی منصب اما
ولی خیری قبوری زاده کوردی
۱۱۳۶ تاریخنده مصر قاضیسی ایکن مرحوم
اولشدر .

{ نظم }

آلتون قلم مثال بو آه شرر فشان
یازدی فلک صحنه سته سورده دغان

آجیوب بفرینه باصدی در اشکم بحر غم
دیدى مردم دوشکیندر بریتیم افتاده در

تاجی

ترجه حالاری حرف (ج) و حرف
(س) ده تخریر قلسان مشاهیر علما
و شعرا دین جعفر و سعدی چلبینک پدر
والا کهری مشاهیردن تاجی چلبیدر . اهل
کلاک سرتاجی و سرداری اولدیفنه ایکی بیوک
دلیل واردر که اوده صاحب ترجمه نک مرحوم
سلطان بایزید ولی شهرزاده ایکن دفتر دارلغی
نامیه مصاحبت و ندیمکله قبول بیورلمسیدر .
سلطان بایزید ولینک ایسه اهل علم و کلامه
درجه رعایتی دخی مشهوردر . بری دخی
ذکر اولسان ایکی مخدوم معالی موسومک
صلبدن ظهوریدر .

اثار شعریه سندن انجیق بو مطلعه
دسترس اولنه ییلدی .

{ مطلع }

ذره وش سرکشته یز مهرکدر ای مه کامن
یده کوکده کون یوزک شوقیه یوق ارامن

مصاحبتده عجم پاشانک محل نزولتی سوال
ایدر . پاشادخی عایشه قادیان خانسه ایندک
دیر . فاضل پاشاده اول خانه فصل
صیغدیکنر دینجه عجم پاشا عصر دولتکزدده
بنم کی درت پاشا صیغفر دیمسبله فاضل
پاشا بو کستانه جوابدن منفعل اولوب
ومدت وزیرانسته منصب و یرمیوب نفی
صورتیه بعض اطفال محافظه سنده بولندیرر .
۱۱۰۲ سنه سی وفات ایشدر . عصری
مشاهیر شعرا سندن اولوب اشعاری حقیقه
نازک و حیالی باریکدر .

نظم آتی اثار شعریه سندندر .

{ نظم }

نهانی غزله کیم جور یله بیداده باشلارلر
شکایت سنج اولوب افتاده ل فریاده باشلارلر
ظهور نکم کوررل فتنه نک زیر تنغا قلده
او چشم مست نازه عاشقان اسناده باشلارلر

تاجی

ادرنه لیدر . کنجلیکنده بر مقدار
تحصیل معرفت و مالک حسن خط اولوق
مناسبه داخل سلاک کتابت اولشدر . صکره
مرحوم جنابی پاشا بند کانی زمره سته منضم
اولوب ترفیه حال ایتدیکنده مشاهیر
شعرا دن (مسیحی) مرحومک شهرانگیرینه
بر نظیره منتظم انشاد ایشدر که سائر
نظیره لک جمله سندن مقبولدر .
آئیده کی اشعار اثار شعریه سندندر .

ترانی

اسمی مصطفی و مولدی ارکلی در .
کنجیلکنده اکتساب علم و معرفتله خدمت
کنت حرمین محترمین ایله شرفیاب اولمشیدر
من المهد الی الحد تحصیل معارف و کالانه
دامن در میان ایدوب بتون عمرینی اصحاب
معارف و هنر وران عصرندن تکمیل عرفان
ایتمکله چکورمشدر . مقبول و مسلم تار یختری
و مطبوع اشعاری واردر . مشاهیردن
باقی افندی مرحوم قاضی عسکر اولدیغنده
بوتاریخی سولمشدر .

تاریخ

باقی اولسون سکا بو عز و بو دولت باقی
ذکریا افندی روم ایلی قاضی عسکری
اولدقدمه بو مصرع مرغوبی تاریخ
بولمشدر .

تاریخ

اولدی رکنی علمایه زکریا المحراب

تینگی

مشاهیردن تیغی بکدر . مولدی اسکوب
و اسمی محمددر . سپاهی کروهنک
نامدارلندن اولوب حرمسرای سلطانیده
نشوونما و سرو مثال کلستان سلطان
مرادخان ثالثه کشیده بالا اولمشیدر .
آیینة سینه سی مصقل معارفله هجلا .

و کردن دل و جانی قلاند فراند لطائفله
موشخ و محلی در .
اشعاری لایق قبول وزاده طبعی
سریسته نحسین و مقبول بر شاعر اولدیغندن
دسترس اولسان آثازندن بعضیلری تحریر
قلندی .

بیت

بقر بر آغیله عانی یلم نه حکمتدر
شراب نابله ساقی ده ظاهر آجی قوت وار

نقد اشکیله قشیر اولمشیدم خیلی غنی
یقدی جامی ایله ساقی کلچلره بنی

آهمه میل ایلدی اول سرو ایتدم در کنار
عالم ایجره کورمدم بویه موافق روزکار

صائمه جانه غزه ک اوچندن ایرن پیکان چیقار
حاصلی ای قاشلری یایم اوچیمه زجان چیقار

تجلی

اسمی ذوالفقادر . روم ایلیده واقع
پرزرینده تولد ایشدر . اوائل
حالنده بر مقدار تحصیل معرفتله دیوان
سلطانی کاتیلری سالکته داخل اولمشیدر .
شعره هوسی و اصول تاریخه اولان دستری
مناسبتله و کندوسی دخی خوش صحبت اولغله
بعض وزرائک مظهر التفاتی و خصوصاً
عهد سلطان سلیمان خان ثانیده وزیر اعظم

حال تقاعدیله وقت چکورمکده ایکن ۱۱۷۴
سنه سی ارتحال و قوعبولور . مرحوم
مشایخ نقشبندیه دن توقادی شیخ محمد امین
افندی به ارادت کتوروب طریقت علیه دن
فیضمند اولمشیدی . عصری شعرا سی
اراستنده بر شاعر نامدار پسندیده کفتاردر .
اثار شعریه سندن بر نبره یازلیدی .

نظم

بو تابش رخه مانع خط عذار اوله من
فروغ مهرده ذرات پرده دار اوله من
قوقید دامی رخک اوزره دوکه کبسوکی
که وجه اسهل ایله کوکلر شکار اوله من
اگرچه یار موافق بولمز ای (توفیق)
فلکده عاشقه ده غمدن اوزکه یار اوله من

توفیق

شیخ الاسلام توفیق یحیی افندی در .
فطین افندی تذکره سنده دخی ترجمه حالی
تحریر قلندیغی وجهله مدرسیندن ایوب
افندی تک اوغلی اولوب ۱۱۴۷ سنه سی
دنیا به گمشدر . ۱۱۴۹ سنه سی با امتحان
نائل رؤس همایون و دور مدارس معتاده
ایدرک ۱۱۸۱ سنه سی سلائیک و ۱۱۸۷
سنه سی سام مولوبتلی ایله بمنون اولمش .
وشامه عزیمتارنده بو قطعه یی انشاد
ایشلدردر .

اولان تکفور طاعلی مصطفی پاشانک همدم
و جلیسی اولدرق دیوان سلطانی پیاده
مقابله جیلکی منصبیله سرافراز اولمشدر .
۱۱۰۰ سنه سی اردوی همایون صوفیه
صحراننده ایکن اوراده ارتحال ایشدر .
عصرنده شعرایله شهرتکیر اولدیغی کبی
دیوانی مرتب ایشه ده عصر مرزده هنوز طبع
و نشر اولنده مدیغندن یک اوقدر مشهور
دکلدر .
مرحومک آثار شعریه سندندر .

نظم

غمکله جیش دلکم ناتوان اولمش بولمشدر
صف مرکان چشمان خونقشان اولمش بولمشدر
شرف بولدقجه کاشن تازه تشریف قدومکله
پکنر فرش چتر ارغوان اولمش بولمشدر
(تجلی) وش نیجه چابکسواران صبار فتار
واروب کچرو فلکله همعان اولمش بولمشدر

توفیق

اسمی مصطفی در . شهری اولوب
چترق لقبیله آغازه کیرا شتهار اولان خواننده
محمد اغانک برادری اولغله صاحب ترجمه
دخی عصرنده چترق برادری دینکله شهرت
آمشدر . اوائل حالنده آندرون همایونه
چراغ و براز مدت ادای خدمت یعنی
تحصیل علم و معرفت ایتدکد نصکره قدر
کفایه بیمار احسانیه اخراج بیورلشددر .

{ قطعہ }

صبح وصلت اولوب اثر نابود
شب هجرت جہانی تار ایتدی
هوس زلف یار ایله توفیق
شام جنت مشامدک کیتدی

شامدن عودتده بعض محله هدیه
تقدیم ایتدیکنده قطعہ آتی یی نظم
ایشدر .

{ قطعہ }

لطف و احسان و کرم سید منعم ایشدر
جرم و تقصیر و کنه بندہ نا کام ایشدر
یوق تفاریق حلب کیم آتی قلسون اتخاف
قاضی شام هدایایی دخی شام ایشدر
۱۱۹۲ سنه سی محرمده مکہ مکرمه
مولویتنی و ۱۱۹۹ رمضانده استانبول
قاضیلغی پایہ رفیعہ سی و ۱۲۰۰ سنه سی
اناطولی صدارتی پایہ معتبرہ سی و بر سنه
مرورنده روم ایلی صدارتی مسند جلیله سی
حازو ۱۲۰۲ سنه سی ربیع الاولده بالفعل
روم ایلی صدارتیه متمیز اولشدر .

بر مدت صکره صدارتدن معزول و ۱۲۰۳
سنه سی ثانیاً صدارت مرقومه یه منقول و آتی
آی صکره یته معزول اولوب ۱۲۰۴ سنه سی
نقابت خدمت علیه سنه کلشدر .

۱۲۰۵ سنه سی رجب شریفنده رونق
فروز مسند فتوی اولشیکن اون اوچ کون
صکره عازم قرب مولی اولور .
نعشی فاتح جوارنده کوچک قره مانده

انشاسته موفق اولدیغی مدرسه دلی
خطیره سنده مدفوندر .

اثار شعریه سندن نظم آتی یازلیدی .

{ نظم }

ایتسه نه دکلو سوده خاکستر غموم
مرآت طبعه ویرمده در انجلا خدا
هر دمده باد شرطه توفیق اولور وزان
فلک توکله اولیحق نا خدا خدا

✽ توفیق ✽

مرحوم وجیهی پاشا زاده سعادتلو کمال
پاشا حضرتلرینک مخدوی توفیق بکدر .

۱۲۶۲ تاریخنده تولد و طریق علمه
سلوک ایله کبار مدرسین در سعادت رتبه سی
احراز ایشدر . پدر ویوک بدرلی نزدنده
علوم آلیه و عالیہ بی تحصیل . و معلمخانه
نوابه مداومتله طریق تجدد اقتضا ایدن معلوماتی
استحضار و تکمیل ایدرک بر مدت دخی
مکتوبی مشیختیناهی رفاقتنده استخدام
یورلشدر .

غزل آتی اثار شعریه سندندر .

{ غزل }

دیدم مثنی که جلاد جهانه بکزر
غزوه سی جان الیجی تیر و کانه بکزر

زندگی مجاسته دعوت ایدن ناله نی
پاک دل مؤمن ایچون صوت اذانه بکزر
مستقل اولسه بر دلده محبت توفیق
بر مسافر یتاغی کوشه خانه بکزر

شب ظلمده فروزان اولان نور چراغ
دل غمیده دکی داغ نهانه بکزر
موج اوران مردم چشمه کی خونابه دل
شهادت تن پا کنده کی قانه بکزر

حرف ثا

ثابت

مشاهیر شعرای عثمانیه دن (ثابت)
مرحومدر . اسمی علاءالدین . و مولدی
بوسنده اوزیچه نام قصبه در . (وصلتی)
مخلصیه مشهور اولان شاعر علی بکک
اقر باسندن اولدیغی جهته هومی البهت
سوقیه تحصیل فضائل و کالات ایدرک
طریق قضایه رغبتله روم ایلیده بعض
بلاد جلیله سجاده نشین مسند حکوه
اولشدر . بعده تکفور طاعی نیابت
شرعیه سی کاشته عهد کفایتلری اولهرق
بر مدت اجرای احکام شریعت ایتدکن
صکره استعداد ذاتیه سنی اکرام اولق اوزره
مولویت احسانیه بکام یورلشدر .

قونیه و دیاربکر مولویتلرینی احراز
ایتدکن صکره ۱۱۴۴ تاریخده ارتحال
دار بقا ایلشدر .

جمله ائارندن

(برنجیسی) ادهم و هما نامنده
وسر گذشت وادیسنده بر حکایه
غریبه سیدر .

(ایکنجیسی) جسمه عطایی اساوینده
بلکه آکانظیر طر زنده غایت لطیف اولهرق
نظمه شروع ایتدیکی جسمه سیدر که عدم
مساعده عمر ایله اتمام ایده مامشدر . اگر
اتمام ایتش اولسه ایدی جسمه عطایی فتاده
سمت نسیان اوله جفی متفقد .

(اوچنجیسی) قریم خانلرندن معاصر
بولاندیغی حاجی سلیم کرای خان نامه یازوب
کوندردیکی غزنامه سیدر که خان مشار
الیهک مظهر احسان واستحسانی اولشدر .
شعرادن نادری مرحومک علیه الصلوة
افندمن حضرتلرینک مدایح و نعوت جمله لرینی
جامع اولان معراجیه لرینی تنظیر ایتشدر .
حقیقه معراجیه ثابت دیو رشک قوافل
شعرای روم اولشدر .

{ معراجیه }

خوشا فرخنده اختر لیلہ ممتاز و مستننا
که عنوان برات قدریدر سر سوره اسرا
ایرشدی بر یه کیم شش جهته چار عنصر یوق
زمین و آسمان نابود عرش و فرش نا پیدا
نه اول وارنه آخر بر غریب عالم اول عالم
لسان سمع و نطق و عقل و فهمک نامی یوق اصلا
اشبوه معراجیه یکر می بیت قدر واردر .

ثابتک سوزلری بک سهل و سیر کورینور
اما سهل ممتنع قیلندن اولوب تنظیری
عسیردر . آثار شعریه سندن بر نبره تحریر
قلندی . دیوانی مرتب ایسه ده هنوز
طبع اولنماشدر .

{ نظم }

می فروشه ینه بر تذکره تحریر ایدلم
وجه تحریر ایله بر عالم شبکیر ایدلم
یاری اغیار فسونساز کتور دوب برمه
او پری طاعی شیطان ایله تسخیر ایدلم

ساعت کلدکه بوییتی تقدیم ایتشدر .
{ بیت }

وقت افطارده شمدن صکره
شکر قالمدی ساعت کلدی

وزرای عظامدن بر وزیر آصف نظیر
(ثابت) مرحومه بر بوی سور کورک
الباس ایتدکه بوییتی سولشدر .

{ بیت }

سیه سور بر بوی کورکی کیدم بزم لطفکده
بویجه آصف دهرک بوکون احساننی کوردم

ثاقب

اسمی مصطفی و مولدی استانبولدر .
پدری رئیس الکتاب قلنده بر کاتب بینظیر
اولغین کتابت کندویه موروث پدر اولوب
شعرادن مشهور رشدی افندی تربیه سیله
قلم مذبورک دقایق معاملاتنه کسب اطلاع
ایتشدر . شعرده دخی استادی مرحوم
رشدی افندیدر .

بعض وزراء دیوان کتابتی ایتدکه ایکن
۱۱۴۹ تاریخده وفات ایتشدر .

فن انشا و علم خطده مهارتی بک
زیاده ایش .
آثار شعریه سندن بر نبره یازلدی .

{ نظم }

پایانه ایرمدی غم هجران توکنمدی
عزم توکنمدی فرقت جانان توکنمدی

سیم سفید حالصه بکرر چه ذقن
عینیه شهر ادرنهک آق پکاریدر
هر تار نخل کلشنی پیر سفید ایدن
برد عبوز موسمک قوجه قاریدر

ذاتنده تلون وار ایدی مفتونک
ایلیده ده طومردی دلی محزونک
که نا قیقه یه میل ایدی کهی هر سه نه
اوضاعی شتر کر به ایدی مجنونک

زیر ذیلنده نهان مشرب و شنبانی
واعظک باده کلفامده واردر قابی

دل آهن صفی آتش عشقه بدل ایت
الا کور لازم اولوراسکی دمیرله کبریت

۱۱۰۶ تاریخده وقوع جلوس سلطان
مصطفی خان ثانی به (مرده لرافاده سلطان
مصطفی قلدی جلوس) مصرعنی تاریخ
بولشدر .

ثابت بوسنه قاضیمی ایکن اولوقت
یوسنه والیسی بولنان بر وزیردن بر ساعت
رجاسیله بو قطعه بی تقدیم ایدر .

{ قطعه }

قالدق درون محکمه تنک و تیره
ایل و نهاری سچمکه بر آت ایتیز
امساک درد مزده وار اما فطور ایچون
وقت غروبی بلکه بر ساعت ایتیز

ثاقب تو کندی کرمی الفت اوشوخ ایله
اما زبان درازی یاران تو کندی

ثاقب

اسمی مصطفی و مولدی ازمیردر .
کوبریلی زاده شهید سعید مصطفی پاشا
حضرتلرینک حرمرای تربیه لرنده نمایا
فته کال اولدوقدن صکره دورین حقیقت
حال اولان دیده جیدالاستدلال ایله حقیقت
دنیایه نظر و تفکر مال ایام کدر ایلوب بو
سماعخانه دنیایه کلوبده بروفق دخواه
جولان ایلان طاوسان زینت فریبانک مدت
عمر عزیزی بعد الارحال بر ساعت مدت
قدر خیال اولدیغنی انتقال ایله زیور حیات
اولان مایه الاحتیاج کانتادن بر حرقه ایله
بر کلاسه قناعت واستانه حضرت مولانادن
اخذ اثبات ایدوب نیمه مدت سیر و سیاحتدن
صکره کوتاهی مولو یخانه سنده پوست
نشین ارشاد اولشدر .

قصیده کونه بر غزلی اثار شعریه سندن
اولق اوزره تحریر قلندی .

{ غزل }

تحت جفایه کیم اوشه بی وفا چقر
جائم دم نظاره ایچون رونما چقر
کیسولی او بیت معمار اولسه حل
نام دل قتاده دام بلا چقر
آغوشه السه جوهر آینه عکسی
آه فسوس هر بن مودن دوتا چقر

ایتسون شکست سنک ستم قلبن درست
هر یار چونکه قابل فیض لسا چقر

قالنر آیاقده پاخنه بر کره یوز سورن
دیمیلله چقرسه باشه خاکیا چقر

آماج تسیر غمزه ایکن چشم دل ینه
هر کوردیکینه آینه وش آشنا چقر

دامان حرم چقرزایدی دست هوشدن
لیک اول پری چیقجه ینه هوشربا چقر

کویا کان ابروی دلکش کیندر
آندن همیشه عسکر تیرفضا چقر

رخصت بولورسه مردم دیده آچلقه
ماینزده یار ایله جوق ماجرا چقر

آینه ادعای صفا ایتسون تهی
زیرا کورنجه نقشی پر مدعا چقر

بهستان خشکدر سکا زاهد بو حرقه دن
هر کیم دیمش ایسه رنگ ریا چقر

تأثیر رنگ صحتیز بوندن ایت قیاس
قارون کیررسه حلقه مره ینوا چقر

دیوار شش جهانی ایدر رشک آینه
اول ماهپاره سیره که برقع کشا چقر

ثاقب بیلور نه چکدوکنی کوی یارده
کویا غریب حصه سنده هب جفا چقر

۱۱۴۸ تاریخنده وفات ایلشدر .
برقطعه مرتب دیوانی و مناقب عرفای

مولویه بی جامع دیگر بر تالیفی واردر .

ثاقب

اسمی مصطفی و مولدی انکوزیندر .

بیغره نشین استراحت ایکن ۱۲۶۹ تاریخنده
ارتحال ایلشدر . مومی الیهک سنی یوز
یکرمی سنه به باغ اولدیغنی مسعودر .

{ لاحقه }

حکیم ثاقب افندی مرحوم حقیقه
ایلیشکسنی بر ذات ایمش . حتی اول
رتبه ده که ارایش اندام و نظافت اثوابه بیله
اولقدر اعتدالی و دنیای دندک هیچ بر شیشه
اعتباری یوقش . لطافتدن اولق اوزره
روایت ایدرلر که حکمای عصرندن بر قاج
ذات و بهجت و عبد الحق افندیلر والد
ماجد جناب پادشاهی جنتکان سلطان
محمود خان ثانی حضرتلرینک حضور
همایونلرنده مباحث طیبیه و فنون حکمیه
صره سنده بحثی فارنگ تولدی و یا تعفی
اولسنده انتقال ایتدیرلر . عبد الحق افندی
و یا خود بهجت افندی فاره تولدی در دیو
اصرار ایدر . دلایک نه در دیو سوال
ایلدکلرنده اگر فاره قوقودن حصوله کلسه
ایدی ثاقب افندینک قوبنده کونده یکرمی
اوتوز فاره حصوله کوردی دیوقهقه بخشای
مجلس اولشدر .

هر نه ایسه مومی الیه عمرینی ممکن
مرتبه اوزونیمسوزو ایلیشکسنی پکورمش یا
عشق اولسون .
اثار شعریه سندن نظم آتی یازلدی .

{ نظم }

دشت استغایه ضرب ایله خیام همتک
بوم لایقع کنه کارانی ابکم کوستر
ثاقبیا نور الاهی به یوزک طوت هر سحر
بسته زنجیر خوبان اولمه پرغم کوستر

{ نظم }

کوچکاکنده در سعاده کلوب ۱۲۱۷
تاریخنده اندرون همایون آغواتی زمره سنده
التحاق ایدرک سرای همایونده یکرمی سنه
مقداری استخدام اولندقدن صکره بر مقدار
معاش تخصیص و احسانیه چراغ بیورلش
و ۱۲۰۸ تاریخنده ارتحال ایلشدر .
خورده سال شعر شیرین مثال ایمش .
بعض غزللری و لطیف شریقلری واردر .
نظم آتی اثار شعریه سندن .

{ نظم }

ای دل بو قدر ناله و فریاد ننددر
ایتمک املی کندویه معتاد ننددر
کون کورمدی دورنده او ماهک دخی ثاقب
ایسترینه دل دورینی مز داد ننددر

ثاقب

مشاهیردن حکیم ثاقب افندیلر .
ترجمه حالی فطین افندی مرحوم تذکره سنده
محرر اولدیغنی اوزره افندی مومی الیه
آخینجه ایکی ساعت مسافده و یفور نام
قریه ده تولد ایلشدر . چو جلقنده پدر یله
استانبوله کلوب ارغاد بازارنده مصطفی پاشا
مدرسه سنده اقامت و تحصیل علم و معرفته
برقطعه رؤس همایونه نائل اولشدر . فن
طیبه اولان مهارت و معلوماتی جهته
سلیمانیه در تریاق چارشونده متروک طبخانه
خواجه لکنده دخی بولنوب بر مدت فن طب
تعلیمندن صکره اختیار تقاعدی ایله خانه سنده

ثانی

اسمی ابراهیم و مولدی مغنیسادر .
اوائل حالده استا بوله کلوب تحصیل معرفت
و طریق تدریسه دخالتله قطع مراتب
معتاده ایدرک شهرزاده مدرسی ایکن مغنیسا
قضای حکومتی تفویض عهدیه رویی
اولوب بعد العزل ۱۰۶۳ نارینه شده
عزم ریاض جنان و واصل یوضه رضوان
اولشدر .
نظم آتی آثار شعریه سندن اولغله تحریر
ایدلدی .

{ نظم }

عاشق همیشه شیون ایله ماتم آشنا
زحم درونی اوله می هیچ مزهم آشنا
ثانی نه ممکن ایلیه بر آشنا نگاه
اولسه شعاع مهر صفت عالم آشنا

ثبوتی

قره مانلیدر . (انکاسب جیب الله)
حدیث شریفیله عامل اولوب بر دکاچه
کناد ایله انواع معاجین و اشربه اعمال
ایدرک کفاف نفس ایدرمش . عصرزده
دکانی جمع اهل عرفان و مخفل هنوران
زمان ایش . نته کیم او زمانده ظرفادن
بری سولشدر .

{ بیت }

ظرفا مجعی غزل کانی
قره مانده ثبوتی دکانی

ترتیب دیوان ایش ایسه ده مشهور .
و ابیات دخی اولتدر زکین و مقبول دکلدر .
لکن بعض تذکره لک یازیشنه باقیلور ایسه
ثبوتی زعنه کندوبی شاهر ماهر بی معادل
طوتارمش . برایکی بیت آثار شعریه سندن .
{ بیت }

مجلسده یکدر اولمک بن زار نا مراده
کوز کوره اعل یاری اویمکدن ایسه باده

ظلمت غده گوکل قصرک منور قلغه
ماحصل بسدر ثبوتی عارض جانانه شمع

ثانی

مغنیسانیدر . عصرزده بر شاعر پر
اشتمار اولدیغنی اکثر تذکره لری یازورلر .
کنج کلکنده طریق علمه سالک اولوب مرحوم
شهرزاد سلطان مصطفی مغنیساده ایکن
خدمت آستان دولت اشپانه مداوم اولغله
ملازم اولوب سمت قضایه عازم اولدقدن
صکره ینه خدمت شهرزاده دن دور و مهجور
اولوب معیتده اما سیه یه گلش ایدی .
مقصوده بر شرحی واردر .
اشعار آتی جمله آثار سندن .

{ نظم }

کوز غمز نقطه حال لک جانانه خال اولدی
بریشان خاطر مزلفک کبی آشفته حال اولدی
کوروب تار رخک زنار زلفک بر کون آه ایتدم
یرم اود اولدی صان کفره برابر بر کنه ایتدم

ثانی

و بر مقدار اچقه نقاعدی به قانع اولشدر .
وادی هجو و هرزده ثانی عبیدزاکانی .
و فن شعرده بی مثل و ثانی ایش .
اشعار فارسیه و علی الخصوص علی شیر
نوائی اشعار نی تبغله حیلی اقتدار حاصل
ایلشدر .

اثارندن بر قاج بیت یازلدی :

{ بیت }

مرحبا ایتز ایسه ک بر نیجه ایامه دکین
چکیم روزی هجرانی بیرامه ده کین

یوقدر بهانه حسنکه بر نازنین سن
عیبک همان بودرکه ارازل نشین سن

غمکه آغلق ایلرله خندان اولدن یکدر
کدای کویک اولق با که سلطان اولدن یکدر

کلاب کویک ایله هر کیجه جانا خرلداشتی
واروب بزمنده طهماسک غزنخوان اولدن یکدر

ثانی

اسمی محمددر . بالی کسرده تولد
ایدوب طریق تدریسه سلوک ایله ملازم
و بعض بلاد قاضی و حاکم اولشدر .
اخلاق حسنه و کمال مستحسنه ایله
موصوف و امثال و اقرا نی میانده فضائل
و عرفان ایله معروف ایش .
مکمل دیوانی و روضه الارار اسمنده
منظوم بر کتانی واردر :

استانبولیدر . اسمی حسن در .
دور بازید خانیده محایب استانبول
ایچنده غایت کوزل و یوسف مثال
بی مثل و بی بدل اولوب کندویه
یوسف ثانی دید کلرندن ثانی تخلص
ایتشدر . عشاقندن بری اول شوخ
دلفریبی مقارن رقیبی کورمکله تاب آور
اوله میوب جانته قصد ایلشدر . تاریخ
شهادتی ۹۹۵ در . ادرنه قیوسی خارچنده
مدفوندر .

اثار شعریه سندن نظم آتی تحریر
ایدلدی :

{ نظم }

* دلر بالر دلا بنم نمدر *

* نور دیدم سرور سینمدر *

* عالمک آخری المدر بیل *

* آدمک آخریده بر دمدر *

* دانه دانه مرثیده قطره اشک *

* سبز لری اوزره صانکه شبنمدر *

ثانی

استانبولی و قول اوغلارندن جان
می دیملکه عصرزده مشهور ایش .
اوائل حالده یعنی حداث سن و سالنده
عیش و نوشه مشغول و مشغوف و یاران
واقرائی میانده رندی و قلاشی ایله معروف
اولدیغنی حالده صکره لری تائب و راجع

اثار شعریه سندن آئیده محرر نظمندن
بشقہ سنہ دسترس اولنہ مدی :

{ نظم }

بلای دهری خدا چکدیرسه غم عزیز
وصال یاری نصیب ایلیمه بزه باری

شیانی

مرزیفونلیدر : صنعتی ترزی اولغله

شیانی تخلص ایشدر . اگرچه اهل
حرفدن امی ایسه ده لیکن خلعت کلامی
قامت انسجامه بیچوب سوزن بلاغت
نزاکتله دیکن بلغادن معدود اولشدر :

{ مطلع }

الفرسرو رنگین کی سینده داغ وار
محبت سبز زارنده ینه بر تازه باغ وار

حرف جیم

جای

فاتح سلطان محمد خان حضرتلری هنوز
ارتحال بیورمزدن مقدم ۸۸۶ سنه سی
صاحب ترجمه بی اناطولی قاضی عسکری
ایشدر . سلطان محمد خان حضرتلری
وفات و سلطان بایزید ولی جلوس ایتدکده
مشارالهی مسندنده ابقا ایش . ونیجه
مدت مسند مذبورده قالدقدن صکره ۸۹۳
سنه سی روم ایلی سمتنه قاضی عسکر
ایشدر :

مولانا حاجی حسن زاده مرحوم اشبو
منصبه وصولندن وفاتنه دیکن یکریمی سنه
مدت عزل اولنماشدر :

۹۱۱ سنه سی سنی طقساندن متجاوز
اولدینگی حالده وفات ایشدر :

علوم عالیہ و شرعیہ ده بحر زاخر
و اولیای کرام و مشایخ عظامه محبتی وافر
بر ذات کثیر المظاهر ایش :

جمله آثارندن علامه بیضاوینک
تفسیرنده سورۃ انعامه یازدینگی حاشیه سیدر :

بری دخی (توضیح) نام کتابک
مقدمات اربعه سنه حاشیه سیدر :

دیگری ده (میزان تصریف) نام
بر کتاب فوائد نصاید :

شعرده ایسه تاجی زاده جعفر چلبی
مرحومک (هوس نامه) سنه مدح
ایلدیکی درت عدد شاعریک بریدرکه هر
بری محفلارنده ذکر اولنور :

اثار شعرندن ایکی مطلع تحریر
قلندی :

اسمی محمد اولوب عصرنده حاجی
حسن زاده دیوشهرت کیر آفاق اولشیدی .
اگرچه شقایقه مولانای مشار الیه
(وحیدی) تخلص ایدر دیو محرر
ایسه ده اکثر تذکرلر (جای)
اولدینگی متفق اولغین ترجمه حالی حرف
جیمه تحریر قلندی :

قره سیده بالیکسر نام تحلده تولد
ایشدر . کنجلیکنده عصری علماسندن
مبائی علومی اخذ ایلدکدنصکره مولانا
یکانی حضرتلرینک خدمتارینه اتصال
ایدرک تکمیل ملکات عالییه و تحصیل
کالات انسانیه ایشدر . شیوه قدیم علما
اوزره دیتوقه مدرسه سنه مدرس اولدقدن
صکره (عدل ساعه خیرمن عبادت ستین
سنه) دیهرک سمت قضایی اختیار ایش
و اولا کلیولی قضاسیله کامکار اولشدر :
فاتح سلطان محمد خان غازی حضرتلری
حضورنده وزیر اعظم محمود پاشا فاضل
مرحومک درجه فضل و علمندن بمثلله
بر حبلی مدح و ثنارنده بولنوب بروسه ده
مرادیه مدرسه سنی المشدر :

مرحوم مشار الیه مدرسه مذکورده
بر مدت تعلیم و تدریسدن صکره بروسه
قاضیسی اولوب آندن دخی فراغتله تکرار
مدارس نمان جنان نشانه کلدکدن صکره
ینه تغییر مسلیکله استانبول قاضیسی اولور :

{ مطلع }

بر شهر شوقیه عزیم کوی یار ایتم کرک
مهرم اول نامهربانه آشکار ایتم کرک

راه غمگده اولهلی کوکلم روان سکا
ترک ایلدی علاقه سنی کیتدی جان سکا

جای بک

عصر نده جامی مصری دیمکله شهرت شعرا
ایمش . عالی مرحوم (کل صدربک)
نام کتابی دیباچه سنده و حسن چلی
تذکره سنده استانبول ایدر درلر . لکن
مشاهیردن ریاضی مرحوم تذکره سنده
(جامی) نک وطن اصلیمی کلیبولی
و نقلیمی مصر اولدیغیچون (جامی)
مصری (دیو شهرت کیر ایدی دیمشدر :
حسن چلی کیدیشجه جامی استانبولده
داود پاشا محله سنده تولد ایتشدر .
کندوسی قول اوغلارندن اولوق جهته
جتمکن سلطان سلیم ثالث حضرتلری
شهرزاده ایکن آستانه دولت آشیانه لینه
انتساب ایدوب ندیم خاص الخاصاری
اولشیدی :

صکره لری پادشاه عدالت مانوس سریر
سلطنته جلوس پیوردقیرنده بعض اغالغه
متصرف اولوب آتجه جی باشی ایکن سنجاغه
چقیار یلوب مصر بکر بکلکی ویرلشدر :
جمله آثارندن حسین واعظ کاشفینک
(روضه الشهدا) سنی ترجمه سیدر .
حقا که بر اثر سوزش فزادر :

مشهور اولان شمعیه سندن بر قاج بیت
یازلدی :

{ نظم }

عرض ایدر هر شب طوروب بیک شوقله انوار شمع
کوییا اولدی منار احمد مختار شمع
صانورم زنجیر دودبله چکیلور کوکله
هر نه دمکم اوله اژدر کبی آشبار شمع

{ تغزل }

بزم حسن کده قویا قسون اولایی رخسار شمع
مجلس آراذر افندی اولیچق تکرار شمع

{ دیگر }

شیشه فانوس آنک سرچه سرایدیر مکر
نحت رز اوزره اولوبدر شاه جم مقدار شمع

جا کر

سلطان بایزید عصری شعرا سندنلر .
قول جنسی اولدیغیدن (جا کر)
تخلص ایتشدر . بالاخره سلطان بایزید
امرا سندن اولشدر :

لطیفه

جا کر بکک جمله لطافتندنلر که
بکک ایام جوانیسنده صقالی آغارر .
بی وقت صقالنک بیاضلشمسندن جا کر بک
دلریش اولوب صقالنی بویار . سلطان
بایزید مرحوم بر کون (جا کر بک
فیچون بو نوری ظلمته تبدیل ایدرسن .
و آق صقالنه قاره اوروب کندونی مجرملر

از میر دخان کرکی ناظری اولوب برقاج محله
دخی دفتر دارلق ایدرک بش القی سنه مقدم
وفات ایتشدر :

مرحومک شعر ایله توغلی واردر .
قندیلایده واقع ساحلخانه سنده معزولا
اوپور دینی حالده اکثر اوقاتی آثار شعریه
تبعیله امرار ایلدیکی کوریلوردی .
ذات حضرت خلافتیناهینک اقدیمجه وقوع
بولان مصر سیاحت همایونلرینه تاریخ
کونه بک کوزل قصیده لری واردر .
ترتیب دیوان ایدوب ایدمیدی تحقیق
قلنه مدی :

فطین افندی مرحومک تذکره سنده
ترجمه عالی بالاسنده (عجب کیملره ساقی
طرح بزم الفت ایتشدر . عرق ریز
اولدیغندن بللی ظنم سرعت ایتشدر .
اولوب یاقوت رنگ الدهایاغ انسیت ایتشدر .
لب میکونی یارک نوش جام عشرت ایتشدر .
صورلدقجه انکیچون کشف زار حجلت
ایتشدر (مطلعلی و) نلر ظاهر اولور
کوندن کونه بوربع مسکونده . نه سر
در کیمسه بیتلر جازما عاجز فلاطونده .
نه صورتلر نمایاندر باقلسه طالع دونده .
تمایل حوادث صفحه مرآت کردونده .
نیجه حکمت شناسی مبتلای حیرت ایتشدر)
مقطععلی برنحمیسی . و اکثر غزته لده
دخی یازلمش و اعلان اولمش قصیده لی
کوزل تاریخلری و رنگین قطعه و
غزللری واردر :

کبی شهر ایلرسن (دیدکده جا کر بک
(پادشاهم قولک سنی ییلورم . صقالم
یلان سویلر . ایشته یلانجیلغنی میدانه
قویمق ایچون یوزینی قاره لیوب تحمیر و اخذ
انتقام ایدورم) دیو جواب ویرمش .
و بو نکته پادشاهک کمال درجه ذوقنه
کیدوب بر چوق احسان ایله تلطیف
پیورمشدر :

اکثر تذکره لک بیانیه کوره صاحب
ترجمه بین الامرا اهل فضل ونکته دان
و دائماً شهنامه و حسمه تتبع ایدر صاحب
کتاب و دیوان ایمش :

لکن اشعاری متوسطلدر . دسترس
اولنان بر مطلعلی تحریر قلندی :

{ مطلع }

ساقی پیاله صونکه فلک بی امان ایمش
اولداخی دلبرم کبی نا مهربان ایمش

درون دلیدن ایدر دردله نای
جهان بزدن تهی فالسه کرک وای

جازم

شعرا عصر دن جازم افندی مرحومدر .
استانبول ایدر . متروک باش محاسبه قلندن ۱۲۵۱
سنه سی دیوان همایون قلنه چراغ پیوریلوب
اورادن مهمه اوطنه سنه و مؤخرأ مکتوبی
مالیه به نقل ایتشدر . ۱۲۶۱ سنه سی
رتبه ثالثه ایلله انقره مال مدبری . و ۱۲۶۸
سنه سی ارضیروم دفتر داری : و صکره

جاوید

مشاهیر شعراءن جاوید بکدرکه
مصرده طبع اولمش اولان (منتخبات
میر نظیفده) فاضل مرحومک شهید
سعید سلطان سابع ثالث مرحوم حقهده
سویلدیکی قصیده کونه مرثیه سنی ایتدیکی
تحمیسی محرردر :

استانبولده تولد ادوب کتبلکنده
تحصیل معرفله مکتوبی صدر عالی
اوطه سنه دوام و خواجه لک رتبه سیله
شیرین کام اولمش و صکرلری قصاب
باشی شاطرزاده شاکر افندی دیوان
کاتبی ایکن ۱۲۵۰ تاریخنده وفات ایتشدردر .
پیشل و اقران بر شاعر معجز بیاندردر :
فطین مرحوم تذکره سنه محرردر بر
غزلدن ایتشدردر :

{ ابیات مفرزه }

شب مهتاب اولور پیدا شرار دود آهمن
شهاب لعل حسرت اوچار برج نکاهمن

فضای آتشین عشته دوشدم کرم جولانم
شعاع شعله جواله قالقار کردراهمدن

جعفر

مشاهیر علما و ادبای رومدن تاجی بک
زاده جعفر چلبی در . حرف تاده پدرلرینک
بر مقدار ترجمه حالی یازاشیدی . پدری
تاجی بک سلطان یازید ولی امامیه

سجائنده ایکن دفتر داری و مدیر اموری
ایدی :

جعفر چلبی مبادی شروعهده مقاطع
فنون و وصول ایچون مشاهیر علمادن حاجی
حسن زاده و مولانا کستلی و حطیب زاده
و خواجه زاده نک مجالس علیه رینه دخالت
ایتشدردر . جلال فضلای آفاق کیر اشتهار
اولدقده لاجل التلطیف طرف یازید
خاندن ابتدا محمود پاشا مدرسه سی احسان
ایتشدردر . محمود پاشا مدرسه سنده تعلیم
علوم ایتکنده ایکن سلطان یازید مرحوم
نشانجیلیق منصبیه قدرینی ترفیع ایتشدردر :
مولانای مشار الیه اشوالطاف پادشاهیدن
وایه کبر کامرانای اولدینی و انجمنکاه
عیش و عشرته شاهد دلفریب مطالب
ومأرب ایله اسوده بولندیغی حالده تصاریف
مختلفه ادوار ایله سمت ادبانه آیلوب مال
ومالی مصادره ایتشدردر . سلطان یازید
ولی نک آواخر سلطنتنده یوز اقبه یومی
ایله تقاعد ایتلشیکن آرنسیوب قبول
ایزلر . مؤخرأ یاوز سلطان سلیم شرف
افروز سریر و دیهم اولدقده وظیفه
مرقومیه بعضی بلادک قاضیلغی ضم ایله
قبول ایتدیرلر . ارادن برازمدت مرورنده
یاوز سلطان سلیم ثابا جعفر چلبی
نشانجی ایتشدردر . ایکنجی دفعه نشانجیلقدن
اناطولی قاضی عسکری اولمشیکن ۹۲۰ سنه سی
امامیه ده ظهور ایدن یکچیری طائفه سی
طغیانک محرمی ظنیه یاوز سلطان سلیمک
مظهر تیغ غضبی ایتشدردر . مزاری بلاطده
بنا ایلدیکی جامع شریف حواله سنده در :

استانبولده بر مسجد بر مدرسه و پروسه ده
بر مسجد و سیما و نام قصبه ده بر مسجد
بنا ایتشدردر :

آثارندن هوسنامه سی مشهور و معتبردر :

جعفری

جعفر چلبی نک اوغلوردر . اسمی بالی در .
شوخی طبع مالک حسن و آن عصرنده مستننا
بر جوان ایش . خانه سی ملجاء محبان اکا
بر واعیان بر محبوبک مقتون جمالی ایتشدردر .
فقط غایت عیاش اولدیغندن اقبوله شرابی
برلکده استعمال ایدرمش . حتی کونده
آقبونده غداسی یکرمی یدی درهمه رسیده
اولدیغی متواتردر . عاقبت کندوسنی زهر
آقبون تسیم ایتشدردر :

(حکایت) ایدرلر که ملا بر کون
کمال پاشا زاده نک مجلسنده مشاهیر شعراءن
(ذاتی) نک شو (میخانه عشق ایچره
بن بر طلو قالدیردم . بر چنکی کوزل
سودم سرمایه بی چالدیردم) بیتنی کندوسنک
اولق اوزره او قودقده کمال پاشا زاده کولوب
چلبی سرمایه بی چالدیرمکز ابو دکلدر دیو
لطیفه ایتشدردر :

(سرمایه بی چالدم) دیسبدی دها
مناسب اولوردی :

بو مطلع جعفری نکدر :

لسان ترکیده بی نهایی منظومه لری
اولوب ترتیب دیوان ایتشدردر :
نشانجیلغنده یازیلان فرمان عالی شانلری
طرز جدید و اصول بدیعیه تبدیل ایلان
جعفر چلبی در :
اثار شعریه سندن دسترس اولنانلری
نحریر قلندی :

{ مطلع }

سبز خط کیم سایه صالمش زلف مشک افشان اکا
خضر در کولمش دیسر عمر بی پایان اکا

لیکه او یکنلدن ( ) غنچه تر
صبا خشم ایلوب آغزینی ییتر

* تذیل *

مرویدر که مرحوم جعفر چلبی به
کلنجیه قدر نشانجیلر دفتر دارلرک التته
اوطورلرلر مش . مرحومک جلالت علم
و قدرینه حرمة حضور همایونده وزرانک
صول طرفنه اوطور دلش . و نشانجی
پاشا عنوانی و ایتشدردر .
قتلندن اولجه بیت آتی بی انشاد
ایتشدردر که قتلنی سروش غیب لسانه
کتور مشدر :

{ بیت }

بن شهید تیغ عشق اولدقده راه یارده
یومدن دفن ایلک تندن غباری کیتسون

( ) او یکنلدن ترکیه اوله جق اما نه
دیملدر یلته مدی :

{ مطلع }

دیر نیکمکن اولک ای سمین بدن یکدر بکا
جامه زربفت و دیادن کفن یکدر بکا

جزی

ترجه حال حرف باده مزین ساز
سطور اولان شیخ الاسلام مشهور بهایی
افندیك برادری عزیز افندی زاده یحیی
افندیك مخدومی محمد عبد الکریم افندیدر .
۱۰۵۶ سنه سی رجبده بهایی افندی
مرحومك دفعه ثانیه اوله رق روم ایلی
صدارتی نشر یفلرنده ملازم اولوب قرقدن
منفصل اولدقدن صکره ۱۰۶۷ سنه سی
رجبده بالی زاده افندیکن انبارغازی
مدرسی اولشیدی :

صکره لری بالی زاده مرحومك رؤسی
ایله مدرس اولنلره اعتبار اولندیغندن
تلخیده کام اوللری مقتضای زمان ملتزم
اولغین صاحب ترجمه دخی مدرسه مذکوره
اون ایکی سنه مقداری قالمشدر .
۱۰۷۹ سنه سی ربیع الاولنده دماغ طالعی
بوی آوار کام و شیخ الاسلام منقاری
زاده یحیی افندیکن مقنیه سده حلبی
مدرسه سیله مقضی الأمرام اوله رق تصحیح
طریق ایلشدر :

آندن صکره منقاری زاده نك آخر مدنلرنده
قاسم پاشا مدرسه سیله داخل دائره مرام .
و ۱۰۸۵ رمضانده شیخ الاسلام علی
افندیکن انکیجی اوغلی مدرسه سیله نائل
اکرام . و ینه مشار الیه دن ۱۰۸۷
سنه سی رمضانده سنان پاشا مدرسه سیله
شادکام اولمشدر . سنه مذکورده
بوسنه مولو بتیله داخل زمره موالی کرام
اولوب آندن ۱۰۹۳ سنه سی بلغراد قاضیسی
و ۱۰۹۸ رجبده دیاربکر پایه سیله قیصریه
و ۱۱۰۴ سنه سی بالفعل دیاربکر قاضیسی
اوله رق دیاربکرده حکمران قضا ایکن
نسر طائر روحی جولان ساز فضای لامکانی
اولشدر :

معارفدن بهره دار بر فاضل جلیل
الاعتبار ایشدر .
اشعارندن دسترس اولنان نظم آتی
تکریر قلندی :

{ نظم }

بهار ایشدی ینه باغه یار کلری
مرادم اوزره بنم بر بهار کلری
همیشه بسته اولوب چین زلف یاره کوکل
قالور کیدر اوغریب الدیار کلری

ای باد صبا کوکلنه کبر لطفله یارک
کل صکره دل جزئی حیرانه خبر ویر

جفای

جلالی

قلبه لیدر . عصرنده بوستانجی
اوغلی دیملکه مشهور ایش :
(تذکره بونکده تاریخ تولد
و وفاتی یازمبورلر . شو قدر که حسن
چلبی وقایع عمرینی بر مقدار بیان
ایدور . بزده اورادن الدق) معارف
جزئییه و اقسام خطده و علم انشا
و حسابده ید طولی سی وارمش . سعدی
چلبی استانبول قاضیسی اولدقده نیابت
و کتابتی خدمتده بولمش . و
قاضی عسکر مرحوم محی الدین چلبی دخی
صاحب ترجمه یی بر چوق زمانلر استخدام
ایلشدر . ادرنده سرای خواجه لغندن
ملازم اولدقدن صکره طریق قضایه
عازم اولوب روم ایلنده بر چوق ممالکه
قاضی اولشدر :

لکن مدمن شراب در دیو عزل
مؤید ایله عزل اولندیغندن بویاس و ملامت
و کمال ذلتله عزم آخرت ایشدر :
اشعاری کوزلدر . نظم آتی صاحب
ترجمه نکدر .

{ نظم }

آییننه نه یوزدن اوله جانانه برابر
اولور کورلم یوز یوزه اول جانه برابر
کلکون سرشکم خط شبدرله قوشدم
کلدی طوبی شوب ایکیسی میدانه برابر

مناسرتی جلال چلبی در . اسمی
حسین اولوب اوائل حالنده ارباب تیاردن
اولدیغی حالده استانبوله کلش و بر
مقدار تمکن و قراردن صکره ترک منصبه
شام و حلب و اکثری دیار عربی
قلندرانه سیر و سیاحت ایشدر . ایشته
بو یولده سیاحت ایشکده ایکن صمایه
وصولنده حاجبکی جعفر پاشا ایله مصاحبت
ایدور . جعفر پاشا جلال چلبی دن
بغایت ممنون اوله رق دائماً مصاحبته
بولمش ارزو ایدر . و دائره سنده
آیتور . بالاخره قزینی دخی و یروب
داماد ایدر :

جعفر پاشا اول زمانلر سلطان سلیم
خان حضرتلری هنوز شهزاده ایکن لالا
اولدقده دامادی جلال چلبی ایله برلکده
آستانه حضرت شهزاده به کلورلر . جلال
چلبی دخی اصحاب معارفدن غایت خوش
نویس اولغله شهزاده نك خدمت کتابت لرنده
بولور . صکره لری شهزاده نك مصاحبی
اولور . اناطولی تیار دفتر دارلغی ایله
شهزاده نك مصاحب لرنده ایکن شهزاده
سلطان سلیم جلوس ایتدکده سنجاق
یکی اولشدر .

لکن وکلای دولندن بعضیلریله حسن
آمیزش و الفت ایده مدیکندن علیهدارلری
پادشاهه جلالی در دیو غز ایدرلر .
خدمت شهریاریدن دور و تقاعد ایله
مناسرتده اقامته مجبور اولور :

حال هجری ده بو مطلعی آستان
جناب سلیم خانی به تقدیم ایشدر :

{ مطلع }

بونیجه فریادم ایشدك دكد داد ایدیم
سن که داد ایتیم سن بن کیمه فریاد ایدیم
آواخر دور سلیم خانیده مناسبرده
وفات ایشدر :

اشعاری مقبول و دیوانی مرتبدر :
اثار شعریه سندن بر ایکی بیت
یارلدی :

{ نظم }

خلاق جهان عالمه قیلدقه نیجلی
هر شیشی بر حال ایله ایتش متبلی

ویرمه کیسوی دلاویزینه دل جانانك
کوزکوره آغزینه آتله بر اذرهانك

جلال

اسملرینك حرف اولی (را) ایله
باشلایان شعرا صره سنده نام نامی و ترجمه
حال کرامیلری مذکور و مسطور اولان
قدمای معارفندان عصردن بوسنه قیو
کنفداسی سعادتلو زجائی افندی
حضرتلرینك فرزند ارشد و اکبری
و الف حرفنده برنیزه ترجمه حالی کشیده
سلاک املا اولان اکرم بکک یوک برادری
محمد جلال بکدر :

۱۲۵۴ سنه سی رجینده تولد ایشدر .
کنجلیکنده مکاتب رشیده دن برینه دوام
و پدردن تحصیل دستمایه هنر و کلامه
سعی و اقدام ایله ۱۲۶۹ سنه سی باب
عالی ترجمه او طه سته و اوچ سنه صکره
مکتوبی خارجیه قلنه مأمور و قلم
مذکورده بالتیمز ثالثه و ثانیه رتبدلرینه
نائل اولهرق مسرور اولشدر . ۱۲۷۹
سنه سی پترسبورغ سفارت سینه سی
سر کتابتنه تعیین یورلدیغی حالده
معارف ناظری دولتو جودت پاشا
حضرتلرینك بوسنه و هر سک جهتری
تفتیشه مأموریتلری وقوعه لرق بوايسه
موقت بر شی اولدیغندن ختام امور
تفتیشه دن صکره بته پترسبورغه کیتك
قیدیه مشارالیه حضرتلرینك خدمت
کتابتنرینه تعیین ایداش و حالبو که
اورالده کشت و کزاری بر سنه یی تجاوز
ایتدیکی مثللو جانب سفارت سینه دن
سرکاتنك اعزامی استعجال اولندیغندن
مأموریت مذکوره بالضرور عهده سندن
صرف قلمشدر :

۱۲۸۳ سنه سی مشارالیه جودت پاشا
حضرتلرینك حلب ولایتی والیکلری
اشاده حلب ولایتی مکتوبی معاونلکنه
بالتعین التی سنه قدر ایضای مأموریت
و ۱۲۸۸ تاریخنده ولایات مکتوبی
معاونلرینك عموماً الغاسی صروده صاحب
ترجمه دخی مأموریت مذکورده دن انفصال
ایشدر . مأموریت مذکورده ایکن
ثانیه قنایری دخی اولشدر .

بیکرله درده اوغرایوب عشقکه عاقبت
اولدی جلال زاره هزاران حیف
مشغولدر :

جلالی

بروسه لی اولوب سلطان مراد ثالث عصری
شعرا سندنر . حامدی زاده جلیلی دیو
عصرینده مشاهیردن ایش :

اوائل حالنده تحصیل کلامه اشتغال ایدوب
دانشمند اولدقدن صکره عقلنه اختلال
کلدیکندن ترك جاه و جلال ایدرك بروسه ده
ساکن اولشدر :

حلقدن توحش و انعزال ایدوب هیچ بر
فرد ایله قیل و قال ایتیمش . و نیچون
سولترسن دیتورسه یمش واردر دیرمش :

اثارندن غزلیاتده (کل صد پرک) ی
و مشنویاتده (خسرو شیرین ولی و مجنون)
واردر :

شهنامه یی ترجمه ایشدر دیرلر . لکن
حسن چلبی تذکره سنده اشبو ترجمه دن بر
بیت بیله کور بیله مدی دیشدر :
نظم آتی اشعارندندر :

{ نظم }

چیقسون اول کوز که شب هجرد ، خون باردکل
مددای خون جگر اشک بکا یار دکل

کور نه محنت برمنی قوردی فلاک مجنونه کیم
باده سن کوز یاشی سازن صوت زنجیر ایا دی

او زماندنبرو در سعادتده مطالعه
کتاب و اثار و انشا و اشعار ایله
مشغولدر :

آثار موجوده سی : شمدیک نظمندن
یری وادی عابیده و دیکری طرز هوا ییده
ایکی مرتب دیوانچه اشعار ایله نثر دن
قلیه الدقلری بعض حکایه ودها سائر
متفرقه آثار دن عبارت اولوب فقط هنوز
طبع ایتدیروماشدر :

لسان فارسیده اولان مهارت
مخصوصه سی مناسبتیه مزاح آمیز اولان
اشعارندن بر خلیسی بولسانده در :
میر موی الیهک بو کونلرده (کل مل)
و (سفر مفر) کبی لغات مترادفه مهمه
معنیداری جمع ایتکده اولدقلری سامعه
رس نمونیتز اولشدر .

غزل آتی عنذلیب خوش الحان
طبعنک بر نغمه حزین دل افروزیدر :

{ غزل }

صوصدی هزار یکدی دم نوبهار حیف
عشاقه قالدی حسرت ایله آه و زار حیف
نقش خیالی قالدی کوکلده مثال داغ
اولدی خرابه زاری غم لاله زار حیف

سیرایت نه کلدی باشمه بو روزکارده
اولدم هوای زلفک ایله تارومار حیف
آینه دل اولدی صور بند کرد غم
سنگ ستمله عارض اولوب انکسار حیف

که نیل شوق مرک و کهمی وصل یار ایله
اولسان امل نشسته دل یستقرار حیف

جلیلی

ادرنه لیدر • صنعتی پنه دوز • و
کندوسی ارباب حرفندن ایسه ده شعری
شاهانه و پرزوردر :

سلطان سلیم خان عصرنده وفات
ایلشدر :

آئیده محرم آتارندن بشقه سته دسترس
اولنده مدی :

{ نظم }

آه کیم غربته قالدیم بر نکار اکر بی
چوقدن ایلردم سفر اول شیوه کارا کر بی
دوشه لی دل زورقی کرداب عشق بحر نه
ها بو کون یارن دبو بو روز کارا کر بی

جمالی

فاتح عصری شعرا سندن اولوب سلطان
بایزید ولینک آواخر سلطنتلرنده وفات
ایتمشدر :

سلطان بایزید ولی نامنه بر همایون
نامه نظم ایدوب تقدیم ایلشدر :
نظم آتی اشعارندندر :

{ نظم }

لبک ایتدی دوا ایتدی کوزک حسته بی
بالله ای عیسی نفس یاسون اولسونی سنی

ماثل اولسه کوکالونه نوله جمالی عشق یار
میل ایدر عادت بودر که صویرک الجاغنه

جمالی

عصرنده دفتر دار زاده دیمکه مشهور •
و معارف غریبه و لطائف عجیبه سی نا
محصور ایش :

وادی هزل و مطایبه اشعاری
مقبول و سوزلیدیکی لطایف و امثال مرغوب
ارباب قبول اولمشدر • حتی وادی نظمده
دخی امثال کونه مطالعی کثیر و غزلیاتی
قلیلدر :

آئیده محرم مطلع آتارندندر :

{ مطلع }

خواب غفلتده اولان غزلت وصله ایرمن
یا صلا ناز یار اشکینه یراماز دوش کورمن

روم ایللیه عزیت ایدوب بش اقیچه
علوفه سی کسلدکنه دیشدر •

{ بیت }

پنجده اقیچه ایلله روم ایلنه ره دوشدی
بشنی کسدی فلک طالعده دوشدی

{ مطلع }

بو یردن قویچه در دره دکلدر
دلا اول غنچه دوشمه دکلدر

شاهد پرمغان کرچه هلال ابرودر
حق بو کیم دختر زداخی بر اچیم صودر

شاعر مومی الیه بغایت افیونه مبتلا
ایش • بر مجلس شعرده عصری شعرا سی

لطائفه اکلوز ایکن اچلرندن بری دیر که :
« شمعی اچلرزدن بری بر صالح ایشه
بولنسه ده عند باریده مقبول اولسه •
و هاتف غیبیدن هر نه ایسترسه کز قبوله
موصولدر دیو بر ندا کلسه دخوا هکر نه در »
دیر • اهل مجلس هر بری دخوا هنی
سویلر • نوبت جمالی به کلنجه اکر چه
بن بو مقوله لطفه مظهر اولسم عمرک
دأما افیونک اول نشئه سیله کذارانی تمنی
ایدر دم دیشدر :

وفاتی ۹۹۱ سنه سیدر • بروسلی
هاشمی فوتنه (نهان اولدی جمالی یوز
طوقوب صدقیله آلهه) مصرعنی تاریخ
بولمشدر • بوغاز اچننده استنبه ده
مدقوندنر :

جمعی

اسمی محمد و مولدی استانبولدر •
اوان جوانیده تحصیل علم و معرفتله طریق
تدریسه دخول ایدوب ملازم و آندن طریق
قضایه عازم اولقله بر چوق بلاد جلیله به
حاکم اولشدر :

فضل کمال ایلله مشهور بر شاعر
معارف و فوور اولوب مکمل و مرتب دیوانی
واردر :

۱۰۷۰ تاریخده وفات ایلشدر :
اثار شعریه سندن اولق اوزره نظم
ایلدیکی نعت شریف جناب سید الانبیا
علیه افضل التحایا افتدمن حضرتلرندن
بر قافج بیت لطیف تحریر قلندی :

{ نعت }

- * قلم کیم طوطی معجز ادا در *
- * آنک آینه سی لوح قضا در *
- * نه طوطی رنگ ریز چنگ زهر *
- * نه لوح رشک مهر پر ضیاء *
- * یلور مافی الضمیر لوح چرخ *
- * یاخود بر غیبان نکته زادر *
- * یاخود بر طرفه بغداد در کیم *
- * زبان دلکشی لکنت نمادر *
- * سر آمد دلبر غربی شمائل *
- * سہی قد آفت شرقی ادا در *
- * کہی بر واعظ کرسی نشین در *
- * کہی بر شیخ عباسی لودر *
- * کہی مفتاح قفل کنج معنی *
- * کہی مداح ممدوح خدادار *
- * اوسروسایه پرور کیم مکانی *
- * فراز قله کوه هرا در *
- * او ماه برج عزت کیم وجودی *
- * مدار هستی ارض و سمادر *
- * براق انکیز نه میدان افلاک *
- * تزلزل افکن تحت الثرادر *
- * او کنج سر بهر بیت معمور *
- * او در قرطه ام القرا در *
- * جهاتی قایلدی انوار ذاتی *
- * انکچون ظلی دائم بر هوادر *
- اشبو نعت شریف الی بیتدن متجاوز در :
- بودخی شاعر مومی الیهک بر غزلیدر :

{ غزل }

جسر سیلاب غمی جام مصفا ایله کج
اولیله جای حظری اسب سبکبا ایله کج

موجخیز اولدن ای دل دخی دریای ملال
آنی بر همت ایدوب زورق صہبا ایله کج
خانه جان عدور شک ایله سوزان اولسون
درکهندن اویلاک یوزنی دل آرا ایله کج
جمع ایدوب یاتنه یاران غم و اندوهی
در جانانہدن ای دل یوری آلا ایله کج
جمعیا کوچه خارہ یولاک اوغراسه
پیش مستانہدن آداب و مدارا ایله کج

بو ایکی بیت دخی جملہ اشعارنددر :

{ بیت }

جلولر ایلر سه زیر ابروی پر تابہ
وجہی وار چشم بتانک ارقه سی محرابہ

آجلسون شرحہ دل زخم بند جانمزد کلدی
سوزاسون مرهم می ساقیا جانانمزد کلدی

{ جنانی }

سمندری سپاهی زمهره سندن درویش
سیرت و اهل حال معرفت ایش
اشعاری لطافتدن خالی دکدر :
بیت آتی آثار شعریه سندن در :

{ بیت }

جان ودل خنجر می هر کیچه پہلویہ چکر
بر زما اولدی بکم هر کشتی کندویہ چکر

پیام خال و رخکدن بلورمدی اثرک
یا قائلو کوملکک ای لاله یا قرا خبرک

{ جنانی }

بروسدن ظهور و جنانی مخلص شعر
ایله مشهور اولمشدر « اوائل حالندہ
تحصیل فضل و کماله سعی و ورزش
و مشاہیر علمادن معلم زانہنک درسخانہ
تریتندہ کوشش ایدرک ملازم اولوب .
قرق اقمچہ مدرسه سندن معزول ایکن
۱۰۰۳ سنه سی محرمنده مولانا محی پرینہ
بروسده عوض پاشا مدرسی اولمشدر :

۱۰۰۴ سنه سی محرمنده جنانی مرحوم
ناکام و نا امید اولدینی حالدہ عزم
جنان جاوید ایدوب محلول اولان مدرسه سی
ایکجی عجمه و برلشدر .

شاعر مذکور فضائل کثیره ایله مشهور .
السنه ثلثه ده نظم و نثره قادر غایت
کوزل بر شاعر . صافی فؤاد . درویش
نهاد ایش :

منظوم و منشور بر قاج کتابی واردر :
جمله دن بری مخزن بحرینده (ریاض
الجان) آدلو کتابدرکه آزی مر حومک
(نقش خیالی) روشندہ مثنوی کونہدر :
(جنانی) مرحوم غایت بذله کو .

و انواع بدایع حکایات و روایات ایجاد
و ابداعنه قادر بر ظریف خندہ
رو ایش . حتی جنتکان سلطان مراد
ثالث حضرتلری درکاهنه بر چوق آثار
بدیعه تقدیمیلہ کاهی خانقویراندن شکایاتی
احسانہ بهانہ و کاهی فقدا نی ذخیرہ
حکایاتی رجای بهای ترخانہ . و کاهی
اوشاغیلہ اولان محاوراتی بیسان یولندہ

تحریک جامہ لطائف پرداز ایدرمش :
(جنانی) ضعف بصره مبتلا
ایش . بر کون مشاہیر ندما دن کفلی
حسین چلبی که مجلس عرفانک زینی
و ضعف بصره (جنانی) نک عینی
ایش . جنانی ایله بر مجلسندہ صحبت
ایدرلر ایکن حسین چلبی نک کوزینہ بر
چوب قاجار . جنانی دن بالتخصیص
اخراجی رجا ایندکه جنانی بر چوق
زمانلر نفقدن صکره کور یورسکزی
تفحصده دقیقه فوت ایتیم . لکن نه
سیلم نه چوب وار نه کوز دیو جواب
ویرمشدر . بو مقوله لطائفی چوقدر :
نمونه اشعاری اولهرق بر قاج بیت
یازلدی :

{ بیت }

نعمت وصلنه اغیاری طویورمش دلبر
کوکل ای حسنه هجران نک آشن ایستر

واری بر رخساره کم خط سہقام اولیہ
دورایچندہ قنغی کون کوردککه اقسام اولیہ

نه عزم رک دیار اینمکه مجال وار
نه قادرم که طورم بر غریب حالم وار
۱۰۰۴ سنه سی وفات ایدوب بروسده
مرادیدہ خنرہ یک مسجدی خطیرہ سندہ
مدفوندر :

{ جنانی }

سادات کرامدن ادرنه قاضیسی امیر

حسن کافي افنديک مخدومي در . اسمي
دخي مصطفی در . تحصيل جلائل فضائل
ايله سلطان باغنا و برهان الفضلا مولانا
ابو السعوددن ملازم اولمشدر . دور
مدارس عاليه ايدرك سلطان سليمان قانوني
عصرنده پادشاه مغفورك احياسنه موفق
اولديغي مدارسدن برينه مدرس اولوب
چوق و قتلر تدريس علوم عاليه و آليه
ايتمشدر :

لومه لاعدن بي پروا اولديغي حالده
بونكله برابرينه رحال عصريله اختلاط
ايدرمش :

طبعي عربي محاضرات و توازيح
تبعنه مائل اولغين ابتدای آفرينشدن
عصرينه دكين وقايع عالمي يازمشدرکه .
الحق بر کوزل تاريخ براقشدر :

عربي قصائد و معياني واردر :
نظم آتی آثار شعريه سندنذر .

{ نظم }

شمع وش عشق اري شوقكله کوينسون يوروسون
باشنه آتئين افسرل اورنسون يوروسون

بيطدي قدريني حيفا اودر نايابك
دست امواج ايله در يا قودو كنسون يوروسون

جنابي جنابي

جنابي پاشا ديو تذکره لده مذکور
و مشهوردر :
جتمکان قانون سلطان سليمان

حضرتلرينك جوي بازلال همت وعنايتلر ايله
نشوونما . و چنستان اماللري آياري
التفات حاقاني ايله طراوتياب بهجت و بها
اولان امراندرلر :

ابتدا حرم خاص سليمانيدن چاشنيکير
باشليقله چيقوب صکره امير آخور اولمشدر :
صکره لري التفات شهر ياري حقنده
ازدياد ايدرك اناطولي ولايته امير الامرا
اولمشدر :

بومنصبده ايکن ۹۶۹ سنه سي ارتحال
ايتمشدر :

بو مطلع اشهر اشعارنذر :

{ مطلع }

اولسه پيدا دود آهم کوزلم کريان اولور
ابر ظلمت ظاهر اولسه لاجرم باران اولور

تبع اولنان تذاکر شعرا ده شعراي
قديمدن ظهور ايتش هنوز بويله بر مطلع
معنيدار کوريله دامشدر . تذکره صاحبي
حسن چلبی اشبو مطلعي بو يولده نظير
ايتمشدر :

لکن معنی بشقه در :

نظيره

ايلسهك عزم سفر جانا کوزم کريان اولور
پادشهرلر بر يکا عزم ايلسه باران اولور

جنت جنت

اسمي محموددر . طوبخانه ليدر :
کنجککنده اسکنداری شيخ محمود هداي

الشرع ايله ۱۱۰۳ سنه سي وفات ايتمشدر :
علم و فضل ايله معمور و شعر و انشاده
مسلم و مشهور اولوب مرتب ديواني و
مخيل اشعاري واردر . نظم آتی زاده
طبعيدر :

{ نظم }

برينجه دمدر دلاک زلف پريشاندر پري
مهره همسر درکهي که طرف داماندر پري

ارزومند اولمه آي صياد دوشمن دامنه
اول تذر و عشوهك سرو خراماندر پري

کلشن کوينده يارک آشان ساز اولدي دل
بلبل اشفتهك جزمي گلستاندر پري

بو بيتي حسب حالي ابهام يولنده
سويلشدر :

{ بيت }

مخانه بزم خانه بيمتيز در
اول پيرمغان ايسه ولي نيمتيزدر

ولي نامنده بر محبوبك آفته عشقي
اولدقده بو قطعه يي نظم ايتمشدر :

{ قطعه }

فيض خواهانه کشت ايدوب جزمي
طلب حق اميدي اولمشدر

صوينوب تکیه کاه عشق امجره
بر ولينک مريدي اولمشدر

~~~~~

حضرتلرينك آشيان فيض نشان
محترم لرينه اتايت و ارادته اون يدي
سنه قدر حسن خدمت و تحصيل رضاي
شيخه سعي و غيرت ايدوب عصا دارلق
رتبه سي احراز ايتمشدر :

نظر فيض اثر حضرت پير ايله
تحصيل علم و کمال و تکميل معارف و
مراتب اهل حال ايدرك آستانه مذکورده
سجاده نشين ارشاد اولمشدر :

عمر عزيزي يتشه يتش اولديغي حالده
بيک يتش بش سنه سي جنات عليانه
کيتمشدر :

وفاتنه شعرا دن اسکنداري (نالي)
افندي بو مصرعي تاريخ بولمشدر :

تاريخ

اهل جنت آلدی بوين جنتك
عز زمومي اليك اشعارندن تبرکا بر
بيت يازلدي :

{ بيت }

عشق آتک سواري ايرشدي منزله
لاغر خرابله زاهد بکرقبوده نویت

جزی جزی

سلاطه آل حسنجاندن شيخ الاسلام
بهایی افندي مرحومك برادرزاده سيدر :
اوائل حالنده طريق کسب علومه
عازم و ملازم اولوب سلسله ارباب تدريسه
داخل اولمشدر :

کيده کيده طی مدارس معتاره ايله
ديار بکر مولويقي و يريلوب اوراده حاکم

جودت

وکلای سلطنت سینه‌دن حالا شورای
دولت رئیس معاونی دولتو جودت پاشا
حضرتلریدر :

مشارالیه ۱۲۳۸ سنه‌سی روم ایلیده
واقع لوفجه نام قصبه‌ده زینت افزای بزم
شهود اولوب ۱۲۵۵ سنه‌سی در سعادته بالواصله
تحصیل علوم عالییه و تکمیل نسخ علیه
ایدرک ۱۲۶۱ سنه‌سی طریق تدریسه
داخل اولشددر :

۱۲۶۶ سنه‌سی ابتدا مجلس معارف
وبعده قطع مراتبه مجلس والا اعضاقلرنده
بولمشلردر :

۱۲۷۹ سنه‌سی ولایات شاهانه تفتیش
احوالی ایچون قطعه بقطعه اجله رجال دولت
علیه‌دن بر فایح ذواتک مأمور و تعیین
بیورلدقلری صروده مشارالیه حضرتلری
دخی بوسنه قطعه سنک تفتیش احوالنه
مأمور بیورلمش و آزوقت ایچنده رضای
عالی جناب پادشاهیه تطبیقه تحقیق
وتفتیش احوال بلادوعباد ایله استیلال
دعوات خیره حضرت ملکداری به موفق
اولشددر :

۱۲۸۲ سنه معهود وقعه اوزرینه
قوزان طاعنک اصلاحنه مأمور و اوراچه
دخی تدایر صائبه و رأی رزین مستحسنه‌لری
مشهود اولسلیله ۱۲۸۳ سنه‌سی با ربه
وزارت و مشیری حلب ولایت جلیله‌سی
والیسی اولوب ولایت مذکورده درت بش
سنهیه قریب والیکلرنندن صکره استانبوله

دعوت اولنوب احکام عدلیه نظارت جلیله‌سی
محول عهده کفایتلری بیورلمشدر :
مؤاخراً اوقاف همایون نظارتنه
و شورای دولت اغضالغی صنف جلیله‌سنه
مأمور اولشیکن برارالق یعنی ۱۲۸۸ سنه‌سی
مرعش ایالتی متصرفلغنه تعیین اولنوب
عنایت ایش ایسده از وقت ایچنده
استانبوله عودت ایدوب اوقاف همایون
نظارت جلیله‌سی و آندن معارف
نظارت جلیله‌سی و پکنلرده شورای دولت
معاونلکی عهده استیالترینه توجیه
بیورلمشدر :

مشارالیه حضرتلری عالم و شاعر
وعاقل بروزیر معارف سیر اولوب خلیجه
هر بر آثار علیه و نافعده‌سی مثل سائر
کی ایادی ارباب مطالعه‌ده دایر بر کتاب
حکمتصاب کتابخانه مفاخردر :

از جمله ۱۱۸۸ سنه‌سندن ۱۲۴۲ سنه‌سنه
قدر وقوعات دولت علیه‌نک تحریرینه
مأمور اولوب بوکا دایر سکرینجی جلدده
قدر یازمش اولدقلری تاریخ دولتیله‌نک
وقوعات داخلیه و خارجیه لرینی شامل
قله النان تاریخلرک کافه‌سنه بحق مرجع
و مکمل بر مجله‌در :

مقدمه ابن خلدونک بشیجی جلدینی
ترجمه ایشدرکه مقدمه‌نک فنون جمعی
دینک اولدیغندن الک زیاده صنعتلی یری
و ترجمه اولمغه دگری جلد مذکوردر :
صدر اسبق متوفی فؤاد پاشا مرحومه
مشرکاً قواعد عثمانیه نامیه لسان ترکینک
قواعدینی و املانک صحت و سلامتی

صنفه داخل اولمش ایکن ۱۲۴۷ سنه‌سی
وفات ایشدر :

(نوادرالاثار) نامنده و (زینت
المجالس) آدلو ایکی اثر مقبول و مرتب
دیوانچه‌سی واردر :

مرحوم شعرای عصرینک اهل علم
و کالندن ایش :

نظم آتی اثار شعریه‌سندندر :

{ نظم }

ماجرای اشکمی پک زبجر مادام صو
ایده‌مز بحر محیطک شرحنی اتمام صو

چشم کریام کی خورخور آقار کیم ایتمده
اقسرائیلی بر پرینک وصلنه اقدام صو

هر بک اوغلنی ایلز سیراب تقسیم ازل
نوش ایدربو چشمه‌دن اولچیه خواص وعام و صو

درکنار ایتک ایچون اول بهار عشوبی
سمت سعد آیده یاییدی بر یشل احرام صو

ضبط ایدوب طوفاندن تاریخ دور عالمی
ماوراء النهره‌دک صورسک ایدر اعلام صو

عشفله فرهادوش طاغیر باشن جای ایلوب
دوکنور طاشلرله جودت شمعی صبح و شام صو

جودت

بروسه‌لی جودت افندیدر . مصره
عزیمتله مصر والیسی اسبق عباس پاشا

مبین بر رساله تنظیم ایشدرکه اهل
کتابته بر بیوک یادکار فوائد نثار اهدا
بیورمشلردر :

بونلردن بشقه بر خیلی آثاری و هله
احکام عدلیه دایره‌سنده متشکل مجله هیئته
ریاست ونظارتی مناسبتله علم فقہک معاملات
قسمتک ترکیبیه بالترجمه باب باب و کتاب
کتاب نشرینه وقوع همتری دین و دولته
الک بیوک خدمت دیمکدر :

اثار شعریه‌سندن برغزل نحر بر قلندی :
{ غزل }

صفا ویرر بزه یار ایتسه پر عتاب خطاب
که تلخ اولنجه ایدر طبعی نشئه یاب شراب

هوای نفس ایله مغرور اولان تنک مغزک
یقین وقته اولور حالی چون حباب خراب

صفای یاده کلکونی ایستز زهاد
اولورمی نشئه بر آورده کلاب کلاب
وطن جلاسی جفا سن صورار ایسن ساقی
نوی ناله چنی ویرر جواب جواب
لب نکارده بن نیجه یک نشاط ویرر
که نقط نقش جودت اولور سراب شراب

جودت

اسمی اجددر . استانبوله تولد
ایدوب کنجلیکنده اکتساب زواهر
معارفله باب عالیده داخلیه قلی خلفاسی

مرحومك زماننده مصر طبعخانه سی مدیری
اولشدر .

موسى اليك اشعارى اولقدر اشريعه
دكلاذر .

بر مجموعه جودت نامه كوريلان
مستفاددن بر قاچ بيت يازلدى .
مستفاد

آلدى دل نالانى بر مغيجه دولكر
جزو بجه خط آو

ايشلر كسر عشاق دل افكارينه اكثر
يك كافره بكرر

جان بورغوسنى سينه مجروحه دكدى
يك تحته مى سكدى

باران غى سقف تنه چوق كزرايلر
آلز كره ميدلر

— جودى —

روم ايليدر . عصرنده مزلف احمد
افندى ديو شهرت شعرا ايش . اوائل
حائده طريق هله سلوك ايدوب تحصيل
كمال ايند كدنصكره بروسده مدرس
اولشدر .

۱۱۸۹ سنه سى ازيقده شعبان زاده مدرسه سى
مدرسى ايكن هدايت صمدانى قرين حالى
اولوب مدينه منوره ده مجاورت ارزوسيله
عازم راه حجاز ايكن قاهره به وصولنده
حضرت ابو بكر صديق رضى الله تعالى
عنه افتدمزك خاندان جليل العوانته
انتساب ايله شرفياب اولش و اورادن
صوب مقصوده شتاب ايدوب بر چوق

مدت مدينه منوره ده مجاورتله ۱۱۱۲
تاريخنده عازم دارنعم اولشدر .

اثار شعريه سندن بر قاچ بيت يازلدى .
{ بيت }

مطلبدر بوسه شيرين دهان
طفل دل يوق ليلز اى روح روان

اول شمع شبستانه قو پروانه دوقونسون
پروانه دوقونسون اكا يانه دوقونسون

عرض ايله مزجودى هشيار مرامن
عقلى وار ايسه بر دخى مستانه دوقونسون

— جورى —

اسمى ابراهيم كنديسى شهريدر .
اصحاب كالدن و مشاهير شعرا دندر .
حوش نويس اولق مناسبتله كتاب يازمقله
پكينورمش . حتى جورى خطيله مثنوى
شريف مشهور و مقبول كتابخانه قدر
دانان ادباده جوهر جان كبي قيمتدار
و محفوظدر .

بر كونده بيك بيت يازوب بيك اقچه به
فروخت ايتديكى مرويدر .

يك چوق كتاب يازمشدر .

۱۰۶۵ سنه سى وفات ايلشدر .

جله آثارندن برنجيسى مثنوى
شريفك التمش بيك بيتك هر بر بيتتى
(جزيره مثنوى) ناميله شرح ايتشدر .
ايكنجى منظوم معلمه سيدر كه يك
مقبولدر .

خاطره

پكن ۱۲۸۶ سنه سى فرانسه و پروسيا
محاربه سى باشلامازدن بر قاچ آى مقدم
بر حسوف اولشيدى . احبادن بر ذالك
قوناغنده بولدم استخراج احكامچون
ملهمه جورى كتور يلوب اصول وقاعده سى
وجهله حسوفك وقوعى كيجه سنى بولوب
احكامنى او قورلر كن شو بيت خاطرمد
قالدى :

{ بيت }

پارسك پادشه حمجاهى
اوله اعداسى النده كراه

ايكى اوچ آى صكره محاربه ظهوره
كلوب پروسيانك غلبه سى وناپليونك اسارتى
حقيقه فكر به حيرت ويردى . چونكه
افكار و فنون جديده قارشوسنده ملتفت
اولديغندن بو مقوله تقائل و استخراجاته
اعتقاد كون بكون آزالقده و اگرچه اكثر
استخراجات ظهور ايتش ايسده بو مقوله
غريبه ز دخى ظهور ايتكده اولديغندن
محاكمه سندن قطع يالكر مشهودم اولان
برمنوال بالا وقعك نحر بر يله اكتفا
قلندى .

(توفيق)

اوچنجى حله حاقانى به نظير اولق
اوزره رسول اكرم بنى محترم صلى الله
تعالى عليه وسلم افندمز حضرتلرينك
مدايح سنيله لر بنى جامع بر قصيده نظم
ايتشدر .

هله تركيب بندى بنظيردر .

اشعارندن بر قاچ بيت يازلدى .

{ بيت }

بر سينده مستور اوله مز راز محبت
هر پرده ده يك نغمه ايدر ساز محبت
دل جانى دكل دلبريده عشقه دكشدى
جورى كى اولسه نوله ممتاز محبت

خط شعرم بهار معنيدر

سخنم جويبار معنيدر

حسن تعبير و لفظ رنگيم

يوسف كلزار معنيدر

جنتيكان سلطان مراد رابع مرحومك
ندماستدن موسى چلبى نك وفاتنه بوناريني
سولشدر :

تاريخ

موسى به جلاليله تجلى قيله بارى

۱۰۴۱

سلطان محمد خان رابع مرحومك
ولادته سويلديكى تاريخدر :

اوله سلطان محمد افتاب مطلع اقبال

ذيل

نعيم مرحوم تاريخنده جورى
مرحومك ترجمه حالى يازاركن بعض افعال
و حرركات مخصوصه سنى بيان ايتديكى
صرده (جورى مرحوم غايت مراق
مشرب اولق مناسبتله دكزدن قورقار و
قايعه بينه مز ايتش . قاسم پاشا و بشكطاش
مولويخانه لر بنه دخى بحسب الحبه دوامه
مجبور اولديغندن هر هفته استانبولدن
قالقار كاغد خانه دن طولاشه رق قاسم پاشا

و بشکطاش مولویخانه لرینه قرادن
کیدرمش (دیو یازمشدر :

جویری

ادرنه لیدر . عصرنده خراط زاده
دیمکله شهر ایش . باباسی ظرفای
اعجامدن اولوب یاوز سلطان سلیم خان
ایله رومه کله رک ادرنده اقامت ایتشددر .
اسمی دخی ابراهیمدر . طریق تحصیل
سلوک ایدوب برچوق وقتلر بوستان افندی
مرحومک کستان درس و کالندن خوشه
چین ثار عرفان اولش ایسده ابواب
رجا و امالی او یولده منسد اولغله محزون
و ناشاد عبدالکریم زاده مرحومک سده
فلک نهاده اسناد ایدوب طریق قضایه
عازم اولشددر :

اندن ملازم اولدقدن صکره روم ایلیده
بعض بلادده قاضی اولشددر :
قاضی بلغنده ییله مباحثه و مطالعه سنده
فتور کتور میوب عمرینی تحصیلده پکورمشدر :
شعرده مربع کویلاک طرفنی ترجیع
ایلدیکندن او یولده اولان اثارندن تحریر
قلندی :

مربع

کلمکسه میسر دکل اول سروکناره
سندیسه تحمل کوره مم صبر و قراره
قادرده دکلیم بیلورم ترک دیاره
آواره کویلاک نیلیهم سا که نچاره

جوهری

قره قریه نام محله تولد ایتشددر .
اوائل حائنده تحصیل جلائل فضل و کمال
و طریق علمه سلوک ایدوب مشاهیردن
پرویز افندیدن ملازم اولشددر . الی
افچه ایله مدارس علمیه مداوم ایکن
سمت قضایه عازم دیتوقده حاکم اولوب
۹۹۹ سنه سی جوهر کرامتیه وجودی
متواری محفظه زمین اولشددر :

محصول کان طبعی مثال یاقوت سیال
زینت فروز اکیل اصحاب مصارف
و کالدر :
بر غزل آثار شعریه سندن اوله رق
تحریر قلندی :

{ غزل }

چودیش دوکلدی ساج آغردی کوزیاشادوشدی
سفر تدارکن کور کشی ایش باشه دوشدی

بر بر سوال مقدردر جوابنده

تأمل اولسه نه علامه ل شاشادوشدی

اجل عقابی کلوب نخل عمریکه قوندی

میان مرغ دل و جانه قرغاشا دوشدی

دمادم آفدیغی بو یاشم ای بت سنکین

طولوبوشیشه دل ناکهان طاشادوشدی

اجلدن اولک اومهه و یردی جوهری وارن

کدای خاک دری اولدی پادشا دوشدی

مجدی اسمنه بو معما آنکدر :

{ نظم }

ایدرکن عارضک دورینی سیران
پیای زلفی کوردم پریشان

جوهری

کوهر کان شرف . دردریای من
عرف . قطب فلک کرامت . مرکز
داره . ولایت کان معارف . صراف
بازار شراف و لطایف بالی چلی در .
رحیق جذبات سبحانی ایله سرخوش .
وباده عشق الهیدن مست و مدهوش
اولغله عصرنده سرخوش بالی ذیومشهر
ایش . تحصیل معارف و علوم ایله
طریق علمه سالک اوله رق طی مراحل
ومسالك علمیه دن صکره جتیمکان سلطان
سلیمان خان قانونی حضرتلرینک خواجه لردن
ملازم اولوب اوتوز افچه ایله کینکچی
مدرسه سنده مشغول تدریس ایکن عشق
آلهی و جذبان نامتناهی غلبه سیله ترک
دغدغه فنا ایش و شیخ رمضان افندی
مرحومک استانی جای سعادت بلوب
عاقبت شیخ مومی الیهک نظر فیض اثرلردن
مستفید اولشددر :

بر پیر کامل واقصای مقامات ارباب
ریاضاته واصل اولدقدن صکره زاویه
نشین و پیر طریق سلف صالحین
اولشددر :

۹۸۰ سنه سی تارک دیار فنا و عازم

عالم بقا اولوب جام وصال ملک متعال
ایله مست تمائل و ارزوی بالی اولان
خمخانه و حدته واصل و نائل اولور .

مرحومک جمله کراماتندن اولق
اوزره تلقین ایتدیکی میتک صداسی
ایشیدلیدیکی موجود جنازه خلق شایع
ایش دیو متواتردر :

پیروزه علی بالی دیمکله عصرنده مشهور
اولان بر جوانک شیفته حسنی اولغله
جوهری تخلصدر ایتشددر :

شیخ مرحومک انیسی مولانا سلیق
روایت ایتشددر که شیخ محبوب مذکورک
کرفتار عشقی ایچون محبوبی وفات ایدر :
ارادن بر ایام مرورنده شیخ محبوبی
رؤیاده کورر . وزلیخا مثال دامن وصاله
ال اوروب بونجه زماندر چشم کریان
ایله طالب اکسیر اکبر و راغب کبریت
احرم خاکپایکدن و کرد غیر سایکدن
بر اوج طباق احسان ایله که چشم
جائنه توتیا و دیده عمده به کحل
روشنا ایدیم دیو نیازمند اولسی اوزرینه
محبوبی بر کاغد ایچنه آزجق طباق
قویوب شیخه ویر شیخ اویاتور .
اخوانیله مصاحبت و حالت منامی حکایت
ایدرکن احوال هروران کبی پریشان
اولان صاریغنی صارمق اوزره آچدقلرنده
ایچنده پر پارچه دوراش کاغد کوریلور .
کاغد آچیلوب بعینه روایده ویریلان طباق
مشاهده قلنور :

مرحوم مشارالیه قرائع مستقیمه وازمه

{ نظم }

علم اخفا او کره در عاشقترینه اول دهان
انگیز چون در سنی سون اولور کوزدن نهان

طبايع سليحه سني حضرت ملك قدريك صنع
ضيعن و حانع خيرك امر بديعن بيلك
سنة معطوف ايدن طائفة شريفة مشايخدن
بر ذات عالي قدر ايش :

آفت دوران زحکدر عارض دلجو يك آب
سن بو يوزدن ماه رول ابجره اولدك افتاب
خطك اول آفت درر كيم آفتاب اوستنده در
زلفك التده عذار كدر سنجاب التده آب

نظم آي اول مشرف انوار الهی .
محزن اسرار نامتناهی . غرة عين اوليا
غرة روى اصفيا . سوخته سجات جلال .
آموخته تجليات جمال . سرور اهل ولايت .
سلطان سر بر هدايت . حضرتلر بنكدر :

{ حرف حا }

حافظ

مولدی ارضروم واسمی محمددر .
اوائل حالنده تحصیل کمال ابدوب براز مدت
در سعادتده ارامدن صکره سودای
وطن مستولی خاطر پر مخنی اولافله ارضروم
مقتیدکنی بالاسفصال شد رحال ایلله شاهد
دل آرای مرای در آغوش مرام ایشدر .
عصرینک معنی مشکل کشای ایشدر .
وطنلرنده مدت مدیده امور فتوی ایلله
مشغول اولدقلری کبی تدریس و تحقیق
ایلله ادای رسم فحول ایدرلر مش .
وفاتلری ۱۱۸۱ سنه سنده وقوع بولشدر .
مرتب دیوانلری اولوب کندولری دخی
(حافظ) مخلصیلله السنه ارای
اشتهارددر .

جمله اثارندن بر غزل و بر مطلع تحریر
قلندی .

غزل

تیرمی چین کا کلی نافه شکن بکا
فکر خطا دکلی هوای خن بکا
بر کج کلاه اوجاقلو به اولدی اسیر کیم
ایتر احاطه قسطنطین مال رشن بکا
ویردم کوکل اوکل رخک آینه آلدانوب
ایندی کیمسه ابدیکم رنکی بن بکا
بیلم نه اولدی سوزی ایشندک رقیبندن
اول بودکلو ایتر ایدک چوری سن بکا

تصدیق اولنسه قولی اصابت دکلیدر
حافظ سنخنده نابی ثانی دیسن بکا

مطلع

رک فص نکین بر نام ایچون یک زخم بیشتر
دوشلر قید نامه چرخ آلدن خیلی خنجریز

حاشی

اسمی ابراهیم مسقطر آسی دیار بگردر .
کنجلیکنده تحصیل معارف موفوره ایلله شهر
بیشال استانبوله کلوب شیخ الاسلام عبدالله
افندی استانبوله فیض آشیانه سنه انتساب ایش
وشرف ملازمه قرق اقیچه مدرسه دن
معزول ایکن ۱۱۳۵ سنه سی رشدی
مصطفی افندی برینه از میرفتوا ایلله مسرور
اولمشدر .

ایکی سنه از میرده سنجاده پیرای فتوی
اولدقدن صکره استانبوله عودت ایش
وبالامتحان داخل صنف مدرسین کرام
اولوب دور ممدارش معناده ایتمکده ایکن
عازم مدرسه آخرت اولمشدر .

علوم عربیده فائق الاقران و فتون
سارده مشار بالبنان و شعروانشاده نادره
عصری اولدقلری بعض طبقاتده کورامشدر
غزل آتی اثارشعربه سندندر .

غزل

شب زنده دار ایدن بنی اول ماه رومی در
یوقسه اوخال خاله فتنه چومی در

احوالی از ابتدا در جست و جوینه
قصیدی رفیق روسیه گفت و گوی در
وارد در میان جیش و رخنه مشاوره
شاه غم و نتیجه سی بیلم غلومی در
تأثیر غمزه سینه برین ایتمه هدف
دلبر اودکلو عاشق زاره عدومی در
حاشم اودکلو مست می اولدم که بشارم
در کف اولان پیاله می بوقسه سیومی در

نا تمام

مرآت خاطر نده کورغم عدمی بم
ای ماه پاره بوقسه غبار المی بم
که چشم و گاه پایه دوشوردی بنی نسیم
بیلم غبار سرمه خاك قدیمی بم
اشعار یمه پرستش ایدر حاشم سبستان
رنکین نقوش معنی به بیت الصنی بم

حاسب

مشاهیر وزرادن کو پر بلی زاده فاضل
باشامر حومک مخدومی اسعد بکدر
اوان شبانده تحصیل معارف بحساب ایل
شعر و انشایه هوس و کلین خوشبوی
اشماره دسترس دن صکره فن سلخوردیده
دخی کسب ملکه انجشدر

بر ذات کز بنده حصال و شبانسته هن
واقعیات اولمغین ۱۱۳۰ تاریخ منسوخ
مهادتاری طغرای غرای وزارتله معنون
فایزدر

اوائل حانده وزیر اعظم علی باشابه
تقدیم ابتدایی بر قصیده شده دسترس اولمغله

ایکی ییتی بالا فراز تحریر قلندی

ایات مفرزه

بسته در زنجیر عدله دست جور ظالمان
اولدک عدل ایتمکده سن نوشیر وانه جانشین
صفحه عالم مطرا اولدی چرک فتنه دن
صدمه قهر کله حشفا اولوب بره اعدای دین

حاسب

اسمی محمد مولدی قسطنطنیه در
کنجلیکنده مشاهیر شرادن حسین فردی
افتندی تریه سیله اکتساب معارف ایدوب
دیوان سسلطانی کاتبی سلکنه داخل
وصکره لی مصر مقابله جلیلی منصیله مصره
عازم اولشدر

مرویدر که وزیر اعظم علی باشا
۱۱۳۰ تاریخ منسوخ اوستریا اوزرینه منی
حرکت و عزیمت ایکن صاحب ترجمه
مصدر دن هنوز کیش ایمش بر زبانه تقدیمه
بو سفرده علی باشانک شهادتی وعسا کر
اسلامک هن یمنی بیسان ایلدیکندن امسور
آبدن خبر و برمک تهستله مغضوب آصفی
اوله رق بوزجه اطده به نفی و قلعه بند ایدیلور
اراسی چوق کچمن علی باشا اثنای بحار به ده
شهید و عسکر اسلام منظم اولور
صاحب ترجمه اطلاق ایلدیکله استانبوله
گلوب بعضی مناصبه ایلدیکله صرف مور
دفتر داری ایکن اورده ۱۱۳۰ منسوخ
طی طومار حیات ایدر
نظم آئی قلعه بند ایکن حسب حال گونه

سو بلدیکی آثار دن مفرزدر

نظم

منشی تقدیرک ادرالک اولسه کرانشاری
لفظ تدبیره مضاف ایلر ایدم معنی لری
شارح دیباجه تقدیر اولان عارف لری
حرف تسلیم و رضا ترکیدر املا لری

حافظ

نامی محمد اصحلی عجمدر
فوقله عجمه استانبوله کیشدر
وفزونی جامع و محظوظات و معلوماتی کثیر
بر ذات عرفان سمیرا بشیر
غریبه و مضامین عجیبه ایلله نملو اولد یغندن پک
چو غنک معنایی اکلاشدر
ایچنده معنی دار و روانی اشکار بر چوق ایباتی
دخی بولمغین بر قاج بیت بازلدی

ایات

باده حلنده عجایب حبله بولدم گوش ایدک
مست اولن تکلیف ساقط اولسون اول دم نوش ایدک

خوشا که میکده کنجنده برینام اوله
الم ایانم اوله کاسه دن فراغ اوله

فلک النون بتکدر کیم زمینی آسمانیدر
شه معراجده لایقدر او خلعت خیمه و انیدر

حافظک غرابت الفاظ و مضامین آکین
اولان ایاتلر که برادری فوقله عجم حفته
مرثیه گونه دبشدر

بیت

جنارلر جنازاتی قطارن کور کوزمرو
جنارلر جواد ابقری آدم معاذ الله
المعنی فی بطن الشعر
حافظ مرز بوقده مدرس ایکن سلطان
سلیم خان اوسنه اما سیده قشلاوب
لاجل الصبد مرز بوقده کلورل
ترجمه دخی اعتقاله کیدوب ادای ترکی
قدیمده بر غزل تقدیم ایلشدر که مطالع
بودر

(مطلع)

دلانا یرسون کیمسه مہمغه ناله لاریانکلیغ
حصار ایت آتشین النکاسین هاله لاریانکلیغ
سلطان سلیم خان دخی جائزه واحسان
اولی اوزره استانبوله علی پاشا مدرسه سنی
ویر مشیردر
اسملری بولردر که مخدومی ابو العسانی به
براقشدر
بیلنه مدی

برنجی (معارک الکتائب)

ایکجی (فهرست العلوم)

اوچجی (ارجاع العلوم فی نقطه واحده)
دردنجی (نقشه المصدور)
بر محبوبه علاقه سی زماننده احوال عشق
و محبتین بحث انجشدر

ارلق بو مقوله اسماء غریبه ایلله مسما
کتابلرک مندرجائی فصل اولی لازم کلور
قیاس اولماید

(حافظ)

سپروزی اولافله عصرنده حافظ سپروزی
دیو کسب اشتهارا بنشدر .
سلطان سلیمان قانونی عصری
شعرا سندن اولدیغی انجق تحقیق ایدله بیلوب
تفصیل احواله دسترس اولنه مدی .
شوقدر که اوائل حالنده طلبه علومدن
ایکن ترک تحصیل و تکیه دن تکیه به دور ایدرک
انفاس معدوده سنی تکمیل ایشدر .
اشعاری کوزلدر . بویکی مطلع اثار
شهریه سندندر .

(مطلع)

عاشق ز بلا زده لب تلارز
عالمه بر محبت قانع کدالرز

داده صفای عشق دیده غمکه برم
بر اوده عیش و شادی بر اوده یاس و ماتم

(حافظ)

مسقط رأسی قونیه اولدیغندن بو دخی
عصرنده حافظ قونوی دیو شهر نشه عار
اولشدر .
سلطان سلیم عصری شعرا سندن
ایسه ده تفصیل ترجمه حاله امکان مساعد
اوله مدی . حتی صاحب ترجمه بی حسن
چای و لطیفی مر حوملر تذکره لنده بالکر
فارسی دان و مثنوی خوان بر ذات صاحب
عرفان دیوب بکیوردکلرندن شارح دیوان
حافظ اولوق خاطره سیه یک چوق تراجم
احوال مجموعه لر بنه مراجعت اولدیه سده
پونین زیاده تفصیل حاله موفق اولنه مدی

هر نه ایسه اشهارندن بر بیت تحریر
قلندی .

(بیت)

زلف مشکین کیم صبادن چین سحر قافار قو بار
هر طرف جان ایلارنده فته لری قافار قو بار

—

(حافظ)

مشاهیر وزراردن قبودان دریا حافظ
احمد پاشادر .
سلطان احمد خان ثالث عصری
شعرا سندن اولوب داخل سرای سعادت
پرای جهان بینی افغان عالیشانندن ایکن
۱۱۴۳ تار بخنده قبودان دریا عبدی پاشایه
خلف اولمش و از مدت ایچنده عزل ایدیلوب
شام بکر بیکلی ایله محل مذکوره
کوندر ایشدر .

مشار الیمک ترجمه حاله تذکره لرله
(سفینه قبودانان دریا) نام تراجم احوال
مجموعه سندن بو قدر حق دسترس
اوله یلیدی .

بیت آتی آثارندندر .

(بیت)

فسونلر حقه باز اولشدر بو چرخ لعبت باز
نجوی ارزن آسا که عیان و که نهان ایلر

—

(حافظ)

اسمی مصطفی در . بروسدلی خلی نام
شاعرک تربیت کرده سی اولافله عصرنده
خسلی حافظ دیکله شهرت ایشدر .

۱۱۶۵ سنه سی وفات ایش و ترتیب دیوان
ایشدر .

نظم آتی اشهارندن نمونه در .

(نظم)

اول سرو سهی ناز ابله کشت چن ایلر
فرشینی صبارک کل و یاسمن ایلر
حافظ سر زلفی دوشو بدر ذقن اوزره
دلر که چه غمده در آ که رسن ایلر

—

شراب نشوه لعلیه باده نوش اوله لم
دلاییلوب خط اسرارینی خوش اوله لم
(حافظ)

استانبوللیدر . عصرنده سودجی
زاده علی چای دیکله مشهور ایش .
اوائل حالنده کیمار مشایخ خلوتیه دن
امی سنان زاده شیخ حسن افندی شک
خدمت باعث البرکتلرنده بولغله کندولرینه
معاصر لری امی سنان حاضی دیرلر مش .
تحصیل کمال معرفت و تکمیل اداب طریقه
تنویر ذات ایشدر . علی الخصوص علم
ادوارد اقرانی نادر و فنون کثیره ده
بد طولاسی ظاهر بر شاعر ماهر اولوب
۱۰۹۹ سنه سی زیارت بیت الحرام و محاوره
روضه مطهره حضرت سید الانام مقصدیه
عازم حجاز ایکن مصرده متوجه بادیه بقا
اولشدر .

انشاد ایلدیکی نعت نبوی سندن بر بیت
تحریر قلندی .

(نعت شریف)

قرین بزم ارباب هوایم یار رسول الله
حرم کوی فریادن جدایم یار رسول الله

بونعتی کندولری اللهم کونه
بسته ایشدر .

بیت آتی دخی آثارندندر .

(بیت)

حسرت ابرو ابله خم در خم اولدی قائم
انحنای ماه نوشکل هلال اولرز بکا

—

حافظ پوست

اسمی محمد مولدی استانبولدر .
آمدن بر ذاتک اوغلی اولدیغی چون حافظ
پوست دیو شهرت کیم آفاق اولشدر . نام
سامی مشهور جرید عرفان مشاهیر
شعرا رومدن (نائلی) معجز بیاتک تربیت
کرده سی و خوش کو و صاحب طبع دلیو
اولوق مناسبتیه معاصر لری اکابرینک ندیم خاصی
ایش .

هم عالم هم شاعر هم خوشنوا و فارابی
ادا بر ذات بی همتا البت زود قدر دانانده
مقبول و ممتاز اولور .

اواخر حالنده دیوان همایون خواجه لکی
صنف جلیله الخاق ایدوب کاغذ بیرون
امانتی منصفیه شیرین مذاق ایکن ۱۱۰۵
سنه سی مرغ روحی نغمه طراز طاق قدسی
نطاق هشت برین اولشدر .

بیت آتیدن ماعدا آثارینه هر نه رتبه
سعی ایلدیه ده دسترس اولنه مدی .

(بیت)

فراقکله کونم شب کیمه کارم جله آه
اولدی

بتیش کل ای طیب جان و دل عالم تباه
اولدی

استانبولیدر . کرکده میوه خشک
کتابخانه مستخدم اولغله عصرزده کرک
حافظی دیو شهرت بولشددر . سلطان
احمد ثالث عصری شعرا سندن اولدیغی
تحقیق قلمش ایسته ده تاریخ تولد وفاتی
و تفصیل احوال بولنه مدی . شو قدر که
صنوف معارف و علوم ابله شهرتگیر اولان
ادبادن اولوب خوش صحبت شوخ طبیعت
پرشاعر بر معرفت اولدیغی بعض تذکره
ایشارت ایشلردر .

آثارندن بر غزل نثر بر قلندی .
(غزل)

دم خطی وصال یار ایلده دل اولدی شملیکده
بهار اولد قبه خوشدر یار ایلده عشرت چنلکده
سوروب خط سیدم سینه سمین دلداره
کور شدیم اول سمن سیما کوزله با سملیکده
خط جانانه دن رخسار آله بر کدر کلز
اولور اشکنه و خندان کل رعنا دیکنلکده
و بر رمش دختر رزاسکیده کجه نشوه تازه
عروس اولور کورنجه شوهری زن پیرزنلکده
دم فرقت استلشد کده صحنه دیمش حافظ
همیشه لفظی وار اولسون اوله یارم استلکده

—

حافظ

عینا بلیدر . شعرای عصر دن حالا
عینایی حصر جی زاده محمد اغا دیو مشهوردر
عیناب خاندان زاده لردن بر ذاتدر . غایت
ادیب و لطیف اولدیغی سندن بوندن بدی
سکر سنه مقدم استانبوله کلش وزیرت
المجالس اکابر اولشیدی .
مومی الیهک اطاعتدندر که کجه جی
زاده صدر اسبقی مرحوم فؤاد پاشا

انسانی مصاحبتده حصر جی زاده به بزم
سنکله جله دن زیاده مناسبز در کاردر
زیرا سن حصر جی زاده بن کجه جی زاده
دیمسیله مومی الیه دخی اوت شو قدر
وار که افندی کجه بی صودن چیقاردیگر
دیمشدر .

مومی الیه استانبولده اپی مدت قالمش
ایندی . استانبولده طول مدت اقامتی
اطیفه کونه کندوسنه اسماع ایچون
شعرای عصر دن بری بویلیتی سولشددر .

(بیت)

کیردیکی خانه ره کیم سر بلوب یاغده
حصر اولوب قالدی استانبولده حصر جی زاده
کندوسیه اتفاق اوله رق کو کصو نام
مسبرده کوریشلیدی . حقیقه مجلسنه
طویلن ظرفادن ایندی . ادبیات عرب
وفرس و ترکک حافظی ایندی . خاکپای
شاهانه به تقدیم اولمش بر جوقی قصائد
و تاربخلری وارددر . غزل آتی آثارنددر .

(غزل)

حیرت افزای عقول اولسه ده مینای وطن
پکده مست ایلیمز عاقلی صهبای وطن
بر هوا ایلده آتار ساحل غربت کده به
کشتی جسمی جوشش در بای وطن
قیس دل سلسله غربت پابند اولم
ایله کیرسه اگر دامن صحرای وطن
دهر سفلیده غرب اولدیغی چوقی آجیرم
خاطره کلدیکی دم عالم بالای وطن
حسن و راشد و فاضل ایلده حافظ شمدی
عین عبرت کورینور دیدمه اوای وطن

مومی الیهک اشبو غزلدن بالانر بر جوق
غزلیات و قصائدی وار سنده نچاره که
دسترس اولوبده درج ایدله مدی .

(حاکم)

اسلمی سید محمد کندولری شهری
الاصلددر . آرزمانده تحصیل علوم و فنون
واکمال قواعد حسن خط ایلده بین الامثال
مشهور اولوب طریق کتایبه سلوک آتش
ورتنه خواجسکانی بی بالا حراز بر جوق
مناصبه نائلیله رشک امثال و اقران اولشددر .

۱۱۶۵ سنه سی وقعه نویسالک خدمتی
توجیه اولغله سنه مزبوره دن ۱۱۷۷
سنه سنه دکن وقایع دولت علیه بی ادای
دلپذیر ایلده تخریر ایدوب سنه مزبوره ده
وقوع استعفای اوزرینه معزول و سلطه دار
کتایبی واکام نائل بعض مناصب ایلده نائل
مأمول اولشلردر .

وفاتی ۱۱۹۴ سنه سیدر . آثارندن
بر غزل نثر بر قلندی .

غزل

قلم تصویر عشق شعله نیرنگ یازمشدر
ولی اول شعله دن آینه بی برژنگ یازمشدر
نکات صفت رخسارم اوزره کلک مرکام
حروف ماجرای عشق رنگارنگ یازمشدر
نه کوهرده آهم هم رک آتشده یا قوم
بنم رسام قدرت کوهرم بکرنگ یازمشدر

شاه ملک جنونکیم سکه بی مرمرده قازمشدر
سر زولیده موی قیسه لیلی سنک یازمشدر
دوتا قامت کورنسم چوقی حاکم استقامتدن

که نخل قدیمی نولک نخل چنک یازمشدر
چنک سلطان عثمان ثالث حصر تلرینک
عمارت و سبیل و جامع شریفه کوزل
تاربخلری وارددر .

(حالت)

سلطان محمد و خان ثانی رجالدن اولوب
عصر حاکم سعیده منفیا قونیه به اعزامی
منعاقب کردن داده تیغ قضا اولان مشهور
حالت افندیدر .

قضادن قریمی حسین افندیگ مخدمی
اولوب ۱۱۹۲ سنه سی اول و ۱۱۰۳
سنه سی ثانیای مسند ارای فتوی اولان اسعد
زاده محمد شریف افندی (اشبوشریف
افندی صاحب دیوان اتیسه ترجمه سی
محرر فطنت خاتک برادریدر) مرحومک
دائرة سنه انتساب و دائرة مشارالیه ده هم خدمت
همده تحصیل معارف بیحساب ایدوب
مشارالیهک وفاتندن صکره اوغلی عطاء الله
افندی دائرة سنه دخی بر مدت بولمش ایسته ده
علما دائرة سی فیضنگ غایت بر سنه منصبه
مفحص اولدیغی سندن و صاحب ترجمه نک
همت عالییه سی ایسه بو کافعات ایتدیکنندن
آز و قنده عطاء الله افندی دائرة سندن مفارقتله
محمد راشد افندیگ رکاب همایون ریاستنده
مهر دار بمافلغی خدمتی تحصیل اید بولمش
و خدمت مذکورده مشهود اولان قابلیت
و کجه لری معقد العبارة تاریخ قرائت و افندیگ
زاده طبعی اولان غزلر بی نظیر و تحسین
ایتکده کوسبزدیکی مهارت طبیعیه سی

مناسبه مشارالیهک مجاوی اولش ایکن
بعض اسبابه مبنی دائره مشارالیهن جدا
و اول عصرده روم ابلی والیمی اولان ابو بکر
سامی پاشا دائره سنه اندساب ایچون مناسره
شهاب ایلمش ایسده مأمولی درجه ملنعت
اوله مدیفندن صرف نظره میر میرندن
اواخریلی اجد پاشا دائره سنه برمدت
خدمته استانبوله عودت ادر ایتر بکشهر
فتار نایبه کنخدا اولوب محل مذکوره عزیمت
ایتشدر .

ایشته اوزمانلر منصبک تفری مناسبه
لجیه ارسال واستانبوله شد رحال ادوب
غلطه مولو یخنه سی شیخی شاعر و عارف
مشهور غاب دده افندی خا کپانه رومال
وزاده طبعی اولان اشعارندن بعضیسیله
عصری شعراسنه تفوق غای کمال اولش
واواراق ذخیره ناظمی اولان راسخ مصطفی
افندیکن خدمت کتابتیی استحصا
ایتشدر .

برمدت صکر ترک خدمته قصاب باشی
حاجی محمد اغاک و اغای مومی الیهک وفاتنده
در با ترجمانی قلمی اوغلیکن کتابت
خدمتیی اختیار ایلمش ایدی . اوئشاده
رکاب همایون رئیس بولسان چلبی مصطفی
رشید افندی صاحب ترجمه تک خطیه
ترجمه تک تقریری باب عالی به کلدیکه
سبک صبار و حسن خطی بعض ذواتک
اخطارلرله استخسان ایدرک بکلکچی
کیسه داری معیتده استخدا اولتی اوزره
دفعه سلاک خواجکانی به ادخال ایدلش
و چوق یکمدن باش محاسبه پایه سیله

فرانسه اقامت ایلمککنه تعین اولوب
قدم نه اولین پایه سلم اقبال اولشدر .
بارسده انام مدت اقامته درسعادته
عودتنده ۱۲۲۲ سنه سی بکلکچی و ابکی
آی صکره حتی افندی برینه رکاب همایون
رئیس اولدیی حالده وقعه معلومه تک
ظهورنده یعنی ۱۲۲۳ سنه سی اوئشاده
طیار پاشا سعایتی و فرانسیه بعض مواد
وانترقه لر اوزرینه سبستیا تک ابرامیه
کوتاهیه به نفی ایدلش و برسنه مرورنده
مظهر عفو اولوب استانبوله گلشدر .

جزای نفیدن عفو تک اوخچی آینه
بدل مخلفات تحصیل و ممکن اولور ایسه
صورت عصیانده کوز بنان والی سلیمان
پاشا تک اعدامی و رتبه وزارتله سعید بکک
والی نصب اولمسی مأمورینیه بغداد
عزیمت ایلمش و اول امرده اغای مأمورینه
عدم موفقیته نهی دست عودت اوزره ایکن
موصولده عبدالجلیل زاده ایله بابان حاکی
عبدالرحمن پاشایی انفاق ایدربرک
مشالیهما عسکرله بغداد اوزرینه یوریش
و انای محاربه ده والی سلیمان پاشایی اعدام
ایدوب مقتضای حال سعید بکک والیک
اویه میده جغندن پدرینک کنخداسی عبدالله
اغای وزارتله والی بغداد ایتمش و مأمور
اولدیی بدل مخلفاتی تحصیل و ناموس
دولت علیه بی تکمیل ایدرک مشکورالمساعی
استانبوله عودت و ۱۲۲۶ سنه سی
اواخرنده خدمته مقابله منحل اولان رکاب
همایون کنخدانیه تحصیل فیض و مغفرت
ایتشدر .

بوخدمته اوچ سنه یه قریب دائره
محرمیه تقریب ایدیلوب ۱۲۳۰ سنه سی
شوالنده توقیی دیوان همایون و بعد انزل
اوتوز یدی اواسطنده تکرار نشانجاق ایله
منون اولغله ۱۲۲۹ سنه سنندن سنه قدر
افندیلاک عنوانیه معنوی وزیر و حل و عقد
امور دولت ورد و قبول مهم سلطنت یدی
اقتدارنده اولتی اوزره شهرت و اعتباری
معلوم صغیر و کبر اولشیدی . حدوث
انواع علل و اسباب ایله اسائنات افعال و احوالی
شهرتیب اولغین ۱۲۳۸ سنه سی صفری
اواخرنده و فیودان دریا عیداه پاشا تک
صدارته قعودی کوشنده اولان ازمیده و صکره
قونیه نه نفی واجلا و اوراده ایکن حقنده
غضب محمود خانی تراید ایدرک تبع آشبار
قهرجه اندار یله حبل منین وجودی کسسته
تارفنا اولشدر .

جسدی جوار مولاناده و سر مقطوعی
استانبولده غلطه مولو یخنه سنده انشاسنه
موفق اولدیی سبیل و کنخانه سی جوارنده
اعداد ایلدیکی مدفنده احتیاج تراب اولش
ایکن تحدث ایدن اوزون برحکابه اوزرینه
سرمه طوعی اورادن اخراج و یحیی افندی
تربه سی خارجه ادرج ایدلشدر .

فقط مذکور مولو یخنه سی قیوسی
یائنده کی تر به ده مر کوز سنک مزاری
حالا موجود و اوزرنده کچه جی زاده عزت
ملانک (حالت سعید افندی پیرانه همدم
اولسون) تاریخی منقوشدر .
اللی یاشندن منجاوز اولدیی
بشهره سنندن ظاهر . ضرب نقطه قادر

رذات ایش .

(استطراد)

صاحب ترجمه تک حالا معلوم اولدیی
اوزره عصرینک صاحب نفوذی اولدیفندن
ملکیتین و بود اقلری و دیوان همایون
ترجمانلی عزل و نصبده مشایسته
مداخلاتی و تبه دلتی علی پاشا تک اعدام
و افناسنده کی استیجالی تاریخیه معرکه
ارار بر پش اوله یلور . حتی ۱۲۳۶ سنه سی
سرمای ظهور اولان ملکیتین اختلالنده
وروم وقعه معلوم سنده سیخ الاسلام خلیل
افندی ایله مشاجره لر معلومدر .
ملکیتین و بود اقلرینک ارکان معلومه
تخصیصی و تبه دلتی علی پاشا تک تعجیل
فتاسنه دتره سی اعوانندن دده مصطفی
اغاک مأموریتی و اغاک مال فارولله عودتی
ایچمه محاکمه کدورتور . لیکن بودرلو
و قوعات سیاسییه تک تفصیل و تحریریله
محاکمه سنه کبرشمتک صددک خارجی
اولدیفندن صاحب ترجمه یه کوزل رشاعردر
دیمکندن بشقه حسب المسلاک بزه پرسوز
بو قدر .

(اطیفه)

حالت افندی معاصری رجال دولت
علیه دن مشهور جانب افندی ایله یر محله
کیدر لر کن بولده دلجینک بری حالت افندی به
(الله سنی پادشاهه شیرین کوسه سون)
دعاسیله تسئل ایتدکده حالت افندی
(ال شوپاره ییده اودعای جانب افندی به
ایله دیمش . مکر جانب افندی اشوری

چراکین مش

صاحب ترجمه نك مطبوع دیوانچه سی
ودیوانچه ده بر مقدار منتخباتی مشهور در
آثارنده هم حالت همده سعید تخلص
ایندیکیچون ایکی غزل تحریر قلندی
(غزل)

بولغز بر کوهر سن هیچ به او قیمتک یوقدر
ولیکن تشنه دلداره شراب وصلنک یوقدر
بر یسن بی بدل سن طرز و طورک هپ مسلد
نچساره بیوفاسن آه انسانیک یوقدر
سن ای تیغ تغافل غمزدن غدار کافر سن
نیچون بک ظم و بداد ایله بیلم شهرنک یوقدر
طیب جان و دل سن مهربان سن نیلیم اما
مروتسزدل بیچاره اصلا شفتک یوقدر
نیچون ترک ایلیوب زار و پریشان ایلدک بویه
سنک حالته ای بیکانه خو آزار الفتک یوقدر
(غزل)

طاغیدوب زلفک کهی عرض جال ایلردی یار
عاشق حیرتکشی اشفته حال ایلردی یار
کاه ناز و که نیاز کا، وعد بوساب
تشنه سن کاهیجه سیراب زلال ایلردی یار
که دراغوش ایدرک عرض نیاز ابتدکجه بن
طرف دوشم پرده رخسار آل ایلردی یار
بر نگاه ناز ایله حقد آیتسه عشاقن کهی
سنه پرسوز و کر بیان چاک و لال ایلردی یار
که چکر خون ایلیوب بک درلوجور ایلسعید
که تغافل کونه حالدن سؤل ایلردی یار
جنتکان عبدالمجید خان رجالدن حق

بک وزیرانته سو بیلدکری تار بخدر
(تاریخ)

و پردی اوج لموغ شهنشاه دیدم تاریخن
فرق ایدر باطل ایله حق محمد باشا
مشاهیر وززادن خورشید باشا ایله
صاحب ترجمه نك ارانی بر مقدار شکر نك
ایمش . باشا ایله بر مجلسده او طوررکن
باشانک بر ماغنده بر لایطی یوزیکک شعاع
شمس ایله بر تو افروز اولدیغنه تعریض
کونه بویتی سوبلشدر .

(بیت)
الهی کوزیمی بر تو الماس نکیک
ای پنجه خورشید سنک یاندم الندن

(حالت)
مشار الیه احکام عدایه نظارت جلیله سی
باش کاتبی اسبقی سعادت او ابراهیم حالت بک
افندی حضرت تریدر .

سلطان عبدالقادر کبلانی قدس سره
الصمدانی حضرت تری اولادندن واصحاب
حیراتدن مالیه ناظری اسبق مرحوم السید
محمد خالد افندی بک مخدوم صغیری اولوب
۱۲۵۳ سنه سنده مدینه اسکدارده عقد
پروین وجودی اوج آرای آسمان شهود
اوله رقی پدرلرینک ظل اسایش مستظنده
تحصیل معارفله مشغول ایکن ۱۲۶۷
سنه سنده اولوقت آمدی دیوان همایون
مستنده بولنه رقی ۱۲۸۸ تاریخنده مقام
جلیل صدارت عظمای تشریف بیوران
و شمه ترجمه حالری حرف نونده
صفحه طراز بیان اولان ایلرینک دولتلو

محمود نایم باشا حضرت تری بک دلائلر بله
با اراده سنیه خارجییه نظارت جلیله سی
مکتوبی قلمه چراغ بیوریش ایسه ده بنه ترک
تحصیل ایلیوب علم و عرفانی مسلم جهان
اولان مشوی خوان مرحوم حسام الدین
افندی حضرت تری بک تربیت فیاضانه سی
آثار مقدسه سنندن مستفید اولمشدر .
رسومات امانتک حین تشکیکنده فن
انشاده معلوم اولان ملاحات اداسی
مناسبته طوز جمعی باش کتابنه و صکره
رسومات کتابنه و در سعادت رسومات
مسودلکنه و اورادن دخی حلب ولایت
جلیله سی مکتوب بیلغنی معاونلکنه و ارادن
چوق یکمکسزین بارتبله ثانیه ولایت
مکتوب بیلغنه نحو بل مأموریت ایدرک
دیوان احکام عدلیه نك ابتدای تشکیکنده
دیوان مذکور اعضا فی انضمامیه و رتبه
اولی صنف ثانیه یله باش کتابته تعیین
و چوق یکمکسزین رتبه سی صنف اولی به
ترقیع ایلدی بکی حالده ۱۲۸۸ سنه سی
حسب القدر انفصالی وقوع اولمشدر .

مشار الیه قوه قلمیه و حسن طبیعت
شعربه اصحابندن درر . نظماً و نثراً
برخیلی آثاری والان تبعات ادیبه ایله
اشتغالی واردر .
کندوری آثار شعریه لرینی اوج قسمه
تقسیم ایدوب زمان شباهت لرنده سوبلدکری
(حالت السباب) نامنی ویره رک تدوین
ایلدکری مجله دردست طبعدر .
مشار الیه بعض غزته زله دولاب فنون
اولان رساله زده و خصوصیه جریده

حوادث ایله فراتده و غدیر الفراتده نشر
ایسدردیکی آثاردن انتخاب ایلدکری
جمع ایدوب (آثار تارومار) نامیه بر رساله
ترتیب ایلدکری مثلاً (آموزج) نامیه ائمه
اثنی عشر حضراتی و مولانا خواجه حسام
الدین و مولانا لطف الله افندیلرله فؤاد
باشانک تراجم احوالی متضمن قلمه الدقیری
رساله اولدقجه منشیانه در .
جمله آثار جلیله سنندن بریده (آل
عثمان) نامیه وقایع داخلیه دولت علیه به
واو وقایعه نعلی اولان وقوعات خارجییه به
مخصوص یازدقیری تاریخدر که ظهور
آل عثمان ایله جنتکان عثمان غازی
حضرت تری بک وقایعی حاوی اولان جلد
اولی رسیده ختام اولمشدر .
آثار معلومه سی قوه قلمیه و طبیعت
شعربه سنک تعیین درجه سنی کافلد
اشعارندن دسترس اولنان بر ایکی غزل
ایله بر قاج بیت تحریر قلندی
غزل
عقلی ناچار ایش عالمده امکان کوسترن
دزی دشوار قلمش کار آسان کوسترن
بیک عوارض ایش اعیان عین کاشات
تنده صوری کوهر ارواحی پنهان کوسترن
هر کسی حالجه ایتمش مبتلای دلخراش
ایلدی بر خار نخن وردی خندان کوسترن
نفع هراشیانی اضداد ایله تدبیر انجکه
داء ایجاد ایلدی بک درلودرمان کوسترن

صبر و سامان ایلش احسان حالت دلار
اول بی صبر افکن و طراز و فنان کوسترین

—

ناله پر سوز صامه اضطراب یاره دن
برق اور نور نجلی سینه صد یاره دن
جان فدا اولسون بولنده چکه الله عشته
ای پری تبر نکاهک بودل بیچاره دن
عکس ناب عارضکله اشک چشم سیرایدن
شعله سینه یاله در جاری صانور فواره دن

بهر مند اطف چرخ بی درنگ دوندر
کیکه تمیز ایلز سه شمدی آغی قاره دن
بادی وحشت نه در الله ایچون سسویه بکا
ای غزال دشت نازم حالت آوره دن

—

نه غم رخساری اولسه نیازمندن مکدر
دوش رخت تابه سما مفهوم اولورسه

—

(ترجه)

قانی کفله قویدلر اما من اربنه
ظاهر اولور خشرده یشل جامه لایله

—

(بی نقط)

دم واحدده صد حاله محول
دکدر مطرد احوال عالم

—

(مطلع)

شوق ایله اولمش عشاق کبریا مست
یارب نه نشه در بودنیا دکل سماء مست

—

بیهوده صامه دو کدیکنی قانلری یاشاری
چشم خیال یار ایله مهتاب خون ایدر

(حالی)

مشاهیردن عربی زاده مصطفی افندی در
۹۷۷ سنه سی شعبانک اون بشچی بازار
ارنسی کچه سی تولد ایلشدر . فنون
رایقده بی لایقده تحصیل ایتد کدن صکره مشهور
تاریخ صاحبی خواجه سعد الدین مرحوم
خدمتله واصل وانلردن شرف ملازمه

نائل اولور .

اولا فرق اچجه ایله حاجه حاتون
مدرسه سنه و ۹۹۸ سنه سی محمد اغا
خارجنه و ۱۰۰۳ سنه سی ابوب یایه سنه
۱۰۰۵ سنه سنه صحن ثمانیه به ۱۰۰۸ ده
سلطان سلیم قدیم مدرسه سنه ۱۰۱۰ ده
حاقانیه وفایه نائل اولدقندن صکره ۱۰۱۱
سنه سنه دمشق شام حکومتیه قرن عزو
احتشام اولوب ۱۰۱۳ سنه سنه مصر
قاهره قضاسنه نقل ایلشدر .

اواننده مبرالامراء صرح حاجی ابراهیم
باشانک شهادتی وقوعه کدیکنندن صاحب
ترجه قائم مقام اولمشیکن براز صکره اسناد
جنجه و تقصیر ایله مبتلای عزل بیهنگام
اولور . ۱۰۱۵ سنه سی بته بروسه
حکومتیه شیرین کام ایلش ایسه ده
۱۰۱۶ سنه سنه منصبدن فراغت
ایلشدر .

۱۰۱۸ سنه سی شعبانده آحیولی
قضاسی ارپهلق تعیین ۱۰۲۰ سنه سی
ادرنه حکومتیه قریالین بیورلش ویر

قاضی به غفلته تعذیری بهانه سبله هنگامه
کیران نفاق عزلیچون اتفاق ایلد کیرندن
اوسسنه منصبی شامه تبدیل ایلشدر .
۱۰۲۲ سنه سی منفصل ۲۳ ده حاکم
دارالسلطنه و نصف رمضانده عزل اولمش
۲۴ ده کولجته قضاسی ارپهلق ویرلشدر .

۱۰۲۷ ده مصر حکومتی ۲۸ ده
عزل ایله محله حکومتی ویرلش ایسه ده آز
وقت ایچنده بودخی النندن اندیغندن
استانبوله کلشدر .

۱۰۳۰ سنه سی اوزونجه اوه قضاسی
ضمیمه رتبه علی لری قلنور . وقاضی عسکرک
پایه سی اعتبار اولور . ۱۰۳۲ سنه سی
اناطولی صدری و ۳۳ سنه سنه عزل
وردوس ارپهلقه تقاعد اولور . ۱۰۳۷
سنه سنه روم ایلی صدارتنه اعتلا و ۳۸ ده
انفصال ایدر . و سلسله ارپهلقی ایله تقاعد
ایدیلور . ۱۰۴۰ رجبده حصی شیخ
الاسلام محیی افندی محمولندن دارالحدیث
سلیمانیه علاوه رتبه لری بیورلدیغنی حالده
سنه مزبوره شعبانک بکرمی النجی کونی
عازم دارنعم اولشدر .

کثرت احاطه حسن تقریر سرعت خامه
ایله بین الاقران تمیز ایش ایش . منارین
ملکنه و درر و غرر حاشیه لری و مغنی اللیب
شرحی اشهر آثار علیه سنندن در . تفسیر
شریفه متعلق کسان و هدایه و مفتاح
شروحه تعلیقاتی مستقل کتاب اولغه
منجم لدر . غنی زاده مرحوم دیوانی
نظم آتیه تقریر ایلشدر .

(تقریض)

دیوان حالتی براشور مدح اولسه کر
مفتاح آچر یزه باب بلاغتی
وصف مقال اینسه توله آنلر اقتضا
هر صفحه سنده وارنجه مخصوص حالتی
شعرا عجم و ادب سنه التفات و ترتیب
دیوان و رباعیات ایلشدر . آتیه محرر
رباعی مرحوم کدر .

(رباعی)

ارباب عشق اشد رباعیلم نیم
بزم صفایه حالتیا چار یاره در
کیمدر انکله قطعه الماسی بر طوتان
نقصانی خود یاننده ایکن آشکاره در
مثنوی و شاهنامه بحر نده ساقی نامه سی
واردر .

بدر لرینک مهر و مشتری ترجمه سی انعام
مقصده بر ایکوز بیت سوویشلر سه ده
تکمیل ایدماملر در . منسألری مشهور در
اکثر اشعار شکایت کونده در . چونکه
یک چوق قلاکت کچورمشدر . حسی
(علم و هنر ضرر دین غیر اتری و شب
یلدای املک سهر دن بشقه بیداری سحری
کورلر سور) دیرلش . اشعار آتی
عندلیب طبعک بر تغمه خزن افزونیدر .

(نظم)

حیلی کچ و پردی بوییل حکمی ایام بهار
دکله دکله تکله نسیم اسبحار

—

هنگام هجر یارده همدم ملک ایتدی
بانده شمدی داغ لک پوزی قاره در

—

ابزار کله رخلرک ای شوخ شیوه کار
مجنون عشقه بری مه نو بری بهار
آه ایدر سم بیله آه انگه باشلار کهسار
آه ایدر آه ایشیدر شمدی محصل دل زار

~

شقایقک بیانته کوره وقتندن صکره
قلیله موش و محشی درت بیک جلد کتاب
واطائف و اشعار و نخب آثار ایله مملو بینه
کندی خطیله یوزدن زیاده مجموعه لری
ظهور ایتمش .
بوده بدایع طبیعتک آثار فوق العاده
سندندر .

~

حالی

صنو بر قاضینک نهال درخت وجودی
اولوب روم ایلیسه واقع کوستندیل
ایلیجه سنده تولد ایلمشدر .
عصرنده عبدالله چلبی دیو مشهور
ایمش . قدری افندی تذکره جیلکند
ملازم اولدقد نصکره بعض بلاد جسمیده
مسند نشین قضا اولمشدر .

شاعر مشهور حبیبی چلبی (اگر حالی
فن شعرده بر مقدار ممارست ایدیدی نه چه
استاد هزوری نطع بلاغته منصوبه فکر
حیال ایله مات ایتمک مقرر ایدی) دیشدر .
نظم آتی آثار شعریه سندندر .

نظم

قویسون بولدن طوطوب هر خار دامام دیو
دشت و صحرارده مجنون لیلی سن عربان آرار
۹۷۴ سنه سی قلبه ده قاضی ایکن

وفات ایلمشدر .

~

حالی

اسمی محمد و عصرنده درویش حالی
دیو شهرت شعار ایمش مولوی ایکن سپاهی
زمره سنه دخالت و ۱۰۱۲ سنه سی
رحلت ایلمشدر . نظم آتی صاحب
ترجمه نکدر .

نظم

دستارک ایله رخلرک ای کلبن امید
اوج دانه کلدر ایکیسی سرخ بریسی سفید
~

حامد

اسمی محمد و شهری الاصلدر . صدر
اسبق حکیم اوغلو علی باشانک همشیره
زاده سی نوح بکک اوغلوردر . ۱۱۹۴
تاریخنده سرای همایونه چراغ یور بلوب
تحصیل علم و کمال ایدرک بر مدت سرکتابی
خدمتده بولندقد نصکره منفصلا طریق
تدریسه داخل و ۱۲۳۰ تاریخنده حلب
مولوبینه نائل اولمش و ۱۲۳۲ سنه سنده
در سعادتده ارتحال ایلمشدر .
اشبو غزل آثار شعریه سندندر .

غزل

دل سودازده کیسولرینه بسته میدر
یوقی همان بر باشی بوش عاشق وارسته میدر
تیز تبر نکهک کارینه یوقدر آرام
رحمک ای قاشی کان سینه مه پوسته میدر
آه سرور دل عشاقه طبایع زنده یار
سرو نازم او قدر نازه و نور سینه میدر
هر زمان یاده کلور قاضی بینم که عجب
بیت اندیشه مه بر مصرع بر جسته میدر

(سرعت انحر ره اشعارده طبع حامد)
(یوقسه دآب شعر اجیش آهسته میدر)
~

حامد

احمد حامد افندی شهری و خواجه
کلدن نظیف افندی بک اوغلو اولد یغندن
عصرنده نظیف زاده دیو شهرت کبر
اولمشدر . ابتدا کتبخانه قلعه مداومت
وربته خواجه کلانی بی احراز ایله نهچه مناصبه
نائل اولدقدن صکره جنتکان سلطان سلیم
ثالث عصرنده غلطه مولو بخانه سی شیخی
مشاهیر اصحاب علم و عرفاندن غالب افندی
مرحومک دلالت هم مرشدانه لریله
طریقت غلبه مولویه به انتساب و بولندیغی
منصبیدن کردن تاب ایله یکی کویده واقع
ساحلخانه لرنده عزت کزین اولدیغی خالده
۱۲۴۸ سنه سی سکسان یاشنده وفات
ایلمشدر .

بکی کویده مدفون اولوب مرتب
دیوانی و خط تعلیق و موسیقیه شهرت
وشانی واردر .
غزل آتی آثارندن برشمدر .
خواب نازک نکوست کیسوش بیلدا سیدر
فکر خطک فتنه خوابنده نک رؤیا سیدر
غمزه پرفتنه نک شا کردیدر سخن حلال
حکمت الاشراف برقی چشمک ایما سیدر
بر هوای بیلدیر زلفنه طول امیل
روز شمع قاضی بالاسنک فردا سیدر
آلشین زنجیر اولور حمیرله موج اشکدر
دیده خونبار کویا کیم جنون دریا سیدر
نقطه موهوم دیر لسه یه و یرم وجود

مترجم قاموس مشهور عاصم افندی بک
اوغلوردر . کنجلیکنده تحصیل کمال ایدرک
استانبوله کلش و باب عالی جوارنده
بشیراغا جامع شریفته بعض کتبه یه
تدریس فنون فارسیه ایتمک اوزره ایکن
رعشه علتیه مینلا و ۱۲۵۸ سنه سی
عازم بقا اولمشدر .

~

حامد

نظم
مجلسد بیجه جوش و خروش ایلسون دل
شوق آور اولور قلقل مینای محبت

شوق كل صد بك عذارك ايله حامد
اولمش هـله بر بلسل كويای محبت

—

حامد

اسمى احمددر . ايوب اهالي سندن
مصطفى افنديك مخدومي اولوب جدى
اكثرچي زاده شيخ اسماعيل افندي جوار
ايوبده ابوالفتح سلطان محمد خان جامع
شريفى سر مؤذنان وتعريف كويان سندن
ايكن ۱۱۶۷ سنهسى رحلت ايشدر .

آوان جوانيده تحصيل علم ومعرفته
بذل مقدرته على جانب افنديك سفارتلرنده
اوستريا وممالك سائر افرنجي بي سياحت
واسستانبوله عودتله راقم پاشايه اولامهردار
وثانيا كنخدا اوله رق امرار ايام اتمكده
ايكن ۱۱۸۸ سنهسى ذى الحجه سنه
تارك عالم فناوا عازم چنستان بقاواشدر .
ادريس كوشكي رهكذارنده مدفوندر .
شاعر ينظير اولوب مكمل برديوان
ترتيب ايشدر .

آثارندن بر غزل يازلدى .

غزل

صورنجه لعلى دلب و بر جواب فرح
ايدر بوخته هجرانى نشئه باب فرح
كلور بو چشم تره خون دل اولور افار طور من
صفاي خاطر ايله كور بكم شراب فرح
ياقشدى باده كلگونه ساغر سمين
اورلدى استب نشاطه بنه ركاب فرح

طور يرمي درد الم كوچه غم ايجره دخی
شهر دلدۀ قوله يئندى احتساب فرح
تفائل ايله جك اول كتاب حسـنـدن
كورندى سينهسى حامد آجلدى باب فرح

—

(حامى)

اسمى احمددر . مشاهير وزرادن صدر
اسبق محسن زاده عبداه پاشانك حايه
مشـيرانـلـرنـده بالتربيه ديوان سلطانى
زمره سنه مواصلت ايدوب رتبه خواجگانى
اخراز ايتشيكـن اواسط دور سلطان محمود
خان اولده انتقال ايشدر .

شعرده اداسى شاعرانه در . آثارندن
برنبذه تحير برقلندى .

(نظم)

چيننده صاحب كد كيدر زلفك
يوزباشى سر بلو كيدر زلفك
اوده حامى كى پریشاندر
يوقسه يوزدن دوشو كيدر زلفك

—

ال كبرى يوز قاره سيدر حاميا تحصيل من
اولمش فرضاكه صاحب نام مائندتكين

—

حامى

سلانكيدر . هوش مسلك كتابتله
بعنى وزرا ديوان كتابلرنده امرار وقت
وساعت اتمكده اولديغنى حالده ۱۲۵۸
سنهسى دار بقايه رحلت ايشدر .
غزل آنى صاحب ترجمه نكدر .

غزل

فراقكـله كوكل بر دى وار كيم زار زار اولز
دوكوب سيل سرشكى ديدنه دن كوه رنار اولز
صفاي عالمى يك بيلين بيلز غم دهري
بلى آثار نشئه اولمين سرده خنار اولز
بولانز پاك طينت طعنه ارباب سورتدن
بوظاهر در كه مرآت مجلاده غبار اولز
بيلورمى روز نوروز وصالك قدرينى جانا
فراقكـله او كيم مائند لاله داغدار اولز
خيال خطر خسار ايله حسان ديدۀ حسرت
عجب بر دى وار كيم رشك ابرو بهار اولز

حبلى

اسمى حسندر . بودين اميرالامراسى
كوزنجه رستم پاشانك مخدومي اولوب
كنجلكنده تحصيل علوم و فضائل و تكميل
فنون جلاله نائل اولشدر . طريق علمه
عازم واستادى مرحوم ابوسعود العبادى
حضرتلرندن ملازم اولدقد نصـكره زال
پاشا مدرسه سيله قدرى ترفيع قلنور .
دور مدارس و اخراز پايه دن صكره
مدينه منوره پايه سيله متقاعد و ۱۰۲۳
تاريخنده مصرده عازم دار آخرت اولشدر
مصردن غزالى طرزنده استانبوله منظوم
پر مكتوب كوندر مشلدر .

فن معمايه اقراى نادر وشعر وانشاده
ايجاده قادر بر شاعر واديب جليل المائر
اعشار .

اهل كاله نمونه اولسق اوزره معما
واشعارندن برقاجى انتخاب اولمشدر .

نظم

بخزن كوهـر عشق اولدى درونم جانا
نه صنور سن دل شوريدى دريا دريا

لايق دكل اول دامن پاكه اوله واصل
كوتـه كرك القـصـه بكم دست ارازل

زند ايلرسن اولور بر دم ايله موتايى
سن سن احيا ايدجك قاعده عيسايى

خراب اولدى يتر سنك ملامتدن دل عاشق
عمارت قبل اسر كه قلماسن شاهم يوزق يازق

—

شاعين اسمنه بومعما صاحب ترجمه
نكدر .

معما

كورنجه روى بى اولدى كوكل سكا مائل
شهادتى تنله قالدى عاشق بى دل

—

جهازى

نامى احمد ومولدى شهر شهر آمـددر .
طبعى ظريف ومصاحفى لطيف مجلس ارا
وملاعب وملاطفه ده وخصـصـوا نرد
وشطرنجده صاحب يد طول اولديغندن
بشقه موسيقده فيثاغورسه ثانى وتاريخده
بى مدانى ايشـار . سلك جليل صوفيه
سالك اوله رق برچوق مؤثر توحيدل ومصنع
وبيدل مر بعلر انشاد وبسته مشلدر .

الحق هر جهمتى مهور واشعارى خلق
ومشربى كى مقبول طابع جمهور
اعيش .

حاج الحرمین اولمغله ابتداء حالنده
حاجی تخلص ایتمش ایسه ده مؤخرأ علمای
متأخرینک اسعد وار جندی مولانا عماد
الدین سمرقندی حضرت تبریک امریله
حجازی تخلص ایلمشدر .

حتی الک اول بو تخلص ایله مشار الیه
حضرت تبریک مدح لرنده بروجیه آتی
غزلی انشاد ایدرلر .

غزل

ای لعل لبک مظهر انفاس مسیحا
مضمون کلاسنده عیان معجز عیسا
خالک قدمک سرمه ارباب بصیرت
کرد سیهک مر دمک دیده بینا
بر لعله درر پرتو انوار رخکدن
کیم مهر لاله اولدی سپهر اوزره هویدا
بر در کر انماهی سی سن بحر علومک
کیم ایکی جهان ابجره بولنر سکا همتا
یوز سورمک ایچون کعبه کوبینه حجازی
سعی ایلیه رله کادی قبول ایت آتی شاها

مناصب علیه به لایق و مرائب جلیده
مستحق ایکن اکثر اوقاتی سرحدلده
گذار ایتمکله اقرانی رتبه سته نائل اوله مامش
وینر حد تحجوانده وفات ایلمشدر .

متر و کاتندن مسوداتی ایچنده شاه
عباسک هجو یاتی ظهور ایتمکله بر طاقم
اجلاف النده پریشان اولمغین انکچون
مرتب دیوانی یوقدر و الامتخب اشعاری
مکمل دیوان اولمغسه قایلدر . بروجیه

آتی برقاج مطلع افق معارف واطا یفندن
طالع ولامع اولان شمس مطالعنددر .

مطلع

آچلمش غنچه قان زل مسته دوشی بد لشمش
قز رمش کل کی کویا شراب ایچمش کوز لشمش

مطلع مصنع

کوزلر قاشور مهر رخ یاره باقلز
کون کی کوز لشمش اومه یاره باقلز

مطلع مصنع

ایکی قاشک آره سنده خالکی ای سروناز
رومه چیقمش دیر کورن برهندوی شمشیر باز

حسی

کدوسلی مشهور کشفی نک قرن داشیدر .
فساد ایچنده بولنق تهمتلی ابراهیم پاشا
وزارتنده حبس ایلوب ظلم اون سنه
حبسده قالمشدر . پاشایه هر کیم رجا
ایتمش ایسه قبول ایتماش نهایت حبسدن
خلاصی پاشانک قتلی کونسه تصادف
ایلمشدر .

غایت پر کوز و زباز دراز ایش .
حبسده کدوسنه صوباشی ازیت ایدرکن
بوییتی انشاد ایتسیله صوباشی انصاف
ایدوب ازادن فراغت ایلمشدر .

بیت

درد و داغ عشق کیم ایتز محمل قاف اکا
خوش طویر بونا توان کوکلم بنم انصاف اکا

بیت

حبری

بروسه لی خیرالدین خلیفه نامنده بر پیرک
مخدو میدر . تحصیل سرمایه عرفان
و تکمیل پیرایه دانش و اذعان ایدوب
خواججه سعد الدین افندی مر و مدن
ملازم اولمشدر . بیک اون طوز سنه سی
رمضاننده بهاء الدین زاده بکری پرینه
سکبان علی مدرسی اولدقدن صکره
طوبقیده احمد پاشا مدرسه سنه تحریک
ونقل ایدلمش ایسه ده قبول ایتدیکندن
غزل ایدلمش و عقیباستان پاشا مدرسه سی
ویرلمشدر . بیک یکر می بش سنه سی
جاذبی الاولیسنده مطعوناً وفات ایتشدر .
نظم آتی کفزارندن شه در .

نظم

نامک اغیار ایله یاد اولسه شهادور اولز
سقله به مائل اولان خیرایله مذکور اولز
هوس موی میانکله اولوب زار و زار
فتی انجلدی روادر اوزیلورسه اغیار
خانه مه کل دیو طوندک دامن یاری هله
ای دی بیچاره سعی ایت طوندیغک آسان کله

بیت

حیلی

عجمدر : فقط جهانی کشت و سیاحت
ایش و سلطان بایزید ولی عصرنده
رومه کلش بر بیر صاحب علم و معرفتدر .
یاوز سلطان سلیم عصرنده تارک عالم
فانی و عازم سمیت جاو دانی اولمشدر .

شعرده اداسی عجمانه ایسه ده طور
مخصوصی یکانه در . بوسدس مشهورکه
مطلعی تحریر قلندی بتون تذکره زده اکا
استاد اولنور .

مطلع مسدس

دون کوردم اولفکاری طربناک وار جند
باقدم شکنج طره سنه زار و مستند
کافور الیه دسته لمش عنبرین کند
بر شخص ناتوان اوتورر کردنده بند
کیمدر بو شخص اول نه رسندر دیدم دیدی
زلفم کنددی طوندیغی جانکدر رسن

بیت

حبی

مشاهیر نسادن عایشه خانددر . شیخ
یحیی مر حومک نیره سی و سلطان سلیم خان
ثانی شهناده ایکن خواجه لری اولان
شمسی چلبی نک خلیله سیدر . بو مناسبتله
حرمسرای سلطانیده بولمغین سلیم ثانی
حضرت تبریک عهد سلطنتلرنده هر رجاسی
مقبول اولدیغدن قدری جلالت کسب
ایتمش و بعض تذکره لرک کیدیشجه مرجع
صغار و کبار اولمشدر . مشاهیر نسانک
اول وار جعی و امثالک اشعر و افضلهدر
کلماتی فن نشی اولیوب خیلی مر دانه
والحاصل اقرانی ایچنده یکانه در . بر جوق
قصائد و غزلیات و مشویاتی وارددر .
از جمله اون بیک بیتدن متجاوز
(خورشید و چشید) اسمنده بر اثری

وارد در که مؤلفات ادبیه ایچنده بی نظیر در
نظم آتی اول اثر ننددر .

نظم

سن اولدك شمیدی هم اول زن مثال
چن عرض ایلدی یوسف جالی
کتوروب نیجه رشته آکه برزن
خریدار اولدی آکا جان و دلدن
جوشاه صبح ایروب قوندی جهانه
قورلدی جتر زرین آسمانه

•••

حدیدی

ادرنه حواله سیسندده فره جك نام
قصبه ده تولد ایلشدر . باباسی ده میرجی اوغله
حدیدی تخلص ایلشدر . طریق تدریسه
سلوك ايله مدرس اواشیکن رؤسای
زمانه دن استحقاق و یاقت ايله منصب المق
خولیا سنده دوشمك صفوق ده میر دوكت
قبیلندن اولدیغنی درك و طریقی ترك ایدوب
کدیمینه قناعت ایلز . باباسی کبی اوده
دهیرچیلکاء تعیش ایدر . تاریخ عثمانی بی
شهنامه بحرند، نظم ایتمش ایسه ده مستفید
اوله مامشدر . بوکابد سلطان سلیمان
قانونی عصرینه دکیں وقایع دولت علیه
مستوردر . غزل آتی اشعار ننددر .

غزل (نا تمام)

قاشلردن کوردی ماهم غره غرائفی
صیقلزدن او کره نور سنبیل مطرائفی
سن دلارالق یوان عالمده بنیاد ایتمه سک
عالمك لیلی سسی یسلز دی دلارائفی

لیلی زلفك بنی زنجیره هر دم چکمه سه
کوستر دم شوق ايله مجنونه شیدائفی

حریری

بروسه شعرا سندن وشاعر مشهور
احمد پاشا ورسمی معاصر ننددر . بابع
حریر اولدیغدن (حریری) تخلص
ایتمشدر . جله اثر نندن اولان بیت آتی
مثل سائردر .

بیت

ای مرادم عسکنه دور آیلین کچ روفلك
شمیدی نیلرسن که کوکم نامراد اولمق دیلر

حریری

قسطنونی اهالی سندندر . پك كوزل
مشی ومورخ اولدقدن بشقه معما وایات
مخيله حلنده مهارتی وارمش . سلطان
سلیمان قانونیك فتوحاتنی ادای رنگین ايله
انشا و برچوق تخمیل قصیده وایات
مزج ایدرک تزین ایتمشدر . مطلع آتی
آثار ننددر .

مطلع

غزه نك دشمنه لری تشنه کچر جانمزه
ایشی قان ايله در کیرسه نوله قانمزه

حریمی

بروسه دن وامن طائفه سندندر .
حاج الحرمین اولغله حریمی تخلص ایلشدر .

جلیله دخالتله تکمیل تحصیل ایدوب
باشماد تنامه پیاده ملازملیکله ایکنجی
اردوی همایونه نقل اولمشدر .

صکره لری منسوب اولدیغنی طابور ايله
قره طاغ اختلال مدفوعه سنه مأمور اوله رقی
محل مذکورده وقوعبولان محاربك
کافه سنده بولشمس و یوز باشلیق رتبه سنی
احراز ایدرک ختام اختلالده در سعاده عودت
و برطرفدن خدمت عسکریه سنه و دیگر
طرفدن دخی تحصیله سعی وغیرته ایوب
محکمه سسی رئیس فضايلو احمد نزهت
افندی دن اخذ اجازت ایلشدر .

حسب الاصول قول آتالق و یگباشلیق
رتبه لری نه نائل اولدقدن صکره طابور ايله
کریده تعیین قلمش و کرید حادثه سنده
اشقیا ايله وقوعبولان محاربكده صرف
یارا و قدرت ایلدک لری تحقیق قلمشدر .

کریددن عودت ننده مکتب فنون حریبه
ادیات معلککنه تعیین بیوریلوب مسلک
مخصوصی او زره برمدت نشر علوم
ایتدکدن صکره قائم مقام اولمش و اوارالق
عساکر شاهانه نك خطه یمانه به بدایت
عزیمتی اولغله مأموراً اولطرفه کیمش
وغالیه عسکریه نك محاربات واقعه سنده
بولنه رقی ابراز ایتدیکی مآثر کارکناری به مکافاة
میرالایلق رتبه سنی و یرلشدر . دولتلو
ردیف پاشا حضرت تلیله استانبوله معاودت
وما موریت سابقه سنه دوام و مباشرت
ایتدیکندن براز صکره میرلوالق رتبه رفیع سیه

یازو سلطان سایم عصر نده ترك حریم
جهان ایتمشدر . نظم آتی آثار ننددر .
نظم

ایشم آلتون ایلدی ساقی کوش پمانه لر
کیمیادر وار ایسه خاك در میخانه لر
کرم اولوب او یکندی کیچون عارض کلنار که
شیع ايله محکم طو تشدی بو کیچه پروانه لر

•••

حریمی

نامی عبدالله ومسقط رأس مزر یفوندر
تحصیل معارف و ترتیب دیوان ایتمشدر .
بیک الشمس آلتیده عازم کلشن جنان اولمشدر .
نظم آتی آثار ننددر .

نظم

مخمت عشقه اسیر ایتدی بنی دورفلك
دوشه یم راه بلایه در دلبر دیدرک

حسنی

مکاتب عسکریه ناطری نایبسی میرلوا
سعادتلو سلیمان پاشادر . پدرزی طمرق
کتابتنده مستخدم خالد افندی اولوب
۱۲۵۴ سنه سی رمضان شریفنده در علیه ده
سلیمانیه سمتده عرض وجهه شهود
ایلشدر . هنگام طفولیتنده مکاتب
صبیانه ورشدی به حسب العاده دوام
ایتدیکی کبی بایزید جامع شریفنده مدرسیلی
اسماعیل افندی مرحوم دن تلمز ایتمش
و مؤخرأ مکتب فنون عسکریه صنف

مکتب مذکور ناظر ثانی و برقات دها
قدری عالی اولشدر .

پاشای مشارالیه عسکرک شانی اعلا
و حق قلمی ایفا ایدن حیث شعاران امرای
عسکر به دن اولوب هله مکاتب فنون
عسکر به نک اصول تحصیل سنک تجدیداً
اکمالی حقنده درکار اولان همت و غیرتلی
قدر دانان معارف عندنده لسان ستایشله
یاد اولمقده اولدغی کی بودفعه دخی
مکاتب رشیدیة عسکر به نک احیاسنه
مصرف اولان مساعیلری اطفال وطنک
برقات دها بهره دار نعم معارفله مذلقه
جهلندن قورتلسنه بادی اولدیغندن بتون
معارف طرفدارلر بی بصورتله دخی حسن
همنلرندن داشاد ایشلردر .

مشارالیهک علمی و ادبی وفی موجود
اولان آثاری بروجه آتی تعداد
ایدلشدر .

(۱) پیاده الای تعالیمه سنه دایر
فرانسجه دن مترجم رساله سیدر .

(۲) افکرماتی مرحومت اراده
جزیه رساله سنه مطبوع تلخیصیدر .

(۳) بری مفصل دیگری مختصر
اولق اوزره بیلمسی عهده اسلامیه مرتب
اولان برطاق مسائل دینه بی جامع ایکی
قطعه علم حایدر .

(۴) شرق و غربک لسان ترکیه به
تطبیقی قابل قواعد و صنایع ادبیه سندن
باحث (مبنی انشا) نامیه ایکی جلد

مطبوع تألیفیدر .

(۵) شرق و غربک تواریح و روایاتندن
ملخص اطلسیه براسکده اوج جلد
اوله رق دزدست طبع اولان تاریخ
عمو مبدیدر .

(۶) دولت عثمانیه نک ظهورندن
بدأ ایله محاربات متکونه بی باحث مصور
وخریطه لی تاریخ عسکر به سیدر .

بونلردن بشقه دردست اکال بر
لغت عثمانی ایله برده مجموعه حربیه سی
اولوب مکاتب رشیده ده تدریس ایچون
اوافق تفک رساله لری دخی وار ایسه ده
تعداد اولمدی .

هر نقدر مرتب دیوانی یوق ایسه ده
برچوق قصائد و تواریح و غزلیاتی
واردر . غزل آتی جله اشعارنددر .
غزل

قید ایدمز حادثات ده ری صافی بالار
صورت مرآتی تقییم ایدمز تمثالر

حرص و آزاصحابه و یرمز کسل شغل جهان
باری ارتقجه بشاشت کوستر جالار

شخته ادبار کچمرسه کربانی اگر
نعره هستی اورر مست می اقباللر

انحصار ایتدی نزاع زید و عمروه معرفت
مبحث علم اولدی ابن الدهره قیل و قاللر

قاله حرمان وطندن (حسنا) آزرده دل
لانه پرواز اوله مز مرغ شکسته بالار

حسن

مشاهیردن (تذکره الشعرا) صاحبی

حسن چلبیدر . (همایون نامه) مترجمی
صدور دور سلیم خان ثانی بدن قتالی زاده
علی افندی نک مخدومی اولوب پدرلری
بروسه ده حزه بک مدرسی ایکن ۹۵۳ تاریخنده
مخروشه مذکوره ده خلعت خلعت مسعودله
شرفیاب اولشلردر .

اولا پدرندن تحصیل دستمایه علم
و عرفان و صکره یکی علی پاشا مدرسه سی

ناظری زاده افندی ایله قاضی زاده افندی
خدمتلرنده فتح باب مناظره و تحصیل فنون
محاکمه و محاوره به شتابان اولمش و اندن

ابو السعود افندی مر حومه بالانصال
اکتساب مرتبه مال العال کمال ایدوب

۹۷۳ سنه سی عبدالرحمن افندی دن ملازم
اوله رق ۹۷۵ ده اوتوز افچه ایله بروسه ده

احمد پاشا مدرسه سی ۷۶ ده مثلی ایله
ادرنه ده چوچه جی حاجی مدرسه سی

۹۷۹ سنه سی استانبولده قرق افچه ایله
اسکی ابراهیم پاشا مدرسه سی ایله بکام

قلمشدر .
۹۸۳ ده قاسم پاشا خارجه عارج

اولدقدن صکره ۸۴ ده یکی علی پاشاده
تجدید رسم افاده ایشلردر .

۸۸ ده جنابی افندی یرینه بروسه
سلطانیه سنه ترفیع اولنوب ۹۰ ده سلقی

یرینه صحنه کلشدر . طقسان درت
سنه سی سلطان سلیم قدیم مدرسه سنه

۹۵ ده سلیمانیه مدارس سنک یرینه کلوب
۹۹ ده حلب شهاب قاضیمی اولشلردر .

۱۰۰۳ ده مصر قاهره حکومتیه نجم
اقبال زاهر قلوب اوسنه بیهنکام عزل
ایدلش ایسده درحال ادرنه قضاسیه

مسرور ایدلشدر . ۱۰۰۶ سنه سی
تکرار مصر قاضی سی ۱۰۰۷ ده بروسه
حاکمی اوله رق ۱۰۰۸ ده ایدنچک قضاسی
ارپهلق تعیین قلمشدر .

۱۰۰۹ د کلیبولی قضاسی و یریلوب
سنه مزبوره ده ایوب مولو بنه نقل اولمش
۱۰۱۱ صفرنده اسکی زغریه تبدیل
ایدلش ایسه ده امر اض بلغیه به متلا اولغین

قید حیات شریطیه رشید قضاسی طب
ایلدیکندن احسان یورلمش و ۱۰۱۲ اشوانده
قضاء مذکور حاکمی ایکن عالم فانی بی ترک
ایشلدر .

مولانای مشارالیه هر بر علومده رشک
افاضل و بتخصیص انشاده مانند قاضی
فاضلدر .

اثار حسنه سندن درر و غرر حاشیه سی
و مواضع عدیده به حاشیه سی مسلم عام
و تذکره الشعرا سی مشهورانامدر .

اشعارندن دسترس اولنان بر غزل تحریر
قلمدی .

غزل
اولادن یاردست دشمن بد کوهر التنده
قالویدرالرم فرهادوش طشدر التنده
خداویرسون سکا عمر دزازی ای بوی سرور
غمکله خالک اولان عشاق یاتدقچه یرالتنده
کرک سنک سیاه اولسون کرکسه اطلس دپا

غرض بر بالش راحت بولمقدر سرالتمده
اولوبدر کاشن بزمده کویانرکس شهلا
سرا نکشت سینگ اوزرین ساغر التمه
(حسن) صامه میانیدر کورینان ز بر خنجرده
مثال کنجدر یاتور دما دم اژدر التمه

✽

حسن

آشجی زاده حسن چلبی دیملکه مشهور
اولوب کلبولیده تولد ایتمشدر . اگرچه
کرز سیدیدن ملازم اولش ایسمده کال
پاشا زاده به شدت اندسابی وارمش .
حتی مصر سفرینه ابن کال ایله برلکده
کیتمشدر . کلبولی وازنق و توقات
وادرنه و صحن مدرسه رنده مدرس اولدقدن
صکره بروسه قاضیسی اولوب لامعی چلبیک
غزیه غزل ایداشدر . مؤخرأ یومی
سکسان اقچه ایله مدارس هشت بهشتک
برنده تکرار مدرس اولش ایسمده نقریسه
دوچار اولدیغندن یومی بوز اقچه علوفه
ایله تقاعد و ۷۴۲ سنه سی بروسه ده
وفات ایلدیکنندن زینلر تکیه سنه دفن
ایتمشدر . (تکلفدن بری ازاده در
غمن اونسرور کیم * عروس کام دهره
اولماش داماد ایاق باصمش) قولنه
اعتبار ایدن زمره سروران تجر ددن
اوله رق عمرینی کال آزاده کیله امرارایش
وحریتنی برطاق نازنین وشویه کارنامه اسیر
زن مکار ایتمشدر .

بروسه قضاسندن حین انفصالده بریاندن
نقریس علتندن شکسته پا و دیگر طرفدن
علت غزله مبتلا اولنق مناسبتله کال پاس
ایچنده بو حاله سبب اولنلرله جداله نیت
وعربه سوار و یونیتله استانبوله روبراه
عزیمت ایکن عربیه سی شکست اولغله
حرکتندن عاجز قالدقده بو قطعه پی
سویتمشدر .

قطعه

توسن دهرک ایتمدو کنی بکا
هرکز ایتمایه کشی قائلوسنه

جور کردونه صبرایده کورهم
یا او کوز اوله دیه قکلوصنه
ایتمه محرریت و مطلع و تاریخ
اشارندندر .

نیت

کلدبکه تیری سینمه دل مرغی شاد اولور
شاد اولسونغی بر برینه کوز قناد اولور
وجودم دهر باغنده دیکلمش غم نهالیدر
خم اولش باه محنتن صناسن درد دالیدر

حسن

سیروزی قاضی زاده حسن چلبیدر .
طریق سعادت رفیق علمه سالک اولوب
لطیف بک زاده افندیشک صحنه معیدی .
ومجلس فضل و دانشک مستفیدی اولدیغی
حالده استانبوله مدرس اولمشیکن تدریسک
فقر و عذاسنه طاقبت کتوره مدیکندن
مسالک قضایه سالک اولمشدر .

تاریخ تولد وانتقاله دسترس
اولنه مدی . صندوق درونی جواهر
معارف و منظومه کفزاری زواهر
مضامین ایله پردر . اثارندن دسترس
اولنان ابیات زیرده تحریر قلندی .

شعر

دوندی ضعف روزه دن مویه مه تابانز
کلسه شول عید . بارک فیلج قلندی جانز

کلور کیدر دیورنجیده ایتمه بنده لک
دعاسن لی کور آیتد، ورونده لک
شکوفه قلندی کاشنده یوق چندن اثر
خران ایرشدی بهارک یزنده یلدر اثر

✽

غزل

کم کشته ایدی دل در جانانده بولندی
کیک سوزی وار خدمت سلطانده بولندی
بند اینسه نوله تیغی اول غزیه سی جلاد
عاشقن اولدیردی نیجه قانده بولندی
غمرک کیمی اولدیرسه شهید اولور یمش اول
بو مسئله عینیه تثار خنده بولندی
تحریرک ایدر آهم یم عشقی نوله یارب
دل زور قینک حالیکه عمانده بولندی
بر کیجه اومه کلشیدی طالعنی کور
بیچاره حسن او کیجه یابانده بولندی

✽

حسن

اصحاب افاده دن آخری زاده افندیشک
مخدومی حسن چلبی در . طقوز بوز

یتیمش التی سنه سی تولد ایتمشدر . تحصیل
کاله سعی تام ایله مشاهیردن خواجه
سلطانی شیخ الاسلام سعد الدین افندی
خضر تلندن ملازم اوله رق نائل حرام
اولمشدر . ابتدا قرق اقچه ایله
اسکدارده محمد پاشا مدرسه سنه مدرس
و ۹۹۴ تاریخنده اون اقچه ترقی ایله
واصل خسین اولش ایسمده ۹۹۷
ذی الحجه سنه عمری تمام اولمشدر .

(الواد سراییه) صاحب
ترجمه دخی پداری آخری زاده محمد
افندی کی عالم ونیه . شاعرینظیر .
ادیب معاصیر درل . اشعارندن برنبره
تحریر قلندی .

شعر

نیر عرثه که سینده دما دم سپر اولسون
تک عاشق بیچاره که کاهی نظر اولسون
اولدم هله بن و اصل ابکار معانی
برنجیلین واریسه اول داخی اراولسون
عشاقنه باش اکز کوش ایتمز آه وزاری
اول سروناز بیمن احوال روز کاری
جمالک آینه آینه نیجه اوله شبیه
باقا که کیم کور بنور برنفسده نیجه خال

✽

حسن

قره سی مضافاتندن قرلجه طوزله اها ایستندن
سلطان مراد خان ثالث حضر تاریخک معلم اولی
ابراهیم افندیشک همشیره زاده سیدر .
معلم سلطان سلیم خان ثانی عطاء الله

حسن

مومی الیه مکتب فنون حرینه علم هیئت و تاریخ عمومی و مکتب اعدادی فوز موغرافیا یعنی علم احوال سما معالی ارکان حرینه قول آغازندن رفعتا و حسن بدرالدین افندی در .

کوتاهیه سنجافه تابع سیم و قضا منده ۱۲۶۷ سنه سی تولد ایتش و پدری عساکر شاهانه امراسندن و صفی افندی عرستان اردوسنه نقل مأمور ریتی مناسبتله مومی الیه دخی برکنده شامه عزیمت ایلمشدر .

علوم عربیه بی جامع اءو یه ده عطار زاده عمر افندی بن تحصیل و فنون فارسیه بی شیخ عبدالرسول افندی تکمیل ایتدکن صکره بالافتحان شام مکتب اعدادیه عسکریه سی سلکته داخل اولمشدر .

شام مکتب اعدادیه سنده و موخرأ درسه ائنده مکتب فنون حرینه ده اکیال تحصیل و ارکان حرب صنفه نقل ایله حسب الاستعداد صنف مذکورده برنجیلاک شرفی حاز اولدیغی حالده یوزباشی ایله اخراج اولمشدر .

سکر آق قدر خاصه اردوی همایونی دردنجی طابورنده نظمی و جهمله ایفای مأموریت ایتش و سواریاک خدمتی ادا ایچون بشنجی اردوی همایون سواری اوچنجی الینه نقل اولمشدر .

افندی بن ملازم اولوب ۹۸۶ سنه سی حیرالدین پاشا مدرسه سنه ۹۸۷ ده زال پاشا مدرسه سنه ۹۹۰ ربیع الاولنده صحن ثمانیه یه خرام ایتش و ۹۹۱ ده قاضی طرابلس شام اولش و ۹۹۴ رجبنده قدس شریف قضا سنه تحویل قلمشدر . طرابلس شامدن قدسه کیدرکن حوالی شامده درزی اشقیاسندن بری قطع طریق ایله مرحومی شهید ایدر . شعیبه قضیده سندن ایکی یت یازلدی .

نظم

سرکشاک ایته آه درو نمندن ایت حذر سرکشاک ایله قالدیمی کور روزکاره شمع برباد اولدیغن سر خسرو کلاه کبی سویلر زبان حال ایله هر تاجداره شمع

حسن

تحصیل کلاه مداوم و بالاخره ملازم اولوب ۱۰۲۲ سنه سی سنان پاشا خارجه خارج اولش و ۴۵ ده داود پاشا قدرسه سنه تحریک اولمشدر . بیک ایکوزیکرمی التی سنه سی ییلاقیه ازبیک پایه سنه تبدیل هوای درس و تحقیق ایتش ایکن ایام عمری مساعد اولماغین ۲۷ صفرنده بو روزکار فایندن کذر و جانب آخرته سفر ایتشدر . اشعارندن دسترس اولنان بریت تحریر قلندی .

پیت

بولمق هیچ اوچنی اورته سنی عالمده کرچه طوطوق امک تار فراوانی اوچن

بو مجموعه نك شمدي به قدر ملي و ترجمه اوله رق التی جزئی طبع و نشر ایتشدر . مومی الیه انشاد شعرده غایت سریع الطبع اولدیغندن آئیده ترجمه سی محرر قریم خالوندن و اصحاب رزم و وفادان غزایی نك غزایی بابداهه تحمیس ایتشدر .

تحمیس

قو قلازلر بادغزا سوسن و شبو یرینه سنی ترجیح ایدرز زینت بازو یرینه داتما قان ایچرز باده مینو یرینه رایته میل ایدرز قامت دلیجو یرینه توغه دل باغلامشز کاکل خوشبو یرینه کرچه سعی ایتدی دلی بنده او شوخ رعنا لیک کار ایلدی ایلدیکی استغنا بز که ثابت قدمز مر دلگمزه حالا

هوس تیروکان چیمقدی دلدن اصلا ناولک غمزه دلدوز ایله ابرو یرینه بزم دلبر نقدر اولسه دخی دافع غم نشئه بخش ایله ده جنک ایله اولز توأم بک خطا نشئه صها ایله اولق سرسم سورر ز تیغمرک ذوق و صفاسن هر دم سیمتلرله اولان لنت پهلو یرینه قوجالشک اوصنم کوکلی ایتکه بند ایدرک زلف کرهگیرینی چاراز پیوند بوتشبنده او آفت اوله مرز فائده مند کردن توسن زیاده قطاس دلبدن باغلدی کوکلی زلف ایله کیسو یرینه

او ائشاده دراغون الینک تفیشنه مأمور اولدیغی حالده مکتب ایچون بلچقدان جلب اولنان معلرک ترتیب ایتدکلی کتابلرک ترجمه و تدریسی مأمور یتله مکتب حرینه شاهانه معلمکنه مأمور اولمشدر .

مأموریت مذکورده تعیننک اوچنجی یعنی ۱۲۹۲ سنه سی قول اغالق رتبه سنی احراز ایلمشدر .

مومی الیه مکتب حرینه ده تحصیل فنون ایدن ضابطان عسکریه نك ذکا و درایت و قدرت و فضیلتجه کزیده وارباب معارفک مر دك دیده لرندن اولوب اثار فیه سندن اکیال ترجمه سنه موفق اولدیغی (علم هیئت ریاضیه) دن طولانی نائل مکافات اولمشدر .

علم احوال سما و فن رمی به داترایکی اثر نافعک ترجمه سیله مشغول اولدیغی تحقیق قلندی .

اثر اددید سندن . اسقاط جنین اسمنده عبرت امین بر فاجعه نامه سی و بر کونلک اقبال نامنده او پراسی مطبوعدر . بوندن بشقه ژبروفله ژبروفلا و مادام لارشیدوق اسمنده کی او یرازی ترجمه ایتشدر .

آتی الترجه ارکان حرب قول آغازندن و مکتب فنون حرینه معلملرندن رفعت افندی ایله (تماشا) نامیه مشترکا بر تیاترو کلیاتی ترتیب ایتکده درلر که

دلبرانك بزی اسكات اید: من گفتاری
بوزه من عشوه جانسوزی افکاری
من درك حرب و جهاد ایتمه در انجیق کاری
سوررز اسب هنرمند صبا رفتاری
بربری شکل صنم بر کوزی آهو یرینه
فکر امید غزا کو گلزه یر ایده لی
نفسه دوش اولدی کسل جله مزی ایتدی دلی
حاصلی سعی ایدرز ایتمکه دردست ملی
سفرک جوری چوق امید وفا ایله ولی
اولدی آشفته سی بر شوخ جفا جور یرینه
لوخته دلدله اولان نقش سوادى سبلك
وارى عز ترك ایدرك باب غزایه کیرك
جان شیرین دین یولنه حصار ایتك
کوکل شاهدن یبای جهاد و یرك
دلبرماه رخ و یار یری رویو یرینه
(بدریا) دین یولنه صدق ایله جان بخش ایدنه
آب کوثر دن اولور کرچه عطای حسنه
لذت خون عدولك الذدر پیلنه
اولمشرجان ایله بالله (غزایی) تشنه
ایچرز دشمن دینك قاننی صو یرینه
مومی الهك بر غزلی دخی نمونه آثار
طبعی اولوق اوزره تحریر قلندی .
غزل
بیور سرو روانم سایه انداز اول چمن اوزره
صالن فیض کشایش صال دل اهل محن اوزره
منور طلعتندن عنبرین بو کی سوانکله
سنی ترجیح ایدردل یوسف زرین رسن اوزره
بهار نعمت حسنکدر استاد ازل دو کی سن

اوقاره خالکر کسیم وارد در چاه زفن اوزره
همیشه متصلدر جسم بلاورینه ای فنان
سزارشك آورا و لسه عاشقان اول پیرهن اوزره
ینه حقيله توصیف ایده من سک حسن رخساری
صاقن لاف آچه بدری مدحی شیرین دهن اوزره
مومی الیه شعرده بدری تخلص ایدر

حسان

فطین افندی تذکره سنده محرر اولدیغی
اوزره رجال دولت علییه دن رجایی زاده
سایه ن هادی افندیك مخدومیدر . برمدت
مکتوبی صدر عالی به دوام التماس ایسه ده
صکره دن ترك مأموریت و ۱۲۴۲ تاریخده
حجازه عزیمت و بعد انجوده ۲۵۷ سنه سی
عشر محمدیه داخل حلقه شهادی عالی
رتبت اولمشدر .

تذکره مذکورده محرر غزلندن بشقه
آثار طبعیه دسترس اولنه مدیغندن مطلع
و مقطع بیتلری تحریر قلندی .

مطلع غزل
عندلیب دل شیدا که هوا دار کدر
ارز و منسد کل عارض بی خار کدر
مقطع

صاقین الدیرمه التندن غمی زندهار حسن
نیجه دمپر که سنک یار وفادار کدر

حسین

فاضل مشار الیه مشاهیردن المولی حسین
کفو یدر .

خاك مشکین تاتاردن کفه نام شهر
براشته نازده مانند نافه آهو افتاده
صحرای وجود اولمشدر .

قطعه

ایچه کور لاله صفت جام شرابن کفه نک
انندن او کدین که چنلر بتوره خالك تنك
صاقون پیرهنی ساغر صرف ایله یوری

اولیجك ایل دخی می صارمید دیرسن کفتك

مضمونی اوزره اداره کوئس فضل
ویسان و اجاله کمیت تحقیق و ایقان
ایتمکله جوهر ذاتی بازار اعتبارده دائر
و کفه اشتها ده هم سنک جواهر و فضل کالاتی
مثل سار اولمشدر .

مدینه منوره قاضیسی داود زاده افندی دن
ملازم و طریق تدریس عازم اولوب
۹۹۰ تاریخده استانبولده فاطمه سلطان
مدرسه سی قرقه تنزیل و صاحب ترجمه به
احسان اولنور . طقوز یوز طسقان
اوچده شاه خوبان مدرسه سنه واصل

۱۰۰۴ رمضانده صحن ثمانیه نائل
اولور . بیک ۴ ده سلطان سلیم قدیم
مدرسه سیله تکریم و بیک ۴ ده
سایمانیه دن برینه تقدیم اولندی . بیک
۷ ده قدس شریف قضاسیله تشریف
بیک ۸ ده مکه مشرفه قضاسنه

نقل اولندیلر . او ائشاده افنای وجود
قانی و اتمام ایام زندگانی ایتشددر .

مولانای مرحوم نخل بند فضائل
و معارف و اواو نثار لطائف و ظرائف

بنده کو خندان رو لطائف زبانزد ظرفا
و منظوم و منثور اثری خاطر نشان شعرا
و عرفادر . شروح بخاری و مسلمه
تعلیقاتی و شیخ سعدی مرحومک کاستانه
ترکی شریحی و سرو ری و شمعیه به خوش
طبعانه دخلی اثار جلیله سندندر .
دیوان حافظدن تفال حال و غیریدن
استخراج ماله صرف ذهن ایدنلرک غرائب
واقعات و عجایب حکایاتن تحریر ایدوب فال
نامه تسمیه ایشدر .

نکساری زاده مرحومه طعن و طنزتری
شامل رساله لری مشهوردر .

موسیقیده تصنیفه قادر استاد ماهر
ایمشدر .

آئیده محرر نظم ابدار نخبه گفتار یدر
نظم

شعره لاله ایدیم جسمی سراپا مجروح
عرضحال ایلدیم یاره مفصل مشروح

مذاق اهلی لبک یاد ایتسه طوطی قندی وصف ایلر
عجبدر حال عالم تلین سویلر ییلن سویلر

دیش دلبر بکاجان و یرن اولور و صلاه شجرم
ایشیدن کرچک کلا آنی نیجه اوله سون آدم

اوله مادک سمند و صله سوار
قالدك آیتده ای کوکل یوری وار

حسینی

ادرنه ده حلواجی وغایت کوزل
بر محبوب ایتمش . مرحوم عاشق چلبی
بوشهری تذکره سنده اکا اسناد ایتمشدر .

نظم

کیردم محیط عشقه بن صاندم آنی صیغ
باشمندن اشدی موج بلانا کههان دریغ
حسن چلبی صاحب ترجمه نک شعر دن
بهره سی اولوب کندوسنه اسناد اولنان
غنایه هر بری بر شاعرک دیوانده مسطور
اولدیغنی تذکره سنده یاز یور .

حسن حسینی

تذکره فطینده محرز اولدیغی
اوزره صاحب ترجمه استانبولده تولد
وسرای همایونده کسب تحصیل وتلد
ایله دیوان قلنه چراغ بیوریلوب آتی
الترجمه متوفی دانشک ایله الفتلی اخوت
درجه سنده واردیغندن میرمومی الیهک وقوع
وفاتی اوزرینه مومی الیه دخی سیوانده مامورینده
اولدیغی حالده مطعوناً ارتحال ایتمشدر .
نظم آتی می مشاهیر خواندکندن صوبولچی
زاده حقنه اشاد ایتمشدر .

نظم

نه زمان ایله تقسیم صوبولچی زاده
سوسو صوابیدر اوله مثالی چشم

حشمت

مشاهیر شعرا دن راغب پاشا ندیمی
حشمت افندیبر
مشار الیه صدور دن عباس افندیبنک
مخدومی اولوب طریق تدریسه دخول
ایله دورمدارس معتاده ایتمکده وایکن بیک
یوزیتش بش سنه سی خلانده زباندرازلق
همیشه وکر کوکی نورس افندیله بروسه یه
نقی اولوب یرچوق و قتل اقامتدن صکره
منفایی ردوسه تحویل اولندیغندن
اورایه کورتورش و ۱۱۸۲ سنه سی
تارک تنکنای فنا اولمشدر .

مشار الیه عالم ادیب خوشکوی
بر ذات اولوب هله لطائف السنه ارای
ادبار .

ترجمه حالی حرف فاده وراده ذکر
اولنه حق وزرادن راغب پاشا ایله شاعر
فطنتک وصاحب ترجمه نک برچوق
لطائف مشهوردر .

صاحب ترجمه نک راغب پاشا ایله
اولان لطائفنددر

روایت ایدرلر که حشمت مرحوم
نیابتله هر نره یه کیتسه بعد الانفصال
ارقه سی صره استانبول یه چوق
شکایتچی کلورمش راغب پاشا صاحب
ترجمه بی عیناب قاضی ایدرو منصبه
کدرکن بورادن دخی شکایتچی
کتور مامنی قطعاً تنبیه ایلر . صاحب
ترجمه بومامورینک ختامیه استانبول

غزل

رخصت بوانوردامن جانان اله کیرمن
جانان بولنور کوشه امکان اله کیرمن
رخسارینی ارزده دست طلب ایتمه
افسرده اولور اول کل خندان اله کیرمن
هردانه سن ارایش تار نظر ایلر
اشکم کبی بر سجه مر جان اله کیرمن
عرض ایتمه عبث چاک کر بیان نیازی
فریاد ایله سر رشته احسان اله کیرمن
قویندن آیرمه ییل آنک قدرینی ای شوخ
حشمت کبی بر نسخه عرفان اله کیرمن

حضوری

کلیولی طرفندن وصفیون طاقه
سندندر .
یاوز سلطان سلیم عصرینده تارک فنا
وعازم تکیه کاه بقا اولمشدر .
حیانتده اختیار فقر وفنا ایلش متوجه
وصول و قهر دهره صابر و محمل بریر
روشن ضمیر ایتمش . اشعاراتی کفار
فنا شعارندندر .

نظم

بزم بوجهان کشتنی خاره دکشدک
وارینی یوغه یارینی اغیاره دکشدک
بوشهر شکر پاره ایکن دوشمه حضوری
بز دفتریم مخزن اسراره دکشدک

ترجیحی

بوجهان دارفنادر فنا دارینه یوف
بوفنا داری ندر بلکه بقا دارینه یوف

کلور . عودتنک سکز اونجی کونی
صباحلین راغب پاشا قوناغنده یاتور کن
سلامقده بر کورلی حس ایله حرم دن
طیشار و فرلار . سلاملق حولیسنده
حشمتدن شکایتچی برچوق عرب کورر .
درحال حشمتی چاغروب (بن سکا
شکایتچی کتورمه دیوتا کید ایتمدی)
عتابی اوزرینه حشمت ارتجالا افندیم بونلر
عینابی دکلدر لطف ایدیکر ده
عینابدن بر آدم قاج غروشه کله یلور
حساب ایدیکر دیمسیله راغب پاشا لاقول
یوز غروشه کلور دینجه حشمت بن
عینابده یوز پاره به مانک آدم بر اقدمکه
استانبول کلسون دیمشدر .

راغب پاشا صدارتده شعرایه زیاده جه
التفات ایتمکله علما بیننده حاصل اولان
قبیل وقال اوزرینه شعرک قدرینی
بیلدیر مک ایچون برچوق ادله تاریخیه
درج ایدرلر بر رساله قلمه المش و نانی
سند الشعرا اسمیه ایتمشدر . مذکور
رساله بی عصر نام غزته بی نشر ایتمدیکم
زمان تفرقه اوله رق درج اینش
وصکره کلب اوله رق ابروجه طبع
ایلمش ایدم .

صاحب ترجمه نک دیوانی مشهوردر .
هله عصرکده حرک یساغی اوزرینه .
(خالر شکسته جام تهی یوق وجودمی)
(ابتدک اسیر قهوه بزی هی زمانه هی)
ترجیحی و آئیده کی غزلی دیوانده
کوراشدر .

بزه اول ذات کرک غیری وجودی نیده
صوفی کرغیری دیلرسه چورک افکارینه یوف

حفظی

ادرنه لیدر . عصرنده صاری می
دیمکله شهرت شعرا اولمشدر . حافظ قرآن
اولمغه اشعارنده حفظی تخصی اختیار
ایلمشدر .

طریق علمه عازم و ملازم اولوب آمیدن
صکره قره فریه به مدرس اولمش واورده
وفات ایلمشدر .

عاشق چلی می حوم تذکره سنده بیت
آتی بی صاحب ترجمه ک اولمق اوزره تحریر
ایلمشدر .

بیت

سینکده تکه زرای دلبر
ای ایشیغینه قارشو طاک یلدیزینه بکرز

حفظی

استابولیدر . قول اوغلارندن اولوب
حافظ کلام معجز نظام جناب ملک العلام
و مدرس عام ایلمشدر . بومطلع آنکدر .

مطلع

عالمک مرتبه سی کور نهدر برتردر
باشیدن بزم صفا بر ایاغ التی پردر

حقی

مفسریندن روح البیان صاحبی

اسماعیل حق افندی حضرتلریدر .
ایدوس نام قصبه ده ۱۰۶۳ سنه سی تولد
ایلمشدر . او ان طفولیتده ادرنه نه کلوب
طریقت علیه حاوتیه مشایخندن عبدالباقی
افندیکن برمدت زیر تربیتده بولندقدن
صکره در علیه به مواصلاط و طریق مذکور
مشایخندن شیخ عثمان افندی خدمته
مواظبتله بالاخره بروسه به نقل و رحلت
واورده مسند کزین مشیخت
اولمشدر .

۱۱۳۰ تاریخنده شامه کیدوب اوچ
سنه اقامتله تکرار درسعاته عودت
و بر از مدت اسکندارده گوشه کیر انزوا
و عزلتله اندن بروسه به عزیمت و مقام
قدیمه بسط بساط کرامت ایلمشدر .
و بیك یوز او توز بش تاریخنده محروسه
مذکورده واقع توز بازارنده جامع محمدیه
اسمنده مجدد بر جامع شریف بناسنه
موفق اولمشدر . جامع وزاویه شریف
مذکورده مشغول ارشاد اولدقلری حائله
۱۱۳۷ سنه سی تارک زاویه فنا و عازم
قر بکا جناب مولا وزاویه مذکورده
دفن خالک اوله رق منتظر رحمت حضرت
حق تعالی اولمشدر .

فطین مرحوم تذکره سنده دخی محرر
اولدیغی اوزره مشارالیه حضرتلرینک اثار
علمیه عدیده سی زیور ایادی قبول
و کندولری فاتحه شرفنامه فعلولدر .

اشهر آثاری روح البیان اسمنده سی
تفسیر شریفله شرح حدیث اربعین

محرر اولدیغی اوزره مولدی ارضرومده
حسن قلعه سیدر .

۱۱۱۵ تاریخنده تولد ایتمش و خادم عشق
ترکیبی و لادتنه تاریخ دوشمشدر . بعد
التحصیل دیار بکر ایالتنه تابع سعرد نام
قضاده واقع تلو اسمنده کی قریه به عزیمت
ایله طریقت علیه قادر به مشایخندن اسماعیل
تلوی حضرتلرندن لابس تاج خلافت
اولمش ایکن ۱۱۸۶ سنه سی خانقاه بقایه
رحلت ایلمشدر .

قریه مذبورده پوستنشین ارشاد اولدیغی
زاویه خطیره سنده مدفوندر .

معرفتنامه اسمنده بر هدد کتابی زیور
ایادی اشعار و بر قطعه مطبوع دیوانی
وارددر .

غزل

دوسم ذرهل آینه دیدار کدر
نفسنی بملش او عارفکه خبر دار کدر

فلک دردینه کیمدن طلب ایسم درمان
که اطباء جهان جله سی بیمار کدر

محو اولور نور محبتله انانینار
سویله منصوره که بو عشق ندن کار کدر

دل و دلدارک اراسنده بوجان خائل ایش
عشق جان ویر که دیار دل اودلدار کدر

جان و جانان و دل و دلبرودین ای حق
عشقدر عشق که او منع کفتار کدر

شرح آداب شرح محمدیه شرح مثنوی
شریف شرح الکبری شرح بند نامه
شیخ عطار شرح تفسیر فاتحه شریفه
کتاب کبیر کتاب النیجه کتاب الخطاب کتاب
النجاة کتاب الحق تصریح و الکشف
التصحیح حاشیه تحفة الفکر تحفة خاصیه
تحفة اسماعلیه فقه الحال واردات کبری
تمام الفیض کتاب الذکر و الشرف وسیله
المرام مجله لیدر . مرتب دیوان بلا
غیت عنوانلری دخی وارددر .

آثارندن بر غزل تحریر قلندی .

غزل

نور ذاته ایرمکه مجو صفات ایتمک کرک
ماسوایه جله ترک التفات ایتمک کرک

جمله افعال و صفاتی سالک بولسه فنا
ذات حقه عاقبت افنای ذات ایتمک کرک

بونده فتوانک اسامی منهدمدر ای کوکل
بونده تقوادر ابامی قات قات ایتمک کرک

کورمکه حقیق جان عالم سر ایچر سن
کوز یوموب بوجسم و جانکدن و نایات ایتمک کرک

حقیا جان کرکسه حکمت حقندن غذا
دایما پرهیز و ترک طیبات ایتمک کرک

حقی

مشارالیه مشاهیردن ارضرومی ابراهیم
حق افندی در . فطین افندی تذکره سنده

حق

مشاهیر شعرای عصر دین اسماعیل پاشا
زاده ابراهیم حق بکدر .

رجال سلطنت سینه دن یک ایکی یو او تون
القی تار یخنده خیره جی باشی بولنده رق
مسوری محافظه سی شرطیه بولی
وقسطهونی و ویران شهر سنجاقلری بارتیه
وزارت عهده لرینه توجیه بیوریلان
و بین الانام بوغاز ناظری دینکله مشهور
اولان اسماعیل پاشانک مخدومی اولوب
۱۳۳۸ تار یخنده سرزده موقع شهود
اولشدر . بریق یاشنده ایکن پدری
مشارالیهک کلیبلیده اقامه مأموریتلری
جاوه کر منصب تقدیر اوله رق محل
مذکورده اون درت سنه پدریه اقامت
وبعده پدری منزل اولسلیله مظهر
عفو و عاطفت سینه اوله رق استانبوله عودت
ایلیش اولدیفندن صاحب ترجمه اولوقت
باب دفتری دنیسلان دائره ده حرمین
مماسیه می قلنه بر خیلی مدت مداومت
و صکره اوقاف همایون مکتوبی قلنه
یحویل مأموریت ایش و اوطه مذکورده
یش تار یخنه قدر ایفای خدمت ایده بیلوب
او تار یخنده علت حائله سودایه مثلاً
اوله رق سکسان ایکی تار یخنه قدر علت
زده ویدماغ حالده بولمش ایسه ده
بلطفه تعالی حال یخوه رجوع ایشدر .
میر موی الیه کمال عافیتله بر حیات اولوب

فقط مأموریت غائله و کلفتدن ازاده
بر حاله ذاتیه مخصوص غنایت واحسان
جناب جهانلاری اولان یک غروش
معاشله اسکدارده واقع خانه سنده دعای
دوام عمر پاشاهی به مواظبتله مشغولدر .
موی الیه نفی زمان وصفیه شایان بر شاعر
صاحب دیواندر . نفی به نظیره کونه
انشاد ایلدیکی قصیده لر علوطبعه
برهانددر . نمونه آثار طبعی اولق اوزره دستس
اولدیفم قصائدندن بردانه می تحریر قلندی .
دیوانی مکمل و مصورا له رق بودفعه طبع اولندی
(قصیده غرادر نعت سید الانبیا صلی الله
(تعالی علیه و سلم)

مرحبا ای خطه وحیک شه داد آوری
ای بهین مسند طراز دوده پیغمبری
مرحبا ای شاهد عصمتسرای مانوی
کیم جالک قرب او ادنایه و یردی زیوری
مرحبا ای نور ربانی که دست فطرتک
آصدی طاق قبه چرخه چراغ خاوری
سنک اول اکسیر اعظم کیم حکیم لایزال
جوهر نندن و یردی ماهیاته فیض جوهری
سنک اول سرچشمه رجته فیض وصلک
آدم و حوایه ترک اید یردی حوض کوثری
مشتهای سر صنع کبریا سنکم قضا
درک کنه فطرت ذاتکده اولدی سرسری
پادشاه اصطفی تحت و معلا جاهسک
کیم حریم لی مع الهیده کیدک افسری

اولدک اول کلز ارده کلچین رویتکم آنک
خیره ایتدی دیده موسایی نور منطری
اولسیدی نقطه علم شریفک تاازل
مبدأ علم الیقین و منشأ دانشوری

منتج اولزلرایدی اشکال فن منطقی
جوهر کل ایتسه ترتیبده صور تکستری
ایتمسیدی عقد پیوند وجوده واسطه
ذاتکی اعیان اشیانک مفیض و مصدری

چهله امکانده کورمزایدی چشم عقل کل
ازدواج نه پدرله چاررکن مادری
بویله یازمشدر ازل لو خنده القایک سنک
دست منشی قضانک خامه چاپکتری

خواجه قدسی سبق و حی آور رب الفلق
شارع یکناسق داد آور انس و پری
خاتم پیغمبران مختار رب مستعان
نور چشم کن فکان مدلول لفظ سروری

اجده مرسل حبیب کبریا کیم ذاتیدر
انبیای صاحب العزمک مدار مغفیری
پادشاه پر شکوه والضحی کیم ذاتنک
اولدی ارواح مجرد بنده فرمانبری

شهر یار ملک اسرا کیم در ایواننک
اوله من کلیمخی چرخک آفتاب انوری
زبور ایوان ختم الانبیای کیم ایدر
چشم روح الهی روشن سوده خالک دری

شاه لولاک افسر فرخنده موکیم آنک
روح قدسی اولدی پیش آهنگ صف لشکری

تختگاه غیب قدسی آستاندر مسندی
ماورای حد دشت لامکاندر کشوری
فیض ذاتندن معال کارگاه عنصری
فر حکمندن مسلسل دور چرخ چنبیری

صورت فرماننک مأموری اقلام عقول
جذبه احسانک مجبوری مهر و مشتری
اولسه کمتر شمه ابر بهار لطفی کر
چارباغ عنصرینک مایه زیب و فری

کوستردی روز کاره باغبان نامیه
رشد نخل طور سینا شاخسار عرعر
دست قهری و یرسه کراچرای چرخه تفرقه
بردم ایچره محو اولوب قطار و قطب و محوری

نابت و سیار ایدوب تخت الثرای جایگاه
مهر و ماه ایلردی سطح خاکده جولانگری
وصف حسن شاهد خلقیله بر صاحب سخن
نظم پاکن ایلسه ارایش سر دفتر

کوچه مصرعه سرگردان اولورلردی تون
پاره پاره ایلوب ابکار معنی مجری
کر مرید خانقاه عصمتی اولسه اولور
تیره قلب معصیت نور ثوابک مظهری

ایستسه امکانتی حکمی محالاتک ایدر
جوهر خورشیده معدن ذره خاکستری
فیض اعجازی سرایت ایش اولسه عالمه
لوله آب حیات ایلرده ان اخکری

ایستسه تاب صیقل نور ضمیر پای کر
مظهر فیضی بو سطح عرصه پهنای کر

عکس ایدوب روی زمینه صورت لوح قدر
روز کاره فاش او اورا شکل راز مضری
محو ایدر برضربه مشتبه بردمده قضا
ختم دین و شرعك فولاددن اولسه سری
آکله ماهیت قدر غبار روضه سن
محو ایدردی روز کار انواع مشک و عنبری
نسخه عرفانه اولدمکه دانای قضا
قیلیدی حضر نظره تحقیق دانشپوری
نقطه شدن کنه انواع علوم فهم ایدوب
کورددی حرفه نهان اسرار لوح اکبری
(پادشاه اضطفا تختا معلا مستدا
ای دو کونک شهریار عادل و داد آوری)
نعت ذاتکده زبانم بینه دنک و لال اولور
طبعك فیض دم قدسی اولورسه یاوری
قطره بحر کالک ایده مم شرح و بیان
موجه اعجازه عرف ایتم سطور مسطری
پراشور دیرسم قبول نفی معجز بیان
ایش حق وصفی قید تصور دن بری
شکر اولدر که ایدوب اندیشه اوصافکی
طبعم ایتم چله پر کو هر دانشپوری
ارتکاب لاف کستخی ایدر ایسم نوله
کو کلی شوق خیال نعتک ایتدی سر سری
نعت پاک و یزدی بر شوق دکر اندیشه ده
کیم ای عاجز قالور تقدیر دن عقل جری
رخه سکه سوق ایدرسم وادی فخر نوله
اسب طبعم کی بر رخس حرون ولاغری

بن او خاقانی دورانم سریر معرفت
بولدی یکتا خسرو طبعمه زب و زیوری
خام اول صورتکر تصویر معنی در کایدن
دیر بر نقش بیان سحره طرح ازری
طبعم اول میخانه اسرار قدسید کایدن
مست مد هوش ابد جبریلی رشح ساغری
هر سوزم بر جوهر والای علو یدر کانک
اولسه لایق عقل کل یک جان یله سوداگری
خاورا مکانده اولمز ایدی بر دم جلوه ساز
بر تو مهر ظهورم بیلسه روح اتوری
ذهن وقادم چراغ دودمان افروز قدس
طبع پاکم مهر اوج آرای چرخ شاعری
جنبش بالی ایدر شهباز اوج نظمك
لانه کردوندن آواره نست طناری
ذره کرد رخس طبعم بولسه ایلردی عیان
صورت اعجازده نیزک سحری سامری
طابی اولوردی نقد مهر انچه قضا
در نظم اولسه کر زب کلاه قیصری
نبله یم بولطف طبع و حسن استعداد ایل
ایده مم بروج سله ملزم حسود قشمری
سن طور رکن پراشوری بویه طبع پاکله
ارتکاب ایده فلکده نظم و وصف افسری
ایتمه محتاج ادانی یار رسول الله بنی
باب غیره دو که یروب آب رخ واشک تری
خاکبای صوب اتباع کرام پاکم
جانفدای خاندانم حسیدری یم حیدری
اولمانکم اوله لفظ امتی و امتی
شمال احوال رنجورانیه روز محشری

ایله رسوای محشر بو ضعیف کمتک
اولیم لطفکله وقف تیکنای ایتدی
غیری ای خامه یتر اطناب واکثار سخن
ساکت اولکم ظاهر اولمشد صلاتک دملوی
تا که حلاق عوالم قدر تک اظهار ایدوب
بر قرار ایده فلکده مهر و ماه واختی
صدصلا تابه سلام اولسون روان پاکنه
همدخی آینه کانلرد دو کونک سروری

•••

حق

مشار الیه شیخ الحرم حضرت
نبوی اسبق شیخ الوزرا اشقودره لی شریفی
مصطفی پاشا مر حومک مخدومی سعادتلو
حسن حق بک افندی حضرتلر یدر
اوان طفولیتنده دربار شوکت قرار
ملوکانه یه بالواصله اکتساب علوم
ومعارف واستکمال فن کتابت ایلدکن
صکره صباوتنده حائر اولدیغی
میرانلق رتبه سنی بالالتماس رتبه ثانیه یه
تحویل ایتدیره رک خارجیه تحریرات و طه سی
خلفاسی صنفه التحاق ایش و مدت مدیده
باب عالی یه دوام ایله قطع مراتب ایدوب
رتبه اولی صنف اولیه بکام اولش و مؤخرأ
طیشار ورده استخدام اولنه رقی بوسنه
ولایتی داخنده هر سک سخاغی متصرفی
ایکن شو کونلرده انفصالی وقوع بولدیغندن
استانبوله کلشدر

مشار الیه حضرتلر بک دیوانچه اوله حق
مقدار اشعاری واردر • دسترس اولنان
برغلی تحریر قلندی •

غزل

دملور هر دم هوای عشقه دیوانه نی
نیه سیرایت عرض ایدر سوزدن جانانه نی
بلبل نالشکری خاموش ایدر کلزارده
باشلایچه لغه دل سوز ایل افغانه نی
دم اورر هر دم مقام عالم لاهوتدن
راز عشق پرده سن کشف ایلز نادانه نی
سینه سی سوزان دلی پرداغ محرق ناله سی
کویا عشقیله یاندی آتش هجرانه نی
ناولک دلوز چشم نیزن محبوس بدن
شرح دل چکش سراپا سینه سوزانه نی
بشقه برحالت ویرر سرمست بزم وحدته
نشئه بخشای صفادر مجلس زندانه نی
بنده منلای روم چوقیدر حق اگر
هر نفس دمساز اولورسه بول نالانه نی

•••

حق

میر میراندن سعادتلو اسحق حق پاشادر •
ترجه حالی تذکره فطین افندیده محرر
اولدیغی اوزره قاموس مترجمی وقعد نویس
عاصم افندی بک برادری عینتاب نقیب
الاشراق قائمقامی امین افندی بک مخدومیدر
۱۲۲۳ سنه سی تولد و کنج کلکنده مدینه

مذکور علماسندن کوچک حافظ افندی
مرحومدن تدرس ايله تحصیل کمال ایدرک
۱۲۵۴ تاریخده قونیه والیسی حافظ
پاشانک خزینه داری اولدیغی حالده درگاه
عالی قیوچی باشیلیغی رتبه سنی و ۱۲۶۷
سنه سی اصطبل عامره مدیرلکی پایه سنی
حائز اولمش و سنه مزبوره ده عهده سنه
میرمیرانلق رتبه سی احسان یورلشدن *

او ائساده عربستان اردوی همایونی
مشیری تعیین یوریلان صدر اسبق
قبریسلی محمد پاشا مرحومک کتخدانغی
مأمور بقیله شامه عزیمت و ۱۲۶۸ سنه سی
او اخرنده شام والیسی بولتان دولتلو حاجی
عزت پاشانک جده معظمه ایالتنه نقلنده
درت بحق ماه قدر ایفای وکالت ایتشدن *
فطین افندی تذکره سنده صاحب ترجمه نک
قائم مقامقله مؤخرأ بوسنه ده ازورنیق
سجخانه مأمور اولدیغی یاز یلی ایسده ده
بوندن ایلروسی بیان اولنماشدر دیوان
اوله بحق مقدار آثاری و فطین
مرحوم تذکره سنده محرر صدر اسبق
رشید پاشانک ترجمه حال مشارالیهک
آثار قایم سندن اولدیغندن فن انشاده
اقتداری معلوم و متبادر *

غزل

باغ حسنه سروروان سویلرم سکا
کلزار نازه تازه فدان سویلرم سکا

اقبال دهر ککرت درد و محمله در
نفسده تجربه ایلان سویلرم سکا
وصلک زمانی فصل بهار ايله بر دکل
ذوق وصالی عیش جنان سویلرم سکا
بو کجه بن نه چکدم نلندن رقیبک آه
زحم درون وجانی نهان سویلرم سکا
زیور افندی حشراتک نظم پاکنی
حق مثال روح روان سویلرم سکا

**

حق

طربقت علیه مصریه مشایخندن بر و سوی
متوفی شیخ ذائق افندی زاده در بیک ایکوز
قرق سکر سنه سی بروسده تولد والتش
ایکی تاریخده در سعاده عزیمت ایدوب
باب سرعسکری مصرف نظارتی تحریرات
اوطه سی سلکنه داخل اولمشدر *

مومی الیه نکته پرداز برشاعر ممتاز در *

غزل

هر نگاه جانستانندن که دل مأیوس اولور
روح قدسی سر بچیب کوشه افسوس اولور
ایتم اول نخوت پرست نازه عرض اشتکا
چاک سینیم قورقورم آینه ناموس اولور
دل که بزم غده سرکرم خیالکدر اودم
دود آهم شمع داغ سینه مه فانوس اولور
راهب دیر مجازم کیم بفیض عشق پاک
وجد و حال طبعمه بادی دم ناقوس اولور

عالم معنی ده حق ایلسم بسط کلام
فیض انفاس مشیخ اندیشه مه مأنوس اولور

**

حکمی

ملسکتی کلیبول واسمی محمد در *
حسن چلبی تذکره سنده صاحب ترجمه نک
سناد افندی سلایم وطریق قضایه عازم
اولدیغی محرر ایسده احوال سائر سنده
دائرة مذکور تذکره ده ونه دیگر تذکره
بر کونه قید و اشاره دسترس اولنه مدی *
بیت آتی آثار نظمندن *

بیت

نعل کسدم قولده همچو قر
طابق النعل بالنعل دیدیلر

**

حکمی

بلاد عجم ن قزوینه مضافه بهر نام
قصبه دندر * شاه اسماعیلک حوالی
مذکوریه استیلا سنده مومی الیه وطنندن
هجرت و مشایر بلاد عثمانیه دن دیار بکره
مواصلتده مولانای اعظم جامع الفنون والحکم
مصلح الدین لاری علیه رنجه الملك الباری
حضرتلرینک استان فیض اشیا نلرینه
مواظبت ایتشلردر * آستان مولانای
مشار الیه تحصیل کمال ايله ملازم
ومشار الیهک اوارالق وقوع ارتحاللری
اوزرینه استانبوله عازم اولمشدر *

سلطان مراد خان ثالث مغنیساده ایکن
خواجهدری اولان ابراهیم چلبی ايله
کسب الفت و او مناسبته دائره فاخره
شهراده به تحصیل مناسبت ایتکک جلوس
مراد خان ثالثده روم ایلی بکر بکیسی
محمد پاشایه خواجده اولمشدر *

صاحب ترجمه نک بر وجه آتی فارسی ایاتندن
بشقه دیگر اثارینه دسترس اولمه مدیغندن
ایکی بیتنی تحریر ایلدم *

بر وجود من اگر هر موی جانی داشی
از غمت هر یک جدا داغ نهانی داشی
کر توانستی شد از زاری دلم یکدم خوش
بر سر کویت جدا دلم فغان داشی

**

حکمت

مشار الیه حضرتلری شیخ الاسلام اسبق
الحاج احمد عارف حکمت بک افندی
مرحومدر * نائلی عبدالله پاشا زاده
صدور عضامدن تقیب الاشرف ایکن
وفات ایدن و یک چوق مکالمات دولیده ده
بولمش اولان عصمت بک مرحومک
مخدومیدر * بیک ایکوز برسی تولد
ایتمش و ۱۲۱۱ تاریخنده نام نایسی
دفتر مدرسیته قید اولمشدر * مدارس معنایی
صره سیله دوردن صکره ۱۲۳۱ سنه سی
قدس شریف ۲۳۶ سنه سی مصر قاهره
۲۳۹ سنه سی مدینه منوره منلای اولمشدر
بیک ۲۴۲ ده دار الخلافه العلیه قاضیسی

اولوب اندن ۴۶ سنه سی تقیب الاشرف خدمت مستوجب المفخرتیه اعزاز و ۲۴۹ ده انا طولی ایکوز الی درنده روم ایلی صبدار تیری پایه سیله ممتاز بیورلشدر .

متعاقباً مجلس والای احکام عدلیه به و صکره دار شورای عسکری به اعضا و بالاستحقاق و ۱۲۶۲ سنه سی شهر ذی الحجه بسنده واصل مقام آفتی و قدری اعلا اولشدر .

اوج درت سنه مقداری رونق ده مسند فتوی اولدقلری حالد صکره لری غزل ایله بروقتلر دخی ساحلخانه زنده ارایش مسند انزوا اوله رق ۲۷۰ سنه سی عازم قریکاه مولی اولشدر .

مدینه منوره ده بردار لکتاب انشاسنه و فقیه تیری بادی ذکر حیرلیدر .

مشارالیه عصرنده بین الوکلا ارباب نفوذ دن بر ذات عالی قدر اولدقلری حالا زبازد اصاغر واکبردر .
آثارندن بر غزل تحریر قلندی .

غزل

کلشن که فیض نور ایله سیر ایدر بوشب هر غنچه بر کلیچ مهتابدر بوشب
بیدار ایدرمی بانک نیازم سپیده دم بخت سیاه روز کران خوابدر بوشب
مست ایتدی هوشی بزم چراغان ماهتاب کیم زبیدوشی فروه سنجابدر بوشب

آینه جال هنر بخت تیره در ظلمت مدار تابش شینتابدر بوشب

حکمت بو آتشین سخن دلفروز ایله روشن چراغ مجلس احبابدر بوشب

حکمت

۱۲۴۷ تاریخنده مجدد اهرسک والیکنه تعیین بیوزیلان استولچه لی متوفی علی پاشا زاده ذالفقار نافذ پاشانک مخدومی مشاهیر شعرا و ادبای عصر دن دیوان احکام عدلیه نظارت جلیله سنه مر بوط محکمه استینافیه میرزی هر سکلی عارف حکمت بک افندیدر .

ایالت مر قومه ده واقع موسستار قصبه سنه ۱۲۵۵ سنه سی شهر ربیع الاولنده قدمنهاده ساحه وجود اولشدر . عنفوان طفولیتنده خاندانلرینه منسوب اساتذده بنامدن تحصیل علم و کاله سعی و غیرتله سنی هنوز اون پره رسیده اولدقده والی مشارالیهک انها و التماسیه عهده لرینه تیمارلو سواری میرالایلیغی بالتوجیه سلاک عسکری به ادخال بیورلشدر .

فقط حوق کچمکسزین پدرزی ارتحال داربقا و بش التی ماه صکره جدا مجدلی دخی عزم کلشنسرای عقبا ایلش اولسلیه هر نصلسه اولوقت کور یلان لزوم اوزرینه قاملیاجه سرای بوسننه ده و بعده مخروسه بروسه به نقل و هجرت ایتدیرلشدر .

برمدت محال مذکورده آرام واقامته المکشیده غر بت وفلاکت و یک ایکوز

یمش سنه سی اوائلنده دربار شوکتقراره بالواصله نقدینه اوقات و ازماننی اکتساب کالاته خرج و صرف ایله بهره دار علم و معرفت اولدقلری حالد ایکوز یمش ایکی سنه سی شهر رجبنده اجله رجال دولت علیه دن مصر قبو کتخداسی مختار بک مرخومک دلالت و همت مخصوصه لرله قدیمی حاز اولدقلری میرالایلیق رتبه سنی ثالثه به تحویل ایله مکتوبی صدر عالی اوطه سنه مأموراً وایه مند مسرت ویدی سکر سنه اوطه مزبوره بعد المداومه اختیار فراغتله برمدت کندی عالنده امرار وقت وساعت و برارالق وطن اصلیلری اولان هر سک و بوسننه طرفلرینه عزیمتله بش آلتی ماه اورالده سیر و سیاحت ایلد کد نصکره در علیه به عودت ایتشدر .

۱۲۸۵ سنه سی شهر محرمنده جالا عدلیه ناظری دولتلو جودت پاشا حضرتلرینک سائقه اهلیزوانه لرله مجدد ا تشکیل اولسان دیوان احکام عدلیه محاکمات جزائیه و تمیز حقوق دائره لری ضبط کتابته و بعده در سعادت مرکز بدایت محکمه سی برنجی حقوق دائره سی میرلککنه و بالاخره محکمه استینافیه میرلککنه نصب و تعیین بیورلشدر .

میرمومی الیه نجابت اصلیه سنی فضائل ادبیه ایله تزیین ایدن زادکاندن اولوب هر درلو اقتدار و خصوصاً شعر و انشا ایله شعرشاعر درلر .

غزل آتی چله اشعارندندر
غزل

نسنه عشق کوی شرح مزایسن بیلور
حرف اسرار تاثیر و تولا سن بیلور
الدانور می رنگ نیرنک حدوت عالمه
دل بوضورتخانه نلک نقش هیولاسن بیلور
نکته سربسته سرالو هیجسته ر
واری لفظ وحدتک بیلیم که معناسن بیلور
بختبردن صاعقه راز مکر حسن و عشقندن
اویله مجنوندر کد دل لیل و مولاسن بیلور
بحث ادیان ایلده ای خواجه کیم اهل نظر
قدرتک آثار تقدیر و تجلسن بیلور

ایلشدر طالع بود و نبودنن فراغ
دل نه عقباسن خیال ایلر نه دیاسن بیلور
نشسته اذرائی وار اولسون نگاه شوخنک
مست خواب ناز ایکن عشاق شیداسن بیلور
الین حکمت نزل یوقسه کیم ارباب عشق
چلب و تسخیر وصالک وفق اندلسن بیلور

آئیده بحر منورده دخی شکیات آثارندندر
فروغ سناغری آینه عالمه بولدم
جهانده کوشه یخانه بی جان صفا بولدم

جهان ارچه تویلیکاه تقدیراندر اما
خرایان عالمده بشقه بر فیض خدا بولدم
بریدار چرک شویشت و شرک خود نماییدن
ملاکت اهلی ازاده زرق و ریا بولدم

عبادتله دیار کیم جنتی تسخیر اید زاهد
انگچون زمره زهادی بن اهل هوا بولدم
بلای عقل ایله آزرده چون و چرا اولم
جنون اربابی عالمده بی خوف ورجا بولدم
اراشدیردم هزاران کره طبع اهل دنیای
هله یاران ایله خوبانی غایت بیوفا بولدم
یازقلر کیم جهان اولمش قریب آلود آرایش
رجالک حالتی هم شسویه طور نسا بولدم
سواد ماسوا و جدائن الشمس حرصه تنوین
ظمه کاران مال وجاهی همچون خونفسا بولدم
ادائی یه تعلق عاریت بر عمر ایچون دگر
یوصورنله تعیش فکرینی پک نابجا بولدم
دکلدر عالم ازادی هنکامه عالم
جهانده هر کسی بر گونه درده مبتلا بولدم
صورارسله نیدوکن قید تعصب مدعی بندن
محقق بیطش اول کیم ما حصلسز مدعا بولدم
دیازسه ک آکلامق کر حاصل معنای ادیانی
آنی بن ماورای درک ارباب نسا بولدم
شؤونات طبیعته بدایت یوق نهایت یوق
وقوعات زمانی بر مسلسل ناجرا بولدم
نجوم اهلی نه یلسون جلوه احکام افلاکی
حساباتک آنک از جمله سمو و خطا بولدم
طبییک عجزینی کوردم علاج درد سودادن
یلای عشقه دوشدم رنجش غمدن دوا بولدم
نیجه دقتسار ایتدم بولدم آثار عمرانی
نه بولدمسه جهانده بی اساس و بی بقا بولدم

تصور ایلدم احوالی چوق کره دنیانک
نهایت صورت دع ما کدر خدما صفا بولدم
ندر جرم فضیلت کیم آنک از بابنی یارب
بریشانحال و مخزون و حقیر و ینوا بولدم
نه غفلتدر الهی کنیدی درک اید من انسان
حقیقت عالمدن بجنبر سر در هوا بولدم
طبیعت سوق ایدر حکم سیاست منع و زجر ایدر
مصیتدر شو خلقت کیم بلا اندر بلا بولدم
دکلدر اختیاری فعلنک مجبور یدر هر کس
جهانه طعن ایدن اشخاصی بی فهم وز کا بولدم
صعود ایتسه کده سر طاق رواق عرش اعلایه
صافق ظن ایتسه کیم دست شستیدن رها بولدم
اگر مقصود ایتسه حکمت نظام عالم دنیا
بوکا کافی و کافل شرع پاک مصطفی بولدم

حلمی

شیخ الاسلام قاضی زاده نک مخدومی اولوب
اسمی مصطفی در . طقوز یوز اللی ایکی
تاریخنده پدری بروسه ده قبلوجه مدرسی
ایکن تولد ایتشددر .
تعلیمه اهتمام و تربیتسه اقدام اولوب
عبد الکریم زاده افندیدن تحصیل کمال
ایله واصل مراتب افضال اوله رق مشارالیه
ملازم و ۹۷۴ خلانده برادری عبدالرحمن
چلبی پرینه استا بولده شاه خوابان مدرسه سی
مدرس سلکته نائل اولوب تفهیم علوم
ایتمکده ایکن ۹۷۷ در سخانه بقایه عازم
اولشددر .

بیت آتیدن ماعدا آثارینه دسترس اولنه مدی
بیت
عرض ایتدی کرچه غرضن اولمه نقابدن
کون یوزینه باقلدی اما حجابدن
حلمی

بقای زاده بروسه لی بوستان افندیدر .
یهاء الدین زاده عبد الله افندیدن ملازم
اولشددر . قرق اقیچه ایله اسکدارده محمد
پاشا مدرسه سندن معزول ایکن بر اقیچه
راتبه تقاعد ایله قناعت و شام شریفده
بر مدت اقامتد نصکره ۱۰۰۴ ده عزم آخرت
ایتشددر .
نظم آتی آتارندندر .

نظم

علامه زمانه اولوب بر کشی اکر
ایلر سه قاضی عسکره بیک ییل ملازمت
منصب و پرلز آکا کیم چوز لایحه کیسه
حاصل بودر که بیکسه مشکل ملازمت

رباعی

بر بلاد ملازمت حلمی
مبتلا اولین کشی بیلز
ایکنه دن ایلکه کیمی صوریلور
کیمی کورر مصالحن بیلز
حلمی

موره لی عبد الحلیم افندیدر . طریق علمه
عازم و علامه روم قاضی زاده مر حومدن
ملازم اولشددر .

روم ایلینک بلاد مشهوره سند قاضی
اولدقدن صکره داین اجل متقاضی
اوله رق جوهر جانی کیسه وجودندن
آلشددر .

ذاتی کبی اشعاری طرافندن عاری دکلسه ده
بیت آتیدن ماعدا آثارینه دسترس
اولنه مدی .

بیت

جانم چیقار یرندن اکر ایلینک قیام
لایقیدر افندیجکم کسیدیمه قیام
حلمی

شیخ القرا یوسف افندی زاده محمد افندیکنک
مخدومی اولوب ۱۰۸۵ تاریخنده تولد
ایتش و تحصیل علومه سعی ایله سرای
خواجیه سی اولشددر . الشمس یدی سنه
نشر علومدن صکره نقل قصر جنت
ایتشددر .

آتارندن بخاری شریفه مفصل بر شری
وبعض کتب معتبره یه حاشیه سی و تفاسیر
شریفه و فنون ساره یه دائر قرق یدی
عدد رساله سی مشهوردر .

بروجه آتی نعت کونه مطلع غزاندن ماعدا
آثار شعریه سی بر یرده منظور اوله مدی
مطلع

فضای در کهک کان عطادر یار رسول الله
جنابک ملجا اهل رجادر یار رسول الله
*

حلمی

طریقت علیہ مولویہ منسوب باشند قاسم
پاشای عبداللہ حلمی دہ در . اوائل حالندہ
قاضی ایکن مؤخرأ طریقت علیہ مولویہ
انتساب الیہ تحصیل عرفان بی حساب
ایدک بیک یوز سکسان تار یخندہ سیاحت
طریقہ عربستان جانبد عزیمت و سنہ
مزبورہ خلا شدہ رومہ عودت اوژرہ
ایکن راکب اولدیغی سفینہ غرق
اولہرق غوط خوار بحر رحمت اولشد .
مطلع و بیت آتی آتارندندر .

مطلع

قریلور اوستانہ عشاق اوکوزی باءامک
زرمحبوب ایلہ فندقلی یہ چک آل کامک

بیت

برجہاز ایلک عشاقہ اوشہ ناز ایلر
او یز آفتکنکہ ارباب طرب یا نیلر

*

حلمی

قبریس مفتی حسن حلمی افندیدر .
بیک یوز طقسان یدی سنہ سی قبریسندہ
تولد اندوب تحصیل علومہ سعی و ورزش
ایلہ تکمیل علوم عالیہ ایلد کدن صکرہ
جزیرہ مزبورہ مفتیلکنہ تعیین اولمشیکن
بیک ایکیز التمش درت سنہ سی عازم
خاندین اولشدندر .

آتارندن غزل آتی رنگین اولغسلہ تحریر
قاندی .

غزل

اوصاندق اقد کردن کشتی آرامی فالدیرسق
آجوب بیلکنلری بحر سیاهہ طوغری صالدیرسق
موافق روز کارایلہ قیج اوستاندہ ایدوب آرام
کھی نای اوفلہ سک کاهیچہ اول طنپوری جالدیرسق
چناقلق سمتی ضبط ایلوبدہ ذوقہ غرق اولسدق
صفا دریاسنہ فلک دل ناکامی دالدیرسق
بولور دق لاجرم اورسہ بوجہ برجای اسایش
اصولیلہ رئیسہ یناشوبدہ لئکر الدیرسق
بابا غرولک طغارجنی کبی شیرظهور ایلر
اکر صندوقہ اندیشہ بی حلمی بوشالدیرسق

*

حلمی

مصطفی حلمی افندیدر . محروسہ بروسہ دہ
تولد ایدوب تحصیل علوم عالیہ والیہ دن
صکرہ بیک ایکیز الی طقوز سنہ سی
استانبولہ کلش واولا مالیه مکتوبی وثانیا
یعنی بیک ایکیز التمش الی سنہ سی مجلس
محاسبہ مالیه مضبطہ اوطہ سی کتبہ سی
صنقنہ داخل اولشدندر .

برمقدار اشعاری اولوب غزل آتی
اوجلدندر .

غزل

شمع دل آتش عشقیلہ قتل آلدی چوہوم
کور بچک سمت فزده بو کیچہ بر بت روم

خنجر غزہ کافر نکھی جانہ کچر
بو باقشلہ محب ایمانہ کلور می مر سوم

نار نور رخ آتشکدہ سیئہ قروز
بوی زلفندن اولور نکھت مریم مشوم
قیل وقال اولسدہ کر محبت زلفندہ دراز
حرف صغیراومہک صانکہ دھانی معدوم
خلمیا ایلش اورنک ستغناہ جلوس
ملک دل ضبطنہ اول پادشہ کشورروم

*

حلمی

طر بزون ولایت مکتوبی ممیزی وولایت
مشار الیہا نانہنہ نشر اولتان غزہ نک
محرری محمد امین حلمی افندیدر .

طر بزونی الحاج عارف افندبنک مخدومی
اولوب بیک ایکیز قرق طقوز سنہ سی محل
مذکورہ تولد ایلشدندر . تحصیل علم
و کمال ورز شلہ مسلک کاتبہ سلوک
ایلدیکندن ولایت مشار الیہادہ بر جوق
مأموریتلردہ و صندوق امینلکندہ بولمش
و ثانیف ایلدیکی محاکمہ بآس وامل نامندہ کی
رسالہ سی استانبولہ کنوروب محال عالیہ پد
تقدیم ایلدیگندن مکافہ عہدہ سنہ رتبہ ثانیہ
توجیہ بیورلشدندر .

برارالق مأموریتندن عزل ایلہ طعن
حسودہ مبتلا اولمش ایکن جوق کچمدن
ارباب سعایتک مغدوری اولدیغی یلنہ رک
ینہ مأموریتنہ کنورلشدندر .

درجہ انشاسی نشر ایتدیکی غزہ رک
مندرجاتیلہ مذکور رسالہ سنندن معلوم
اولور .

مرتب دیوانی و مکمل منشائی وارددر .
غزلیات و ابیاتندن بر شہ تحریر قلندی
غزل

فریقان کر آمدن اشقودرہ والیسی سابق
اشرف پاشاک غزلرینہ نظیرہ در .
نہ دولت ونہ ہیئت ونہ این وآن بوزار
ایشی بوزار سہ یل قدر آسمان بوزار

مانند بوم مسکنی ویرانہ لاولور
هرکیم کہ دست غدرلہ بر آشیان بوزار
مغرور او لب کشایش اقبالہ آلمہ آہ
زینسدہ کی کشنی باد خزان بوزار

بنیاد قصر الفتی بوز مق ایسنہ غرض
احبابہ ایلہ آتی حوالہ همان بوزار
ترجیح کارہ مدخلی یوق دیعہ رشوتک
دعوائی رنگ آخرہ قور ارمغان بوزار

نظم جناب اشرفہ ویردم نظیرہ در
حلمی نچارہ ذہنی بجز بیان بوزار

*

فلک امیدہ بر کون اولور باد فیض اسر
صبر ایلہ موج محبتداین دومندہ در

خطی کلنجہ اوپ لب میسون یاردن
بر نشہ سیدہ نوش شرابک چندہ در

*

وعدہ بحاصلی ترک ایسنہ کبار دولت
حاجت اصحابنہ بوندن بیوک احسان اولر
حال اقبالہ مخلص کچنان چوق اما
وقت ادبارد خاطر صورار اخوان اولر

هر نه مطلوب اولور ایسه حصولی مأمول
ضم و تو سبب معاشه فقط امکان اولور

حلمی

عساکر شاهانه قول غارندن قاسم پاشا
مکتب رشیدی عسکریه سی مدیری مصطفی
حلمی افندی در .

قبصر قصبه اتندن تونسون قصبه سی
خاندانندن مر حوم آتشی حافظ افندی
زاده حافظ محمد افندی مخدومی اولوب
قصبه مذکورده تولد ایلشدر . پدری
در سعادتده طاشجی اصنافی معتبرانندن
اولمغله اون یاشنده استانبول کلوب سلطان
بایزید رشیدی سنه اوچ سنه دوام ایله
باشهادتنامه اعدادی به وایکی سنه صکره
مکتب فنون حربیه حضرت ملوگانه به
نقل اولنه رقص سکنان بر سنه سی باشهادتنامه
ملازمه ملکه ایکنجی اردوی همایونی پیاده
برنجی الاینک ایکنجی طابورینه مأمور
اولشدر .

سوریه و جبل لبنان جهتلرنده طابور
مذکورله خیلی مختار به ده بولنه رقص ایکی
سنه طرفنده یوزباشیلغی احراز ایدر .
سکنان بش سنه سی باراده سرعسکری
مکتب اعدادی کاپت خواجه لغی و معاننده
تعیین و سکنان سکر سنه سی رتبه سی قول
اغالغنه ترفیع ایدلشدر .

بر مدت صکره خاصکویده بولنان مخرج
مکتب عسکریه نك منشآت و حساب
خواجه اغنه تعیین اولمشکن بو دفعه

مکتب رشیدی عسکریه رذن قاسم پاشا
مکتبی مدر لکنه مأمور اولشدر .

فقرات جهادنامه نافع بر مجموعه سندن ماعدا
فضولی مر حومک قیس نامه سنی تبار و
اصولنه تحویل ایتش و برنجی اوله رقص بر فاجعه
نامه میدانه قویشد در که الان عثمانلی
تبار و سندنه اوینا مقصده در . حقیقه
دلسوزدر .

بر وجه آتی مستزاد صاحب ترجمه نك
آثار ننددر .

مستزاد

ای قادت طوبی چقه کور نازله باغسه
صورت کوره عرع

جول کبی هر یرده صاقین دو شمه ایاغه
یو کسل چو صنوبر

یعسوب زمانم چکر محنت فرقت
بر خیلی زماندر

قان اغلابه رقص دوندی کوزم ایکی بولاغسه
ای یوسفی پیکر

یغما به کسدردی اگر اولسیدی هلاکو
دور کنده سنک آه

دنیا بی غیر غزه لک باقسه بجاغسه
السه اله خنجر

کوکم کور یچک زلفک ایله حال سیاهی
آرتدی هوایی

قوشدر که دوشوب دانه ایچون بویله طوزاغه
اولمقده مسخر

میوه یشورن دالرا ایدر میل زمینه
بو باغده عادت

بو باغده عادت

اصحاب کلا نك اولسور باشی اشاغه
محزون و مکدر

فرهاد اولوب حلی بو که ساراملده
بردزد قزانلک

طاغیر که طیانز کوره سینه کده کی داغه
در داهلنه کوستر

فضلی بکا تعلیم ایدوب بویله زمینی
راضی اوله مولا

باران عصفو مر قدینک اوستانه یاغسه
قبری اوله انور

حلیم

حلیم کرای

سلاطین جنکیزیه سلاه سندن و شاهیر باب
فضل وادین شاه باز کرای زاده حلیم کرای

سلطاندر . قرینک استیلا سندن صکره
بر مدت در سعادتده و براز مدته چتالجه ده

اقامتله امرار وقت ایتش و بیک ایکیوز
او تور طقوز سنه سی عازم اخیرت اولشدر .

قضاء مزبورده واقع فرهاد پاشا جامع
شریفی حظیره سندنه مدفوندر .

مشار الیه عصرینک منشی بکانه و شاعر
فردانه سی اولوب مکمل منشائی و مرتب

و مطبوع دیوان بلاغت بیانی واردر .
سلطان مجو دثانی عصری شعرا سندندر .

(چشم علی خسرمت ایله برنم ایلدم)
(ال عیداکبر ایلدی بن ماتم ایلدم)

ترجیعی حقیقه دلسوزدر . غزل اتی
دیواننده کورلشدر .

دیواننده کورلشدر

غزل

چشم حق بینده اغیار ایله یار ایکیسی بر
باغ توحیدده زیر کل و خار ایکیسی بر
گاه رخساره و که زلفه بقار نو هوسان
اهل تحقیقه کوره ایل و نهار ایکیسی بر
شاهلر خالک سیاه ایچره فقیرانه یاتور
در که حقه صغار ایله کبار ایکیسی بر
اهل توحیدده یوقدر ایکیلک الله بر
نظر مده کل فردوس ایله نار ایکیسی بر
و یر دیلر و اصل اولوب برنم سلاهی به سلام
بوسنه کلدی حلیم عید و بهار ایکیسی بر
سلاطین جنکیزیه نك تراجم احوال رینه
دائر کابن خانان اسمنده بر تاریخه سی
واردر .

حلیمی

صدر الافاده مشهور اخی زاده افندی در .
اناطولی صدارت سندن متقاعد ایکن مرغ
روحی متصاعد دوحه خلود اولان محمد
افندی نك مخدومیدر . جد والاری دخی
علامه روم سعدی افندی مر حومدر .
طقوز یوز التمش اوچ سنه سی تولد و اوائل
سالده مشغول درس و تحقیق اوله رقص
مبانی علومده عالم اولدودن صکره عزم
طریق و دور منازل تدریس ایدوب
والد ماجدی ادرنه قضای سنه متصرف
ایکن استانبولده عازم و شاهیر اساتذه
کرامت تقاریر فیاضانه لرندن بعد الاستفاده
شیخ الاسلام ابوالسعود افندی حضرتلرینک
استانده افاده لرندن ملازم اولشدر .
طقوز یوز سکنان ایکیدن یاشلیوب ابراهیم

پاشا وقاسم پاشا و یکی علی پاشا و شاه سلطان
و کتبی ثانیه و شهراده و خاصه و اسکندریه
والده سلطان مدرس درینی دو بیتا کس صکر
یک تار یخنده برو سه قاضی ایلیتی می یدر
اسکندریه والده سلطان مدرس درینی ضبط
ایچون انعقاد این مجلس افتخار فاضل
مشار الیهک ابراز ایتدیکی مآثر علم و ایقان
حیرتس ارباب دانش و عرفان اولمشدر
یک بر تار یخنده ادرنه یک درنده استاجول
قاضی ایلی اولدوقدن صکره یک بنسده
اناطولی صدارتی ایله قدری باشد قلنشدر
یک طغوز رمضان شده متعاهد او ایشیکن
یک اوند قاضی القضاة روم یک اون
برده بنسده متعاهد اولوب بالاخر یک اون
اوجنده منصب حیالین دور و منتظر
رحمت رب غفور اولمشدر
منای می حوم فنون تقلید یک محیط پیکرانی
و علوم عقلیه یک چاکسوار میدان اولوب
سرعت انتقاله یکانه و وسعت اساطره
منفرد زمانه اولدوقلری طبقات علماده
مستور در
آثار جلیله زدن هدایه به شرحلری مقبول
افاضل و شروح مفصلا اولان
تعلیقلری تدوین قابل و مباحث مفصله پی
شاملدر
جامع الفصولین و درر و غرر
و اشباه و نظائر حواشیده اولان کلماتلری
بر رجاشیه رنگین اوله حق می تبه در
تفسیریده امتحان محله رسالهلری و مواضع
کثیره ده مقالهلری اولوب مطالعه یوردقلری
کتب کثیره کنارنده اولان تعلیقاتلری خارج
دائرة تعلیم و احصا و مسائل غامضه ده

حل شبهات و جمع مهماتلری لایحی در
برده تبسوید یوردقلری و قفنامدل و حجج
شیر عید و مسکات دستور العمل
اولمشدر
شواهد النبویه ترجمه ایتشدر که رسوخ
قلم معجز بیانلرینه اعظم شواهددر
الحاصل فرحوم مشار الیه حادم العلوم
علامه روم و صفیک اهلیدر
مخلصلری حایمی اولوب اشعار آتی یادکار
داج کرینلریدر

شعر

جام می نایز ایتدی شکست
مجلسن باصندی ایاق نایبی

***

حالی کورمک ایچون کلکه ایتدک اقرار
کل کور ایتدی نیجه حظا ایتدی افندی دل زار

***

بر بچک سو یلیدی یار نیاز ایتدم چوق
فتی سنگین دل ایش حق بو که اضلاسوز یوق

***

حایمی

قسطمونی لیدر
مملکتده براز تحصیلدن
صکره لاجل التکمیل مولانا علاءالدین
عربی استانه واصل و مولانای مشار الیهک
وفاتی اوزرینه اولادیار عرب و براز صکره
عجمه راجل اولوب یک چوق علما ایله
زانوزن بحث مناظره و لمشدر
عجمه صوفیه دن شیخ مخدومی حضرتلرینه

و تصفیة قلب ایله وطن اصلینه عودت
ایتمکین یاوز سلطان سلیم خان غازی
حضرتلری طر بزونده والی ایکن صاحب
ترجمه بی امام ایشدر
بعده پادشاه اسکندر سریرت سلیم خان غضنفر
هیئت مهابت افزای سلطنت و رونق فروز
سریر خلافت اولدقلرنده صاحب ترجمه
خواجه شهر یازی و فوق الغایه منظوم
و ملتفت جهانداری اولمش ایدی خاقان
خلد آشیان ایله مصر سفرندن غایا عودت
ایدن کن ۹۲۲ سنه سی دمشق عازم جهان
اولمشدر
حای کالات علیه و علیه و مستجمع فضائل
دینیه و دنیویه حلیم کریم الطبع غایت سخی
فقرا پرور بذات عالیقدر ایشدر
پادشاه قدر شناس خسته لکنده عیادتنه
کعبه دکلری مثل جنان نماز زنده حاضر
بولمشدر
بر وجه آتی ایکی مطلع کندیلر بنگدر

مطلع

ایله گیرمشیدی دون کجه اول زلف دوتا
صانکه دستمه ایدی نلکت چین و خطا

***

اول مهر رخ که خلق باقن حسنی تابیدر
کرم اولسونمی ریوزنک آفتابیدر

***

حمدی

عارف بالله واصل الی الله المولی آق شمس
الدین حضرتلرینک اصغر اولادی مولانا

جد الله حضرتلریدر
علو حسب و سمنسب ایله اکا برک اعظمی
و تقدم ذاتی ایله متأخرینک مقیدر
الولد سرایسه : مقتضا سنجه پدر عالی
کهرلری کبی عالم عاید زاهد متواضع و اکثر
اختلاطدن منقطع متورع بذات نادر الصفات
ایشدر
خلقدن انقطاعلری بعد التحصیلدر
مشو یاتده عصرینک فریدی اولدیغیندن
قصه پر حصه جناب یوسف زلیخایی
(صلوة الله علی نبینا وعلیهم اجمعین)
ادای سلیم و نظم نفیس ایله تکمیل ایدرک
سلطان بایزید خان ثانی نامنه یادکار ایتک
ایستش ایسده مأمولی قدر رغبت
و التفات کورمیدیکندن فراغت ایشدر
مقطع منظومه رسالت و خاتمه قبالة نبوت
علیه افضل التحیت افندمن حضرتلرینک
منقبه جلایله ولادت سلبلرینی تنظیم
ایشلردر

و قصه عشق لیلی و مجنون دخی نظم
ایدوب بنه او بخرده مشوی اوله رق نظم
ایتدیکی محمدیه و تحفة العشاق ایله حمده
سنی اکال ایشلردر

بوندن بشقه یوسف زلیخایی بخرنده برده
قیافت نامهلری واردر
درت سنه سینه مرحوم نجای بکله وفات
ایلدیلر

قبر شریفی کوی نکه پدرلری یاننده در
قیافتنامه بندن نظم آتی تحریر قلندی

نظم
رنك اجر دليل خون و شتاب
رنك اسير دليل فكر صواب
اولور احوال معاند و جبار
بری پردرديسك ايدرانكار
بولياسن ابلي ازارسن اكر
اغري اكري اولنده طوغري خبر
ریش مردم طويل اولور سه اكر
بلکه اولور سر طویله خر
شمیدی دمه کیدی خیره نشان
شر بولنور جهان ایچنده همان
حمدی

مشاهیر فضلائی عصر دن و محل معارف
اعضا سندن شروانی جدی افندی
حضرت لریدر
شروان علمائی بنامندن خضروی الحاج
احمد افندی زاده الحاج عبدالله افندی
میر حوصمک فرزند معارف لریدر . پیک
ایگوز فرق الی سنة سی شروانده پناهاده
ساحه شهود اولمشدر .
هفتخوان صباوتند داغستان علمای مشهوره
سندن عبدالله الغنی افندی و سایر فضلاذن
تحصیل معارف و کمال ایلدیکندن یکریمی
ایکی یاشنده برچوق فنونه کسب و قوف
ایلمه سینه استادی مشار الیه عبدالله الغنی
افندی دن اخذ اجازت ایلشدر .
برایکی سنه مملکتنده تدریس ایلله مشغول
اولدینی حالده قنقاسیه اهالی مسله سنک

تغلب روس ایلله اشایشدن مایوس اوللری
اوزرینه ۱۲۷۲ سنه سی روسیه مسئله سی
اواخرنده درعلیه یه نقل و هجرت ایدوب
استعداد کا فیه سی مناسبتله بعض
مأموریتلرده بولته رق نائل امل و اختلاس
وقت ایتدیکجه بعض آثار نافعه تألیفنه
دخی موفق اولمشدر که بروجیه آتی تعداد
اولنور .
(۱) مقاله العرفا فی مسائل الحکما السمنده ی
رساله مفید لریدر .
(۲) قوریز نام جغرافیک برکابنی ترجمه
و ایجاب ایدن دوائر و خرائطی اخرینه
ضمیمه ایتشدر .
(۳) مطبوع مقامات حریری ترجمه سیدر .
بو ترجمه نك اصلی بلغای عرب نژنده
مشهور اولدینی کبی ترجمه سی دخی ادبای
عثمانیه عندنده حقیقه مقبول اوله رق
یک چوق اکابرک مظهر تقریضی اولمشدر .
(۴) خریطه سیما ویه سیله برابر صور
الکوا کبیر .
(۵) اصول جغرافیا نام رساله سیدر .
(۶) تسهیل العروض و علم قوافی و صنایع
شعریه و بدایع کلامیه نام رساله لریدر .
(۷) غایت مفصل اوله رق نزهة البلدان
اسمنده تألیفنه موفق اولدقلری جغرافیا
کاید که مغنی و نافع برادر .
(۸) قواعد علم حسابی و فرائضی حاوی
رساله سیدر .
السنه ثلاثه ده نظیه قادر برشاعر ماهر درلر

مولانا جامی حضرت لریک نعت نبوی
صلی الله علیه و سلمی حاوی اولان غزل
مشهورینی تمهیس ایلشدر که بروجیه
آتی عیناً تحریر قلندی .
تمهیس
در ازل داد مریار بغم پرورشی
عاشق غمزه ام هست چنینم روشی
شد از نیم فرح و شادی دل درد کشی
لی حبیب عربی مدنی قرشی
که بود درد و غمش مایه شادی و خوشی
من که یکگاهی و بیچاره ام او محترمی
چه توانم که زخم درره عشقش قدیمی
عاجزم چون سخنش نازی رمرش حکمی
فهم را زش نکتم او عربی من نجمی
لاف مهرش چه زخم او قرشی من حبشی
عمر هاشد که منم در طلبش سرگردان
بهواداری او کرده بهر سود و ران
مخوشد جسم زارم که عاند هیچ نشان
ذره وارم بهواداری او رفص کنان
چون شدا و شهره آفاق بخورشید و شوی
مست و مدهوشم از آن نیست ز عالم خیرم
نکند جلوه جز از وی جوهر جانکرم
هست نزدیک بمن از تن و جان پیشترم
گرچه صدمر حله دور است زیش نظرم
وجهه فی نظری کل غدا و عشقی
تشنه لب کر بکنم کشت و کذا و فلاوات
بمن تب زده و اندیست جز این عین نجات
ده بدم جرعه عشقش بکشم تا بمات
مصلحت نیست می اسیری از اناب حیات
رخسار رشکی کاک ییرینی خار ایلدیلم

ضاعف الله به کل زمان عطشی
هستم از روز زل درد کش و باده پرست
نشسته مندم بلبش کرده چو در بزم الست
گرچه سر شد بدر میکرده ام جام بدست
صفت باده عشقش تو پیرس از من مست
ذوق این می نشناسی بخدا تانچشی
جدی انا که درین باده مردان رهند
تا ابد پای ازین دایره بیرون نهند
اندرین معنی برآمد بمن این بیت پسند
جامی ارباب و فاجز ره عشقش نروند
تو مبادا که ازین راه قدم باز کشی
حمدی
فسطونیلی و مشاهیردن تذکره الشعرا
صاحبی مثلا لطفی نك جدیدر .
علما زمره سندن اولوب اواخر عصر فایح
محمد خانبده ارتحال ایتشدر . مرتب
دیوانی واردر .
صاحب ترجمه تذکره صاحبی مثلا لطفی نك
جدی اولدینی حالده تذکره سنده ترجمه
حالسنه دایر بوندن زیاده تفصیلات
کوریه مدی . سایر تذکره ردعی صاحب
ترجمه بی محمد خان عصری شهر اسندن
دیوب یکم شلدر .
دسترس اولنان بعض آثار ی بروجیه آتی
تحریر قلندی .
رخسار رشکی کاک ییرینی خار ایلدیلم

كاهن غنچه لك باشنه طار ایلدیلر

•••

سیننی تیغ غمیله شرحه شرحه یارهیم
یاره زله یاره حالم شرح ایدوبن وارهیم

•••

کارگاه عالمده افچه نك سبب فتوح اولدیغنه
دائر بروجیه آتی برقاج بیت صاحب
ترجمه نکدر

بیت

نیجه خوری عزیز و قتل ایلر
اول عزیز جهان اولان افچه

نیجه لرك سرا ایدوب یولنه
ابتدیر نیجه شخصد قان افچه

منلا لطیفه نطیره سیدر

نظیره

افچه سز کیمسه مرغ بی پردر
کشی به قول قناده همان افچه

دیدیلر افچه روح ثانیسدر
اهل دنیا فتنده جان افچه

لهجه سی فوق آتک که افچه سی فوق
آدم ایدن اری همان افچه

دشمنه قالسده غم یمه دیمه نك
بکاویر لطف ایثای فلان افچه

افچه سی اولیان عبا بوله من
کیدیرر کلبه پر نیان افچه

الده بر شاهنی شکاری وار
نید صالسدك اولور روان افچه

•••

حمدی

قدمای شعرادندندر • مشاهیر حکمای
عجمدن کلستان صاحبی صاحب فضل
وعرفان سعدی شیرازی حضرت تریبته
دعوی انساب ایلر مش • عصرنده ایا
صوفیه جامع شریفنده دور خوانلقله
مشهور شیخ وشاب اولشلردر •
شعرده قوتی وحفظ قصاید وغزلیاتده
قدرتی وارمش •

بیت آتی تذکر کرده صاحب ترجمه به نسبت
اوله رق تحریر قلنشددر •

بیت

طیلسایینه طولا شمه زاهدك ای زند اولان
قبل حذر کتر دم صفت در زهری قویرو غنده در

•••

حمدی

استانبولیدر • کنجلیکده تحصیل کلامه مداوم
وبالاخره طریق قضایه تازم اولوب روم
ایلیک بعضی محاررنده سجادنه نشین حکومت
اولدینی حالده بیک طقسان بش تارنخنده
ارتحال ایتشددر •

نظم آتی آثارندن نمونه در •

نظم

اول آبادی عجب واری ایدی کردونک
بز فنا سیننه یتشدك هله چرخ دونک
یرینه مر دمک چشمی قور زده ایچرز
روز کار السسه حبابینی می کلسکونک

•••

فتمه چشمی ایله غمزه جادوسندندر
قور قورم دل قچارق چاه زنخدانه دوشدر
حمدی آچرسد نقابن سکا ایلای مراد
دل بجنون صفت دشت و بیابانه دوشدر

•••

حمدی

استانبولیدر • اوائل حالنده تحصیل
سرمایه دانشله زمرة کتابه داخل ومالیه
خلفالغنه نائل اوله بیلشددر •
چورلیلی علی پاشا مر حومک مدرسه سننه
وموره فتنه صور وایاموره قتلرینه
کوزل تار یختری واردر •
نظم آتی صاحب ترجمه نکدر •

نظم

عاشق خیال دلبر ایله وصل جو کرک
مرآت دلدده عکس رخى رو برو کرک
یاد رخکله پاینه اشکم روان اولور
دائم نهمال کلشنه البته صو کرک

•••

حمدی

مکتوبی خارجیه خلفاسندن حمدی بکدر •
غریبا خسته خانه سی اطباءى خاذقه سندن
دوقتور اسماعیل بکک مخدومی اولوب
۱۲۶۸ سنه سی تولد ایتشددر •

دارالمعارف و مخرج اقلامه دوام ایله
اورالده مبادی فنونی تحصیله اقدام
ایتمش وبر مقدار دخی فرانسه جه
اوکرتمش اولدینی حالده ۱۲۸۸ سنه سی

برقطعه شهادتنامه آلوب قلم مذکوره
مأه ور اولمش وکننده بالامتحان مکتب
اعدادی کتابت خواجه لغته انتخاب
قلنشددر •

علوم عربیه بی مدرسین کر آمدن و فاتح
درس عامندن مشهور شا کر افندیدن تعلیم
ایتمکده وفنون ادبیه نك تحصیلچون دخی
دخی علمای عربدن شیخ احمد شستوان
افندینک مجلسنه دوام ایتمکده در •

میر مومی البسه از یکان و ایجاد مضامینه
قادر شعرادندر •

کننده در سعادت کیش اولان کاشغر سفیری
یعقوب خان حضرت تلیزینک مدایحی شامل
کوزل برقصیده سی واردر •

قافله به درج اولنق اوزره ارنمال ایلدیکی
برغزل بروجیه آتی تحریر قنندیدی •

غزل

سحاب زلفی رفعت کور و نسون ماه رخساک
نولور سایه کده چشمی روشن اولسون عاشق زارک

دکلسک جنس ابنای بشردن ای پری چهره
که غلمان بهشتی اکدیر را طوار و مشوارک

حجیل ایتدی نهال تازه وسرو خرامانی
سنک کلشنده جانادونکی کون مستانه رفتارک
عجب شیرینک ایلر مسیدی نامن یاد عالمده
ا کرچه کوهکن یلسیدی شیرینی کفتارک

بنی که غرق نور و که ایدر مستغرق ظلمت
خیال عارض واندیشه کیسوی طرارک
ایدرسک عزم یالی او کره درهاروت و ماروته
رموز فن سحری چشم شهلاهی فسونکارک

یابنده معتبر در شاعران عصرک ای جدی
مثال کاغذ زر نسخه رنگین اشعارک

جمدی

صدور عظامدن مشهور کنخدا زاده
عارف افندی مرحومک برادری احمد
مختار جدی افندی پدر . اوائل حالده تحصیل
کمال ایلله مدرس اولمش ایسه ده دنیا به رغبتی
اولدیغندن عمر بی تیکبه و خاتما هله ده
استلذا و جدو حال ایده رک کچور شد .
غزل آتی صاحب ترجمه نکدر .

غزل

اوشوخ ناز پرور ماه تابان اولدی کیتدیکه
گولکده شوق مهری آتش افشان اولدی کیتدیکه

سلحشور اولمش ابرو غمزله جلاد خور بی
کوزلک کشورنده میرمیران اولدی کیتدیکه
فراق اعلی ایتدی ریزه الماس وش تاثیر
جکرده داغلوکان بدخشان اولدی کیتدیکه
آیغجه بادبان حسرتی عثمان اشکدن
نظرین کشنی امیدیهان اولدی کیتدیکه
نوله پیر و لک اینسه عارف مضمون پردازه
بو وادیلره جدی پک سخندان اولدی کیتدیکه

حنیف

ابراهیم افندی پدر . خواجکان دیوان
همایوندن اولدیغی حالده ۱۲۱۱ تاریخده
وفات ایتشد .

سیر حصرت نبوی به متعلق اوج جلد
منظومه سنی واردر . نظم آتی منظومه
مذکور دندر .

نظم

سیدالکونین حبیب کبریا
صدر اعلای صدور اصغیا

نور پاک جبهه ادم صبی
جوهر اصلیه کثر خفی

نور اقدم ختم قرآن رسل

مبتدا و منتهای هر سبیل

جان عالم جان وصال

جانلر اولسون بولنده پایمال

حیاتی

سلطان سلیم جامع شریفی امامی
وفارسی مصلح الدین خلیفه نک مخدومی
محمد افندی پدر . عصرنده بعض ظرفا
برادرینه مماتی چلی دیرلرش . شام
و حلبده واکثر دیار عربده برچوق
مأموریتلرده بولنه رق اولدیکه تحصیل
یسار ایلله استانبوله گلش و ایوب سمته ده
برخانه اشترایندوب اقامت اینکده بولنش
ایکن علاقه بلاسی اوله رق آز وقت اینجده
وارینی الدن آلدیرمشدر .

(صبرم تو کندی لازم اولوبدر بکا سفر)

نشیده سنجه این المفر دیوب برادری مماتی

جده امینی اولغله بر قاج ایچه حواله ایلله

مکه مشرفه به عزیمت و اوراده مجاورت

اوزره ایکن ارتحال آخرت ایتشد .

متوفی مرعش سنجاغی داخلنده کائن البستان
قصبه سنی مقبسی احمد افندی مرحومک
فرزند ادبی اولوب ۱۱۶۵ تاریخده تولد
ایش و علم التدریج تکمیل نسخ علیه ایلله
پدرینک وفاتنده سجاده نشین فتوی
اواشدر . برمدت کچد کدنصکره در سعادتده
کلوب ایاصوفیه جامع شریفده تدریس
ایلله مشغول ایکن نازل رؤس اولمش و صدر
اسبق یوسف ضیا پاشا مرحومک
خواجده لکنه دخی موصول اولوب ایکیوز
یکرمی درت تاریخلرندنه سرای بوسنه
مولوینده و ایکی سنه مرورنده عراق عرب
مولوینده مظهر و ایکی سنه قدر جانب
بغدادده مسند کزین شرع انور اولدقین
صکره در سعادتده بالمواصله خانه سنده
براز زمان دخی گوشه کزین فرغت اولدیغی
حالده ۱۲۲۹ سنه سی تارک فتاح مستعار
حیات و تن داده گوشه منزل نجات
اولمشدر .

مرحوم مشارالیه فاضل و عالم بر ذات کامل
اولوب برچوق تألیفه خی موفقد .

(۱) اسعاف المنه فی شرح انحاف الجنه
نامنده مع متن برقطعه شرحی در .

(۲) علم اداب و منطق و وافی به متعلق
مع شرح بر عدد منظومه سنی در .

(۳) ترجمه سنی آتیده محرر سنبل زاده
وهبی مرحومک تحفه سنک شرحیدر .

(۴) کذلک مشاهیر دن شاهده
مرحومک فارسی لغتنامه سنه برقطعه
شرحیدر .

صاحب ترجمه پوستی نامند . بر شاعرله
هنگام ملاطفه ده حتر بر پوستی دباغت
قبول ایدرمی دیو ایتدیکی سنواله پوستی
دخی حیاتیده مر دار نمائیده دیو جواب
و یردیکی بعض تذکره لرده کورلشد .
موی ایلله صاحب شهرت . خوش صحبت .
خوب سیرت بر ذات ایش . بیت آتی
اثار دندر .

بیت

یارا کر عرض عذار ایلله کلزاره کله
چاک ایده غنچه یقاسینی وکلزاره کله

حیاتی

استانبولده جمال خلیفه محله سنده تولد
ایتشد . زمره سپاهیاندن و عصرینک
معارفنداندن ایش . سلطان سلیمان
عصری شعرا سندنر . بروجده آتی ایکی
مطلع آثار شعریه سندنر .

مطلع

پیکر ابروی دلبر دیده پر خونده
ایکی ماهیدر یوزرر صانه سن جیخونده

مطلع

طالتو کلدی با که جانم دن لک
جان چیر چیرم دهانم دن لک

حیاتی

سنبل زاده وهبی افندی مرحومک
تحفه سنی شرح ایش اولان مشهور
الحاج احمد حیاتی افندی مرحومدر .

(۵) علامت قیامتہ دائر مع شرح بر عدد رسالہ عربیہ سی در .
(۶) بردارہ بی مشگل مع ترجمہ عربی العبارہ بر عدد قصیدہ سی در .
سنبل زادہ نک مشہور اولان نخبہ سنی دخی شرحہ باشلامش ایسہ دہ عمری وفا ایتمیکندن ترجمہ حالی آئیدہ محرر خلیل شرف افندی ایام ایتمشدر .
غزل آتی صاحب ترجمہ نکدر .

غزل

حقیقت کاشندہ کلدہ بلبل کبی دیر هوہو
قونک مقصدی حقدر کرک لالا کرک لولو
گلستان ہویتدہ وتوب هوہو دیان مرغان
نہ هوہو دیرنہ یو بودیرنہ بو بودیرنہ ہم جوجو
معارف بغمہ سندیہ بلبل دیار ہزار اما
کیمی عقق کیمی تصلق کیمی شرف کیمی قوقو
بو کثرت عالندہ سروحدت بیلسی مشکل
یلور انجق اقالیم حقایقہ کزان سوسو
حیاتی بحر حیک ساحل پایانی وار صائمہ
بتون جوجو یہ غوغو وشدہ ایتسک سوبسونو

حیدر

سفری حصار اہالیسندندر . سلطان
جک دفتر داری وزمان شداید و محنتدہ
انیس و عکساری ایملر . سلطان جم
فرنکستاندہ وفات ایتمیکندہ خبر وفات
و بالجملة متروکات و مخلفاتی استانبولہ
صاحب ترجمہ کتورمشدر

مشہور در کہ سلطان جک بر طوطیسی وارہش
رنکی سسوت بیاض اولدیغی کبی لسانی
دخی ایچہ فصیح ایمش مولانا حیدر جم
مر حومک مخلفاتن کتوررکن مذکور
طوطوی سیاہہ بویار و مقام تعزیدہ
(الحکم لله پایندہ باد عمر پادشاه)
عبارہ سنی تعلیم ایدر . طوطی سلطان
بایزیدہ بو عبارہ بی سوبلر ایسہ دہ
پادشاہک خوشنہ کلیوب حیدری کرمان
قلہ سنہ حبس و صکرہ عفو ایلہ کوزل
برزعامت احسان ایلر . بیت آتی صاحب
ترجمہ نکدر .

بیت

حیدرا عارف ایسک توبہ جام ایتہ صاقن
شول ایشی ایشلہ کیم صکرہ بشیمان اولہ سن

حیدر

آیدین ولایت جلیلہ سی مرکز ناہی
فضیلتاو سید علی حیدر افندی
حضر تلیدر .
وقایع کاتبی مشہور ابراہیم افندی کحفیدی
وقسمت عسکریہ محکمہ سی تمیزان خلفاستدن
نعمان افندی مر حومک نجل نجینی اولوب
یک ایکوز الای اوچ تاریخنندہ استانبولہ
تولد ایش واستعداد فطریسی ایجابجہ
سن طفولیتدہ مبادی علوم و فنونی اکمال
و بو بولده اولان شوق و خواہشی
مقتضاسنجہ جوامع ومدارسدہ علی الترتیب
تحصیل ایلہ عنفوان شہابندہ ابن حاجب

کبی مشار بالبنان فضل و کمال اولمشدر .
۱۲۷۲ تاریخنندہ معلم خانہ نوابہ دخول
ایلہ شیخ الاسلام اسبق عارف افندی
مر حومک زمانندہ بالامتحان ظاهر اولان
کالات فوق العادہ سی جلہ نک نظر تقدیر
و تحسینی جالب و فقط حدائت سنی طشرہ
حکومت شرعیہ لیتہ کوند رلسنہ مانع
اولہ رفی معاونک صور تیلہ معلمخانہ یہ ما مور
بیورمشدر . شیخ الاسلام اسبق حسام
الدین افندی مر حومک آوان مشیختریتہ
قدر خدمت مذکورہ دہ بولنہ رفی
مر حوم مشار الیہ صاحب ترجمہ نک فرط
ذکا و قابلیتینی بیلدیکنندن معلمخانہ
مذکورہ خواجہ تعیین بیورملر یلہ سکسان
القی تاریخنہ کلنجہ یہ دکین ملتق و درر
و فرائض درس لرنک تدریسیلہ مشغول
اولمشدر .

براز صکرہ رتبہ جہ تدریسدن مرتبہ
مولو یتہ واصل اولدیغی مثللو ما مور نتیجہ
دخی بالترقی بوسنہ ولایت جلیلہ سی معقش
حکاملغنہ تعیین قلمشدر .

افندی مومی الیہ الیہ الفسز اورادہ در .
فضل واد بی یار و اغیارینک مصدق اولوب
افعال و حرکاتندہ ممکن و وقور بر ذات
فضائل موفوردر . بوسنہ دہ اوچ سنہ
مدت ایچندہ بر قاج دفعہ والی قائم مقامی

دخی ایتمشدر .

اشبو ما مورینندن عودت واز مدت
استانبولہ استراحتدن صکرہ روسحق

نیابت شرعیہ سیلہ عازم و اجرای احکام
شرعیہ ایلہ امور مهمام سلطنت سنیدہ
ابراز مہارت کار کگذاری یہ مداوم
اولمشدر .
شیخ الاسلام مر حوم ترشیچی زادہ احمد
مختار افندی نک سائقہ اہلرور یلر یلہ افندی
مومی الیہک ما موریتی طونہ دیوان تمیز
ریاستنہ و بر مدت صکرہ آیدین ولایتی دیوان
تمیز ریاستنہ تجویل قلمشدر .

مومی الیہ بر ذات کامل و عارف اولدق لری کبی
دقائق شعرہ دخی حقیلہ و اقدارلر .

غزل آتی آثار دلپذیرلندن برشمہ در .

غزل

تراجم اینسہ دہ اسباب تأثیری ہدر درہپ
امور خلق عالم بستہ حکم قدر درہپ
بساط کائناتی اولہ کورد مکہ جہاندر خواب
ہمیشہ گفت و کوافسانہ بی پا و سر درہپ
خلاق ترک ایدر بر کون اولور کیم خانہ دہری
انکچون ہر تہرز داعی شوق و سفر درہپ
مطلوادر معانی بدیع حال دل شری
بیان سرکونین آکہ نسبت مختصر درہپ
کتاب صنعہ حیدر چشم دقتلہ نظر ایلہ
کہ ہر سطر ورق زیندہ نقش عبدر ہپ

حیدر

میرمیراندن مر حوم حیدر باشادر . روم
ایلیسہ واقع درامہ نام قصیدہ تولد
ایتمشدر صدر اسبق خورشید پاشانک

تر حاله والی کی هنگامه مشارالیه التماسه
مبنی صاحب ترجمه به سلطنت رتبه سی
اعطا اولمشدر . مؤخرأ مصره
عزیمت ایلوب مدت مدیده خدمات
مصریه ده استخدام اولندقدنصره مصر
والیسی عباس پاشا مر حومك التماسیه
عهده سنه رتبه میرمیرانی توجیه بیورمش
و ۱۲۶۵ سنه سی استانبوله کلوب التمس
سکر سنه سی بیغا متصرفی اولمش والتمس
طغوز سنه سی وفات اولمشدر .
غزل آتی صاحب ترجمه نکدر .
غزل

شمع وحدتدن یا نوب بوشب چراغ اولدی کوکل
قرب و بعدک سوزشدن پک ایراغ اولدی کوکل
عالم ایچره همت اغیاره محتاج اولیوب
مومیان دلبره براوز که باغ اولدی کوکل
تا صبحا حشره دک تنویر ایلر عالمی
شام و خدندنه ینان قندیله یاغ اولدی کوکل
فخر ایدوب عیسی دیسمه نوله افندی بیرمه
اولشیکن سایه منلاده صاغ اولدی کوکل
حیدر غالب افندی دخی نطق ایتش ایدی
زاهیرل کثرتدن کسراغ اولدی کوکل
*
حیرت

مصر و الیسی اسبق مر حوم محمد علی
پاشانک دیوان کاتبی ایکن مصرده وفات
ایدن منشی وشاعر مشهور حیرت افندیدر .

انا طولیده دارنده نام قصبه ده مهد ارای
شهود اولمشدر .
کنجککنده عاوم جزیه و کلیه بی تحصیل
وتکمیل ایله درسعاده کلوب بر از زمان
دیوان قلنه مداومت و رتبه خواجکانی بی
احراز ایده رک صدر اسبق اوسف ضیا
پاشا و جلال پاشا وفا مقام اسبق احد
شا کر پاشا و صدر اسبق محمد غالب
پاشانک دیوان کاتبی خدمتارنده بواندیغی
حالده بیک ایکوز او تو زدرت تار یخنده
مصره عزیمت و بش الی سنه مقداری
محمد علی پاشا مر حومک دیوان گاننده
بولندقدنصره ایکوز قرق ایکی تار یخنده
او یوسف مصر معرفت دامن کش
زلیخای زمان اوله رق سمت بقایه رحلت
ایلددر .

(۱) مطول بر عدد منشائی اولوب
مصرده طبع اولمشدر .
(۲) بر عدد مفید و منظوم لغتنامه سسیدر .
(۳) نخودن الفیه به بر قطعه شرح
رنکین مقاله سیدر .
اشعاری دیوان اوله جق مرتبه کثیر در .
غزل

شوق لعلکله ینار نور چراغ یاقوت
رنک آلور آتش رویکدن ایاغ یاقوت
لاله در صانمه آتی شاه بهار حسنک
حکم ایدوب شعله دن قوردی او طاع یاقوت
فکر کلبوسه رویک ایله کویان اولسم
طرح اولور صفحه نظاره به باغ یاقوت

دوندی بر ضیحه لؤلویه شمشک حیرت
قطره خون اراسنده سراغ یاقوت
حیرتی

یکجه وارد ایددر . شعرای نامداران
روندن اولوب مرتب دیوانی وارد .
اوائل حالده وزیر ابراهیم پاشایه و یردیکی
قصیده سی اولوقلر شعرا بیتمده مظهر
پسند و قبول اولمشیدی . سلطان سلیمان
حیرتی به لطف و عنایت قصیدله شاعر
مشهور خیالی به همشهرک نصلدر دیو سوال
بیورملری اوز ریشه طبیعت بشرده
موجود اولان رقابت مقتضای خیالی
دخی افندم بی نظیر شاعر در فقط پک
مستقیدر دیسیله و حیرتینک (نه سلیمان
اسیروز نه سلیمک قولیوز * کیسه بیلز
بزی بز شاه کریمک قولیوز) بیتله تأیید
مدعا ایلمسیله پادشاه آرزو بیمار احسان ایدر
حیرتی دخی بیمارینه بوبله بیمار اولمز دیوب
قبول ایتز و اول منان کریمک احسانی اولان
قوت ایله قناعت ایلر بالاخره کوزلری
اعمی و ۹۴۴ ده تارک عالم فنا اولمشدر .
نظم آتی اثارنددر .

نظم
بوندن ارتق دخی وصلت نیجه اولور عالمده
برکوک التسنده یوز اول ماه ایله دائم ایکن
بوق صانوردم بالمش راحت بو مختخانه ده
شمعی بیلدم دلبرک ایشیکی طاشی و ارامش
* ذیل حرف حا *

حسین

مشاهیردن حسن جان افندیدر . مولدی
بروسه در . کنجککنده فنونه انتساب
ایله براز مدت موقوفات قلنه دوام ایتش
ایسه ده صکرملری عیش و عشرته مبتلا
اوله رق جهانک وارویوفندن یکمشدر .
اعجوبه هیئت خوش صحبت بر ذات ایش
بیک یوزیتش سنه سی وفات ایتمشدر .
عثمان پاشا زاده صاری بک کاتبی ایکن
بک هدیه اوله رق صاحب ترجمه به و یردیکی
کهنه بر طوب کیمایه داترا ایشاد ایلدیکی
منظومه در .

نظم

اهل توار یخدن الدم خبر
حاره نک اصلی بوایمش مکر
کاو درفش کبی اول بز لکه
کیرمدیکی قلامش هیچ معرکه
نیجه زمان اولدی او عبرتنامه
کردن عوج اوزره کبودی ردا
بانی کاسخ ارم پرفساد
ایتش ایدی آصق قصر عباد
حاره دکل نادره کون ایدی
زیب سرا پرده فرعون ایدی
صاحب ترجمه نک اوج کوزلی بردوانی
اولوب هر بر کوزنده سیاه قرمز مائی
رنک مرکب بولنورمش . بری سوال
ایتدکده بیت آتی ایله جواب و یررمش .
بیت
اوج حقه دواتنده نه وار دیرسه او شاهم
خون جکر م دود دلم پشت سیاهم

* حرف خا *

خاکی

صاحب ترجمه نك حالى يك مؤثر يك غریبتر
مومی الیه خاصکوی اها لیسندن و اوائل
حالشده یهودی حاملرندن و فقط
توراتك دقایقه واصل اولق و حقایق
عربییه دخی تحصیل ایتك کی فریتلری
خاکی ایش . شعره دخی هوس ایلدیکنندن
از وقت اینجده عصرینك مشاهیر
شعرا سبیله مشاعره ایده جك درجه به
کیشدر .

مر حومك عصری سلطان مر ادراع
عهدیدر . اول زمانلر مفتی الانام اولان
سالف الترجه شاعر مشهور بهایی افندیله
اکسک سزبر لشورلر و دائماً مشاعره
ایدلر ایش . ینه بر کون صاحب ترجمه
مفتی مشار الیهك مجلسنه دخول ارزوسيله
قوناغنه کیدر . فقط قبوجینك شرنندن
دخول مجلس مخدومه امکان مساعداوله مامسيله
کندیسنه قیوده استئقال اولندیغنی مشعر
بر غزل انشاد ایدوب کوندرر . غزلده
استئقال اشراپ ایدن بیت بروججه آتی
تحریر قلندی .

بیت

وارنجه سده دولتمآب یاره درباری
الهی مبتلای سده اولسون سد باب ایلر
مکر هدایت صمدانی صاحب ترجمه نك
قرین حالى اوامش ایش . هادی سبل
وقافله سالار رسل افندمن حضر تارینك
مدایح جیله لرینی شامل ترکیب بنداساو بنده

لسانندن بر نعت محمدی صادر اولغله
در حال اسلام ایله تشرف ایتشدر .

نعت شریفی مفتی مشهار الیهه ویرمکله
او واسطه ایله طرف شه نشاهیدن مظهر
التفات تام اولمش و اسمی محمد و مخلصی
خاکی تسمیه قلمشدر .

استنبول کرکنندن بهر اوم یوز الی اچمه
علوفه و مقدار کافی تعینسات ایله انعام
اولندیغندن خاصکویدن استانبوله نقل ایله
خواجه باشاده بر خانه ندرک واوراده
اولنجده به قدر اقامت ایتشدر .

صاحب ترجمه دقایق عربیسه به ذاتا
واقف اولغله بر از مدت ده حقایق
اسلامیه بی تحصیلدن صکره اخذ اجازت
و مدرس عام صنفنه دخالتله عصرند درس
عام محمد خاکی افندی نامیله تحصیل شهرت
ایتشدر .

حتی مشاهیر حکمای اسلامیه دن کاتب چاپی
مر حوم میزان الحفنده صاحب ترجمه نك
بز نبزه حالى ذکر ایتشدر .
نعت شریف تیمناً و عیناً بروججه زیر
تحریر قلندی .

(نعت سید المرسلین)

شاه اقلیم رسالتدر معظم پادشاه
نازنین رب عزت بنده خاص اله
خاکبایی اولین بوز جناب حقدر اه
آنکیچون خلق اولندی نه فاکله شمس و ماه
سلو صلوعلی بدرالدجی شمس الهدی
نور حقدر مصطفی محبوب درگاه خدا

غزل

ملتجای خلق عالم کیم انك درگاهیدر
صدر دیوان رسالت انبیا نك شاهیدر
کوکب اوج سعادت برج حسنک ماهیدر
اولین و آخرین آنك شفاعت خواهیدر
سلو صلوعلی بدرالدجی شمس الهدی
نور حقدر مصطفی محبوب درگاه خدا
خاك درگاهینه آنك ایتمنجه انتساب
رفع اولوب پرده کوکلدن جان اولمز قبح باب
ایاغی طور اغنك هر ذره بی بر آفتاب
یولنه جان اوینیان عاشق بولور حسن المآب
سلو صلوعلی بدرالدجی شمس الهدی
نور حقدر مصطفی محبوب درگاه خدا

روضه سیدرکاشن جانبخش فردوس برین
استانن بکلیوب ایلرندار روح الامین
هده جنات عدن فادخلوها خالدين
رحمة للعالمین اولدر شفیع المذنبین
سلو صلوعلی بدرالدجی شمس الهدی
نور حقدر مصطفی محبوب درگاه خدا
یاد ایدن اسم شریفك شوق ایله بر نور اولور
معجزاتن کوش ایدن محزون کوکل مسرور اولور
هر کیم آتی سودی جرمی عفو اولوب مغفور اولور
ای یهودی عاشق محبوب حق منظور اولور

سلو صلوعلی بدرالدجی شمس الهدی
نور حقدر مصطفی محبوب درگاه خدا
شیخ الاسلام بهایی افندی به باتقدیم نائل
احساب موفوری اولدیغنی غزیدر .

خاکی

قسطوبونیلدر . جندر یلردن اسماعیل بك
عصری شعرا سندندر .
سلطان محمد خان ثانی اول دیاری استندیار او
البدن المشرر .

زماننده شعرايله مشتهر و دیوانی ایدی
قدر دانانده متداول و معتبر ایش . بیت
اتی صاحب ترجمه نك اولی اوزره تذکره
لطیفه محرر در .

بیت

ای مراد مؤمن و تر سامعین هر دوزن
قدر تکدر طاشی که هر جان و که هر دوزن
صاحب ترجمه بر قصیده تنظیم ایدوب
جائزه امیدیه بر وزیر اعطا ایدر .
جائزه ده اعراض اولئسیله تعریضی متضمن
بو قطعه بی انشاد ایشدر .

قطعه

کرم اهلی مقامیدر بوسدر
بو اولوقله بوسحانیجه اولور
کل بکم سن وزارت بکا ویر
بنی مدح ایله کور عطا نیجه اولور

بیت

خاکی

اسکوبلیدر . سلطان بایزید خان ثانی
زماننده ترک شعراي جهان ایشدر . بیت
آئیدن درجه طبعی نمایان اولور .

بیت

ملات چکرم هر که هجران بر کال اولدی
که برانسته کال بولسه فلك آکا زوال ایلر
بیت

خاکی

کلیبولی اهالیسندن و مولانا صنعینک
احساندندر .

اشعاری اعطادن حالی دکلدن .

بیت

قاشلرک اوستند، دیر حالن کورن ای مه جبین
بال آجوب پرواز ایدر صان سدره ده روح الامین

بیت

خاکی

مشاهیر شعرا دن تذکره صاحبی عاشق
چلبینک کوچک برادری وقاضی عسکر
محیی الدین افندی نك معیدی ایشدر .
مرحوم معزول اولدیغی انشاده صاحب
ترجمه نك دخی کوکب حیاتی رهین افول
اولشدر .

حق برادری عاشق چلبی تذکره سنده
بوشعری یازمشدر .

نظم

کوز قرار دوب کیرشم بر چشم آهوشفته
چشم خونبارم کوروب صانک بنی صاحب رمد

بیت

خاکی

بریتہ الشام جانبنده کلیس نام قصبه دندر ،
در سعادتہ بالوصول صنف خواجگانه
دخول ایله متواضعانه حرکت و بالآخره
دفتر دار مکتوبچیلغی مأوریتنه نائل اولوب
داخل صنف رجال دولت اولشکیکن
۱۱۷۲ سنه بی روح پای عازم سوی
افلاک و جسد دردناکی کشده زیر خاک
اولشدر . فطین افندی صاحب ترجمه بی
عصرینده قطعه کولکله مشهور برشاعر در

دیوب قطعه آتی بی تذکره سنه درج
ایشدر .

قطعه

کرم مقاطعه سی تازمان حاتمندن
قالوب مزادده برکسه اولیوب طالب
کیک نقود عطایایی وار آتی الحق
مکر جناب صدارتپناه اوله راغب

بیت

خاکی

علای رومک اعظمی ونکین علوم و فنونک
خاتمی عصرینک فریدی و دهرینک وحیدی
مولانا مؤید زاده افندی در .

نامی عبدالرحمن و مشاهیر مورخیندن ملا
ادریسک تحقیقاتنه کوره مشهور آفاق
شیخ ابو اسحاق کازرونی نسلندن اولوب
مولدی دخی امامسیه شهریدر .

بایزید خان ثانی شهزاده لکلرنده امامسیه ده
ایکن حاجی محمود اسمنده بر خاصکیسی ایله
مؤید زاده شهزاده ایله دائما همبزم افقت
ونشسته دار انجمن محبت اولدقلرندن
شهزاده ایله خاصکی و مؤید زاده نك
بودرجه کرمی مصاحبترینی چکه میانلر پدر
بزرگوار لری حضرت فائحه الفتی سفاهت
صورتنده عرض وایما ایتدکاری جهته
حضرت فاتح مقتضای جبلت متصف اولدقلری
فرط غیرت لرندن بو مقوله سفاهندن کمال
درجه ابراز نفرته مومی الیهانک اعدا ملرینی
شهزاده یه صورت قطیعه ده امر و فرمان
بیورمسی اوزرینه شهزاده حکیمک مضموننی
مومی البهیمایه اشارات مناسبه ایله ایما

ایلدیکندن مؤید زاده اختیار سفرله
بر محله اتحاد مقر ایتوب عمالک عثمانیه
حدودندن خروج وعر بستان طوبراغنه
ولوجه موفق اولشدر .

حلبه وصولنده مالدار بر تاجرله الفت
ایلدکلرندن تاجر می قوم مولانا نك فرط
ذکا و قایلیتلرینی فهم و درک ایلسیله
مقدار کافی اقیچه اعطا ایدرک مؤید زاده بی
لاجل التحصیل شیرازده منلا جلالک درس
افاده سنه کوندرمشدر .

مؤید زاده بر مدت خدمت منلا ده تحصیل
و علم کماله اشتغال ایله فائق الاقران اولور .
اوارالق بایزید ثانی جالس اوزنک جهانبانی
اولغله مؤید زاده رومه عودت ایچسون
منلا جلالدن تحصیل اجازت ایتمکله جلال
مرحوم عشریه نام رساله بی یازوب صاحب
ترجمه نك مدح و ثنائنده اطرا ایشدر .

مؤید زاده رومه واصل اولسیله سلطان
بایزید خان ثانی طرفندن اولا قرق اقیچه ایله
قلندر خانه قدرسه سنی و صکره قرق بش
اقیچه ایله مدارس محمدن برینی احسان
بیوروب براز صکره اقیچه سنی الی یه ابلاغ
ایدرک ادرنه قاضیسی وائندن قاضی عسکر
ایشدر .

فی الحقیقه مؤید زاده شیم محموده ایله
شهره دار و دیار و یکانده علماء سپهر دوار
اولدقلری کبی ارباب معارفه میل تائی
وانعام و انجذاب مالا کلامی اولغین مرحوم
نجاتی نك دیواننی صاحب ترجمه نامسنه
تدوین ایشدر .

سلطان بایزیدک آواخر سلطنتنده ظهور

ایدن یکجری فترتده سائر ارکان دولته
صاحب ترجمه نك دخی خانه سی ارباب
اختلال طرفندن یغما اولمسیله مؤید زاده
منصبندن فراغت واختیار عزالت ایتشدر.
بعده یاوز سلطان سلیم دارای هفت اقلیم
اولجه صاحب ترجمه بی منصبه اعاده
و حلولتسرای خاصلرینه دعوتله صاحب لرنندن
استفاد ایتشدر.
مولانای مشارالیهک زمانده علیهدارری
یک چوق اولمغله حقارنده ظهور یافته اولان
التفات سلیم خانی بی چکه مدکارندن
سلطان احمد طرفلولغی ایله منسلای
پادشاهه غز وایکی قطعه مکتوب دخی
تصنیع ایدرلر.
مکر بومکتوبلری صاری کرز ملازملرنندن
کذاب وقلاب اسمنده ایکی روسیه ترتیب
ایتش ایش . پادشاه مکتوبلرک کیفیتنی
جانب ملادن استفسار ایتسی اوزرینه منلا
یت آتیه عرض جوابه مسارعت ایتشدر
یت
من بومکتوبک اگر بیامک دیلرسن کاتبین
عافل اوله خسر و قلابله کذابدن
یونک اوزرینه اشبو هر یک خانه سی باصیلوب
تجری اولندقد مکتوبلرک مسوده سی ظهور
ایله ساخته اولدیغی وهر قوملر دخی صاری
کرزک تحریکله بوکاده تصدیقینی اقرار
ایلدکارندن صاری کرز منصبندن دور
وایکی عرب لذارند زند کایدن مجهور ایدلدی
وصاری کرزک منصبی مؤید زاده یه
ویرلدی .
بعده منلا نك دخی قواسمه خلل کلکله

عزل ایدلش و ۹۲۲ سنه سی لیلله براتنده
طی طومار حیات ایتشدر .
السنه ثلاثه ده نظم و نثره قادر بر فاضل
جلیل الما تراولوب نظم آتی رشحات کلک
سجاری و نمونه طبع پراقتدار ایدر .
نظم
چاک اولان دست جفا بیله کر بیامدر
ایلیشن خار غم محنته دما نمدر
(*)
ایچلم ایچلم شراب ایچلم
نیجه بر صوفی آب ناب ایچلم
آخرته اولور شرابه حساب
بز آتی بونده بی حساب ایچلم
سلطای احمد کوندردیکی جوابنامه ده
یت آتی محرردر .
یت
کوزلم اولدی منور اول سواد نامه دن
توز برینه توتیا صاحبش مکر جانان اگا
یت
یت
برغوسده جامع شریفی اولان صاحب حیرات
محمد یک نام سجاق بکینک اولادندن زهیم
دیوانه چابینک اوغلی اولوب زمرة سپاهدن
درویش مشرب بر ذات ایش .
سلطان سلیم ثانی شهرزاده ایکن مشاهیردن
طوراق چلبینک استانه واصل و مظهر
لطف کاملی اولمغله مخلصی مامی ایکن
چلبینک اشارتیه خاتمی یه تحویل
ایتشدر .
اشعارندن دسترس اولنسان بر پیت تحریر
قلندی .

کریمیدن علوم عربیه و فسون فارسیه بی
تحصیل ایدرک سمت کاتبه سالک اولشدر .
نظم
دم عشقک جفا سن چکدی کمیدن اویله آه ایتدم
تکمل ایتیموب رخسار ینه یارک نگاه ایتدم
کر قنار اولدم ای خالده بلای هجر دلداره
دو چشم قلندر کریم عجب بن نه کنه ایتدم
یت
خالص
شیخ خاص افندی در . سالف المترجه
ثاقب افندی مر حومک اوغلور . اولد
سراید سری صاحب ترجمه ده دخی رونما
ویدرلی مثللو طریق فیض رفیق ولویه دن
بهره مند فیض ولانا ویدرلی ارتحالنده
کوتاهیه ده رغنوبه خانقاهی مشیخته رونق
پیر اولشدر .
یت
قرق ایش به خاقانه کورده پوست نشین
ارشاد اولوب ۱۱۹۱ سنه سی نازک سمعانه
فدا اولدیغی بعض تذکره کورلدی .
شعرده حسن اداسی مسلم برشاغر
معجز دمدر غزل آتی صاحب ترجمه نکدر .
غزل
کورن کویند جوش موج کریمه قیاس ایلر
اوکل رخسار ایه مانند شبنم قیاس ایلر
کرز هر اولسه نوش ایلر قیاسک صوندیغی جامی
بن اکا اب حیوان داخی ویرسم سم قیاس ایلر

یت
شیوه سنندن طوره مز بر دم ایام اوسته یار
تازه شاخک ینه کندویه اولور میوه سی بار
یت
خاتمی
یکشهر فنار اها ایلسنندن آق آوولی
زاده احمد خاتم افندی در .
مومی الیه مشاعر شعرادن اولوب ترتیب
دیوان دخی ایش و صنوف سخنوران
اراسنده نام الماش ایکن ترجمه حائنه دسترس
اولنه مامی تأسیف موجب اولشدر .
هر نه حال ایله صاحب ترجمه نك ۱۱۶۸
سنه سی شهر مذ کورده وفات ایتدیکنه
دائر اوافق بر معلومانه فطین افندی مر حومک
تذکره سننده دسترس اولنه بیلدی .
خاتم دیوانی مشهور اولوب حتی کچده
طبع اولشدر .
نظم آتی صاحب ترجمه نکدر .
نظم
گوگلر هر بری بوجهله مفتوک اولشدر
دلزارم چراغ طرز کونا کونا اولشدر
تکلف بر طرف معلومک اواسونای صاحبی ایلا
سنک یک جان ایله خام قولک مجنونک اولشدر
یت
یت
سیلیوریده مکتب خواجه سی ایدش
افندی نك مخدومی اولوب ۱۲۲۶ سنه سی
تولد ایش و اخیره عثمان افندیله خواجه

دل استبعاد ایدر اول دکلونیل دولت و صلی
اگر رام اولسه اول آهوی محرم رم قیاس ایلر
غم لعلی ایله خونابه پاش تحت اولد قچه
سرتک چشمی سیر ایدن آدم دم قیاس ایلر
سنگ هر برسوزك بر کوهر سنجیده در خالص
ولی کج طبع اولان یاران ابکم کم قیاس ایلر

خالص

شعراي عصر دن مشهور خالص
افندیدر . نامی یوسف اولوب يك ايكي
یوز یکر می سنه سی در سعادته چهره
نمای عالم شهود اولمشدر . مومی الیه
آتی الترجه شعرا دن فاضل بك مرحومك
اقر باسندن و دور محمود خا ثانی عصر دنه
عصیان ایدن طاهر عمر فاملیا سندندر .

۱۲۳۵ سنه سی دیوان قلنه و اوچ
سنه صکر ترجمه او طه سنه . امور اولوب
۱۲۴۹ سنه سی سرکاکا بته لوندیه
و ۱۲۶۱ سنه سی بته گاکا بته طراپاس
شاهه هنیمت و ختام مأموریتله عودت
ایلی ولسان عربی به اولان انشایی مناسبته
بارتبه ثانیه ترجمه او طه سی عربی مترجمکشته
تعیین قلنس و یکنلرده درکار اولان قدیمی
جهتیه معاشیه تقاعد ایدلشدر .

رئیس الکتاب عاکف پاشا مرحوم
تبصره سنده (ترجمه او طه سی خلفا سندن
خالص افندی یا نمده ایدی) دیو ذکر
ایدر . بو حالده مومی الیه خلفا ک

قد ملیسی دیمک اولور . هنر نه ایسه صاحب
ترجمه شعراي عصرک نامدارید (۱۲۶۹
سنه هجریه سنه ظاهر ایدن مستقو
محاربه سی اثنا سنه شاهنامه عثمانی نامیه
انشاد ایلدیکی مغلومه سنده سرتک
عروق حیت و تشجیع از باب غیرتده قوتجه
کلام طوسی درجه سنه واره بیلشدر .
مرتب دیوانی و برحق توارخ و مشنویانی
وارد در .

غزل آتی مومی الیهک زاده طبعدر .

غزل
بابل مشال کل یوز یکی آندن اغلدم
مانند غنچه قاناره بویاندم اغلدم
بر شمع مجلس اولدم اوجانانه دون کجه
تا صبح اولنجه حانی هپ یاندم اغلدم
کوز قانه قانه اغلغه تشنه دل ایدی
خون سرتک حسرتله قاندم اغلدم
ذوق وصاله آیش ایدم یاری قوتنه
رؤیا کور رشم مکر او یاندم اغلدم
دوشدی کوز من اشک در اعتبار و ش
خالص او شوخی رحم ایده جک صاندم اغلدم

خالص

نامی عبدالحی و جنتکان سلطان سلیم
خان ثانیک خواجه سی عطاء الله افندیک
خیر الخفیدر .
هنکام تحصیلانی بهوده تلف و ایام
شبابی یوق بره صرف ایتیموبا کتساب
کمال ایلشدر .

اقرانی میاننده فضل ایله معروف اولدیغی
کبی شعر ایله دخی شهرت بولاشدر . ابتدا
پدرلی طریقته سلوک ایش ایسه ده طریق
علمک شداید و متابعین تأمل ایدوب الام
بی انجامنه تحمل ایده مبه جکی حس ایله
طریق اهل سیفه سلوک و علوفه سی بدلی
متفرقه لغی ایله پادشاهه عبد ملوک
اولشیدی .

مؤخرأ طمشوار دفتر داری اولدقدن
صکره وفاتی وقوع بولاشدر .

فندقلی ساحه سنده عبدالحی افندی
نامنه بر مزار وار ایسه ده غالباً صاحب
ترجمه نک اولوب علما دن غلطه لی عبدالحی
افندی مرحومک اولمق کر کدر .
یت آتی صاحب ترجمه نکدر .

یت

دیردم که بر بهانه ایله سیر ایدم یوز بن
هچ بولدم بهانه او غنچه دهانه بن

خاوری

مشاهیر شعرا دن در اسمی علی
و مولدی مناسرتدر . کنجگنده طریق علیه
عازم وزیرک زاده دن ملازم اولمشدر .
چوی زاده افندیک همتی و دفتر دار بیرام
علی چابینک صحابی ایله اسکوب و سلا نیکه
قاضی اولمشدر . اول منصبی قره فریه
تدریسی و آخر منصبی یقه قره فریه قضاسی
اولوب قره فریه ده منصب حیثندن
معزول اولغله اورایه دفن ایدلشدر .

اوائل حائنه علی تخلص ایدر و شعره
ابتدای هوسنده سو یلدکلندن بکنکگری
نظمه کنجک زماننده سو یلدیکم سوزلدر
ایمش . آسمان بلاغتك شمس خاوری ونه
طابق فصاحتک مهر انوریدر .

کنجککننده ز یاده بانه نوش او غله
بعد زمان ابوب و غلطه قاضی اولدیغنده
زمان عیاشیده دوام ایتدیکی مکیده لک
بعضیسنه احیاناً کیدوب پیر صها فروشک
خاطرینی استفسار ایده رک زمان افلا سمنده کی
حرصن شمدی اولسیدی طوبونجه شراب
ایجر و صوباشی قورقوسی چکموب غلطه
میکده لرنده ککندومزدن کچر دک دیر
ایمش .
نظم آتی آثا رندندر .

نظم

سنی کوزلر بو چشم خون فشام نیجه دملردر
کل ای نور بصرم دملک ایت دملر قدملره
آکلادم چشمی نه فتان ایدو کن قاشندن
پیلور رهزن اولان ننه که بولداشندن
آپک اوندری کبی بر کوزله ویر کوکاک
خاوری سو کوزله ایکی بیدی باشندن

دخی

سلطان سلیم خان ثانیک لالاسی جعفر
پاشا نک محمومی مصطفی بکدر . پدری
کبی حلیه معارف و کالات ایله اراسته
ولطائف و ظرایف نامعدوده ایله بیراسته
ایدی . مرحوم سلطان سلیم خان
حضرتلرینک ریب اطف و نعمتی و پرورده

مکارم و شفقتی اولمغین اوای قدرینک سر
 علی هلال آسمان اولمش و پرچوق سنجاقلرده
 حاکم و والیک ایتشدن
 نظم ابدارنده کی حالت ماصدق رحیق
 محتوم و عصرنده خزانه بلاغت نام نامیسه
 مخوم ایمش
 مشهور آفتاب غزلندن بریت بروجه زیر
 تکریر قلندی

بیت
 مهر حسنکدن سنک بوز المسه کر آفتاب
 عالمی باشند باشه ایتزدی انور آفتاب
 خدای

اوقچی زاده دیملکه عصرنده شهرت
 بولمشدن کنجاکنده لطیف المنظر
 وبری پیکر بونو جوان ایمش . یکچیری
 اولمغله بر مدت اوجاقده اصول اوزره
 تربیه کورد کدن صکره یا یا باشی اولمش
 و بهمه بودینه کوندلمسی ایجاب ایدن
 بر فرقه یکچیرینک گاهی صاحب ترجمه به
 و بولمشدن . بودینه ارام ایده میوب
 تکرار استانبوله عودت و بر مدت درگاه
 فلک بارگا، خسروانیده خدمتدن صکره
 هازم . وی آخرت و منتظر رحمت رب عزت
 اولمشدن .

اشعاری اداسی کبی نقیل مجاس باب
 ایمش
 نظم آتی مطالع عاشقانه سنددر
 نظام
 اختیار کینه خواه ایله سیرانه کینه هیچ

کل کورنه اولدی یوسفه یابانه کینه هیچ
 می تلخ ایچدم ایدی چاره صانوب دفع غم
 یار سزا اولدیغیچون آجیسی چیقدی تبه مه
 دیکدنک اول زلف عنبر افشانه
 ازه عمر ایمش سنن ای شانه
 سن سک مراد کویک اکلندن ای کوزل
 ذکر محل اراده حال اولدی فی انشل
 هر دلبر ایچون سینه ده بر یار می اولسون
 نیتون دل سودازده بیک یار می اولسون
 نثر

بکتوارده سلطان سلیمان امر حومک آتک
 ایاغی قایوب شراره ل چیققدقه در حال
 بر منظومه نساد ایتشدن که بر قایق پتی
 تکریر قلندی
 نظم

شده دوران اولدقده سواره
 صبارفتا راستب راه سواره
 شکایت ایلوب بو سسنگدلدن
 باشینه اودمی یاقدی یوقسه خاره
 یاماه نو میدر کیم کو کدن ایندی
 یولنده شاهک اولدی پاره پاره
 دوشن یلدریز میدر کیم بوزین اوردی
 سرمسم سمنده شهر یاره
 اودم کیم دست لطف مر حمله
 ان الا اله ککوکه چیقماره
 *

خسروی

مشاهیر فحولدن دروغز صاحبی منلا
 خسروک سبط رشیدیدر . طقوز یوز
 قرق سنه سی پددری ایک قاضیسی ایکن
 اوراده تولد ایتشدن .
 عنفوان شهبانده کسب سرمایه استعداد
 و لوازم طر ابقی اعداد ایدوب علمای
 عصرندن قاضی زاده افندی دارالافتاده سنده
 اشتغال و صکره استنبول قاضیسی صاحبی
 امیر افندی به اتصال ایده رک ۹۶۳ سنه سی
 ابوالسعود افندی دن ملازم اولمشدن .

۶۷ سنه سی لاننده یکر می اقیچه ایله
 بروسه ده بازید پاشا مدرسه سنه صکره
 یکر می بش اقیچه ایله جسی منلا خسرو
 مدرسه سنه بومه اووز اقیچه ایله چکمه ده
 عبدالسلام مدرسه سنه اندن قرقله استانبول
 افضل زاده مدرسه سنه مدرس اولمش
 و بعدالانصار قاضی قافله حجج شام
 اوله رقی زیارت بیت الحرام ایتشدن .

۹۸۷ ده اسکی علی پاشا خارجه طقسانده
 متاستر پاید سنه نائل اولمش ایسه ده ۹۳ ده
 مرض مزمنه بیتلا اولدیفندن تقاعد
 ایداشدر . طقسان صکره افادت کلدیکندن
 طرایلس شام قضایسی عنایت اولمش
 و یکده عزل ایدیلوب سلفی اعاده قلشدن .
 سنه مزبورده ولایت قره مانده آق شهرده
 مرض سعالدن وفات ایتشدن .
 مولانای مومی الیه وفور علم و معرفتله

مشهور تکلف و تصلفدن متجانب بر ذات
 دعالی موفور ایمش .

غلطیات عوامی جمع : و قطب مکینک
 تاریخی ترجمه ایتشدن .
 اشعار آتی نغیه کفاریدر .
 نظم

غرضم ملک بقا ایدی عیدم رافندن
 اوغرا یوب شهر وجوده اوپاندم قائم
 یانکه آلوب رقبی ایلدک سیر چن
 یانکه قانور می ای سروسهی سیر ایل سن
 *

یکدی مره مک خنجر دیسک دل و جان
 تیر یکی ده ای قاشی کان آتسه یه شانه
 *

خزانی

صوفیه لیدر . طریق عله عازم امام زاده
 و قره چلبی دارالافتاده زینه مداوم اولوب
 قسط ملازم اوله مدیفندن امام زاده به
 سلطان سلیم اول مدرسه سنه عید
 اولمشدن . طقوز یوزالی طقوز تاریخنده
 امام زاده دن ملازم و اولایک مدرسه سنه
 صکره کلیبولیده بابان مدرسه سنه ده
 صکره هزار غراده مقتول ابراهیم پاشا
 مدرسه سنه مدرس اولوب اندن پایه
 اربعینه وصل والای اقیچه ایله یکچده وار
 دارده اورنوس غازی مدرسه سنه مدرس
 اولمشکن ۹۷۹ سنه سی (ایردی خزان
 عمرک واه که داخی بهاری یوق * صبح

امیده ایرمدم غم شبینک نهاری یوق (مآلی نربازد لسان حالی اولشدر . خزان محصلیه اشعاری و علوم و فنونله شعاری واردر .

نظم
چشمی خشم ایتسه این امده حالت بخش اولور
دفع ایدر کرچه میک کیفیتن بام تلخ

بومسافر خانه دن کوچسک کرک لیکن هنوز
نحسدر ایامز بر سعاد ساعت یکر ز

خضر بک

مشهور نصزلدن خواجه بک نیر بدر .
کنجکده مانی علومی تحصیل ایلدکن
صکره مولانا بکان حضر تارینه انتساب
وعاوم عقلیه و نقلیه بی انلردن اکتساب
ایلشدر . اولاسوری حصارده مدرس
اولدی . معلومات غریبه سی مولانا
فتاری به مقارب ایدی . صکره مولانا
یکانک کریمه سنی تزوج ایلدی . ابوالفتح
و المغازی سلطان محمدخان غازی حضر تار بک
اوائ سلطانننده بلاد عربدن بر عالم کلوب
سلطان محمدک مجلس شریفنده علماء روم
ایله مباحثه و ایراد ایلدیکی اسله غایضه به
جواب کافی و بریله مدیکندن میدان
مبارزه علیه بی کندویه حصار ایلدی .
فاتح مرحوم بو حالدن اشوری دلتک
و فاضل مومی ایله ایتسه میدان بحث وجدلد

داعی مرد جنگ اولغین علما بالانفاق
پادشاهه خضر بکی توصیه ایلدیلر .
پادشاه در حال خضر بکی سیوری حصاردن
کتورتدی . فاضل مشار الیه زی سپاهیده
و او تو زدرت یاشنده بر کنج اولغله
مجلس همایونده عربدن کلان فاضل
خضر بکی هیجه صایدی . بخت
کیرشدیلر عربک مؤلارینه بر برر جواب
شافی اعطاسندن صکره فنون غریبه دن عرب
اون درت سوال ایراد ایلدی . عرب
هیج بر بک جوابده مقتدر اوله میوب مبهوت
اولسایله پادشاه کمال حفظندن برندن قاقوب
قاقوب او طوردی . و خضر بکی بروسه ده
سلطان مدرسه سینه مدرس ایلدی .

مدرسه مزبورده مولانا کستلی و مولانا
علی عربی کی فاضل خضر بکک دانشمندی
و مولانا خیالی و مولانا خواجه زاده مثللو
نوادرمعیدی ایدی . زمان شریفی
عبادت و علمه صرف و حصار ایلشدر .
احاطه کامله سی غایتده و حوصله علیه سنک
وسعتی نهایتده ایدی . فاتح استانبولی
الدیغی کی ابتدا خضر بکی قاضی نصب
ایلدی . استانبولده قاضی ایکن ۸۶۳
سنه سی قاضی اجل حکمی اجرا و سجد
عمر بک خاتمه سنی امضا ایتدی . مزاز
شریفی شیخ وفا قربنده نجاتی مرحومک
یاتدیغی تکیه ده در .

السنه ثلاثه ده زحاف نقصاندن عاری اشعار
انجمن شعاری واردر .

عقاید اسلامیه به دائر منظوم بر قصیده
نونه انشاد ایلوب مولانا خیالی شرح
ایلدی . الحقیق متن و شرح بکدیگره
موافق و مطابقدر .

خضر بک بو قصیده نونه بی نظم ایلوب
نامنی عجمه الیتین بآتسمیه سلطان محمدخان
مرحومه ایصال ایلدی . پادشاه معارف
اکتشافه دخی قصیده بی مولانا کورانی به
ارسال ایتدی . کورانی حضر تلری
دخی (لقد زاد الهوی فی البعد بین * و بین
الین بعد المشرقین) مطلعنه اعتراض
ایندوب زاد لازم استعمال اولتی لازم ایکن
خضر بک متعدی ایراد ایلوب قاعدندن
تعدی ایلدی دیمسیله پادشاهک امری
اوز رینه اعتراض قصیددنک ظهرینه
تسویدا و انوب خضر بکک کوند لدی . خضر
بک جوابنده زاد متعدی استعمال اولنور
سائل بوندن غافل دایوب مقام استدلالده
* فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا *
ایت شفا بخشنی تحریر ایلدی . تلامذندن
مولانا محمد ابن الحج حسن * و اذاتلبت
علیهم آیاته زادتهم ایمانا * آیت کریمه سی
یاز بلوب انکله جواب و یرسه ده کوزل
اولوردی دیمسیله تلقی باله و ایدوب بوجو بی
رکن قیاسدن زیاده استحسان ایلشدر .
قصیده مذکور بک آخرنده .

شعر

الایا ایا السلطان نظمی
عجمه لیلۃ اولیتین

مع الاستعمال فی ایام درسی
و مافارقت شغلی ساعتین
عجمه الیتین اولدیغی ذکر و بونام ایله تسویه
ایلشدر .

بیت آتی خضر بکک از هصار آثارندن
بر شمه در .

بیت

کل لشکری خبر بی لاله دن ایش
کیم شیمی کادی توی ایاغنده دردخی
و یرمش صبا بنشده به پیغام زلف یار
اول عزتک هوایی دماغنده دردخی

خضری

ادر نه لیدر . عصر ننده به کوزدیمکله مشهور
ایمش . علمادن مر حبا افزدیدن ملازمتله
دلشاد و صکره مومی الیه داماد
اولشدر .

ادر نه به ایلده مدرسه سنه و کلیبولیده
صار یجه پاشا مدرسه سنه و بروسه ده
یلدیرم بازید مدرسه سنه مدرس اولشدر .
طسقوز یوز التمش دیدیه معزول اولسایله
طریقندن فراغت و اتوز افچد تقاعدلکه
قناعت ایتشدر . وظیفه طاعات ایله
کذارنده اوقات ایکن ۹۷۰ تاریخنده
ادر نه وفات ایلدی . سرمایه علوم
نظریه ز صاحب وایه و نظر همستی عالم
بالایه ایکن طالعندن یاری و فلکدن جانبیداری
کور مامسیله غبار ادبار ایچنده عالم فایندن
کذار ایلشدر .

خضری مخلصیه اشعاری مشهور در .
نظم
قصه دل اول زلف عنبر فامه در
بر قلندر در کعبه عنبری شاهه در
کر یکم دل ماجرا سن یازمده
کاتب چشمم التمه خامه در
روی زردم اشک خون الود ايله
یاز یلوب قان ايله فرقت نامه در
دو لکنده بو یتیم اشک
کیدونی کلکونی اطلس جامه در
*
مولانا خسرو

پدرینک اسمی فرامرز و کندوسنک نامی
محمد . شقایق بیانده کوره فرامرز
امراء فرانچسده دن اولوب صکره مسلمان
اواشدر . فرامرز اسلام ايله تشرفدن
صکره وارساق ولایتده سیواس ايله توقا
اورطه سنده بر زاویه بنا ایدوب اوراده
توطن ایلدی . فرامرز کریمده سنی امراء
عثمانیه دن خسرو نام بر امیره ویردی .
صکره فرامرز وفات ایدوب اوغلی محمد
حال صغرنده امیر خسروک حیره تربیتده
قادی . بو تقریبه امیر خسرو قایی دیو
شهرت بولشیکن کثرت استعماله قبود
مخلفه متفرقه ترخیم اولوب المئه ناسده
یالکن خسرو دیو نامی قادی .
فاضل مشار الیه اوائل تکمیلده جلاله
فونوی اکابر علماء مقدماتین بلاد رومیه ده

مفتی اولان برهان الدین حیدر هر وی
حضرت لرندن اخذ ایلدی . بو مقوله
استاد علم حقینده صرف نقود اجلال
اعظم سلاطینه مشابه دین اولغله مولانا
خسرو ادرنده شاه ملک مدرسه سی
ویرلدی . ایشده مولانا خسرو ادرنده
شاه ملک مدرسه سنده اثنای اشتغالده
سعد الدین تفتازانینک مطولنه حواشی
یازدی . او اثناده روعه کلوبده ادرنده
او غرامش اولان علمادن سید احمد قریمی
حواشی ارسال ایتدی . احمد قریمی
بر حقوق اعتراض تسوید ایلدیکندن
خسرو عموم ادرنده علماسنه بر ضیافت
ترتیب وقریمی بی ضیافته دعوتله حضاره
قارشو مباحثه قیوسی آچوب قریمی بی
هبط واعتراضاتی تزییف ایلدی .
حتی قریمی دخی خطاسنی اعتراف
ایتشدر .
صکره برادری محمولندن ادرنده چلبی
مدرسه سی مولانا خسرو ویرلدی .
ایشده او مدرسه ده مشغول افاده ایکن
قاضی عسکر نصب اونوب عسکرک امور
شرعیه سنک فصلی ید اقتدار یته تفویض
اولدی .
مراد خان ثانی سلطنتدن فراغتله اوغلی
فاتح دفعه اولاده جالس تخت عثمانی
اولدقده خسروی بتون علمایه تصدیق
ایلدی . صکره اعدا فاتحک صغرسندن
وتجربه سزینکندن استفاده یه قالمشیمیه
مراد خان ثانی تکرار ارکان دولتک دعوتی

ملترمی اولدیغندن وفاتارنده خط دستیه
برجوق کتب نفیسه وایکی نسخه شرح
مواقف ظهور ایشده . بعضی علما
تبرکات شرح موقفلری الق یک آنچه یه
اشترا ایلدیلر .

استطراذ

اوروپاده ارباب فنونک مخروکات علیه سنی
خریندهل مقابلنده اشتراید نلری ایشده
معارف وورلکر بنی تحسین ایتمک الیزدن
کلپور . حالبوکه غریبونک بو مقوله
قیسنا سنده دخی مقلداسلاف حضرمز
اولدیغنی یلویده مشابه اوله میورن

(انتهى)

حضرت فاتح بره ایله ترتیب ایدوب منسلا
کورانی یه بو جعبه سنده کیفیت قیود نصل
اوله جعفر دیوسووال العالی ایشده
کورانی قیوده لزوم اوق جهت برادر
دینجه پادشاه اشوری مخطوطات اش
و جالس همایونک صغ طرفی کورانی یه
صدول طرفی منسلا خسرو تخصیص
بوراش ایلدی . منسلا خسرو غیرت
علیه سی مناسبتله صدول طرفده قیودی
قبول ایتماش و مجلسه کتیوب کیفیت
یاورده علمایه وارکان دولته اسلام ايله
بروسیه کربوب انده بر مدرسه بنا ایلدی .
حضرت فاتح بو حاله نداشله منسلانی
استانبوله دعوت ایتدی . مولانا امره
اجابت ایدوب استانبوله کلنجه منصب
فتوا عهده استیفاءله ویرلدی . محروسه

اوزرینه جلوس ایدنجه منسلا خسرو
حضرت فاتحله برلکنده مغنیسایه کبتدی که
منلادن بشقه علمادن هیچ بری ترک منصبه
فاتحله کیمک ایستامش ایلدی .
منلایک بو وضعی فاتحک خوشنده کلوب
نوبت ثانی سلطنتده احیاء سنت شرع
مبین ایچون منلایه اومی وواقعه وظیفه
تعیین ایلدی . استانبولک قیصنده اوله
خضر بیکی قاضی ایدوب صکره منلانی
اکا خیر الخلف ایلدی . حتی استانبول
قاضی قاضیه خواص و غلطه واسکدار
قاضی قیورینی وایاصوفیه مدرسه سنی
براشدر و بفاضل مشار الیه تفویض
ایتدی . قاضی مشار الیه صاحب سکوت
ووقار بذات بزرگوار اولدیغندن بتون
طلبه سی هر کون آتی او کونده روان اوله رق
خانه سندن مدرسه یه و مدرسه دن خانه سته
کوتورلردی . بتون عمرنده البسه
فاخره دن اجتناب ایلشدر .
امام اعظم تاجی اوزره علامه صغیره
صارینوردی . صلاعه جوعه یی ایا صوفیه ده
محراب اوکنده ادا معنای اولدیغندن
پادشاه زمان فاتح محمد خان حضرت تری
مخلفله وزیرایه (منلایه اشارت) ايله
ابو خنیفه زمان دیه رک وجود یله افتخار
ایلدی . جوارسی ککیر اوندیغنی
حاله مطالعده خانه سنی کندوسبورک
و کوله استخدام ایتمک عاتی ایلدی .
مشاغل تدریسی ایچنده دخی کتب اسلافدن
برینی استنساخ وهر کون ایکی ورق یازق

قسط طایفه ده حال مناسبه ده متعدد مساجد بنا ایستاد .

۸۸۵ سنه سی شعبانده جمعه کونی وفات ایتمکله جسد لطیفی بروسه یه کوندربلوب مدرسه سنه دفن ایلدیلر .

مولانای مشارالیه شرح مطوله حاشیه تلویحه حاشیه تصنیف ایتدی . قاضی یضای تفسیر شریفنک اوائله حواشی تعلیق ایلدی . علم فقهده درر نام برهن وغیر اسمنده بر شرح تنظیم ایتدی . وعلم اصولده مرقاة الوصول نام متنی و مرقاة الاصول نام شرح زرینی یازدی . و معرکه ارا اولان مسئله ولایه و تفسیر سوره انعام متعلق بر رساله تسویدا ایلدی . تلخیص نام کتبه شرحی وفخر الاسلام بزروینک اصولنه حاشیه سی وحاشیه عقد حاشیه سی وسید شریفنک شرح مفتاحنک اوائله حاشیه سی و مولانا علی رومی نیک اسؤله سنه اجوبه سی وارد .

مولانا خسرو بوقدر کالات عالیله برابر شعره دخی تنزل ایتشددر . مطلع آتی اثار طبعنددر .

مطلع

باشمه بزم غم عشقکده جام افسریت ز حکیمه قانلو پیرهن قبای زریتر .

بو چشم چشمه سارینک عجب طور مرز آفریانی مکر و ارایسه اول عینک بلا طاغنده در باشی .

خسرو

شهریتدر . قره کوزیک دیمکله معروف بر سنجاق بیکنک مخدومیددر . یکجیری بلوکنه داخل اولمش ایسه ده غایبه و جدو حال ایله ترک امال ایلمش و سر خوش بالی چلبی یه مدید ارا تله کرم الفت اولمشیدی . خجخانه و حدیده مست لایعقل ایکن کیده کیده بو حال دخی کندیدن زائل اولمشدر . زی طریقت نازنینده خوش اطوار نازک کفتار پرذات ایلمش . اشعاری باریک دکل ایسه ده حالی کپی لطیف و ناز کدر .

نظم

بر عاشق که سودیکی اول کاسه باز اوله بیک کاسه زهر ایچرسه اگر آکه از اوله .

نظم

زندان اولورسه طیکمی بنم باشمه جهان بازار چیه دی بو کون اول یوسف زمان .

نظم

خضری

مر حوم مفتی احمد پاشانک اوغلی در . اسمی خضربک اولغله خضری مختصی اختیار ایتشددر . سلطان سلیم قدیم عصرنده قاباوجه مدرسی ایکن حالده غلبه عشق سبحانی اناری نمایان اولغله شیخ امیر بخاری حضر تترینک آستانه کسب انساب و انقاس متبر کلرندن سعادت جاودانی اکتساب ایتشددر .

فارسی و ترکی اشعاری وارددر .

غزل نا تمام

کر حجاب اولور ایسه طلعت جانانه تنم بر آوچ خالک نه در کیم قاله کوز مده بنم نیجه صبر ایلم ای دوست جفا تیغه کیم طاش دکلدربور کم برج دکلدربدم دل یناشمع کی سینه طلو نقیش و نیکار صانکه فانوس خیال ورتوسیدر پیرهنم طولدی قایله جکر لاله صفت دونه دونه یوزمه بر کره باقادی اوغچیه دهنم .

نظم

خلدی

نامی مصطفی و مسقط رأسی بروسه در . بیک یتیم سکر تار یخنده تولد ایله زماننی قصصیه صرف ایدرک کتبت خدمتیه بروسه حکومتی محاسبه قلنه مداومت اوزره ایکسن ۱۱۳۸ تاریخنده عایم آخرت اولمشدر . بروجه آتی قطعه صاحب ترجمه نکدر .

قطعه

کوکل بنه بر سر وقده یار اولهیم دیر ازاده ایکن درده گرفتار اولهیم دیر شمدی یکی باشند ینه دیونه لک ایستر آشفته سر طره طرار اولهیم دیر .

نظم

خالص

طریقت علیه مولویه منتسب ایدن اسمعیل خلوص دده در . در سعادت توالد

ایله سنی تمیزه رسیده اولنجه رضای جناب مولایی طالب و مشایخ مولویه دن اصحاب فضل وادیدن شیخ غالب افندی مر حومک زیر حجره تربیتنه واصل و غاطه درگاه شرافتک آشجی باشیلنی خدمتده نائل اولشددر .

بو خدمتله چاشنی سبج محبت ایکن تکیه کا، بقاده خوان الاء نامتناهی جناب مولویه زانون زن اجابت اولهرق بیک ایکسوز بکرمی تاریخنده زاویه فسادن رحلت ایتشددر . اشعاری موافق مذاق عرفان و کندی سنی یخنه بر جان ایلمش . غزل نا تام صاحب ترجمه نکدر .

غزل

بولنجه عرض حاله اول شه بیدادی بر پرده بی بر پرده بولمشلر دل شیمیای بر پرده بقلسه کیتسه ده عاشق سر کوبیدن ایران بیلور طوبیمن قل قلب خرابادی بر پرده ندن بی حالت اولمش کار کا، یستون ایا شکسته تیشه سی بشقه یاتور فرهادی بر پرده کپی زلفشده که چاه زنجیر اندنده اه ایلر ره باولن خلوصک هیچ دل ازادی بر پرده .

نظم

خلیل

صورتده حقیر و علیل بروسه لی صاری خلیددر . ضعیف و نحیف عجیب صورت غریب هیئت شعرانک ظرافتندن اولدینی کپی غایتده محبوب دوست ایلمش . وجه

خلیل

دیار بکرلسیدر • فاتح عصر سرنده ازینقه
کلوب لاجل تحصیل بر مدرسه به داخل
اولش ایسه ده بر محبوبه علاقه ایدوب مجنون
کپی رهرو پیابان ابن و آن اولوب وحالتی
داستان ایدوب عالمه طویوردهش و بوبابده
کشیده سمط سطور اولان داستانی فرقت
نامه خلیلی دیوشهرت آیشدر •
پندگور داستانی بر قاج بیت تحریر
فلندی •

نظم

دیدم ای نامه فرخنده اختر
چوسن سن بر همای عنبرین فر

خلیل

رو سچقلسدر • کنجلیکنده تحصیل
اشتغال اوزره ایکن ۱۲۳۴ تاریخنده
ارتحال ایشدر •
اتارندن بر بیت یازلدی •

بیت

نغم وجودی مزرعه خاکه اکدن
دهقان روزگار نه حاصل نه فائده

*

خندی

قبر بسد لغوشده توالد ایشلش و در سعادته
بالمواصله طریق مولویه به اندسابی اولمغین
بر مدت غلطه مواویشانه سنده اقامتد نصکره
جزیره مزبورده کائن خانقاه مولاناده
پوست نشین ارشاد اوله رق بیک یوز قرق

بیت

بر تو مهر رخسار بزم و یردی ضیا
شمس میخانه سینکینه کونی طوغدی شها
(*)

تاریخنده اشبو تنکنای فناده تکمیل چله
حیات ایشدر •

نظم

قویسه ایاغی بر دم الکن روش بودر
نوش شراب ناب ایده کور هم منش بودر
جوره تحمل ایله مدد وصل یارده
خندی رقیبه آفت جان کوشترش بودر

خیری

رئیس الکتاب خیری افندیدر • بولی
سبحانغنده ویران شهرده عمرلی قریه سی
انالیسندن قسطنونی متسلی یحیی اغاک
صلبندن ۱۱۴۱ تاریخنده زیور کهواره
شهود اولمشدر •

کنجلیکنده استانبوله کلوب کتخدای قلعه
دوام ایده لکراز صکره قلمذ کوره سر خلیفه
و ۱۱۸۵ تاریخنده اردوی همایون
داخلمده اوله رق کتخدای کاتبی ۱۱۸۸
تاریخنده بکلیجی اولمش و مؤخرأ وقوع
انه صالیله صفاقویه نفی ایشلش اینسده
هل مد کوره بعد المواصله اطلاق اولنه رق
استانبوله هودت ایشدر •

ثانیاً بکلیجی ویدی سینه صکره رئیس
الکتاب و ۹۷ تاریخنده کتخدای صدر
عالی ۹۹ ده چاوش باشی و ترسانه امینی
اولدقدن صکره ایکلیجی دفعه رئیس
الکتاب و ۱۲۰۱ تاریخنده تکرار کتخدای
صدر عالی و چوق بکمدن نشانجی
و متعاقباً رئیس اولمشدر • مقام ریاستده
سفر اوزره اولدینی حالده ۱۲۰۴ سنه سی
موزه نهرینی بکرکن حیوانی سورچوب

نهر غلطان و صاحب ترجمه غوطه خور
غفران اولور •
مشار الیهک مرتب دیوانی و شعر و انشاده
شهرت فراوانی واردر •
غزل آتی دیوانده کورلشدر •

غزل

سروحدت جلوه انکیز مظاهر در بتون
نقطه مرکز جلی ساز مظاهر در بتون
موج در با پنجه سندن دامن ساحل چیقار
مطلبندن دست اهل فیض قاصر در بتون
لفظ ناز کدرو یرن معنی به حسن اشتهار
کوسترین اعراضی انظار جواهر در بتون
منتهای عهد حسننده قیامتله قوپار
فته دور قر خطنده ظاهر در بتون
چشم و بروخال و کیسو سر بسر جور و ستم
روی جانان لوح آیات زو اجر در بتون
کشف اسرار سودا دیده سنده چشمین
حکمته العین فنون نازه ناظر در بتون
اختلافات شئونک غایتی تو حیدر در
کوسترین اجسامی اضداد عناصر در بتون
شرح شرحه قلبیدی خیری دلاری تیغ نکه
نیشده چشم بتان کشف ضمائر در بتون

*

خیری

سنبل زاده وهی افندی تصفه شده (عمرک
حاصلی خیر اللهم) دیدیکی حاصل
عمریدر • بیک یوز طقسان بش تاریخنده
در سعادته توالد ایشدر • مسلک قضایه
داخل وایچه بیوجک قاضی ملکه نائل اولمش

اولش ایسه ده آخر عمرنده اصحاب مناصبه
جایجا قصیده و تاریخ تقدیم ایدرک ظهور
ایدن جائزه سیله تعیش ایدوب مضایقه
حال ایچنده ۱۲۶۷ سنه سنی ارتحال ایتشدن
غزل

او یوسف قیتمک بر در لوقاچردم بهاسندن
خریداران الی چکسیدی ذیل ابتلا سندن
اصابت ایتدم اما خالنه تعبیر عنبرده
خطن مشکه مشام در دیدم توبه خطا سندن
تصور ایلدیکه سینه سن اغوش وصلته
دل عاشق دوزمرآت خورشید صفاسندن
واروب میخانه یه فرش حصیر عیش نوش ایتسک
اوصا ندق زاهد مسجد نشینک بوریا سندن
رخ ساقی نه مهر عالم ارادر که عکس ایتسه
دو نرجام هلالی بدره تأثیر ضیا سندن
بو کاشنده آچیز غنچه امید اهل دل
کاورسه نفخه عیسی دخی یاد صبا سندن
ویرن بواب و تابی اشک و آما حقان صاعه
ستانجول دلبری نزله اولور آب و عوا سندن
بوروی تابانک ایل نه باغه جلوه ریز اولسد
کل خورشید اولور اشک فزانت فضا سندن
بکا پیران دورا ایل الفت خوش کور خیری
چهارک نو جوانان و عطا سندن

خیری

سفارت سینه ایله ابرانه عزیمت
و طهرانده طائر روح بر فوجی چارباغ
بنایه پرواز ایتش اولان صدور عظامدن
سر اطباء ایتیق عبدالحق افندی
مر حومک نجیل نجیبی خیرالله افندی

کنجککنده بر مدت مکتب طبعیه شاهانه به
مداومته علوم حکیمیه ده کسب مهارت
ایلیه رک (زاده لک مناسبتله ذاتاً طریق
علمیه به سالک و حسب الاصول چو جوق لغندن
برقطعه رؤسه دخی مالک اولدیغندن)
ایکوز الی سکر سنه سی از میر مو او یینه
نائل و بر سنه مرورنده مکمل مکرمه پایه سنه
متواصل اولش ایسه ده مؤخرأ رتبه
علمیه سی ملکیه به بالتحویل عهده سنه رتبه
ثانیه توجیه بیوراشدر .

انک اوزرینه اولا زراعت مجلسه
اعضا و صکره رتبه اولی ایله مجلس معارفه
اعضا و انجمن دانشه رئیس و بالاخره
مجلس ولایه اعضا و مکاتب رشدییه ناظری
اوله رق بوکبی مأمور یترده ایکن طهرانه
سفر نصب اولش و برمنوال محرر
طهرانده وفات ایتشدن .

انک برنجی اثری محاکمه لی اوله رق
یازدینی تاریخ عثمانی سیدر . اشبو تاریخ
هر بر پادشاهک عصرنده وقوعه کلان
حوادث مهمه ایله اوروپا و دول اجنبیه
سأره و قوماتی دخی جامعدر .

زراعت دایر براری دخی اولدینی فطین
افندی تذکره سندن محرردر .

مر حومک طهرانده جنازه آلای طرف
شاهیدن پک طنطنه لی اجرا اولدینی
مرو بدر .

نظم

نه خسرو کوردی بودردی نه بولدی چاره سن فرهاد
قیاس ایتنه بنم چکه کارم قیسه مثال اولدی

تحریر ایدوب حاجی حسن زاده نک لیاقت
و استحقاقی تصدیق ایلر . اراسی چوق
بکمز خطیب زاده مولانا تاج السدین
حضرتلری که فاتحک معلمی دخی اولمشدر
ازنیق مدرسه سنده وفات ایدر . محمود
پاشا خواجه نک و فاتی عرض ایدنبجه
پادشاه اشوری متأسف و متأثر اولور .
محمود پاشا پادشاهک اشوری تأثرینی
کورنبجه او کون هیچ برشی عرض ایتز .
ایرتسی کون پادشاه خواجه نک وفاتندن
طولانی بوضایعات علمیه نک تلافی سی چون مذکور
مدرسه یه بر کنج فاضلک کوندرلر سنی
محمود پاشایه امر ایدر . پاشا دخی خیالینک
محمد مدد و حه سنی ذکر ایلله مدرسه
مذکوره اکا و یرلک مناسبدر دیو عرض
ایلر . پادشاه مغفور پاشایه خطاباً عرض
ایتدو لک شرح عقائده حواشی تحریر
ایدوب دیبای دیباجه محمدت شعرا بینی
سنتک اسمنه الیاس ایدن دکلیدر دینجه
محمود پاشا اوت پادشاهم اودر دیو
تصدیق ایلر . پادشاه دخی واقعا بر فاضل
ذکر و مدرسه دخی اکا مناسبدر .
بومی یوز اقچه ایله ویرلسون دیو اراده
بیورر . مولانا خیالی ایسه اولجه حج
شریفه نیت ایتکله مدرسه نی قبول ایتز .
محمود پاشا اشوری الحاح و ابرام ایلر فائده
ویرمز . نهایت خیالی محمود پاشایه خد تکر
اولان وزارتی بکا ویرسه کز عزیمدن
دوغم دیو جواب قطعی ویرر . محمود پاشا
کفنی بر تفصیل پادشاهه عرض ایلر .

احبائه و فایوق اشنا بیکانه در خیری
بو عالم بیلدیکم عالم ولی بیلیم نه حال اولدی

تأسف

شعرا عصردن قرینته باش گابندن
مقاعد ایشلی خیری افندی الا کن نزول
اولوب ترجمه حالته دسترس اولنه مدیغندن
و کندی لری دخی همت بیور مدق لنندن مجهول
قالدی .

خیالی

نامی احمد و مخلصی شمس الدین .
و پدرلری اسمی موسی در . بعض تذکره
حاشیه زنده مولدی بروسه و پدری مولانا
فنازی اولدینی محرردر .

پدری قاضی ایکن علومی انزلدن تعلم
و تلمذ ایدوب صکره بروسه ده مولانا خضر
یکه سلطان مدرسه سنده معید اولدی .
بعض مدارس بسط بساط افاده اوزره
ایکن بومی اتوز اقچه ایله قلبه مدرسه نی
اولمشدر . او ائشاده محمود پاشای ولی
بروسه ده مرادیه مدرسه سنی سلطان محمد
خان حضرتلرندن کلیدی قاضی سی حاجی
حسن زاده یه توجیه ایتدیر دیکندن خیالی
پاشا مر حومه طنز آمیز بر مکتوب تحریر
ایدر . مکتوبی محمود پاشا او قور .
اعتراضه کسب و قوف ایدنبجه بر جواب

پادشاه قدردان (مثلاً عز من لدن رجوع
ایستون حجب عود تنه قدر معبدی
طایفه سینه درس و پرسون) دیوبند مدرسه
بنه توجیه ایدرل . خیالی بعد ادای
قریضه حج مدرسه مذکور در بر وقت
افاده درس ایلد کردن صکره وفات
ایدر .

خیالی قاف قناعتک همای اوج اراسی
اولدیفندن کونده بر کره طعام ایدر و اوند
دخی از بر شله قناعت ایلریش . بوسبیل
ضعف قوتی خیاله و هر بر استخوانی
هلاله دو مشدر .

مولانا غیاث الدیندن مرویدر که مولانا
خیالی لاغ و لطیفه دن ویهوده خند
محبوب اولوب یاه باخته علییه و یامکوت
ایدریش . بر کون خواجه زاده ایله
جامع شریفده بر مباحثه ایدر و خواجه
زاده یه غلبه ایلر . خیالی خانه سینه کلدن
احساندن بری بو کون خواجه زاده یه
کوزل غلبه ایدر یکن دینلده الحمد لله
طبیحه فضیله صالح بختک اوغزک
باشه اورم دیو کال سرور ند اولر .
غیاث الدین یاسین کولدیکنی او کون
حرف سرور سره خیالی وفات ایتمدن
ترجمه زنده هوشو نس دوشت سرور
بشددر . حتی وفاتینده خواجه زاده
کندن سکره پیرامان اویره استراحت
ایدرم دیشددر . اسلاف مشایخ عظامندن
شیخ زین الدین حافی حضرت تلیزینک
خاشاکندن شیخ عبدالرحیم مرز یقونو
سیرتلی ذکر و توحیدی مولانا خیالی یه

ایدر نه یکی جامعده تلقین ایلشددر .
خیالی شرح عقائد نسفیه یه بر حاشیه
تصنیف ایلشددر که شمعی یه قدر نظیری
وجوده کلاشددر . بوندن بشقه علم
کلامن حاشیه تجریدک اوائلنه خواشی
تعلیق ایلشددر . مولانا خضر بیک
عقائد منظومه سنی شرح ایلدی .
حاشیه عضده حاشیه سی و شرح معاصده
تعلیقاتی و وفایه شرحی و صدر الشریعه یه
خواشیمی وارددر . از یقده وفات ایلدیکندن
اوراده مدفوندر .

السمه ثلاثه شعرای مشهوردر .
سلطان مراد خان ثانی حضرت تلیزینک
وفاتنه بو تاریخ بواشددر .

تاریخ
شه غازی مراد ابن محمد

عجمه روم شام او اشدی رامی
کدر قلدی جهانیدن که تاریخ
ملک اصحابی جنتده مقامی
نظم

دور خنده ساسله زانی دیر کورن
جمع اولدی کوئسلال ایله درری جمله د
(*)

خیالی

فاضل مشهور مولانا عبدالکریمک اوغلی
عبدالوهاب افندیدر . اوائل حالده
طریق تدریسه سالک اولوب قرق افچه
ایله مدرسه قبول ایتم دیومین ایتکله
ایدر نه جامع اردی مدرسه سی قرق بر افچه
ایله ویرلشددر . چوق بکمدن سمت

قضایی بالا اختیار مغنیا و سلانیک و تبریه
قاضی اولدقدن صکره یاوز سلطان سلیمک
اوائل عهدنده دفتر دارلق ویرلشددر .

طلافت لسانی و عذوبت بیانی مناسبتله
پادشاه ندیم و همشین اولشددر .
منظومه لیل و مجنون مشهوردر .

نظم آتی صاحب ترجمه نکدر لکن اکثری
تذکره ل آتی الترجه مشهور خیالی نامه
بازارلر . غلطدر .

نظم
حیرت آلور عقلی باقسم کوز بنه فاشنه
صد هزاران آفرین اول صورتک نقاشنه
مشهدی طاشنی مجنونک علامت صامیک
سنگ محمدر که یاغیردی زمانه باشنه

خیالی مشهور

رومک فخر الشعرا سی و عصر بیک ممتاز
و مستثنای خیالی بکدر . نامی محمد و مولدی
یکجه وار دارددر . عصر نده سر حلقه
قلندر ان اولان باباعلی مست ایله اوائل حالده
همیزم صحبت اولوب بابای موی الیهک
مجلس معارف انیسندن اکتساب فیض
ودانش ایدرک هنوز کندومسی نودمیده
ایکن از اهر طبعی طراوتیاب کال و وادی
شعره غیرت امثال اولشددر .

حاصل اولان اشتها ری اوزرینه ظهیر
ار باب معارف و هنر مزحوم اسکندر
چلی صاحب ترجمه بی صحبت و آیساری
حنایت و الطاف یله تربیت ایلرک وزیر

اعظم مشیر افخم در احسانی مهمانخانه
دلشنه لطف و کرم دستور خاتم شیم آصف
سلیمان عالم ابراهیم پاشایه مدح و اطرا ایله
انتساب باب احسانآینه و ساطت ایلدیکندن
وزیر معارف سمیرک کرم سیر اعتباری اولمش
و بوسبیل ایله صاحب قران سلطان
سلیمان عدالت عنوانک آستان کیوان
داستانی بنده کانه الحاق ایلشددر .
پادشاه مغفور صاحب ترجمه یه ارزانی
لطف موفور ایله دیوانی مطالعه یه اظهار
کمال رغبت یوردیفندن و خیالی بکی اکثر
محرم صحبت خاص ایتدیکندن قدری بالا
اولشیدی .

نظم

قاندی نمونه دهره جهان خرابدن
کنج خزان خزان افراسیابدن
بر بزم خاصه محرم اولوبدر خیالی کیم
آچلر آنده غنچه جنت حبیبدن

نظم

کرم اسکندر چلینک و کرم ابراهیم
پاشاک وفاتندن صکره دخی خیالی پادشاهک
التفات موفور وندن دور اولامشددر .
خیالی ایسه بودرجه علو شان و قریت
سلطان ایله ممتاز ایکن یته مسلک درویشاندن
ایرلامشددر .

غالبه اولاد و عیال و داعیه ملک مال ایله
مقید اولمسیوب مجرد حال و کال فراغ بال
ایله وقت کچورمشددر . حتی کندوشنه
بر قاج صکره مناصب جلیله دخی تکلیف

اولنشیکن قبول ایتمشدر . طفوز یوز
التمش درت سینه سی وداع عالم خیال
وعالم قدسه ارتحال ایلمشدر .
وفاتنه سویلنن تاریخلر .
(عرشی) سوژی دلدہ خیالی کوزده
قالدی .

(کناهی) عالم حسدن خیالی کیدی آہ
(شیری) خیالی اولدی جیف الحکم لله
خیالینک فخریه سیدر .
فخریه

کوردی مخصوص اولدوغن میدان استغابکا
شهرین کوردی صورغنج قافدن عنقا بکا
نظم آتی صاحب ترجمہ نک نخبہ طبع
بار یکیدر .

نظم

روز روشنن نوله انور اولور سه شامز
مهر عالم تابدن یافر چراغی جامز

عارضک میدن هر قریر اولسه ای حور جیل
صانورم چشمدہ طغیان ایلمشدر سلسیل

رخ کردونده هر صبح ای شفی کیم جلوه کر سنسن
بکافان اغلادن خیل ملک خون جگر سنسن

آینده هر کون قویار دلدار تنها قوینده
ناز ایله یوسف کیر کویار لیخا قوینده

غر یکیدر آنی خوش طوط افندی ایشته بز کیتدک

کوکل دیرلر سر کویند، بردیوانه من قالدی
—

راه غمده تن غبارین خا کیدن قاندرمین
روز کارا کسکلیکدر روز کارا کسکلیکی

(حرف خایه ذیل ایدلک او زره بورایه
تحریر قلندی)

خیالی

مر حوم بغداد ملحق ساینه سنجاغنده
علماء متجربیندن منسلا حامد مر حومک
کوهر کر انمایه وجودی یعنی مخدوم
مسعودیدر . بیک ایکوز او توز بش
تاریخنده قدم نهاده بزم شهود اوله رق
جدی نامی اولان (صبغة الله) تسمیه
اولنمش ايسه ده شعرده خیالی تخلص
ایلدیکندن بو مخلص ایله شهرت بولش
ایدی .

سنی او توزی تجاوز ایتمدن الحاله هنده
بغداد مقتنی اولان علماء اعلامدن
فضیلتلو محمد زهاوی افندی حضر تازندن
علوم عربیه بی تکمیل واخذ اجازات
ایدرک بغداد داخانده کر کو که بالعزیمه
طریقت علییه قادریه مشایخندن شیخ
عبدالرحمن خالصی درکا هنده اون سنه
قدر نشر علوم عالییه والیهیه همت

ایلد کدنصرکه ۱۲۷۵ تاریخنده در سعاده
رحلت ایتمش ولسان فارسی او زره
بیدل بخاری دیوانه یازدیغی شرحی مجلس
معارفه بالتقدیم اون بیک غروش عطیه به

کیمیس

هوس بندکی پیر مغانست مرا
نوبت خواجکی کون و مکانست مرا
قبضه تیغ و قلم حکم روانست مرا
مسند صدر فکر معدن و کانست مرا
سایه قدس ابدان و اما ناست مرا
من که سر کشته مولایم و مولا دارم
پادشاهان چهارا بجوی نشمارم
بر زمین از سر کین پایا کر یکذارم
کلسه قیصر و دار از میان بردارم
قوت و حول ازل زور و توانست مرا

ایل شور دل شاخ کل قد و سم
نفخ صورت بلی زهرمه ناقوسم
عصمت از عرش حیامی کنداز ناموسم
نه جوان بوالهوسان از دو جهان مایوسم
همم بادشاه هر دو جهانست مرا
مهر با حق خدایی که کریمست و ودود
مهر من بر سر جود است و در دست و سجود

ورنه کر من بدی خواهم از جبر و علود
این زمان می شکم نیجه بدخواه حسود
کفنه همچن من سحر بیانست مرا
کر سوی مصر نه روی دل پر حکم
نیل را غرق کند لجه بحر هم

کرچه امر وز بکف بی زروسم و درم
لوح جودم بدل عرش عظیم کرم
حاصل کون و مکان بر سر خوانست مرا
جان دهم جای زروسم بنید و خالد
یک نظر را نکرم فاسق و فاجر عابد

ویوز الی غروش معاشه نائل و دیگر
صور تزلزلہ دخی قدر دانان فضل و معارف
طرفلر ندن مظهر عافت اولمشدر .
۱۲۸۳ تاریخنده مر حوم مصطفی فاضل
باشانک مخدومی عزتلو عثمان بکه خواجه
تعیین بیورلد یغندن میر موی الیهک لاجل
التحصیل پارسه عزیمتده برابرجه کیدوب
اوراده بدی سنه قدر اقامتله در سعاده
عودت ایلد کدن بر مدت صکره بعض
عارضه وجودیهه مبنی سر نهاده بالین
ناتوانی و اوچ درت ماه قدر یا توب الی
باشنده عازم ملک جاودانی اولمشدر .

نعلش معارف نقشی ادرنه قوی خارجیچند
دفین خالک عطر نا کدر . واریله بوق
یاننده یکسان جوانمرد و عالیشان تواضع
خوش مشرب الحاصل جامع محاسن
اخلاق بر انسان ایدی . هله کاله اندازی
جهتله وقوع وفائی ادبیا تجمه ضایعایندن
معدود ددر .

استانولده بولند قبحه کتبه دن و مائر دن
ارزوی تحصیلده بولانلره تدریس علم
وادبله خواجه خیالی شهرتی المش و حتی
عاجزه دخی شهزاده جامع شریفنده براز
مدت حسمه نظامی تقریر ایتمش اید .

پارنده بولند قبری هنکامده الان باب عالی
ترجمه اوطه سی مستعدان خلفا سندن
اتی الترجه عزتلو محمد مهری افندی به
خطاباً انشاد ایلد کیری تخمیس عرفان
پسندل بدر .

در حضور ندبرم قائم و را کعب ساجد
چون همه اوست چه مرجم چه ضمیر و عابد
این کرم نیست که نامش بزیانست مرا
راز او در دل من چون کهر از کام صدف
چون برون شد کهر از یاد رو و در نام صدف
نشده هیچ براه کرمش کام صدف
کدرت و صفوت غرقست تهنی جام صدف
می نکوید که همان کوه را کانت مرا
عارش آید که بگوید اگر اهل کرمست
دید اهل کرم بر کرم خویش کست
کر بگوید همه جود و کرمش در دو غمت
ادم از خوانی و را اشهد بالله سمست
انس آن گونه خزان بار کانت مرا
کفر و دین محویم رحمت خلاقی من
نیک بد غرق کف نعمت رزاقی من
نوخط کلشن قدست کنون ساقی من
کوش جان می شنود بانگ هوای باقی من
چه کنیم گفته حق و در زیانست مرا
عشق عشاق حقم نه هوس بوالهوسم
می درازند کرم از دم عیسی نفسم
بال عفا شده باز از تهنی پر مکسم
سایگان منزل و جدت طلبند از جریم
خون حق از شیرینام جریانست مرا
همه جایزم منست از کرم رب و دود
می کنیم تا بازل سیر و ترقی و صعود
کر چه ظاهر نه نمازست و نه صومست و درود
جهت جان بر مولایم همه دم سر بسجود

چون بهر سو نکریم حق نکرانست مرا
غرضم جوهر بحشت و جودم قدمست
این عرض را که تو بدی بنظر یک دود مست
ورنه خاکست و همان خاک در اغوش مست
خلقت از خالق و مخلوق ز خلقت بدست
کون و تکوین و یکن کاین کانت مرا
کون و تکوین و یکن کان چو شد در نظرت
سر بسر محو شود پرده ز روی بصرت
لب بلب می شود اندم سیرت با صورت
دل بکوش تو رساند ز روان این خبرت
کوه همه اوست از انبست در آنست مرا
من اگر خویم اگر زشت و کربک و بدم
آدم آدم از سایه مولانه ددم
روی همت نخور دبر در کس دست ردم
من چنینم که چنان رفتم همان جد بجدم
حسب بی نسب آفات زمانست مرا
من که حرم زازل بنده کیم از چه سبب
طالب حقم و از باطلهایم چه طلب
دو جهان شاد و سرورم ز چه این درد و تعب
همه جاد در نظرم عیش و صفایست طرب
که بهر سو همه رو عشو و آنست مرا
یک ولی النعم هست پس از جق نه دو
نکشم منت هر مرد پی غسل و وضو
مصطفی بست مرا آخر هر خوب و نکو
سراز و جام از و ما از و ملک از و
فاضل عادل من شاه جهانست مرا
شه و صد درست ز حق بر من و انبست ز حق
والی ملک دل جان خیالست ز حق

دلش از بخل و ستم خالی و حالست ز حق
عزت و رفعت و قدرش بی زوالست ز حق
سایه اش ما حاصل کون و مکانست مرا
خجندی خج ویم زان بکمال و حکم
واصف و صف ویم زان بجلال و حشم
غالب از اوست بهر عالی سافل کرم
از سرور نظر و جوهر لطفش بدم
دم من از نفسش عیسی جانست مرا
عمر فاتح عشقتم ز فلک تا زمین
میکنم حکم دوار و به مکان و بکین
امری من جمله ز عدل و ز امان ز امین
نام مهرم زده زان طنطنه بر عرش برین
رفت کامل من عزت و شانست مرا
نه زروسیم و نه اسباب و نه سامان خواهم
نه کلاه و کمر و تخت زر افشان خواهم
نه می و ساغر و ساقی و گلستان خواهم
نه چنان دارم و حور بش نه غلمان خواهم
(م ا) باری من حور جنانست مرا
حاجب بار کفش از کر و فر پادشهم
توده خاک رهش تاج مجسوه هر کاهم
موی زلف سیهش جیش مظفر سپهم
عارض بی کنهش مهر منور چومهم
ایروژه اوسیف و سنانست مرا
حقه لعل لبش کنج در و کوه من
خادم او پسر و جاریه اش دختر من
مادرش صاحبه من پدر مهتر من
سنگ زیر قدمش بر سر من افسر من
سینه سیم برش تخت روانست مرا
چشم او بر کس من طره اوسنبل من
لب او ساغر من آب دهانش مل من

خنده اش بابل من عارض صافش کل من
خال دوردخ او مردم چشم دل من
قات جلوه کرش سرو چانست مرا
دبر او شجده کهی جبهه من هر موبش
نامده آبروم از نم عطر خویش
ذوالفقار کف من سوزدم ابرویش
دلیل شب رو من فکر وصال کویش
کر به طبل برش شیرین یانست مرا
ای (خیالی) زجه روان همه کو آری لاف
کس کشی و ترسی و خیل و کبر و کذاب
مرد تسلیم و خضوعی نه زن جنگ و مصاف
رود بگر هیچ مگر بر سر خود پوش طواف
گفته خوشش نهان کن که عیانست مرا
چون بسی هست حکم رانه تودانی و نه من
سر آن یار قدیم رانه تودانی و نه من
زخم آن غنچه فم رانه تودانی و نه من
خشم آن ترکس چم رانه تودانی و نه من
این رموزات عیا کن که نهانست مرا
هسانیریم کنون تاهمه افکار شویم
مرد داماد همین جلوه ابکار شویم
چون شون می و بنک آیت اسرار شویم
قطره راحو کنیم و همه ابجاش شویم
بحر در قطره ام آندم جولانست مرا
قطر در قطر کیش چون خودی خویش کز بد
چشم او از دم بادی شود از درد سفید
کر بان حال در آخر بدل بحر خزید
باز کورست در آنجا که از بن جا خود دید
همه آیات بدن کونه بیانست مرا
دیدم آری همه تفسیر جلال و کشف
چه صغیر و چه کبیرش زیر آبی بناف

ز سزا و بناس و زالف لام بضاف
دیدم الفاظ همه بی دل و مغز از سر لاف
قول شیخ عربی جمله معانست مرا
هاشدم مست در کتاب و توان رفت ز دست
ژاژ خابست کنون کویدا کر سیر بکست
چه غمت ار سده ام از لکد خرها پست
چون ببار بلا گفته ام از روزالست
دل صد ساله من باز جوانست مرا
غزل

غم دو کون ز عشق تو ای نکار بزم
که هر چه جلوی زردتوی بچشم و ضمیرم
نشان عقده بروی تو نکشت یقیم
مشکلات خط کر چه مو عوی خبرم
خندک زاهم و سهم از نگاه من خیزد
زند نکار کان بروم ز بسکه تیرم
رسائی سر زلفت گرفته روز قیامت
نمیرسد بمیان چو سان ز غصه غم
گذشته غم ز عشق ولی جوانم ازین رو
ببازم بنوازی بدین مهانه که پیرم
ز حسن کر چه تو فردی واحدی بحقیقت
ز عشق من هم از انکو نه بی شریک و نظیرم
خیالی کر چه اسیرم بکوی آن شه خوبان
چو همسر است عمر اباسکان او چو امیرم

خیری

میرمومی الیه شعرا ی عصر دن بکنده
با اراده عبدالعزیز خانی رسومات امانت جلیله بی
معاونت کی رفاقت نه تعیین بیوریلان خیری
بکدر

کندوری سلطان احمد خان ثالث
مر حومک صدر اعظمی اولان نوشهر لجه
مشهور داماد ابراهیم پاشا اخفادندن
اولوب ۱۲۶۰ سنه سی محرمک اونجی
جمعه کجه سی زور مهندس و داولشدر
اون انکی باشنده ایکن صدر اسبق رشید
پاشا مر حومک دلائله اندرون همایونه
چراغ بیور بله رقی الان دائره مشار الیها
خواجده سی اولان مجلس معارف اعضا سندن
فضیللو مصطفی افندی حضرتلرن
تحیل معارف ایشدر

اون انی سنه قدر اندرون همایون
خدمه لکنده بوانه رقی مدایح جلیله سلطان
عبدالعزیز خان مر حومی متضمن بر حقوق
قصائد انسادینه حصروقت ایش و بکنده
طبع ایتدیردیکی (کوا دل) اسمنده کی اثرینه
یا قیلور سه مر حوم سلطان عبدالعزیز خان
حضرتلرن بشقه هیچ کسه حقیده بر قصیده
سویله مامشدر

اندرون همایونده بولندینی انشاده اره
صره تقسیم ایلدیکی قصائدیله مستغرق
انواع الطساف اوله رقی مؤخرأ
دائره مشار الیها مکتبی انشا خواجده لکنه
تعیین قلمش وان النجی سنه کی تقدیم
ایلدیکی قصیده سنک اوزرینه رسومات
امانت جلیله سنه تعیین بیوراش و بر سنه
صکره تقدیم ایلدیکی بر قصیده سندن
طولانی معاشنک بره سنک ضمنه و تکرار
تقدیم ایلدیکی دیگر بر قصیده سنه مکافات

اولوق اوزره یته معاشنک بره سنک ضمنه
اراده جناب فرمانفرمای شرفسایح
اولمسایله صاحب ترجمه بو بوزدن دخی
مغبوط اقرا و امثال اولشدر
دیوان اوله حق قدر اثری و کوا دل
اسمنده کی مطبوع دیوانچه سی واردر

بوندن بشقه قواعد فارسیه بی جامع
(لوحه القواعد) اسمنده کی اثری
طبع و نشر ایدشدر
دولتو نجاتلو یوسف عزالدین افندی
حضرتلرنک نامرینه منسوب بر اثری
دخی وار سده طبع و نشر ایدلماشدر

واداب الملوك اسمنده سیایانه دائر بر محله سی
دخی واردر
دکدر

اشبو درت قطعه آثار قلیه سندن بشقه
سکریتندن عبارت اوصاف عبدالعزیز خانبده
بر قصیده محترعانه سی واردر که بهریتی
سکرز کله دن عبارت اولدینی حال سده
هر هانکی کله نکی یری دکشدر اسسه نه وزنه
نه ده معنایه خلل کلور
اولوق اوزره یقینه طبع و نشر اولنه جقدر
آئیده کی غزلله بر قاج بیت جملله
آثار ننددر

غزل

اساس هستی عالم بیلمندی کیتدی
نه در وظائف آدم بیلمندی کیتدی
کتاب مکتب تکوین او قومندی قالدی
بوسر حکمت بهم بیلمندی کیتدی
سچلندی دخی عالمده نیک و بد طالا

خلامه کامل الیه کم بیلمندی کیتدی
صواب مهر و مودت نه برده در آیا
خطای ماه محرم بیلمندی کیتدی
قواب اهل دلی کم طواف ایدر خیری
صفای بیت مکر بیلمندی کیتدی

قطعه

فلکدن کام الان عالمده هر کون بر کمال اولز
غروب اینز کونش کراویله اولسه آی هلال اولز
عشدر آسمانه چقه نه طالعده او غراشمق
بتون ممکنلر اولور اما کم محال اولز
مفرد

مخدر حکمتی سیلاب او کیده بوقسه او یاق
قلاردم ساحله چشمائی ساحلسر ایاره
نثر

تصویر عبدالعزیز خانی حقیده سو یلدکاری
بریتدر

بیت

باقانلر دیده عیرتله تصویری همایونه
قسم ایلر نظیری بوقی دیو خلاق بیچونه
نثر
بیت آتی غزللرندن مفزدر

بیت

اکال ایتمک کاشنده ده خونا باشکیله
نه دن پیراهنن ای غنجه بلبل آل آلتی
نثر

ترانه ده توسیع اولنان حوضه بولدی
تاریخدر که عبدالعزیز خان مر حومه تقدیم
اولشدر

تاریخ

چو جوهر لفظاً و معنأ دیدی خبری قولی تاریخ
بو حوضی طقسان اوچده شاه جم جاه ایلدی آباد

خیلی

اسمی احد و مولدی قرق کلیسادر .
تحصیل معارفله داخل زمرة کتب
دیوانی و بالآخره مصر والیسی ابراهیم
پاشایه دیوان افندیسی اولمشدر .
مؤخرأ سلطان محمد خان رابع وزرا سندن
وزیر اعظم و خدیو کشور سیف و قلم
مشهور عالم کو پرلی زاده فاضل احد
پاشایه انساب ایدوب براز وقت تذکره جیلک
خدمتده استخدا م و صکره دیوان
سلطانیده منصب موقوفاتی ایله بکام
یو رلشدر . بیک طقسان سکر سنه سی
بلغراده وفات ایشدر .
اشعاری تخیل و توار یخی غایت سلیس بی
بدلدر .

تاریخ

الدی ایواری عدودن معجزات احدی
فاضل احد پاشا ابوار قلعه سنی فتح
ایلدیکنده بالیداهه بولمشدر .
۱۰۹۴ سنه سی یح سفرینه کیدرکن
غزل آتی بی اثنای طریقه سویلشدر .

غزل

ایا طرف یاره کیدر قافله یوقی
شایسته رحلت یزه بر راحله یوقی
هیچ ایلدک میل فرغ نیک و بودن

ای بای طلب سنده غم آله یوقی
شیونکده ایتدک چنی آغله بلبل
بوناله شبکیره عجب فاصله یوقی
سو یلمدی نوطر ح غزلر بوغزاده
باعث نه عجب خیلی شیدا نیله یوقی

قطعه

هیچ زنندن وفا امید ایتد
چور در اول کرویه کار قدیم
مکر زندن حذر ککرک زرا
دیددی حق ان کیده هن عظیم

خیلی

بروسه لی اولدیغی بعض مجموعده مکید
ایسمده ترجمه حاله دسترس اولنه مدی .
شعرده کی اقتدارینه آتیده محررایکی
بیت ایکی شاهد مزکی در .

بیت

کوزلرک کوکلم آلوب یقو مدی تدبیره
ایکی اهو بس ایش بادشهم بر شیره
دیگر

سیر جلاله کا کولنک مانع اولمسی
شاهد دکل اولدوغنه بختک سیاه

خلدی

بروسه لیدر . تحصیل علومه صرف بارا
ایله تسخیر قلم و عرفان و بر چوق قصائد
وغزلیات انشاد ایدرک تزین دیوان
ایشدر .

بروسه ده سلطان اورخان عمارتی مشیختی
ایله قناعت اوزره ایکن ۱۰۱۰ حدودنده
عازم خلد برین اولمشدر .
شاعر صاحب سخن و نکته سخن و نادره
فن بر ذات ایش .

نظم

ایدرانچسام کارین ترجمه خواب پریشانی

سیه روز محبت غمله قارقار جامه خوابندن
حریف باد ار بابریایه جرعه افشاندر
سهر بزم زندانک صاقن زاهد شرابندن

* حرف دال *

داعی

مولدی قسطنطنیہ . شهر مذکور
جوامعک برنده تعریفخوان و مؤذن خوش
الخان ایش . فاتح عصری شعرا سندن
اولوب قدماء اداسنده شعر ایله مشهور
اولمشدر .

شهر مذکور دعوت جن و اخراج دفائن
دعواسیله داعی عهدنده بر مغربی کلور
واوراده زهره نامنده بر قری حباله ازدواجنه
اولوب کاوشگری تیشه اهتمام ایله کنج
وصالنه نائل اولور .

داعی دخی داعیه غبطه و حسدله نظم آتی
طبر آمیزی مغربی حقیقه انشاد ایلر .

نظم

مغربی ایش ایتانق اریکه زهره قادین
اله بر کنج کتوردی ینہ بر کان دلدی

داعی

شاهیر و زرادن ایاز پاشانک اوغلی احمد
بک ذایه زاده سیدر . وزیر مشارالیهک
داعی دوام دولتی اولدیغندن داعی تخلص
ایتشدر . تحصیل معارفه مجد و ساعی
وهله حسن خط ایله مشهور اعلی ایش .
درویش سیرت خوش صحبت اولدیغنی
بعض تذکره لردہ محرر در . افندی زاده سی
احمد بک رحلت ایتله کده وفاتنه آئیده محرر

تاریخی بولشدر .

تاریخ

دریغ اول فوجوانی بوجهاندن
اجل پیکی ایشوب قلدی دعوت
دعار ایدوب آکه جان و دلدن
دیدم تاریخ اوله روحینه رجعت

داعی

اسمی محمد و مولدی استانبولده بوغاز
ایچند بکفوز در .

قریه مذکورده قرق سنه دن زیاده
امامت و خطبایت و مکتب خواجده لغی
ایدوب صلاح حال معلوم و مشغولیتی
صبیانه تعلیم علوم ایکن بر کون شاگردانندن
صاحب حسن و آن و ماهپاره آسمان
اطافتک سلسله مشکین زلف عنبر بنده مقید
اولور . مدت تعلق تمام بیک کونه
رسیده اولدقده او خورشید فلک جمال
قرین زوال موت اولسیله صاحب ترجمه
او بیک کون ایچنده کی حالات عشق
و ذوق بیک بیت ایله بیان و نوحته العشاق
تسمیه ایله مجموعه ناز و نیاز و دیعه دوران
ایتشدر . مذکور کتاب مصور اوله رق
مطبوع و ایادی عشق بازنده متداولدر .

حقیقه عارف یکانه و فاضل زمانه ایش .
اشعار متین و مخیل و زنجیندر . بیک
یتش سنه سی عازم بقا اولمشدر .
نظم آتی صاحب ترجمه نکدر .

قامتی حلقه تنی زرد اولانی اوتمه
قولانگده کوپه اولسون سوزم ایسترتومد

دانش

مشهور دانش بکدر که عالی واسکی فهم
و حافظ مشفق و رفق و صبحی و کلشن
محرری شاگرد مر حوملر کی مفتون معارف
اولنلر عنندن صورت و فائزلی ضایعات
ایچندن عد اولزان کنج لردندر .
بیک ایکوز یکریمی تار یخنده نسخه کالات
وجودی درس عاتده شیرازه بند شهود
اولوب او ادیب دانش قرین سن و کالانک
مساعده اولدیغنی سنه لده اول دیوان
همایون قلنه و صکره مهمه او طه سنه
مأمور و تعیین یورلشدر .

امور مهم سنیه ده بالاستخدام اظہار
اهلیت و اقتدار ایتکده ایکن دنی روزگار
او مجموعه عرفانی تار مار و دشمنی اولدیغنی
منتسبان ادیدن بویله بر نادره وجودک
فناسیله اخذ تار ایلشدر .

وفاتی بیک ایکوز قرق بش سنه سی
ایچنده وقوع بولغله مهمانخانه عالمک یکریمی
بش سنه قدر مذاق الای نعمی اولش اولور
غزل آتی مرتب دیوانندن ایتشدر .

غزل

سبز خط (*) آب حیات لعلنک احیا سیدر

نظم
بخارایه صال نور دیه دمامد شینم

کجه تر دوشدی چنده کل خندانہ ینہ
دانشی

سلیمان زاده پیری چلبیدر . عهد جوانیده
ا کتساب دانش و کمال ایدرک سمت تدریسه
عازم و مرحوم حسن بک استانبولده
خاصه کی مدرسه سی مدرسی ایکن خدمت
اعاءه سندن ملازم اولمشدر . اولا
ادر نه ده جامع آری مدرسه سی مدرسی
اولوب اندنصره نواحی مصرده سکسان
اقچه ایله بر مدت قاضیلک ایتک ایچون او
اشباه مصر قاضیسی اولان مثلاً عرب زاده
افندیله ایام شتاده کشتی سوار اولدیغنی
حالده کیدر کن دوچار اولدقلمی فورطنه دن
فلک فلک عرفان اولان و جودلری عربی
علمان مات اولمشدر .

اشنای ورطه فورطنه ده بوییتی انشا
ایتشدر .

بیت

نک دولت وصالی اله کیرسون اول شهک
منصب اولورسه دانشی اولسون کنارنه
ا کرچه اشعاری آزد در لکن جله سی
مقبول و ممتازدر .

بعض آناری تسطیر قنددی .

نظم

عرض ایدوب یلرسن ای دل تازہ داغک دلبره
کچمن اول سیمینرک یاننده فلس اخره
هر فچن جاک تمدن یار پیکانک آلور
قوپارر بن خسته حسنک یور کین جان آلور

الحاصل قدر دانان حسن و آن اولان ادبا
لسانجه خط سبز خط نودمیده و بوصورنله
مذکور ترکیب دخی شایسته تعضدن مصون
و وارسته قالور اعتقادنده بولنورز.

دانش

مومی الیه فطین افندی تذکره سنده محرر
اولدنی اوزره طوبخانه مجلسی ربی
شهید سعید سلانکلی مومی پاشا زاده در
بیک ایکوز قرق طقوز سنه سی تولد
ایتمش والتش ایکی سنه سی طوبخانه
کتابه سی سلکند داخل اولشدر.
مذکور تذکره محرر غزلک مطلع
و مقطع بیلریدر.

بلبل آغلر کل اولور خنده کشای کلشن
نیجه محرق کایور گوشه صدای کلشن
سکا بر خار قدر بار دکدر دانش
ای نهال کم اینسون قوصفای کلشن

داود

کوله ملر دن بغداد والیه سیلیمان پاشانک
کوله و دامادی و سلیمان پاشا زاده سعید
پاشانک یعنی افندی زاده سنک والیکده
خانق و مشاهیر شعرادن بغداد والیه سی
اسبق علی رضا پاشانک سلفی کورجی
کوله لر دن ایکن اوزن بش سنه تغلباً
بغدادده والیک ایدن داود پاشادر.
سعید پاشانک خانق عبدالله پاشانک بعض

موت اجر غمزه خورینیک ایمه سیدر
نیج جوهره اشک بلبلدن اوکلرخ و برش آب
کیم دهان زحمت پر ناله شکواسیدر
دکه شورشدن آیلار هست سیر قامتک
کیم بیاض صبح محشر پنبه مینا سیدر
شعله آهر اورر چون ناله زنجیر شوق
صانکه کوکلم آتش شوق جنون دریا سیدر
عشقله جان ویرمده و صله دانش ارمز ال
عالم حسنک اوقات عالم بالاسیدر
خاطره

غریک افکار حکیمانه سبیله شرقک آثار
ادیانه سی منجه اوغراشان ادبی عصر دن
وافکار جنیده اصحابندن

سبز خط - و خط سبز (*) کی
وامثالی مجاز و استعارائی فرض محال اواق
اوزره تزییف ایدنار بولندنی ایشیدیلور.
لکن بویله براسناد ایسه طبیعتده
مودوع اولان حس و فکر انسانی بی قبول
ایدناره کور جمع اضداد حکیمانه قالور.
زیرا طبیعتده او قدر حشونت اوله من که
خلاف خلقنده تصور لطافتله بشل صفال
تحیل اینسون . ادبای اسلافک
خط سبز دن مقصد ری (بشل
صفال - و اینه رخسار آلدن) مرادری
قرمز آینه اولسه ایدی طبیعتده موجود
اولان حسن تناسبده کی لطافتدن محروم
ذوق اولوق درجده بر طبیعتده مالک
و یومناستمن لکله طبیعت من لکله تعرضه
صالح اولدق قری اعتراف اولوریدی.

اعدام ایشدر.
بو ایشدره مشهور حالت افندیک دخل
کلیسی واردر.
ایشته بو وجهله داود پاشا ۱۲۳۱ سنه سی
ولی بغداد و مشغول عدل و داد اوله رق
اوزن بش سنه والیککنده ایرانلیلارله بر
خلی محاربه ایتمش و صکرلری مشارالیهک
بعض حرکاتی عصیان رنگی کوسرتمکله
تاریخجه معلوم اولان بر چوق و قعود
اوزرینه برهنوال بالا مشهور علی رضا
پاشا بغداده کیروب داود پاشانک اعدام
جرانندن عقوبتی بر صورت حکیمانه ده دولتدن
نیاز و استرحام ایله پاشایی استانبوله
اعزام ایشدر.

۱۲۴۶ سنه سی داود پاشا حکومتدن
فراغله در سعانه موصلته بر ازا ستراختدن
صکره الی درت سنه سی مجدداً باب عالیده
تشکیل اولان دارشوری ریاستنه و صکره
یوسنه ایاتنه نصب پوریش و بر مدت
معهزولیت چکدکن صکره ۱۲۶۳
سنه سی شیخ الحرم جناب نبوی و خدمت
استانه مصطفی ایله شرفیاب اولش
و ۲۶۷ حلالده عالم عقبایه رحلت
ایشدر.

صاحب ترجمه نک علم سنه طرف سلطنت
سنه دن حرمتدن بشقه بر معامله
وقوع اولمشدر.

ایتمش ایکنده و قوعبولان سور هما اولده
بالوله بر هوا و نایدا اولان قومسیکی
حقنه کی تاریخ صاحب ترجمه به اسناد
اولنور.

عشاراننده وقوع شهادتدن صکره
بغداد حکومتی بارتبه ساید وزارت
مشارالیه سعید پاشایه احاله و تفویض
اولوب بو مناسبتله سعید پاشا داود
پاشایی کتخدا نصب ایتمش ایتمده داود
پاشانک سعید پاشا والد سبیله بیلرند اولان
منافرتنه مبنی الای کونی بی سبب والد سبی
طرفندن سعید پاشایه جبرایدیلوب
کتخدا لقدم عزل ایتدیراش و بو حال
داود پاشا حقنده اشوری حجابی موجب
اواق شویله طوسون صکرلری دخی
سعید پاشا مجلسنده بعض مداهنلرک داود
پاشانک احوال و حرکاتی تقلیدری داود
پاشانک اشوری کوجنه کیدرک بغداد در جلب
ایده بیلدیکی آدم لره صید و شکاری بهانه
ایدوب چقمقشدی . کیرودن فرصت
کسوزتمکده ایکن سعید پاشانک سفاهی
و ایشارک حواتین الله دوشمنی بغدادجه
زوال نفوس و خلفه کندیوسدن
خوشنود سرفقی و اولنار کوریلان
لیم اوزرینه بغدادده ضرب اولسان
سکه یه هر نصله بعض بد خواهانک بیک
درلو انتریفه لینه مبنی سعید پاشانک حکمی
در سعانه حکومتدن اسقاطی و وجودینک
ازاله سی موجب اولغله داود پاشا ایسه
بر صورته چاره سی بولوب بغداد والیککنی
استحصال ایتکله بغدادده دخول و ولی
نعمت زاده سی سعید پاشایی اناسی قوجانندن
آسوب ولی نعمت زاده لکنده حرمة
استغفای قصوری چاره سنه دوشمنرک

امواج بحر قلزم اشکدن ایتدی خوف
بوزیر سوردی ایلدی چوق التیام دم
سن غیر یلرله دمده صفاده روامیدر
درویشک آقه بویله کوزندن مدام دم

یار سرکش سینیه پر آتش کوکل سودا پرست
بخت ناهموار طالع سرنگون خاطر شکست

درویش

قونیسه لیدر • شعرده قدرتی و کتاب
مثنوی به شدتله نسبتی مشهوردر •
برچوق زمان استان جناب منلایه رویمال
ونقل کتاب مثنویله تحصیل حال و کالد
نصکره وز بر قاسم پاشانک کاتبی و همد
ومصاحبی اولمشدر • پاشانک وفاتنده
فاتح جزیره قبریس لاله مصطفی پاشایه
انساب ایتمشدر • فقط کسوف درویشانه بی
قطعا تبدیل ایتدیکی بعض طایفات
انداده کورلشدر • مصطفی پاشاشام
یکلر بکیشی اولدقده صاحب ترجمه دخی
شاهه کیش واوراده بر صاحب حسن
و آنک اسیری اوله رق بلای عشقه
مشهور اولمشدر • شاهه کول میدان
دنبلان محله ذوق سماعی مذاق ارباب
اشتیاقه اذاقه ایچون برمولویخانه انشا
ایلش و ۹۸۰ سنه سی ترک سماعخانه
عالم ایتمشدر •
یاوز سلطان سلیم خان ابله پدرلری بایزید
ولیک وقایعنی یازمشدر •
نظم آتی صاحب ترجمه نکدر •

نظم

طوتدی جهانی خیمه کردون طنابلر
صحرایی ایلدی زین جادر چیچک لاری

کرم اولوب کوکسنی کر سه طک دکل پیر فلک
کم یاتور مهر یله ده قویننده عریان هر کجه
کیجه لر دایم غمک بو سینیه ویرانه ده
اکسک اولمز خانه درویشه مهمان هر کجه

درویش

هر سکه موسنار نام قصیده ده تولد
ایتمشدر •
طفل نوسال ابله پیکش سلطانی اولوق
اوزره استانبوله کتور بلوبات میدانی
سراینه واصل وسلاک خدام سعادت
نشان سلطانه داخل اولمشدر • سرای
شوکت اختواده تحصیل معارفه مداوم
وتکمیل انواع فنون وادابه ملازم اولوب
ازوقت ایچنده جامع اصناف معارف
وفاتنده مودوع اولان جواهر استعداد
حسبیه داخل هر سرای سلطانی
اولمشدر • نیجه زمان طوغا نیجلیق
خدمته بولندقد نصکره سلطان مراد
ثالث حضر تیرینک امر یله مولانا بنایینک
سخا نامه سنی ترجمه ایتمشدر •
بونک اوزرینه سلطان مراد صاحب
ترجمه بی خاص او طهیه المش و هروقت
مظهر التفات ایتکله بین الاقران قدری
همربه کیوان اولمشدر •
اثارندن دسترس اولانلر بر وجهه زیر
تجیر قلندی •